

SERAFIM ROSE

Ortodoxia și Religia
Viitorului

Ieromonah SERAFIM ROSE

ORTODOXIA
ȘI
RELIGIA VIITORULUI

Traducere din limba engleză de Mihaela Gros

Traducere după cartea
„ORTHODOXY and the Religion of the Future”
by Hieromonk Seraphim Rose

- Se închină creștinii ortodocși la același Dumnezeu ca și necreștinii?
- Care sunt fenomenele care asaltează creștinismul în lumea contemporană?
- Cum explică Biserica Ortodoxă fenomenele extra-terestre?
- Ce este „noua conștiință religioasă?” Cum pot creștinii ortodocși să se păzească de capcana apostaziei?

Răspunsul la aceste întrebări precum și la altele asemănătoare cu care se confruntă Creștinismul în lumea contemporană vi-l oferă cele opt capitole ale cărții de față. Mișcările religioase de astăzi sunt simptomele unei „noi conștiințe religioase” care vrea să pregătească calea unei religii mondiale a viitorului. Fenomene precum Yoga, Zen, Tantra, Meditația Transcendentală, Guru Maharaj-ji, Hare Krisna, OZN-urile, Mișcarea Harismatică sunt prezentate în lumina Sfinților Părinți ai Bisericii Ortodoxe fără de care nu le va fi posibil creștinilor să se mântuiască în vremurile ce se apropie ale lui Antihrist.

Cuvânt înainte

Cartea de față, intitulată „Ortodoxia și religia viitorului”, pe care o publicăm în traducere românească, a fost scrisă în anul 1972, de Ieromonahul Serafim Rose (d.1982), vestit ascet și scriitor bisericesc, viețuitor din obștea Mănăstirii Sfântul Paisie din nordul Californiei.

Fără îndoială, cartea a fost scrisă pentru spațiul american, lipsit de tradiție și cultură patristică, cu o populație foarte variată, etnic și religios, lovită de tot felul de rivalități și frământări sectare, creștine și necreștine furibunde, duse uneori până la crimă.

Încă de la început, cartea a avut un larg ecou în lumea creștină ortodoxă din Statele Unite ale Americii, prin faptul că dezvăluie, cu numeroase argumente biblice și științifice, prozelitismul religios de toate nuanțele, care a găsit un teren prolific într-o țară atât de vastă, cu cel mai mare număr de confesiuni, secte și grupări religioase din toată lumea.

Autorul a urmărit, în general, două aspecte principale.

Întâi, studierea și analiza exactă a fenomenului religios autohton, în contextul conglomeratului multinațional specific.

Al doilea, constatarea unui crud adevăr, că majoritatea grupărilor creștine neoprotestante, ca și a celor necreștine, de origine oriental-asiatică, acționează și fac prozelitism sub influența mascată a duhurilor rele, demonice, fapt care tulbură mult și dă de gândit oricărui creștin adevărat, care crede cu tărie în Hristos.

Între acestea sunt amintite atât organizațiile asiatice păgâne, de tot felul, mai ales cele hinduse, budiste, yoghine, zen și meditație transcedentală, care

acționează cu forțe satanice oculte, ca: vrăjitorie, magie, ocultism, hipnoză, bioenergie, satanism etc., cât și grupările sectare neoprotestante, cu tot felul de aberații religioase.

Toate împreună urmăresc un singur scop: îndepărtarea creștinilor de la Biserica Ortodoxă Apostolică și realizarea unei religii sincretiste universale, numită și „Noua Eră”, care va trebui să cuprindă toate confesiunile creștine și necreștine, în perspectiva așteptării unui nou „Mesia”, care va fi, desigur, Antihrist, cum citim în Sfânta Scriptură.

Autorul acestei cărți, fiind un suflet luminat și devotat lui Hristos, trage un puternic semnal de alarmă în America, ale cărui ecouri au ajuns și în Europa, prin traducerea acestei lucrări în câteva limbi de mare circulație.

Deși în spațiul balcanic ortodox nu se întâlnesc atâtea grupări și organizații sectare neoprotestante și oriental păgâne ca în America de Nord, totuși asaltul sectar de toate nuanțele din ultimii ani atrage atenția tuturor.

Aceasta ne-a obligat și pe noi să traducem cartea de față a Părintelui Serafim Rose, pe care o considerăm cea mai bună, fiind bine documentată și mai realistă în – ceea ce privește prozelitismul religios actual și scopul lor ascuns, demonic, de distrugere a Bisericii vii, întemeiată de Hristos prin Sfinții Apostoli și a moralei evanghelice tradiționale – sacre, pentru a semăna în locul Ortodoxiei, apostazia, ateismul, haosul, satanismul, sincretismul religios, crima, violența, pornografia, homosexualitatea, sinuciderea, sectarismul de tot felul, ura, moartea fără Dumnezeu și osânda veșnică.

Or, nu putem accepta ca puterile iadului și ale întunericului sectar și păgân să se instaureze în țările

noastre ortodoxe bimilenare. Și credem cu toată tăria că Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale și ale tuturor Sfinților Săi, nu ne va lăsa biruiți de puterea și armele satanei, căci Însuși El a zis Sfântului Apostol Petru: ...*Pe această piatră voi zidi Biserica Mea, și porțile iadului (gurile sectarilor) nu o vor birui.* (Matei 16,18)

Așa cum a rezistat Ortodoxia în timpul marilor persecuții păgâne din primele secole; cum a ieșit biruitoare în fața marilor eresuri, care au tulburat Biserica lui Hristos peste o mie de ani; cum am supraviețuit în fața marilor migrații păgâne din răsăritul asiatic și în fața imperiului otoman cotropitor, ca și în fața comunismului satanic din secolul nostru, avem toată speranța că vom rezista și de acum înainte, cu puterea și harul lui Hristos

Războiului nedeclarat al grupărilor religioase, creștine și necreștine, al satanismului și al forțelor oculte de tot felul, au un singur scop: nimicirea Ortodoxiei și a trăirii duhovnicești în Hristos, folosind toate armele întunericului, pregătind astfel venirea lui Antihrist.

Această carte se adresează în special intelectualilor și tinerilor, studenți și adolescenți, care sunt cel mai afectați de practicile demonice, paranormale, fie din curiozitate, fie din mândrie, fie din lipsă de educație religioasă, după atâția ani de ateism și dezamăgire.

Lor le recomandăm în primul rând această carte, pentru a cunoaște adevărul despre secte și practicile orientale și a nu le cădea pradă din neștiință. Căci se știe că nu puțini tineri și chiar intelectuali practică yoga, spiritism, ocultism, magic, vrăjitorie, satanism etc., renunțând la biserică, la rugăciune, la Sfânta Liturghie, la tradiția patristică ortodoxă și la bucuria învierii în

Iisus Hristos.

Toți acești fii ai Bisericii Ortodoxe și ai Neamului trebuie salvați, trebuie reîntorși în sânul Ortodoxiei și în brațele lui Hristos. Suntem încredințați că această carte are darul de a descoperi adevărul despre aceste secte și „mișcări” satanice, și poate contribui nu puțin la recuperarea tineretului afectat din zilele noastre.

Pentru a birui în această grea luptă profetită de Însuși Hristos, trebuie să ne înarmăm cu toate armele Duhului Sfânt, care sunt: dreapta credință ortodoxă, rugăciunea neîncetată acasă, pe cale și la biserică; postul, deasa spovedanie, împărtășania regulată, ascultarea de duhovnic, citirea cărților sfinte, milostenia, viața creștină curată, ascultarea, smerenia, cinstirea Sfintei Cruci, și, mai ales, trăirea în iubire și iertare, în numele lui Iisus Hristos, Care a spus Sfinților Apostoli și prin ei nouă tuturor:

Îndrăzniți, Eu am biruit lumea! (Ioan 16,33)

REDACTIA

Prefața editorului la ediția a patra¹

Părintele Serafim Rose, autorul acestei cărți, a fost unul din acei oameni rari, în care geniul intelectual s-a unit cu adâncimea covârșitoare a unei inimi pline de iubire. Preocupat de la o vârstă foarte fragedă de problema fundamentală a Adevărului, el L-a descoperit după căutări chinuitoare, nu sub forma vreunei idei abstracte sau a unui sistem, ci în Însăși Persoana lui Iisus Hristos, așa cum i S-a descoperit El în plinătatea Bisericii Creștin Ortodoxe.

Nu mult după ce a descoperit Ortodoxia la începutul anilor 1960, Părintele Serafim² a început să studieze, din această nouă perspectivă, curentele filosofice, sociale și spirituale ale lumii contemporane, cărora le-a demonstrat, la lumina Descoperirii dumnezeiești, caracterul constitutiv nihilist. Acest studiu avea să rezulte într-o lucrare filosofică de mari proporții, intitulată *Împărăția omului și Împărăția lui Dumnezeu*.

Dar din cauza unor griji mai urgente, precum organizarea unei frății misionare ortodoxe și a unei reviste aferente, cartea nu a fost terminată niciodată. Unul din principalele capitole despre „noua spiritualitate” a vremurilor din urmă nu a rămas decât sub formă de note și plan general. Totuși cu ani mai târziu, când Părintele Serafim avea să plece spre a vieții ca monah în munții din nordul Californiei, el a revenit asupra problematicii „noii spiritualități”.

De data aceasta însă modul său de a înțelege creștinismul ortodox era considerabil lărgit, atât datorită

¹ ianuarie 1990.

² pe atunci Eugen (n.tr.).

studiului teoretic cât și, mai ales, trăirii și ascezei personale. În acest cadru de studiu întărit de rugăciune apăsătoare și mai puternic contrastul dintre curentele pseudo-spirituale și adevărata viață duhovnicească mântuitoare care pune accentul pe trezvie. Limbajul folosit de Părintele Serafim pentru descrierea acestor realități spirituale complexe nu este nici pe departe dificil sau obscur ci, dimpotrivă, accesibil și la obiect.

Prezenta lucrare a apărut la mijlocul anilor 1970 și ea precizează lapidar și fără echivoc poziția Ortodoxiei față de curentele spirituale contemporane, într-un limbaj ai cărui termeni sunt limpezi și roștiți cu voce tare. Chiar dacă Părintele Serafim folosea în lucrările sale un ton întrucâtva mai atenuat, el nu ocolea niciodată adevărul ce trebuia rostit; el avea conștiința clară că timpul pe care îl mai avem la dispoziție este scurt, și că el trebuie răscumpărat, mai ales că, azi ca și ieri, numărul căderilor de la dreapta credință crește văzând cu ochii, iar formele pe care acestea le capătă sunt din ce în ce mai subtile.

Părintele Serafim avea conștiința că trebuie să-i scuture pe contemporanii săi din somnul lenevirii și al înșelării de sine și să le indice calea adevărului. Această atitudine mulți cititori o apreciază, alții în schimb o consideră dură în mod inutil. Acestora din urmă le recomandăm să citească și conferințele pastorale ale Părintelui Serafim, apărute atât în volum cât și în publicația „The Orthodox Word”³.

³ Vezi cartea sa *God's Revelation to the Human Heart*, (Platina California, 1987) și articolele „In Step with Sts. Patrick and Gregory of Tours” (în *The Orthodox Word*, Platina, California, no.136), „Raising the Mind, Warming the Heart” (*The Orthodox Word*, no. 126), „The Orthodox Word-View” (*The Orthodox Word* no. 105), și „Orthodoxy in the USA” (*The Orthodox Word*, no. 94).

În aceste conferințe, tonul Părintelui Serafim, deși „sever” în demascarea înșelăciunilor demonice – care le anulează și celor mai bine intenționați, orice șansă de mântuire – își păstrează cu toate acestea o căldură plină de compasiune față de cei cărora le vorbește.

La zece ani de la apariția primei ediții revizuite, *Ortodoxia și religia viitorului* ar putea părea o lucrare depășită. Dar o carte despre mișcările religioase contemporane cu greu își poate păstra noutatea. Multe celebrități religioase, asemenea stelelor de cinema, dispar spre a face loc altora noi; unele dintre ele se mențin, schimbându-și doar numele la fiecare mentin ani. Nu cu mult înainte de sfârșitul vieții sale, Părintele Serafim a fost rugat să mai adauge și alte capitole cărții sale, precum Sufismul. Dacă ar mai fi trăit, chiar aceasta a șasea retipărire ar fi cunoscut largiri substanțiale.

Deși unele dintre mișcările descrise în aceste pagini nu mai sunt poate atât de la modă, ele sunt totuși prezente, dar sub alte înfățișări; căci manifestările religioase noi nu sunt altceva decât variante ale altora vechi. Astfel, observațiile Părintelui Serafim sunt la fel de valabile astăzi ca și în ziua în care le-a formulat întâia oară. Mai mult. Trecerea timpului nu a făcut decât să confirme exactitatea interpretării lor. „Noua spiritualitate” s-a conturat tocmai în direcția descrisă de Părintele Serafim.

În societatea americană termenul de „New Age” este deja consacrat în limbajul cotidian și acceptat de către societate. Faptul acesta a provocat un adevărat val de publicații creștine mai ales din direcția Bisericilor Protestante – care semnalau pericolele noilor orientări. Una dintre ele, care a devenit foarte repede cunoscută și care se intitulează „The Seduction of Christianity”

(Seductia Creștinismului) dă la iveală modul în care „noua spiritualitate” se infiltrează chiar în sânul Bisericilor creștine principale.

Astfel de lucrări demonstrează că societatea contemporană devine din ce în ce mai conștientă de realități pe care Părintele Serafim le văzuse prefigurându-se cu mulți ani înainte. Însă, lipsa unei viziuni ortodoxe asupra existenței, singura care totalizează întreaga experiență a creștinismului de-a lungul veacurilor, nu le permite din păcate acestor autori să scoată convingător în evidență superioritatea învățaturii Mântuitorului Iisus Hristos în fața acestei așa-zise „noi spiritualități”. Acești autori indică just pericolele care se ascund în practicile mistice necreștine, dar ei nu pot opune acestor practici modelul unei vieți spirituale cu adevărat duhovnicești, prin care persoana umană se poate ridica până la contemplarea lui Dumnezeu, așa cum ne apare descris în operele ascetice ortodoxe (filocalice) și în Viețile Sfinților.

Mai mult, acești autori nu sesizează că tocmai climatul de sărăcire spirituală a unui creștinism diminuat și atenuat din lumea (mai ales) occidentală este cel care a favorizat apariția acestei „noi conștiințe religioase”. În multitudinea curentelor religioase care de care mai ispititoare se află antrenate multe persoane de bună credință. Dar cel însetat să afle adevărul și sincer cu sine însuși va trebui să aibă curajul de a merge până la capăt în acceptarea Adevărului, așa cum ni s-a descoperit el în Persoana lui Hristos.

Astăzi în Rusia diferitele forme de pseudo-spiritualitate se bucură de o popularitate uluitoare, lucru pe care îl prevăzuse deja Părintele Serafim. Poporul rus, asfixiat de atmosfera groasă de materialism în care statul sovietic l-a silit să trăiască, crede că orice doctrină

sau curent care își spune „spiritual” îi și poate aduce mântuirea. Dar în atmosfera actuală „de deschidere” din interiorul Rusiei, se poartă discuții aprinse, nu numai pe tema noilor curente spiritualisto-religioase, ci și pe tema Ortodoxiei tradiționale. La nivel oficial avem de-a face cu un discurs ortodox patetic datorat faptului că ierarhii numiti de Statul Sovietic sunt ei înșiși adepții unui creștinism diminuat și confortabil ai unui creștinism dispus la compromisuri, adică ai unui Creștinism lipsit de Crucea lui Hristos.

Acest fel de creștinism face și el parte din „religia viitorului”, adică religia mondial-universalistă a lui Antihrist, al cărui țel suprem este să încorporeze creștinismul în propria sa doctrină, dar după ce va fi eliminat din el, pe neobservate, însăși arma mântuirii noastre, adică Sfânta Cruce a lui Hristos.

La un nivel care scapă ochiului public și camerelor de luat vederi, există oameni în Rusia (ca și în întreaga lume ortodoxă (n.tr.)), care predică cu adevărat cuvântul lui Dumnezeu și mulți care au o trăire autentică în duhul curat ortodox. Credincioșii însetează după literatura religioasă autentică și mulți dintre ei au capacitatea duhovnicească de a deosebi adevărul de minciună. Aceștia sunt oamenii care se hrănesc cu cele mai adânci învățături ale Sfintei Tradiții Ortodoxe la focul cărora s-a lămurit și format și Părintele Serafim Rose.

Ieșind căliți de pe urma terorii celor saptezeci de ani de persecuții, acești oameni sunt gata să-L urmeze pe Hristos pe Golgota iar eroismul lor este un imbold și pentru noi, cei din Occident, să rezistăm și să luptăm contra ispitelor care ne înconjoară și care sunt cel mai adesea de o subtilitate perversă și subversivă.

În acest context cartea Părintelui Serafim Rose

poate fi socotită fără teamă o scriere spirituală clasică a vremurilor noastre și credem că această a șasea reeditarea va mai fi urmată și de altele. Reacțiile pe care tipărirea ei deja le-a suscitată sunt cu totul remarcabile. Anul trecut de exemplu, doamna Constance Cumbey, avocată creștină, autoare a cărții de mare popularitate: „Pericolele curcubeului” *The Hidden Dangers of the Rainbow*⁴, ne-a scris că lectura cărții *Ortodoxia și religia viitorului* este comparabilă, pe lângă alte lucrări din domeniu, cu tăria unui izvor de apă vie. Ea a recomandat această carte publicului și a prezentat-o în interviuri televizate.

Reacția din interiorul Rusiei a fost și mai surprinzătoare. Fără ca cineva din Vest să încerce să-l facă cunoscut pe Părintele Serafim publicului rus, acesta l-a descoperit singur, în pofida tuturor piedicilor și riscurilor ridicate de regimul ateist. Au apărut traduceri rusești ale cărților, *Orthodoxy and the Religion of the Future* (Ortodoxia și religia viitorului), *The Soul after Death* (Sufletul după moarte), *God's Revelation to the Human Heart* (Descoperirea lui Dumnezeu din inimă) și ale multora din articolele sale; aceste materiale sunt distribuite în texte bătute la mașină căci nu este permisă tipărirea lor.

Judecând după corespondența pe care continuăm să o primim, putem afirma că Părintele Serafim este cunoscut în întreaga Rusie. Oamenii de acolo ne cer mereu alte și alte lucrări ale „gânditorului ieromonah Serafim Rose”. *Ortodoxia și religia viitorului* îi interesează cu deosebire pentru că ea răspunde unei realități stringente: ritmul alarmant în care noi curente

⁴ Citată pe larg în cartea lui Bruno Wurtz, *New Age*, Ed. de Vest, 1992, 1994 (n.tr.).

spiritualiste se infiltrează prin fraudă în Rusia de azi.

Fie ca această carte să continue să lumineze, cu ajutorul lui Dumnezeu, pe cei ce doresc să iasă din întuneric, și să-i întărească spre Hristos pe cei ce pășesc în lumina convingerii *că strâmtă este calea ce duce la viața veșnică.*

Părintele Damaschin
Mănăstirea Sf. Gherman de Alaska
Platina, California, 1989

Prefața autorului⁵

Orice erezie își revendică propria „spiritualitate” și propria metodă de practicare a vieții religioase. Romano-catolicismul, de exemplu, a avut până de curând o notă a sa distinctivă concretizată prin „cultul inimii sacre”, primatul papal, purgatoriul și indulgențele, revelațiile diferiților „mistici” și alte asemenea elemente, în care observatorul creștin-ortodox atent detectează tot atâtea manifestări practice ale erorilor teologice ale Romei în cadrul spiritualității romano-catolice contemporane.

Și protestantismul fundamentalist are propriul său mod de a practica rugăciunea, cântările sale tipice și propria sa cale către o „renaștere” spirituală, elemente care reflectă și ele, la rândul lor, erorile dogmatice fundamentale proprii protestantismului. În cartea de față însă, ne vom ocupa de „spiritualitatea” ecumenismului, erezia de căpetenie a secolului XX.

Până de curând se putea considera că Ecumenismul este ceva prea artificial și prea sincretic pentru a i se putea atribui o spiritualitate specifică: agendele de lucru cu program „liturgic” ale întrunirilor ecumenice mari și mici presupuneau, nimic mai mult, decât o slujbă protestantă de duminică, ceva mai elaborată decât una obișnuită.

Ecumenismul este erezia care are la bază credința că, de fapt, nu există o Biserică văzută a lui Hristos și că structura sa vizibilă la nivelul societății umane se formează de abia acum, prin eforturile universaliste ale Ecumenismului de a uni toate Bisericile creștine (și chiar pe cele necreștine) într-o unică Biserică mondială. Natura însăși a Ecumenismului este aceea de a crea în

⁵ martie, 1979.

sufletele adeptilor săi anumite atitudini spirituale care, cu timpul, să producă o „pietate” și o „spiritualitate” tipic ecumeniste.

Privind în jurul nostru nu se poate să nu remarcăm o anumită atitudine de „expectație” și „căutare” religioasă pe care sufletele pustiite ale deșertului ecumenist și-o rezolvă în „spiritul” unei „pietăți” care nu mai este simplu protestantă în esența sa. Odată realizată această constatare nu se poate să nu vedem că timpul „spiritualității” și „pietății” tipic ecumeniste deja a sosit.

Această carte a început să fie scrisă în 1971 și ea a constat dintr-un studiu al celei mai noi inițiative „ecumenice” și anume „deschiderea dialogului cu religiile necreștine”.

Patru din capitolele acestei cărți s-au tipărit în periodicul „The Orthodox Word” (Cuvântul Ortodox) în anii 1971 și 1972, și anume cele conținând un raport al evenimentelor petrecute începând cu ultima parte a anilor 1960 și până la începutul anului 1972. Ultimul dintre aceste capitole constă dintr-o discuție amănunțită asupra „renașterii harismatice”, care tocmai fusese adoptată de mai mulți preoți din America, mișcare identificată a fi o variantă a „spiritualității ecumeniste ce însumează experiențe religioase specific necreștine”.

Mai cu seamă acest din urmă capitol a stârnit un mare interes printre creștinii ortodocși, convingându-i pe mulți dintre ei să nu se alătore mișcării „harismatice”. Alții, care deja participau la întrunirile „harismatice”, au hotărât, în urma lecturii acestui capitol, să părăsească mișcarea și au confirmat prin mărturiile lor multe din concluziile articolului privitoare la ea. De atunci încoace, „mișcarea harismatică” a parohiilor „ortodoxe” din America a adoptat în întregime limbajul și tehnicile unei reînnoiri tipic protestante, după cum

aflăm din periodicul *The Logos* (Logosul) editat de Pr. Eusebius Stephanou; și orice observator serios remarcă imediat caracterul eminent neortodox al unei atari „reînnoiri”.

Însă, în pofida mentalității protestante a inițiatorilor și animatorilor săi, „renașterea harismatică” este, în calitate de mișcare „spirituală”, un curent care depășește sfera de definiție protestantă. În articolul menționat am caracterizat aceste practici harismatice folosind expresia de „mediumism creștin”, pe care mi l-au sugerat chiar mărturiile celor care au făcut experiența lor în mod direct – și am demonstrat sorginea lor „spiritualist-ecumenistă” care generează, sub ochii noștri, noua religie necreștină a viitorului.

În vara anului 1974, una din mănăstirile Bisericii Ruse din Exil aflate în America a primit vizita unui tânăr care fusese îndreptat într-acolo (la chilia unui anumit monah) de către un anumit „spirit” care îl însoțea pretutindeni, nepărăsindu-l niciodată.

În timpul scurtei sale șederi la mănăstire, monahii au aflat, din vorbă în vorbă, care era povestea acelui tânăr. Provenea dintr-o familie protestantă de tip conservator a cărei atmosferă de uscăciune spirituală îl nemulțumea profund. Deschiderea către experiențele cu adevărat „spirituale” i-a fost provocată prin intermediul bunicii sale pentecostale. La contactul cu Biblia dăruită de aceasta, el a primit brusc „daruri spirituale”, dintre care mai cu seamă acel „spirit” invizibil care îi dădea instrucțiuni precise referitoare la direcția în care să se îndrepte și în ce locuri să călătorească. Tot printre „darurile” primite se număra și capacitatea de hipnoză a eventualilor interlocutori, cărora le putea induce chiar fenomenul de levitație (cu care adeseori îi teroriza, în glumă, pe atei din anturajul său).

Uneori i se întâmpla să se îndoiască de proveniența divină a „darurilor” sale, dar aceste îndoieli îi erau spulberate la gândul că „uscăciunea” sa spirituală dispăruse, că prin contactul cu Biblia el renăscuse „spiritual” și că acum ducea o viață foarte bogată în rugăciune și în „spiritualitate”.

În urma vizitei la acea mănăstire ortodoxă și mai ales după lectura articolului despre „renașterea harismatică”, acest tânăr a admis că pentru întâia oară a aflat o explicație clară experiențelor sale „spirituale”. El a mărturisit chiar că se prea poate ca „spiritul” care îl însoțea pretutindeni să fi fost unul malefic. Dar această constatare nu a părut să-l afecteze și el părăsi mănăstirea fără să se fi convertit la Ortodoxie.

Doi ani mai târziu, când acest tânăr vizită din nou mănăstirea, el declară că renunțase la activitățile „harismatice” ca fiind prea primejdioase și că își găsise liniștea sufletului în meditația Zen.

Această strânsă legătură dintre experiențele spirituale „creștine” și cele orientale este o caracteristică inconfundabilă a spiritualității „ecumenice” contemporane. La această a doua ediție la cartea de față s-au adăugat noi informații de ultimă oră privitoare la cultele religioase orientale și la un anume fenomen „secular” major care contribuie la formarea unei „noi conștiințe religioase”, chiar și printre rândurile așa-zișilor atei.

Este adevărat că nici unul dintre aceste elemente nu are semnificație hotărâtoare în orientarea spirituală a omului contemporan, dar fiecare dintre ele exemplifică într-un mod propriu setea cu care omul contemporan dorește aflarea unei căi sufletești care să nu semene cu creștinismul lipsit de vlagă cu care l-a obișnuit protestantismul și catolicismul din lumea occidentală. Dar

toate aceste elemente însumate dau la iveală o înspăimântătoare unitate a demersului lor, iar scopul final și malefic al acestui demers concertat lucește deja la orizont.

La scurtă vreme după publicarea acestui articol despre „renașterea harismatică”, am primit o scrisoare la redacția publicației „The Orthodox Word” prin care un teolog și trăitor recunoscut și respectat din ierarhia Bisericii Ortodoxe Ruse ne-a spus: „Ceea ce ați descris în această carte nu este altceva decât religia viitorului, religia lui Antihrist”.

Pe măsură ce astfel de forme de falsă spiritualitate pun stăpânire până și pe acei oameni care își spun creștini ortodocși, ne înspăimântăm de dimensiunile înșelăciunii care îi pândește pe creștini neavertizați și neîntăriți duhovnicește.

Această carte se dorește a fi un semnal de alarmă și un îndemn la trăire în dreapta credință a lui Hristos, conștientă și conștientizată, mai ales în lumea posedată de dughuri necurate în care trăim. Cartea de față nu este o tratare exhaustivă a noii religii, care nici nu a atins de altfel faza sa finală de dezvoltare. Ea este doar o explorare preliminară a acelor tendințe spirituale care pregătesc doar drumul adevăratei religii anticreștine, o religie care își va menține doar o fațadă de creștinism, dar al cărei conținut se va baza pe experiențe „inițiatice” de natură demonică.

Fie ca acest raport asupra activităților satanice, care se duc din ce în ce mai evident și mai pe față, adeseori în chiar rândurile creștinilor ortodocși, să-i facă pe aceștia din urmă să înțeleagă că din nebăgare de seamă ei pot pierde harul Duhului Sfânt. Fie ca Duhul Sfânt să-i îndemne, pe de altă parte, să nu se îndepărteze niciodată de adevăratele izvoare ale trăirii

creștine: Sfânta Scriptură și învățătura Sfinților Părinți ai Bisericii Ortodoxe.

Strămtă și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt cei care o află.

Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori. După roadele lor îi veți cunoaște...

Nu oricine îmi zice „Doamne, Doamne”, va intra în Împărăția Cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri.

Mulți îmi vor zice în ziua aceea: „Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am proorocit și nu în numele Tău am scos demoni și nu în numele Tău minuni multe am făcut?” Și atunci voi mărturisi lor: Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea.

De aceea, oricine aude aceste cuvinte ale Mele și le îndeplinește asemenea-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa lui pe stâncă.

Matei, cap. 7,14-16, 21-24

Introducere

1. „Dialogul cu religiile necreștine”

Trăim într-o epocă de adânc dezechilibru spiritual, epocă în care mulți creștini ortodocși sunt ca niște copii duși de valuri, purtați încoace și încolo de orice vânt al învățăturii, prin înșelăciunea oamenilor, prin vicleșugul lor, spre uneltirea rătăcirii (Efeseni 4,14). Pare într-adevăr să fi sosit timpul când oamenii nu mai suferă învățătura sănătoasă, ci – dornici să-și desfăteze auzul – își grămădesc învățători după poftele lor, și își întorc auzul de la adevăr și se abat către basme (II Tim 4,3-4).

Ne încearcă un sentiment de consternare când citim cele mai recente documente și luări de poziție ale mișcării ecumenice. Reprezentanți ai Conferinței Permanente a Episcopilor Ortodocși din America împreună cu alte persoane oficiale ale ierarhiei ortodoxe se întrunesc la nivel înalt cu Romano-catolicii și cu Protestanții și dau publicității „declarații comune” pe teme cum ar fi Sfânta împărtășanie sau trăirea creștină.

Dar în cadrul unor astfel de întruniri la vârf se omite să li se comunice eterodocșilor (neortodocșilor) că Biserica Ortodoxă este Biserica lui Hristos la care suntem chemași cu toșii, că numai prin tainele acestei Biserici lucrează harul Duhului Sfânt, că membrii ei sunt membri ai Trupului lui Hristos care se împărtășesc de acest har prin efort personal nemijlocit de curățire a trupului și sufletului în interiorul Bisericii Ortodoxe și că fără înțelegerea acestor aspecte fundamentale toate „dialogurile” și „declarațiile comune” nu sunt decât o caricatură cu pretenții de ținută academică a adevăratului dialog creștin – dialog al cărui țel unic nu poate fi

altul decât mântuirea sufletelor omenești.

Dar mulți dintre participanții ortodocși la aceste „dialoguri” bănuiesc, ori s-au convins deja, că ele nu constituie nici pe departe cadrul în care să se poată face auzită vocea Ortodoxiei; ei văd că însăși atmosfera de „liberalism” ecumenic a acestor întruniri anulează orice adevăr care s-ar putea rosti în cadrul lor. Acești participanți rămân însă tăcuți, pentru că „spiritul vremilor” pe care le trăim este adesea mai tare decât glasul conștiinței ortodoxe.⁶

La niveluri mai puțin înalte, „conferințele” și „discuțiile ecumenice” se organizează de obicei cu participarea unui „vorbitor” din partea Ortodoxă și chiar cu oficierea unei „Liturghii Ortodoxe”. Atmosfera acestor „conferințe” este într-atât de marcată de diletantism și de superficialitate, încât ele, departe de a sluji la crearea unei „unități” atât de dorite de animatorii lor, pun mai curând în evidență abisul de necuprins ce se cascadează între adevărata Ortodoxie și viziunea „ecumenistă” asupra lumii și vieții.⁷

La nivelul acțiunii, activiștii ecumeniști profită de atitudinea nehotărâtă a intelectualilor ortodocși invitați la aceste conferințe și de faptul că ei nu sunt ferm anorați în tradiția ortodoxă; se merge până într-acolo încât expresii formulate de aceștia, precum „acordul de fond asupra punctelor liturgice și dogmatice”, sunt folosite de activiștii ecumeniști ca bază pentru cele mai incredibile inovații, precum oferirea Sfintei împărtășanii și ereticilor.

La rândul ei, această stare de confuzie permite

⁶ Vezi Diakonia, 1970, nr. 1, p.72; St. Vladimiris, Theological Quarterly, 1969, nr.4, p.225; etc.

⁷ Vezi Sobornost, Iarnă, 1978, pg. 494-8 etc.

ideologilor ecumeniști să lanseze în rândul maselor declarații lipsite de acoperire care fac din aspectele fundamentale ale teologiei dogmatice ortodoxe o comedie ieftină. Iată în ce termeni își permite să vorbească Patriarhul Athenagoras: „Vă cere vreodată soția dvs. părerea câtă sare să pună în mâncare? Cu siguranță că nu, căci în această privință ea are infailibilitatea. Să o aibă așadar și Papa, dacă asta dorește”.⁸

Creștinii ortodocși conștienți se pot întreba pe bună dreptate unde vor sfârși toate acestea și până unde va fi împinsă limita trădărilor, falsificărilor și demolării din interior a Ortodoxiei. Nu s-a făcut până acum nici un studiu atent în această privință, dar ținând cont de logica desfășurării evenimentelor, nu este imposibil să vedem în ce direcție se îndreaptă ele. Ideologia care stă în spatele mișcării ecumenice, care a inspirat declarații și acțiuni de felul celor menționate mai sus, este o erezie ai cărei termeni sunt deja clar definiți: „Biserica lui Hristos nu există, nimeni nu se află în posesia Adevărului absolut. Biserica se constituie de-abia acum, în zilele noastre”.

Dar nu trebuie să dezbatem prea mult pentru a ajunge la concluzia că demolarea din interior a Ortodoxiei, adică a Bisericii lui Hristos, ar însemna de fapt distrugerea a însuși Creștinismului. Că, dacă nici una dintre Bisericile actuale nu poate pretinde că este adevărata Biserică a lui Hristos, atunci o combinație a lor nu va duce nici ea la alcătuirea acestei Biserici unice, sau nu în modul și în sensul în care a întemeiat-o Hristos.

Și dacă toate aceste Biserici creștine nu există decât în măsura în care se pot raporta una la cealaltă, atunci

⁸ Hellenic Chronichle, April 9, 1970.

nici o însumare a lor nu va putea rezulta într-o Biserică absolută, căci o atare însumare va trebui și ea să se raporteze la alte organizații „religioase”. Și iată cum ecumenismul „creștin” nu va putea să sfârșească decât în sincretismul unei religii mondiale.

Căci, într-adevăr, acesta este scopul nemărturisit al ideologiei de tip masonic, care inspiră și animă „Mișcarea Ecumenică”, ideologie care, la ora actuală, a pătruns atât de adânc în conștiința celor care participă la așa-zisul dialog ecumenic, încât pentru creștinismul denaturat de astăzi următorul pas logic care se prefigurează este intrarea în comuniune cu religiile necreștine. Dăm, în cele ce urmează, câteva exemple care indică liniile de dezvoltare a Mișcării Ecumenice din afara Creștinismului.

1. Pe 27 iunie, 1965, s-a convocat la San Francisco o Conferință religioasă pentru pacea mondială, cu ocazia aniversării a 20 de ani de la înființarea unei filiale a Organizației Națiunilor Unite în acel oraș. În fața unui public de 10 000 de persoane reprezentanți ai religiilor Hindușă, Budistă, Musulmană, Mozaică, Protestantă, Catolică și Ortodoxă au ținut cuvântări despre fundamentarea „religioasă” a noțiunii de pace mondială, iar un cor „inter confesional” de 2 000 de voci a intonat imnuri religioase aparținând tuturor denominațiilor.

2. Într-o declarație oficială la cel de-al 19-lea Congres al clerului și laicului din Dioceza Greacă a Americii de Nord și de Sud (Atena, iulie 1968), s-a afirmat: „Credem că Mișcarea Ecumenică, chiar dacă a luat naștere în sânul Creștinismului, trebuie să fie o mișcare a tuturor religiilor care își dau mâna”.

3. „The Temple of Understanding, Inc”. (Templul înțelegerii), o fundație Americană inițiată în 1960 ca un soi de „Asociație a Religiiilor Unite” cu scopul de a „clădi Templul simbolic în diferite colțuri ale lumii” (în perfect acord cu doctrina Francmasoneriei), a ținut până în prezent mai multe „conferințe la vârf”. La prima dintre ele, organizată la Calcutta în 1968, trapistul⁹ Thomas Merton¹⁰ a declarat: „Suntem deja în unitate. Ceea ce trebuie să ne redobândim însă este unitatea primordială”.

La cea de a doua conferință, organizată la Geneva în aprilie 1970, s-au întâlnit optzeci de reprezentanți a zece dintre religiile existente pentru a discuta probleme precum: „Proiectul de Creare a Comunității Mondiale a Religiiilor”. Secretarul General al Consiliului Mondial al Bisericilor, Dr. Eugene Garson Blake a lansat un mesaj de unire către toți conducătorii spirituali ai tuturor religiilor din lumea întreagă; iar pe 2 aprilie la Catedrala

⁹ Trapist, membru al ordinului romano-catolic cistercian, reorganizat de către abatele de Rance în 1664, în cadrul mănăstirii „La Trappe” din Normandia (n. tr.).

¹⁰ Călugăr american (1915-1968) din ordinul cislercienilor născut la Prades, în Franța din tată neozeelandez și mamă americană. A studiat și apoi a predat literatura engleză la Universitatea din Columbia, iar în 1938 s-a convertit la romano-catolicism, intrând în ordinul trapist la mănăstirea Our Lady of Gethsemane din statul Kentucky. Biografia sa de mare succes (subliniază titlul original) *The Seven Storey Mountain* (Muntele cu șapte etaje, 1946) a determinat un mare număr de persoane să se călugărească. Pledează pentru un monahism orientat către lume (vezi *Contemplation in a Word of Action, Contemplația într-o lume a acțiunii*, 1971), bucurându-se de o popularitate imensă și purtând o corespondență bogată. Scrie mult, de la jurnal personal și poezie până la critică socială. Interesul său crescând pentru spiritualitatea extrem-orientală l-a determinat să participe la o conferință în domeniu la Bangkok (sic), unde a suferit un accident prin electrocutare din cauza unei defectiuni la instalația de aer condiționat. După CHAMBERS BIOGRAPHICAL DICTIONARY, Chambers, 1990. (n. tr.).

Sfântul Petru a avut loc o slujbă supraconfesională „fără precedent”, descrisă de către pastorul protestant Babel ca fiind „un eveniment epocal din istoria religiilor”. Cu acest prilej, fiecare participant s-a rugat în limba lui și potrivit tradiției proprii sale religii.

De asemenea, „credincioșii” tuturor religiilor au fost invitați să coparticipe la cultul aceluiași Dumnezeu; slujba s-a încheiat cu rugăciunea „Tatăl nostru” (La Suisse, 3 aprilie 1970).

Materialele de popularizare pe care le-a redactat „Templul înțelegerii” dau la iveală că la conferința „la vârf” organizată în toamna anului 1971 în S.U.A., au fost invitați și reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe și că Mitropolitul Emilianos din Patriarhia de Constantinopol este membru al „Comitetului Internațional” al Templului.

Așadar, „conferințele la vârf” oferă delegaților ortodocși ocazia să intre în dialoguri care duc la „crearea unei comunități mondiale a religiilor”, care „grăbesc realizarea visului de pace și de înțelegere al omenirii”, potrivit filozofiilor întemeiate de Vivekananda, Ramakrishna, Gandhi, Schweitzer, și potrivit fondatorilor altor felurite religii; aceiași reprezentanți participă, de asemenea, la rugăciuni supraconfesionale „fără precedent”, la care „fiecare se roagă potrivit propriei sale religii”.

Ne întrebăm: cam care ar putea fi starea inimii unui creștin ortodox, care participă la asemenea conferințe și se roagă împreună cu musulmani, cu mozaici și cu păgâni?

4. La începutul anului 1970 Consiliul Mondial al Bisericilor (CMB) a finanțat conferința de la Ajaltoun (Liban) dintre hinduși, budiști, creștini și musulmani, care a fost urmată de o conferință de evaluare în iunie al

aceluiși an la Zurich, unde 23 de „teologi” din cadrul CMB au declarat necesitatea „dialogului” cu religiile necreștine. La întâlnirea Comitetului Central al CMB de la Addis Abbeba din ianuarie anul acesta,¹¹ Mitropolitul Georges Khodre al Beirutului (Biserica Ortodoxă a Antiohiei) i-a șocat până și pe delegații protestanți când nu numai că a lansat apelul la „dialog” cu aceste religii dar, călcând în picioare nouăsprezece secole de istorie a Bisericii Mântuitorului Hristos, i-a urgentat pe creștini să „investigheze viața de autentică spiritualitate a celor nebotezați” și să-și îmbogățească experiența cu „comorile ce se află în sânul comunității religioase universale” (Religious Press Service), căci atunci când „brahmanul, budistul sau musulmanul își citește scriptura sa, el primește în lumină pe însuși Hristos”.¹²

5. La întâlnirea de la Addis Abbeba din ianuarie 1971 Comitetul Central al Consiliului Mondial al Bisericilor a încurajat și a aprobat ca reprezentanții diferitelor religii să se întâlnească cât mai des posibil, menționând că, „în prezenta fază de dezvoltare putem începe să acordăm prioritate întâlnirilor bilaterale axate pe probleme specifice”.

În acord cu această directivă, s-a programat pentru mijlocul anului 1972 un „dialog” major creștino-musulman cu circa patruzeci de participanți de ambele părți, la care au fost prezenți și delegați ortodocși.¹³

6. În februarie 1972 un alt eveniment ecumenic „fără precedent” a avut loc la New-York. Aici, pentru prima oară în istorie – potrivit Arhiepiscopului Iakovos al

¹¹ adică din 1979 (n. tr.).

¹² Christian Century, 10 feb, 1971.

¹³ Al Montada, ian-feb 1972, p.18.

New-Yorkului – Biserica Ortodoxă Greacă (Arhidioceza Greacă a celor două Americi) a intrat într-un „dialog” teologic oficial cu reprezentanții cultului mozaic, în cele două zile de discuții s-a ajuns la rezultate foarte precise care pot fi considerate simptomatice pentru rezultatele viitoarelor „dialoguri cu religiile necreștine”. „Teologii” greci au căzut de acord cu „revizuirea textelor lor liturgice referitoare la iudei și iudaism, atunci când ele sunt negative sau ostile” (Religious News Service).

Mai poate exista vreo îndoială în ceea ce privește intenția acestor „dialoguri”? În mod evident ea este aceea de a „reformula” Creștinismul Ortodox așa încât el să nu mai creeze senzații de disconfort religiilor acestei lumi.

Acestea sunt evenimentele care au marcat începutul „dialogului cu religiile necreștine” la sfârșitul anilor 60 și începutul anilor 70.

De atunci înapoi ele s-au întetit, iar dialogurile și chiar rugăciunile „creștinilor ortodocși” cu reprezentanții religiilor necreștine sunt acceptate ca un aspect normal și cotidian al vieții contemporane. „Dialogul cu religiile necreștine” a devenit chiar moda intelectuală a zilelor noastre; această modă reprezintă actuala fază de progres a ecumenismului în drumul său către un sincretism religios universal. Dar să examinăm acum „teologia” și scopul acestui „dialog” accelerat și să vedem ce îl distinge de ecumenismul așa-zis creștin care a predominat până acum.

2. Ecumenismul „creștin” și cel necreștin

În cel mai bun caz ecumenismul așa-zis creștin poate să reprezinte greșeala neintenționată și care, deci, se poate bucura de circumstanțe atenuante – prin care Biserica Protestantă și Romano-Catolică nu își dau seama că Biserica lui Hristos există deja și că ele ființează în afara ei. „Dialogul cu religiile necreștine” însă este cu totul altceva, el însemnând o îndepărtare conștientă și voluntară de o anumită conștiință de sine a creștinului, conștiință de care nu se leapădă nici unii dintre protestanții și catolicii de astăzi (din ce în ce mai rar, e drept). Acest dialog nu poate fi nicidecum socotit dialog al bunelor intenții, ci mai curând o „sugestionare” de tip demonic care nu poate prinde decât la cei care deja s-au îndepărtat atât de mult de învățătura creștină, încât au devenit practic păgâni, închinători la „dumnezeul veacului acestuia” (II Cor. 4,4). Sau altfel spus „închinători ai lui Satan și următori ai feluritelor mode intelectuale pe care acest puternic dumnezeu este capabil să le inspire”.

Ecumenismul „creștin” se bazează mai ales pe sentimentul vag, dar care cuprinde un sâmbure de adevăr, că există „un creștinism comun” împărtășit de mulți inși, care nu cugetă prea mult la Biserică, sau care nu prea respectă preceptele ei. Acest ecumenism dorește cumva să „clădească” o Biserică care să-i cuprindă pe toți acești „creștini” indiferenți. Dar atunci care este suportul comun pe care se bazează „dialogul cu necreștinii”? Care ar putea fi terenul pe care să se realizeze o unitate oricât de slabă între creștini și cei care, nu numai că nu cunosc pe Hristos, ci – așa cum este cazul tuturor reprezentanților religiilor necreștine care vin în contact cu creștinismul –, îl resping hotărât

pe Hristos?

Acei care, precum Mitropolitul Georges Khodre al Libanului, se află în fruntea avangardei apostaziilor ortodocși (căci așa se numesc cei care „cad”, fără putință de tăgadă, de la dreapta credință), vorbesc de „comorile spirituale” și de o viață de autentică spiritualitate prezentă în religiile necreștine; dar numai pentru că abuzează de sensul cuvintelor și numai pentru că atribuie experienței altora propriile lor fantezii sunt ei în stare să afirme că păgânii îl găsesc pe „Hristos” și „harul” Său atunci când își citesc scripturile lor sau că „orice martir pentru adevăr și orice om prigonit pentru dreptatea lui moare în comuniune cu Hristos”.¹⁴

Cu siguranță că cei în cauză (fie budistul care își dă foc, fie comunistul care moare pentru „cauza” în care crede sincer, sau fie oricine) nu ar afirma niciodată că ei mor pentru Hristos sau că se împărtășesc cu El – iar ideea unei mărturisiri sau împărtășiri neconștiente cu Hristos este contra esenței însăși a Creștinismului. Dacă vreun necreștin răzleț pretinde să-L fi experiat vreodată pe Hristos, atunci el nu a putut-o face decât în felul lui Swami Vivekananda: „Noi, hindușii, nu numai că tolerăm, dar chiar ne unim cu oricare religie, căci ne rugăm la moschee cu musulmanul, ne închinăm la foc cu zoroastrul și îngenunchem în fața crucii împreună cu creștinul”; experiența „creștină” a acestui necreștin nu ar fi decât una între multe alte experiențe spirituale, la fel de valabile toate.

Nu. Creștinismul, indiferent cât de departe se merge cu reinterpretările și redefinirile sale, nu are cum fi numitorul comun al „dialogului cu religiile necreștine”. Numele de Creștinism este doar adăugat pe deasupra ca

¹⁴ Sobornost, Summer, 1971, p. 171.

ornament unei unități care se definește și se identifică la un alt nivel. Singurul numitor comun posibil al tuturor religiilor este conceptul foarte vag de „spiritualitate”, care oferă deja „liberalilor” religioși teren aproape nelimitat pentru teologările lor cețoase.

Cuvântul pe care l-a adresat Î.P.S. Georges Khodre la întâlnirea Comitetului Central al CMB de la Addis-Abbeba, din ianuarie, 1971, poate fi socotit un experiment în încercarea de a pune bazele unei astfel de teologii „spirituale” a „dialogului cu religiile necreștine”. Ridicând problema „dacă creștinismul este într-adevăr atât de exclusiv față de alte religii pe cât s-a afirmat până acum, cu excepția celor câteva proiecții ale sale asupra religiilor necreștine, absurde în idilismul lor – mitropolitul are mai ales un lucru de subliniat: „Duhul Sfânt” este Acela care, în mod total independent față de Hristos și de Biserica Sa, constituie cu adevărat numitorul comun al tuturor religiilor.

Referindu-se la profeția: *Vărsa-voi Duhul Meu peste tot trupul* (Ioil, 3:1), mitropolitul spune: „Acest verset trebuie citit ca însemnând Cincizecimea universală, de la începutul veacurilor. Pogorârea Duhului în lume nu este subordonată Fiului... Duhul lucrează prin energiile Sale potrivit propriei Sale iconomii și din această perspectivă putem considera religiile necreștine ca locuri asupra cărora lucrează însuflarea Sa”. După părerea acestui ierarh, noi trebuie „să dezvoltăm o eclesiologie și o misiologie pe tema predominantă a Duhului Sfânt”.

Toate acestea se constituie fără nici o îndoială într-o erezie care neagă însăși natura Sfintei Treimi și care nu are alt scop decât să submineze și să distrugă întreaga realitate și semnificație a Bisericii lui Hristos. De ce să fi întemeiat Hristos o Biserică, dacă Duhul Sfânt acționează independent de ea și, nu numai de ea, dar chiar

de Hristos însuși? Trebuie să recunoaștem însă că erezia aceasta este prezentată deocamdată cu destulă prudență, desigur pentru a testa mai întâi posibila reacție a altor „teologi” ortodocși; numai după aceea își va permite ea să devină mai categorică în demersurile și formulările sale.

Adevărul este că „eclesiologia Duhului Sfânt” deja s-a scris, și chiar de un gânditor „ortodox”, unul dintre „profeții” recunoscuți ai mișcării așa-zise spirituale de astăzi. Să-i examinăm așadar ideile pentru a vedea ce perspectivă ne oferă el asupra naturii și scopului mișcării „spirituale” mai largi, în care se încadrează și „dialogul cu religiile necreștine”.

3. „Noua eră a Duhului Sfânt”

Nicolae Berdiaev¹⁵ (1874-1949), nu ar fi fost nicio dată considerat un credincios al Bisericii Ortodoxe în vremuri normale. El este de fapt un filosof umanist gnostic ce și-a găsit inspirația mai curând în sectele „mistiche” occidentale decât în izvoarele Ortodoxiei.

Faptul că el este numit în unele cercuri ortodoxe – chiar până în zilele noastre (1979, n. tr.) – „filosof ortodox” și chiar „teolog”, este o dovadă tristă a ignoranței religioase a vremurilor pe care le trăim. Vom cita în continuare din scrierile sale.¹⁶

Privind cu dispreț la Sfinții Părinți și la „duhul monahal ascetic al Ortodoxiei istorice” cât și la întregul „Creștinism conservator care îndreaptă puterile sufletești ale omului numai către înfrânare și mântuire”, Berdiaev este mai curând interesat de „Biserica interioară”, de „Biserica Duhului Sfânt”, de „acea viziune spirituală asupra vieții, care, în cursul secolului XVIII, și-a găsit expresia și sălasul în lojile masonice”. „Biserica – crede el –, se află doar într-un stadiu potențial”, ea fiind „incompletă”, Berdiaev așteptând cu nerăbdare venirea unei „credințe ecumenice”, a unei „plinătăți de credință” care să reunească nu doar diferitele

¹⁵ Cunoscut publicului român din numeroase articole apărute în reviste de cultură din traduceri, între care consemnăm: *Un nou ev-mediu*, Arhidieceza Sibiu, 1936, trad. de prof. Măria Vartic, ediție reprodusă la Editura Omniscop din Craiova în 1995; *Sensul creației*, Humanitas, 1992, trad. din b. rusă de Anca Oroveanu, Prefață, cronologie și bibliografie de Andrei Pleșu; *Filosofia lui Dostoievski*, Iași, Institutul European, 1992, trad. din B. rusă de Radu Părpăuță; *Adevăr și revelație*, Ed. de Vest, 1993, trad. din b. rusă, note și postfață de Ilie Gyurcsic.

¹⁶ După G. Gregerson, „Nicholas Berdiaev, Prophet of a New Age”, în *Orthodox Life*, Jordanville, N.Y., 1962, no. 6, unde sunt date referințe complete (n. ed.).

formațiuni creștine (căci „Creștinismul trebuie să fie capabil să existe într-o mare varietate de forme în Biserica Universală”), ci și „adevărurile parțiale ale tuturor ereziilor” și „toate activitățile umanist-creatoare ale omului modern... ca experiență religioasă consfințită în Duhul”.

Trăim vremurile apariției unui „Nou Creștinism”; ale unui „nou misticism, a cărui adâncime va depăși nivelul pur-religios și care trebuie să înglobeze în sine toate religiile”. Căci „există o mare frăție spirituală... căreia îi aparțin nu doar Bisericile Apusului și Răsăritului, ci și toți aceia ale căror voințe sunt îndreptate către Dumnezeu și către divin, adică toți aceia care aspiră la elevație spirituală” – adică, precizăm noi, oameni aparținând tuturor religiilor, sectelor și ideologiilor religioase.

Berdiaev prezicea venirea unei „noi și finale revelații dumnezeiești”, a unei „noi ere a Duhului Sfânt”, resuscitând predicțiile lui Gioacchino da Fiore¹⁷, monahul latin din secolul al XII-lea, conform cărora marile ere a Tatălui (Vechiul Testament) și a Fiului (Noul Testament) vor face loc celei de-a treia ere și finale „Era Duhului Sfânt”.

Berdiaev scrie: „Lumea se îndreaptă către o nouă spiritualitate și către un nou misticism; în ele nu va mai încăpea nimic din vechea viziune ascetică asupra vieții”. „Succesul mișcării către unitatea creștină presupune ca însuși creștinismul să intre într-o epocă nouă, într-o nouă și mai adâncă spiritualitate, ceea ce înseamnă o nouă revărsare a Duhului Sfânt”.

Aceste fantezii supra-ecumeniste nu au nimic de-a face cu creștinismul ortodox pe care Berdiaev de fapt îl

¹⁷ Vezi capitolul „Gioacchino da Fiore: o nouă teologie a istoriei” în Mircea Eliade, *Istoria Credințelor și Ideilor Religioase* vol. III, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1988. (n. tr.).

disprețuia. Dar cine este conștient de climatul religios al timpului actual vede că aceste fantezii corespund de fapt tendințelor majore ale gândirii religioase contemporane. Berdiaev pare într-adevăr să fi fost un „profet” sau cel puțin să fi fost sensibil la un curent de gândire și simțire religioasă care nu erau foarte evidente în timpul vieții lui, dar care au devenit aproape dominante astăzi.

Auzim acum pretutindeni de „puternica mișcare a Duhului Sfânt” iar un preot ortodox grec, Părintele Eusebius Stefanou, îi invită pe creștinii ortodocși să se alăture acestei mișcări atunci când scrie despre „puternica revărsare a Duhului Sfânt din zilele noastre”¹⁸.

În aceeași publicație din Martie, 1972, p.8, co-editorul Ashanin invocă nu doar numele lui Berdiaev, ci și programul său: „Recomandăm cu căldură scrierile lui Nicholae Berdiaev, marele profet spiritual al epocii noastre. Acest geniu spiritual... (este) cel mai mare teolog al creativității spirituale... Acum germenele Ortodoxiei dă în sfârșit rod... Logosul divin al lui Dumnezeu dăruiește poporului Său o nouă înțelegere a istoriei și misiunii sale în El. The Logos (este) vestitorul acestei noi ere, al acestei noi chemări a Ortodoxiei”.

¹⁸ The Logos, January, 1972.

4. Cartea de față

Cele prezentate până acum constituie cadrul prezentei cărți, care este un studiu asupra „noului” duh religios al vremurilor noastre, duh care se află la bază și constituie sursa de inspirație a „dialogului cu religiile necreștine” și asupra diferenței radicale dintre ele și Creștinism, atât în ceea ce privește teologia, cât și în ceea ce privește viața spirituală.

Primul capitol este un studiu teologic semnat de preotul Basile Sakkas despre „Dumnezeul” religiilor din Orientul Apropiat cu care speră ecumeniștii creștini să se unească pe baza unui „monoteism” comun. Al doilea capitol se referă la cea mai puternică dintre religiile orientale, hinduismul, și el se bazează pe îndelungata experiență personală a autoarei lui, care în final s-a convertit de la hinduism la Creștinismul Ortodox. Găsim aici și o evaluare interesantă a ceea ce înseamnă „dialogul” cu creștinismul din perspectiva hindusă.

Al treilea capitol este o mărturisire personală a întâlnirii dintre un ieromonah ortodox și un „făcător de minuni” din Extremul-Orient, adică a unei confruntări directe dintre creștinism și „spiritualitatea” necreștină, în capitolele patru și cinci se examinează „noua conștiință religioasă”, cu referire specială la mișcările de „meditație”, care revendică prezența în mijlocul lor a multor „creștini” (și din ce în ce a mai multor „foști creștini”).

Capitolele cinci, șase și șapte sunt studii specifice asupra unora dintre cele mai semnificative mișcări spirituale ale anilor 1970. În capitolul șase se prezintă implicațiile spirituale ale fenomenelor contemporane nereligioase în aparență, dar care contribuie la formarea „noii conștiințe religioase”, chiar în rândul celor care

cred că nu sunt interesați deloc de religie.

Capitolul șapte este o discuție amănunțită a celei mai controversate mișcări religioase „creștine” de astăzi, „mișcarea (sau «renașterea») harismatică” și în el se încearcă o definire a acestei mișcări în lumina învățaturii ortodoxe.

„Noua conștiință religioasă”, cu semnificația și scopurile sale, este examinată în paginile din „Concluzie” (Capitolul opt) în lumina profețiilor creștine referitoare la vremurile de pe urmă. „Religia viitorului”, către care se îndreaptă această „nouă conștiință”, este analizată în contrast cu singura religie care se află în conflict ireconciliabil cu ea: Creștinismul autentic Ortodox. Pe măsură ce ne apropiem de înspăimântătoarea decadă a noua a acestui secol, „semnele timpului” devin cum nu se poate mai clare. Creștinii ortodocși și toți acei care vor să-și mântuiască sufletele în veșnicie trebuie să ia seama la ele și să acționeze.

CAPITOLUL I

RELIGIILE „MONOTEISTE”

AVEM ACELAȘI DUMNEZEU CA ȘI NECREȘTINII?

„Evreii, mahomedanii și creștinii sunt trei expresii ale aceluiași monoteism, iar glasul tradiției lor autentice și străvechi este și cel mai cutezător și mai plin de încredere din istorie. De ce nu ar fi posibil atunci ca, în loc să genereze opoziții ireconciliabile, numele acestui unic Dumnezeu să ducă la un respect reciproc, la înțelegere și coexistență pașnică? De ce să nu privim cu încredere la ziua în care, fără nici un prejudiciu adus dezbaterii teologice, vom descoperi ceea ce este atât de evident și totuși atât de greu de acceptat – și anume că, în calitate de fii ai aceluiași Tată, suntem prin urmare cu toții frați?”

Papa Paul al VI-lea, La Croix, aug.11, 1970

În ziua de joi, 2 aprilie 1970, a avut loc o mare manifestare religioasă la Geneva, în cadrul celei de a II-a conferințe a „Asociației Religiilor Unite”. Reprezentanții a zece mari religii au fost invitați să se reunească în Catedrala Sfântului Petru. Această rugăciune comună a avut la bază următoarea motivație: „Credincioșii tuturor acestor zece religii au fost invitați să se reunească în comuniune în cadrul cultului aceluiași Dumnezeu”. Să vedem cât de validă este această afirmație în lumina Sfintelor Scripturi

Pentru a explica mai bine problema, ne vom limita în analiza noastră la trei mari religii care s-au succedat istoric după cum urmează: Iudaismul, Creștinismul și

Islamismul. Toate aceste trei religii se revendică de la o origine comună, ca religii ale Dumnezeului lui Avraam. Astfel, s-a împământenit părerea că, din moment ce suntem toți fii ai lui Avraam (evreii și musulmanii, în mod trupesc, iar creștinii în mod duhovnicesc), atunci noi cu toții îl avem ca Dumnezeu pe Dumnezeul lui Avraam, (la care ne închinăm fiecare în felul nostru, se înțelege), care este ca atare „Unul și același Dumnezeu”. Și acest Dumnezeu constituie, într-un oarecare mod, punctul nostru de unire și de „înțelegere reciprocă”, lucru care ne îndeamnă la o „relație de frăție” și de „înțelegere reciprocă”, așa după cum a arătat Marele Rabin Dr. Safran, citându-l pe psalmist: *Ce este mai bun și mai frumos, decât numai a locui frații împreună...* (Ps. 132,1)

Din această perspectivă este evident că Iisus Hristos, Dumnezeu și Om, Fiul co-etern cu Tatăl mai înainte de veci, întruparea și Crucea Sa, învierea Sa minunată și preaslăvită și cea de-a doua și înfricoșata Sa venire nu mai sunt decât niște detalii secundare care nu pot să ne împiedice să „fraternizăm” cu cei care îl consideră pe Hristos „un simplu profet” (potrivit Coranului) sau „fiul desfrânatei” (potrivit anumitor tradiții talmudice)! Iisus din Nazaret nu se mai deosebește, deci, prin nimic de Mahomed. Ne întrebăm care creștin vrednic de acest nume ar admite aceste fapte în conștiința sa?

S-ar putea totuși crede că, ținând cont de spiritul acestor trei religii și lăsând la o parte pentru moment trecutul, am putea să cădem de acord că Iisus Hristos este o ființă excepțională trimisă de Dumnezeu.

Dar pentru noi creștinii, dacă Iisus Hristos nu este însuși Dumnezeu, ci simplu „profet” sau „trimis al lui Dumnezeu”, atunci El este nimic mai mult decât un

impostor fără seamăn, Care S-a făcut pe Sine „Fiu al lui Dumnezeu” și asemenea cu Dumnezeu! (Marcu 14,61-62)

Potrivit acestei soluții ecumenice la nivel supra-confesional, Dumnezeul Treimic al Creștinilor ar trebui să fie ceva asemănător cu monoteismul Iudaismului și Islamismului, cu vechea erezie a lui Sabelie, cu anti-trinitarismul modern și cu anumite secte iluministe. Nu ar mai fi vorba de Trei Persoane și o singură Dumnezeire, ci de o singură Persoană, neschimbătoare pentru unii, sau care-și schimbă succesiv măștile (Tatăl-Fiul-Duhul) pentru alții. Și în pofida acestor neconcordanțe ar trebui să credem că ne închinăm la „același Dumnezeu”!

Totuși ar putea să se ridice și următoarea naivă propunere: „Dar aceste religii au un punct comun: toate trei îl mărturisesc pe Dumnezeu Tatăl!”

Răspuns: Potrivit Sfintei Tradiții ortodoxe, acest lucru este o absurditate. Iată mărturisirea noastră: „Slavă Sfintei, Celei de o ființă, de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi”. Cum deci L-am putea despărți pe Tatăl de Fiul, când Iisus Hristos afirmă clar: *Eu și Tatăl Meu una suntem!* (Ioan 10,30) Și când Sfântul Ioan, Apostol, Evanghelist și Teolog al iubirii, afirmă și el: *Oricine tăgăduiește pe Fiul nu are nici pe Tatăl* (I Ioan 2,23).

Și chiar dacă toate cele trei religii îl numesc pe Dumnezeu, Tată, al cui Tată este El cu adevărat?

Pentru Evrei și Musulmani El este Tată al oamenilor în plan creatural, trupesc, câtă vreme pentru noi, creștinii, El este Tată al nostru, rânduindu-ne spre înfierea întru El, prin Iisus Hristos (Efeseni 1,5) în planul mântuirii. Ce asemănare poate fi atunci între Paternitatea Dumnezeiască din Creștinism și cea din

celelalte religii?

Alții ar putea încă spune: „Totuși, Avraam s-a închinat la Unul Dumnezeu; Iar evreii prin Isaac și musulmanii prin Agar sunt descendenții acestui adevărat închinător al lui Dumnezeu”.

Aici ar trebui clarificate însă mai multe lucruri: Avraam nu s-a închinat nicidecum la un Dumnezeu unipersonal și monoteist, ci la Dumnezeul Cel prezent în Sfânta Treime, după cum citim în Sfânta Scriptură: *Apoi Domnul S-a arătat iarăși lui Avraam la stejarul Mamvri... Atunci ridicându-și ochii săi, a privit și iată trei Oameni stăteau înaintea lui; și cum i-a văzut, a alergat din pragul cortului în întâmpinarea Lor și s-a închinat până la pământ (Facerea, 18,1-2).*

Deci în ce chip era Domnul, Căruia I S-a închinat Avraam? Într-o formă unipersonală, sau în forma Treimii Dumnezeiești? Noi creștinii ortodocși cinstim această arătare vechi testamentară (veterotestamentară) a Sfintei Treimi la Ziua Cincizecimii, când ne împodobim bisericile cu ramuri ce închipuie acel străvechi stejar și când așezăm în mijlocul lor icoana cu Cei Trei îngeri și o cinstim, întocmai cum a făcut-o părintele Avraam!

Descendența trupească din Avraam nu ne poate fi de nici un folos dacă nu suntem înnoiți prin apele Sfântului Botez în credința lui Avraam. Iar credința lui Avraam era credința în Iisus Hristos, după cum Domnul însuși a spus-o: *Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea și a văzut-o și s-a bucurat (Ioan 8,56).*

Aceasta a fost și credința proorocului David, care L-a auzit pe Tatăl ceresc vorbind cu Fiul Cel de o ființă cu Sine: *Zis-a Domnul Domnului Meu (Ps. 109,1; Fapte 2,34).*

Aceasta a fost și credința celor trei tineri din cuptorul de foc care au fost scăpați de Fiul lui

Dumnezeu (Daniel 3,25); și tot aceeași a proorocului Daniel care a văzut în duh cele două firi ale lui Iisus Hristos în taina întrupării Sale atunci când L-a văzut pe Fiul Omului îndreptându-se către Cel vechi de zile (Daniel 7,13). De aceea spune Domnul, adresându-se posterității (incontestabile) după trup a lui Avraam: *Dacă ați fi fiii lui Avraam ați face faptele lui Avraam* (Ioan 8,39), *iar aceste fapte sunt să credeți în Acela pe Care El L-a trimis* (Ioan 6,29).

Cine sunt deci urmașii lui Avraam? Fiii lui Isaac după trup sau ai Agarci egipteanca? Sunt Isaac sau Ismael, urmașii lui Avraam? Ce ne învață pe noi Scriptura prin gura dumnezeiescului Apostol? Făgăduințele au fost rostite lui Avraam și urmașului său. Nu zice: „și urmașilor” – ca de mai mulți – ci ca de unul singur: „și Urmașului tău”, Care este Hristos. (Galateni 3,16) Și mai departe ...*Iar dacă voi sunteți ai lui Hristos, sunteți deci urmașii lui Avraam, moștenitori după făgăduință* (Galateni 3,29). Deci în Iisus Hristos a devenit Avraam tată al multor neamuri (Facerea 17,5; Romani 4,17). După asemenea făgăduințe și asemenea adevăriri, ce înțeles mai poate avea a fi urmaș al lui Avraam după trup? După Sfânta Scriptură, Isaac este considerat sămânță sau urmaș, dar numai ca chip al lui Iisus Hristos.

Spre deosebire de Ismael, fiul Agarei (Facerea 16,1 și urm.) Isaac s-a născut din libertatea miraculoasă a unei mame sterpe și înaintate în vârstă. Deci, contrar legilor naturii, întocmai ca Mântuitorul, Care S-a născut din Fecioară în chip minunat. El a fost urcat în muntele Moria, întocmai cum Iisus a urcat pe Golgota, purtând pe umerii Săi lemnul Crucii.

Un înger l-a scăpat pe Isaac de la moarte, după cum tot un înger a prăvălit piatra pentru ca să putem noi

privi mormântul gol și să vedem că Cel înviat nu mai este acolo. La ceasul rugăciunii, Isaac a întâlnit-o pe Rebeca în câmpie și a dus-o în cortul maicii sale Sara, așa cum și Hristos își va întâmpina Biserica Sa pe nori pentru a o duce la sălașurile veșnice, în Noul Ierusalim, patria mult dorită.

Deci răspunsul este: Nu. Noi nu avem nicidecum același Dumnezeu pe care îl au și necreștinii.

Condiția obligatorie de a-L cunoaște pe Tatăl este Fiul: *cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl; nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine* (Ioan 14,6-9). *Dumnezeul nostru este un Dumnezeu al întrupării, pe Care L-am văzut cu ochii noștri și cu mâinile noastre L-am pipăit* (1 Ioan 1,1).

Nematerialnicul a devenit astfel material pentru mântuirea noastră, așa cum spune Sfântul Ioan Damaschin, "*...și ni S-a arătat, purtând chip ca al nostru...*"

Dar oare când S-a arătat El printre evreii și musulmanii de astăzi, așa încât să presupunem noi că și ei îl cunosc pe Dumnezeu? Dacă ei au o cunoștință despre Dumnezeu care este în afara lui Iisus Hristos, atunci înseamnă că Hristos S-a întrupat, a murit și a înviat în zadar!

Nu. Ei nu-L cunosc pe Tatăl. Ei au diverse concepții despre Tatăl; însă fiecare concepție despre Dumnezeu este un idol, pentru că este un rod al imaginației lor, o creație după chipul și asemănarea lor. Pentru noi, creștinii, Dumnezeu este de necuprins, de neînțeles, de nedescris și nematerial, așa cum spune Sfântul Vasile cel Mare. Iar pentru mântuirea noastră, El S-a făcut (în măsura în care ne împărtășim de El) cuprins, descris și material prin aceea că S-a arătat în Taina întrupării Fiului Său. A Lui fie slava în vecii vecilor. Amin.

De aceea spune și Sfântul Ciprian al Cartaginei că cine nu are Biserica drept mamă, nu-L are nici pe Dumnezeu drept Tată!

Fie ca Dumnezeu să ne păzească de lepădarea de credință a Antihristului ce va veni, și ale cărui semne se înmulțesc pe zi ce trece. Fie ca El să ne păzească de grozăviile care nu le-ar putea îndura nici cei aleși dacă prin harul lui Dumnezeu nu s-ar scurta acele zile. Și fie ca El să ne păzească pe noi, „turma cea mică”, „rămășița cea după alegerea Duhului”, așa încât să ne putem și noi bucura împreună cu Avraam în lumina feței Sale, prin rugăciunile Preasfintei, de Dumnezeu Născătoarei și Pururea Fecioarei Măria, a dumnezeieștilor puteri și a mulțimii de mucenici, prooroci, mărturisitori, ierarhi, apostoli și propovăduitori care au fost credincioși până la moarte, și care și-au vărsat sângele pentru Hristos, Care ne-a câștigat pe noi prin Evanghelia Lui și prin apa Sfântului Botez. Noi suntem fiii lor – slabi, păcătoși și nevrednici, așa cum suntem; dar nu ne vom întinde niciodată mâinile noastre către un dumnezeu străin! Amin.

Părintele Basile Sakkas
La Foi Transmise, 5 apr. 1970

CAPITOLUL II

PUTEREA ZEILOR PĂGÂNI

ASALTUL HINDUISMULUI ASUPRA CREȘTINISMULUI

Toți dumnezeii neamurilor sunt idoli (Psalm 95,5)

Articolul următor se bazează pe experiența unei femei, care, după ce a urmat liceul într-o mănăstire romano-catolică și a practicat hinduismul timp de douăzeci de ani, s-a convertit, prin mila lui Dumnezeu, la Credința Ortodoxă, aflând în ortodoxie limanul căutărilor sale. Ea este în prezent membră a Bisericii Ruse din Exil. Fie ca mărturia ei să deschidă inimile acelor creștini ortodocși tentați să-i urmeze pe teologii moderniști, care își fac acum apariția până și în Biserica Ortodoxă și care intră orbește „în dialog” cu înșiși vrăjitorii cultelor neopăgâne, care asaltează Biserica lui Hristos, alăturându-se astfel lor în închinarea chiar la dumnezeii păgânilor.

1. Atracția Hinduismului

Aveam doar șaisprezece ani când două evenimente au schimbat cursul vieții mele. Unul a fost când am luat hotărârea să urmez liceul la mănăstirea catolică dominicană din San Rafael (California), în care am aflat prima dată despre creștinism! Al doilea a fost când, în cursul aceluiași an, am făcut cunoștință și cu hindu-

ismul în persoana unui călugăr hindus, un anume swami, care în scurt timp mi-a devenit guru (învățător). A început atunci o bătălie de care nu aveam să-mi dau seama decât douăzeci de ani mai târziu.

La mănăstire ne învățau adevărurile creștine de bază. Și în ele stă tăria celor smeriți dar și poticnirea pentru cei mândri. Adevărat a scris Sfântul Apostol Iacob: *Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har* (4,6). Și cu adevărat eram mândră! Nu voiam să accept păcatul strămoșesc și nici existența iadului. Mă certam tot timpul, aducând argumente împotriva lor. O soră dominicană foarte blândă de acolo mi-a spus lucrul cel mai important de care aveam nevoie: „Roagă-te să ți se dea darul credinței”.

Dar învățătura aceluia swami se întărise deja asupra mea și mi se părea culmea degradării să mă rog cuiva pentru ceva, chiar dacă acel cineva era Dumnezeu. Abia mult mai târziu mi-am amintit de cuvintele ei. După ani îndelungați acea sămânță a credinței creștine a rodit în mine din mijlocul unui ocean nesfârșit de disperare.

Cu timpul la liceu mi-a descoperit ce fel de cărți citeam, chiar dacă le înveleam în coperti ca să nu atragă atenția. Citeam Bhagavad Gita, Upanisadele, Vedanta-sara, Ashtavakra Samhita. Nu mă îndoiesc că surorile credeau că toate acestea îmi vor trece, așa cum trec, în general, mofturile intelectuale ale adolescenților. Dar una dintre ele mi-a spus într-o zi adevărul în față, un adevăr foarte neplăcut, pe care rareori îl mai auzim rostit astăzi. Mi-a spus că o să mă duc în iad, dacă mă prinde moartea în hinduism, mai ales după ce am cunoscut adevărul creștinismului.

Sfântul Apostol Petru spune: *Ceea ce te biruiește, aceea te și stăpânește. Căci dacă după ce au scăpat de întinăciunile lumii, prin cunoașterea Domnului și Mântu-*

itorului nostru Iisus Hristos, iarăși se încurcă în acestea, ei sunt învinși. Li s-au făcut cele de pe urmă mai rele decât cele dintâi. Căci mai bine era pentru ei să nu fi cunoscut calea dreptății, decât, după ce au cunoscut-o, să se întoarcă de la porunca sfântă, dată lor (II Petru 2,19-21).

Ce-am mai disprețuit-o pe acea soră pentru bigotismul ei! Dar dacă astăzi ar mai trăi i-aș mulțumi din inimă. Nu mi-a convenit ce mi-a spus atunci, așa cum adevărul nu convine niciodată; dar acest adevăr m-a condus pe mine la plinătatea Ortodoxiei. Marele avantaj pe care l-am avut de la acel liceu catolic a fost că mi-a oferit un punct de reper, care, mai târziu, avea să mă ajute să descopăr ce mare înșelătorie este hinduismul.

Dar la ora actuală situația s-a schimbat. Dacă atunci hinduismul nu era decât ceva izolat, acum s-a transformat într-o epidemie. Acum este necesară foarte multă inteligență pentru a pătrunde dogmatica hindusă, mai cu seamă dacă vrem să-i punem în gardă pe tinerii creștini că prin apropierea lor de religiile orientale ei riscă o sinucidere spirituală.

Seduția hinduismului este totală. El încântă toate facultățile sufletului, ca și toate patimile lui, dar mai ales mândria. Și cum sufeream de o mare aroganță, chiar dacă aveam doar saisprezece ani, am căzut victima acestor seducții. Cel mai tare mă frământau problemele legate de păcatul strămoșesc și suferința fizică și sufletească, care nu mă preocupaseră mai de loc dinaintea venirii mele la acel liceu.

După aceea, conștientizându-le mai bine, călugărul hindus a fost acela care mi-a oferit alternative „valide din punct de vedere intelectual”, pentru cele mai incomode dintre dogmele creștine. Iadul nu era decât o stare temporară a sufletului, produs de o karma rea (acțiuni

rele) din viața prezentă sau din vreo viață trecută. Iar o cauză finită în mod evident nu poate să aibă un efect infinit. Păcatul originar se transfera astfel cu ingeniozitate în chiar interiorul Divinității originare, Divinitate la care aveam astfel dreptul prin naștere, și de care nimeni și nimic nu mă putea lipsi, indiferent de faptele mele. Eu eram de esență divină, eram chiar Dumnezeu; eram „Visătorul Infinit care visează visuri finite”.

Cât despre problema durerii, ea este rezolvată printr-un raționament foarte elegant în cadrul sistemului filosofic hindus Vedanta: durerea nu este altceva decât Maya, adică iluzie. Ea nu are nici o existență reală, iar un advaitin pretinde chiar că poate dovedi aceasta.

Hinduismul este și pe gustul acelor care nutresc respectabilul, dar eronatul sentiment al perfectibilității umane în sens evoluționist – și anume pe calea unei educații în „sistem guru” și pe baza conceptului de „evoluție”, conform căruia există o dezvoltare progresivă a spiritualității umane. Relativismul cultural își găsește și el locul său în cadrul acestui sistem. Respectabilitatea sa este atât de nedisputată, încât punerea la îndoială a oricărui fel de relativism constituie o adevărată erezie, mai ales pentru cei care nu cred în dogmele Bisericii Creștine.

Ce poate fi mai rațional și mai rezonabil (spun ei) decât ca fiecare popor să aibă propriul său mod de a concepe și de a se închina lui Dumnezeu? La urma urmelor Dumnezeu este Același pretutindeni, iar varietatea modurilor de închinare nu face decât să contribuie la „îmbogățirea” armoniei religioase generale.

Dar atracția cea mai indiscutabilă a hinduismului o constituie pragmatismul său. Hinduismul este o religie eminentemente pragmatică a cărei întregă construcție filo-

zofică este susținută de instrucțiuni religioase, pe care discipolul le primește în permanență de la guru. Prin ele discipolul este continuu invitat să verifice noua filosofie prin propria experiență. Nimic nu este nevoie să fie acceptat pe baza credinței. Și contrar celor ce se cred în general despre hinduism, el nu conține nici un fel de taine, sau mistere – ci doar un imens material ezoteric –, așa încât credința nu este câtuși de puțin necesară.

Ți se spune doar atât: „încearcă și vezi dacă merge”. Iar mentalitatea occidentală este evident sedusă de acest fel de religie, pentru că ea apare atât de „științifică”. Dar aici urmează inevitabil o eroare tocmai de ordin pragmatic: dacă aceste instrucțiuni se verifică într-adevăr (și ele întotdeauna se verifică), atunci tânărul trage concluzia că sistemul este adevărat și implicit bun. Concluzia finală de „bun” nu are însă cum să se impună cu necesitate, pentru că dacă un sistem funcționează nu înseamnă că el este neapărat și bun. În cazul respectivului sistem nu se poate afirma decât pur și simplu că el funcționează, că instrucțiunile sale se verifică. Dar tânărul ucenic, neînvățat să deosebească noțiunile, face dintr-o verificare de ordin experimental-psihic o convingere și o religie.

Ajung acum și la ultima seducție hinduistă, aceea a experienței spirituale. Acestea sunt psihice și/sau demonice la origine. Novicilor însă, lipsindu-le un punct de referință solid, nu le este posibil să deosebească între o experiență spirituală autentică și una falsă. Ceea ce nu înseamnă că ceea ce văd, aud, miros și ating ei este rezultatul unei stări mintale aberante. Dimpotrivă, ei se află într-o situație foarte concretă, care, în tradiția ortodoxă, se numește înșelăciune diavolească. Expresia este foarte importantă, pentru că ea descrie exact condiția persoanei care trece prin „experiențe spirituale”

de tip hinduist.

Dar acest tip de înșelăciune acoperă practic toată gama de experiențe spirituale false: de la simpla iluzie și ispitire, până la starea propriu-zisă de posedare demonică. Peste tot, ceea ce este fals se ia ca fiind adevărat și real iar efectul global este acela al unei creșteri accelerate a sentimentului de mândrie. Se instalează senzația plăcută a importanței personale, iar cel care o încearcă, victima inconstientă a înșelăciunii diavolești, se simte recompensat pentru toate austeritățile și suferința pe care a trebuit să le suporte pentru a ajunge la aceste „performanțe”¹⁹.

În epistola întâia a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan se spune: *Iubiților, nu dați crezare oricărui duh, ci cercați duhurile, dacă sunt de la Dumnezeu...* (4,1)

Sfântul Grigorie Sinaitul își avertizează și el ucenicii despre pericolele unor astfel de experiențe: *„Pretutindeni, și mai ales pe lângă cei începători și pe lângă cei mândri, dracii aruncă întotdeauna mrejele gândurilor și închipuirilor celor rele și le pregătesc gropi prin care să-i piardă...”*.

Pe el l-a întrebat un monah: „Ce va face călugărul, căruia dracul i se înfățișează ca un înger de lumină?”. Iar Sfântul i-a răspuns: „Acel călugăr are mare nevoie de dreaptă socoteală (discernământ), ca să poată deosebi între bine și rău. Deci, nu fiți cu nebăgare de seamă și nu vă lăsați mișcați cu ușurință de ceea ce vedeți; ci stați tari și puneți cu grijă totul la încercare, ținând ceea ce este bine și alungând ceea ce este rău.

Întotdeauna trebuie să cercetați cu grijă toate și numai după aceea să le credeți. Și ca să cunoașteți că lucrarea harului se simte întotdeauna și că dracii, cu

¹⁹ În continuare despre înșelăciune, vezi mai jos, p. 59.

toate înșelăciunile lor, nu o pot imita, aflați că ea se simte după roadele ei, care sunt: blândețea, fața luminoasă, smerenia, ura față de slava lumii acesteia, tăierea patimilor și poftelor. Pe când roadele lucrării diavolești sunt: mândria, închipuirea, disprețul față de altul și tot răul.

Acestea sunt roadele și lucrările prin care îți vei da seama, dacă lumina pe care o ai în inimă este de la Dumnezeu sau de la diavol. Frunza de salată se aseamănă cu cea de muștar, iar vinul are aceeași culoare ca oțetul; dar gustându-le, vei ști ce mănânci. Tot așa și sufletul are puterea sa de deosebire (discernământ) și poate socoti drept, prin gustul cel mintal, care sunt lucrări ale Duhului Sfânt și care sunt înșelăciuni și închipuiri ale satanei”.

Cel mai vulnerabil față de înșelăciunea diavolească este începătorul care se află sub rea îndrumare sau cel care suferă de mândrie. El este cel mai susceptibil de lunecare către un fals misticism, pe care hinduismul îl transformă cu mult succes într-un proces de durată. Le-a fost foarte ușor nenumăraților swami, care au proliferat în Occident în ultimele decenii, să-i înșele pe tinerii setoși de „experiențe mistice”. Ei au sesizat imediat ce șansă imensă de celebritate și îmbogățire le oferă această piață de suflete deja existentă și au profitat de ea.

2. Războiul dogmelor

Creștinismul contemporan este luptat pe viață și pe moarte de către un dușman invizibil. Metoda lui este de a ucide, dacă îi stă în puteri, înainte de a-și declara

numele. Acest dușman este hinduismul, iar războiul care se dă acum este un război al dogmelor.

La începutul secolului când s-au înființat primele societăți Vedanta în Statele Unite, preocuparea lor imediată a fost aceea de a lansa convingerea că nu există nici o diferență reală între hinduism și Creștinism. Mai mult. Nu numai că ele nu se află în conflict, dar un bun creștin va deveni încă și mai bun, dacă va studia cu sârguință și va practica Vedanta. De abia atunci va ajunge el la adevărata înțelegere a Creștinismului.

În primele lor conferințe, swami-i încercau să arate că simbolurile fundamentale ale Creștinismului – Logosul și Crucea –, își au de fapt originea în India. Și că acele idei caracteristice hinduismului precum reîncarnarea, transmigrația sufletului și samadhi (fenomenul de transă) se găsesc de fapt și în Sfintele Scripturi, atunci când ele sunt interpretate corect.

Cu această momeală au fost prinși mulți creștini bine intenționați dar rău îndrumați. Deci prima preocupare a fost aceea de a lupta pentru discreditarea dogmelor așa-zis „înguste” și „sectare”, și pentru acreditarea unei religii „științifice”, care să se bazeze pe studiul comparativ al tuturor religiilor. Accentul inițial a căzut întotdeauna pe ideea că nu există nici un element de separație între cele două religii. Totul este unul. Diferențele sunt superficiale, iluzorii, relative, nicidecum reale. Acestea sunt ideile conferințelor publicate la începutul anilor 1900. Iar astăzi pericolul în care ne aflăm este cu atât mai mare cu cât ele au avut atunci un succes colosal.

Într-adevăr, în limbajul nostru cotidian cuvintele „dogmă” și „dogmatic” au conotații puternic peiorative și chiar negative. Iar această atitudine plină de dispreț în modul folosirii lor nu putea să aparțină celor care știau

că ele înseamnă ceea ce are Biserica mai sfânt. Oricum, odată împământenită această conotație negativă, cei mai timizi, cărora nu le place niciodată să facă notă discordantă cu ceea ce este în general acceptat, au început și ei să folosească termeni precum „dogme rigide”, expresie depășită, dar care indică atitudinea negativă a autorului față de ele. Atitudinea aceasta a fost indusă în mod viclean, de criticii cu „vederi largi”, care, fie nu știau că dogmele expun esența Creștinismului, fie nu agreau Creștinismul.

În consecință, tendința ulterioară a multor creștini de a bate în retragere în fața acuzației de dogmatism a constituit un avantaj real pentru hinduiști.

Lucrul incredibil este că puțini își dau seama că dogma creștină nu poate fi răsturnată, decât de un sistem opus de dogme. Or, cele două religii, creștină și hinduistă, nu au cum să se „îmbine” și să se „îmboğătească” reciproc, pentru că ele sunt radical opuse.

Dacă credincioșii sunt lămuriți să renunțe la dogmele lor creștine sau să și le modifice – ceea ce tactic este mult mai inteligent –, astfel încât să aibă și ei un creștinism mai modern sau mai „universal”, atunci ei au pierdut tot, pentru că tăria lor, ca și a hinduiștilor, provine din dogme. Iar dogmele hinduse sunt o respingere directă a dogmelor creștine. Ceea ce ne conduce la următoarea concluzie uluitoare: Ceea ce ortodocșii creștini cred că este rău, hindușii cred că este bine, și invers: ceea ce hindușii cred că este bine, creștinii cred că este rău!

Iar adevărata luptă aici stă: că ceea ce constituie cel mai mare păcat pentru creștin este cea mai mare realizare a hindusului. Acest **păcat** recunoscut întotdeauna ca fiind **cel mai mare**, din care ies toate celelalte, **este mândria**. Iar prototipul ei este Lucifer,

care spune: *Ridica-mă-voi în Ceruri și mai presus de stelele Dumnezeului celui puternic voi așeza tronul meu! Sui-mă-voi deasupra norilor și asemenea cu Cel Preaînalt voi fi* (Isaia 14,13-14). Iar la niveluri subordonate, tot mândria este cea care transformă până și calitățile omului în păcate. Dar pentru hindus, în general, și mai cu seamă pentru advaitin sau vedantin, cel mai mare „păcat” este acela să nu crezi în propriul tău „sine” și în „umanitate”, ca în însuși Dumnezeu. Iată ce spune Swami Vivekananda, cel mai mare apologist modern al filozofiei Vedanta: „Voi încă nu înțelegeți India! Noi indienii suntem de fapt închinători ai Omului! Dumnezeul nostru este Omul! Iar doctrina mukti (a mântuirii) este următoarea: „Omul trebuie să devină divin prin înfăptuirea în sine a Divinului”.

Este deci limpede pentru oricine vrea să vadă că Hinduismul și Creștinismul, în esența lor dogmatică, se află într-un conflict ireductibil ce privește aspecte fundamentale, precum natura dumnezeiască și natura umană și scopul vieții omului pe pământ.

Dar dacă cei ce-și spun creștini acceptă propaganda hinduistă, conform căreia nu se dă de fapt nici o bătălie, că diferențele dintre creștinism și hinduism sunt de suprafață și n-au legătură cu realitatea, atunci idei inamice Creștinismului au cale liberă să se desfășoare în interiorul său și el pierde bătălia, fără să-și dea seama măcar că bătălia a și avut loc. Iar rezultatul este dezastuos, căci puterea de corupere spirituală a hinduismului este de neimaginat.

În propriul meu caz, în ciuda educației destul de solide pe care am primit-o la mănăstire, cei douăzeci de ani de hinduism au reușit să mă aducă până în pragul iubirii răului. Vedeți, în India, „Dumnezeu” este adorat și ca Rău, în persoanei zeitei Kali. Voi vorbi despre ea în

secțiunea următoare care se referă la practicile hinduiste.

Și de fapt închinarea la rău constituie țelul final al Hinduismului. Mărturisesc aceasta din proprie experiență, ca una ce m-am închinat zeiței Kali, atât în India cât și în America. Din experiența personală am cunoscut că, cu ea, care este Satan, nu este de glumit. Dacă renunțăm la închinarea la Dumnezeu Cel viu, locul Lui nu are cum să rămână gol.

3. Locuri și practici hinduiste

În 1956 am făcut parte dintr-o expediție de teren împreună cu un grup de jurnaliști reporteri în insulele Filipine. Mă interesau religiile primitive, mai cu seamă cele din așa zisele zone de „ne-aculturație²⁰”, religii care să nu fi fost semnificativ expuse activităților de misiune creștină.

La ora la care am pășit în interiorul tribului Ifuago nu credeam în magie neagră, dar la plecarea mea de acolo am crezut. Preotul tribului (un munbaki) pe nume Talupa a devenit prietenul meu cel mai bun. El îmi dădea toate informațiile. Cu timpul am aflat că era faimos pentru măiestria cu care practica magia neagră. Ceremonia lor rituală, „baki”, are loc aproape în fiecare seară în anotimpul recoltatului și pentru ea se strâng într-o colibă în jur de doisprezece vraci (preoți).

Pe parcursul întregii nopți se invocă diferite zeități și strămoși, se bea vin de orez și se aduc ofrande în fața

²⁰ Aculturație: preluare de către o populație a unor elemente de cultură materială și spirituală sau a întregii culturi a unui popor aflat pe o treaptă superioară de dezvoltare. Din fr. acculturation (DEX) (n. tr.).

a două mici figurine numite „bulol”. Ofranda constă în sânge de pui colectat într-un vas. Sângele este folosit mai întâi la ghicirea viitorului pe baza mărimii și numărului bulelor care se formează în el, și a timpului necesar pentru coagulare. Viitorul se mai ghicește și după configurația și culoarea organelor din puiul sacrificat.

În acest sânge se îmbăiază apoi cele două figurine, ceea ce constituie momentul propriu-zis al ofrandei. Iar eu, în fiecare noapte cu lună luam notițe cu conștiinciozitate. Nu voi intra însă în detaliile de magie neagră practică de tribul Ifuago.

Ideea principală este că eu venisem cu prejudecata că magia de orice fel poate fi explicată științific. Or, la plecarea mea de acolo, văzusem cu proprii mei ochi o atât de mare varietate de fapte și incidente supranaturale, că orice explicație științifică a lor era virtual imposibilă. Cauza pentru care am părăsit acel trib, eu nefiind deloc o persoană care se sperie ușor, nu a fost însă aceea că am constatat efectul incontestabil al ritualurilor lor, ci că l-am constatat cel puțin de două ori manifestându-se asupra mea.

Unsprezece ani mai târziu am fost într-un pelerinaj la Peștera Amarnath din munții Himalaya. Este locul de închinare la zeul Shiva și considerat cel mai sfânt de tradiția hindusă, în el se spune că zeul se arată celor care îl slujesc cu credință, acordându-le în același timp și daruri. Călătoria până la peșteră este lungă și anevoioasă, în ea traversându-se culmea Mahaguna printr-o trecătoare de 5200 de metri altitudine, care, pe o anumită porțiune, este practică peste un ghețar.

În timpul acelei lungi călătorii petrecute în tăcere totală (călăuza mea nevorbind engleza iar eu nevorbind hindusa) speram cu sinceritate că zeul, căruia mă închi-

nasem și la care meditaseam atâția ani, mi se va arăta în sfârșit și mie.

Dar chipul lui Shiva din peșteră este el însuși o curiozitate: este o formațiune de gheață alcătuită prin picurarea apei, care crește și descrește odată cu fazele lunii. Când este lună plină, mărimea naturală ajunge până la nivelul peșterii – aprox. 4,5 m înălțime –, iar când luna este întunecată nu mai rămâne aproape nimic din ea. Și așa crește și descrește în fiecare lună. Din câte știu, nimeni nu a dat până acum o explicație științifică acestui fenomen.

Eu ajungeam într-o perioadă potrivită. Statuia era la mărimea ei maximă. Eram pregătită cu nuci verzi de cocos, cu tămâie, cu bucăți de textile roșii și albe, cu nuci, stafide și zahăr, adică toate cele prescrise pentru jertfă. De emoție îmi erau ochii plini de lacrimi. Dar îmi este greu să povestesc ce a urmat.

Atmosfera din peșteră vibra într-un mod care numai în nopțile de magie neagră din tribul Ifuago îmi mai fusese dat să o simt. Practic, de cum am pus piciorul înăuntru, m-a izbit o senzație inexplicabilă de rău în atmosferă și am ieșit cu convulsii de vomă încă înainte de a termina preotul să ardă jertfa mea marii imagini de gheață.

Credința mea în hinduism primise o lovitură la Peștera lui Shiva, dar a mai trecut timp până să mă eliberez total de ea. A fost o perioadă în care încercam să găsesc ceva care să susțină edificiul care începea să se prăbușească, dar nu găseam nimic. Privind retrospectiv, am părerea că ne dăm seama că ceva e cu adevărat rău cu mult înainte de a ne veni s-o credem, iar lucrul acesta a fost valabil pentru mine cu privire la „practicile spirituale” și „locurile sacre” hinduse.

La începutul inițierii sale de către guru, novicelui i

se dă o „mantră sanscrită” (o formulă magică personală), și practici religioase speciale, care sunt în întregime ezoterice și nu se găsesc decât în tradiția orală. Menționarea lor în scris este interzisă și nici un inițiat nu are voie să le dezvăluie, secretul lor fiind păzit prin sancțiuni extrem de dure. Aceste practici sunt însă dezvăluite progresiv de guru învățăcelului său, care este invitat să le „verifice” conform filosofiei pragmatice hinduse de care am vorbit mai sus. Și aceste practici dau într-adevăr rezultate, învățăcelul dobândește anumite puteri, „siddhis”, cum ar fi citirea gândurilor, puterea de a vindeca sau a distruge, de a produce obiecte, de a prezice viitorul și așa mai departe, adică toată gama celor mai periculoase experiențe psihice.

Lucrul cel mai grav însă este că discipolul cade invariabil într-o stare de prelest (înșelăciune diavolească), când ia înșelătoria drept realitate. Aceasta nu înseamnă că „experiențele” pe care le încearcă nu sunt reale, ci că ele nu provin nicidecum de la Dumnezeu. Este vorba de senzații extrem de plăcute, de viziuni de zeități în lumină etc. (să ținem minte că și Satan se poate transforma în înger de lumină), care se susțin foarte bine cu afirmațiile filosofiei hinduse, totul rezultând într-un sistem practic și teoretic foarte compact

În realitate însă, Hinduismul nu este atât o preocupare intelectuală cât un sistem de practici care nu înseamnă, nici mai mult nici mai puțin, decât magie neagră. Adică dacă faci gestul x, obții lucrul y; nimic mai mult, decât un simplu contract. Termenii acestui contract însă nu sunt niciodată lămuriiți clar și rareori noul inițiat este curios să afle care este originea acestor experiențe și de unde îi vin lui puterile „miraculoase”. Situația este clasic faustiană și ceea ce practicantul nu știe este că prețul pentru toate acestea îl constituie chiar

propriul său suflet nemuritor.

Aria acestor practici este foarte vastă, capabilă să satisfacă orice temperament. Zeitatea poate să aibă forma unui zeu sau a unei zeițe, sau poate să fie lipsită de formă – „brahmanul absolut”. Tipul de relație cu acest „ideal” ales, variază și el în funcție de cum este identificat acest ideal – copil, mamă, tată, prieten, iubit, slugă –, sau, în cazul sistemului Advaita Vedanta, „relația” însăși fiind socotită identitate. Gurul nu numai că îi indică novicelui mantra personală și practicile pe care trebuie să le urmeze, dar îi hotărăște și cum trebuie să-și trăiască viața personală și care trebuie să-i fie programul zilnic.

În cadrul sistemului Vedanta (monistic), de exemplu, discipolii care nu sunt căsătoriți, nici nu mai au voie s-o facă; toate forțele lor sunt direcționale în sensul atingerii performanțelor de ordin practic. Este interzis și consumul de carne, pentru că el distruge acuitatea percepției. Gurul este literalmente însuși „dumnezeul” și „mântuitorul” respectivului discipol.

Aceste practici atât de diverse se reduc de fapt la câteva tipuri generale. Este vorba, în primul rând, de o idolatrie. Persoana se închină la o statueta sau la o imagine, aducându-i jertfă lumânări, camfor, tămâie, apă și dulciuri. De asemenea, zeității alese i se face vânt cu un evantai din coadă de iac, i se face baie, este îmbrăcată și dusă la culcare.

Toate acestea par copilării, dar ele se constituie în tot atâtea experiențe psihice al căror efect este bine să nu-l subestimăm. Idolatria Vedanta, pe de altă parte, ia forma adulării de sine, fie într-un mod interior, mental, fie în mod exteriorizat, cu toată recuzita rituală. Proverbul indian „So Ham, So Ham” sau „Eu sunt el, eu sunt el”, ilustrează această adulare de sine.

„Japa” este repetarea mantrei sanscrite desemnate de la început fiecărui discipol. Este, de fapt, incantarea unei formule magice.

„Pranayama” constă din exerciții de respirație executate împreună cu rostirea formulelor magice. Există și alte practici specifice sistemului „Tantra”, în care Dumnezeu este privit ca „Mamă”; principiu feminin, putere, energie, principiu de evoluție și acțiune. Mai este cunoscut și sub numele celor 5 M-uri. Conotația lor fiind nedisimulat malefică, nu le voi mai descrie aici. Ele și-au făcut însă drum până în America. Swami Vivekananda le prescria împreună cu Vedanta.

Iată ce afirmă el despre sine și în general: „Eu unul mă închin celui teribil! Este o greșală sa credem că plăcerea este dorită în mod egal de toți oamenii. Foarte multora le place, dimpotrivă, durerea, printr-un sentiment care le este înăscut. Să ne închinăm deci terorii de dragul terorii însăși. Foarte puțini sunt acei care au curajul să se închine morții, sau zeiței Kali. Noi însă să fim niște adoratori ai morții”.

Alte cuvinte ale lui swami despre zeița Kali: „Unii iau în derâdere existența zeiței Kali. Dar la ora actuală ea este în mijlocul oamenilor. Ei sunt încremeniți de spaimă și armata a fost chemată să împartă moartea. Cine poate spune că Dumnezeu nu se manifestă El însuși ca Rău Precum și Bine? Dar numai hindusul îndrăznește să se închine și Răului”²¹. Marele păcat este

²¹ Foarte puțini (chiar dintre cei foarte doritori să intre în „dialog” cu religiile orientale și să se unească cu ele) au o idee clară asupra masivității practicilor idolatro-satanice care au dominat lumea până la izbăvirea ei prin venirea în istorie a Mântuitorului Hristos. Zeița Kali, una dintre cele mai importante zeități hinduse este reprezentată în mod obișnuit în mijlocul unui dans sângeros al morții, având la gât craniile și capete tăiate și limba scoasă afară în mod hidos într-o sete neostoită de sânge; ea este împăcată în templele hinduse cu sânge de capre sacrificate

că această practică cu un caracter satanic de netăgăduit este săvârșită cu convingerea că este bună. Iar mântuirea, care este în zadar căutată în hinduism prin eforturi de sine, pline de ardoare, poate fi lucrată doar de Dumnezeu prin lepădarea de sine creștină.

4. „Evanghelizarea” Vestului

În 1893 un călugăr hindus necunoscut sosea la „Parlamentul Religiilor” din Chicago. Era Swami Vivekananda pe care l-am pomenit mai sus. A făcut o impresie uluitoare asupra celor prezenți atât prin felul de a vorbi și prin ceea ce a spus, cât și prin felul cum arăta: îmbrăcat într-o robă portocalie cu stacojiu pe deasupra și purtând turban. A devenit imediat steaua saloanelor din înalta societate bostoniană și new-yorkeză iar filozofii de la Harvard erau impresionați de el la culme. În scurtă vreme și-a creat un nucleu foarte puternic de discipoli și partizani pentru planul său grandios de evanghelizare hinduistă a întregii lumi occidentale mai ales din perspectiva hinduismului vedantic (monist).

S-au stabilit astfel societăți Vedanta în marile orașe

(justificat de Swami Vivekananda astfel: „De ce n-am adăuga un pic de sânge pentru a întregi tabloul?”) Despre zeița Kali, Swami Vivekananda a mai spus (conform mărturiilor ucenicei lui, 'Sora Nivedita'): „Cred că ea este cea care mă inspiră în cel mai mic lucru pe care îl întreprind și că mă poartă după voia ei”; fiind conștient la fiecare pas de prezența ei ca și când ar fi fost o persoană tangibilă. De asemenea, o invocă: „Vino, o Maică, vino! Căci teroare este numele tău”. Idealul său religios era acela „de a deveni una cu eterna groază”. Poate fi aceasta, așa cum încearcă unii să ne convingă, un exemplu de „autentică viață spirituală a celor nebotezați”, o parte a „bogățiilor” spirituale, pe care suntem îndemnați să le luăm de la religiile necreștine? Sau este mai degrabă o dovadă pentru cuvintele psalmistului: *dumnezeii păgânilor sunt idoli?*

americane și europene, însă aspectul cel mai important al activității lui a fost acela că a reușit să-și introducă ideile în marele circuit al gândirii și practicii universitare.

Scopul său acesta era! Să-și facă cunoscute ideile cât mai rapid și cât mai eficace. Puțin conta pentru Vivekananda dacă ele erau crezute sau nu, câtă vreme mesajul lor ajungea pretutindeni. De multe ori el chiar spunea: „Bateți la fiecare ușă. Spuneți-le tuturor că toți sunt de natură divină”.

Astăzi părți și ecouri ale mesajului său se găsesc în orice librărie, în mii de exemplare ieftine, iar autorii lor sunt: Christopher Isherwood, Somerset Maugham,²²

²² Scriitori englezi de mare popularitate ai secolului XX, amplu traduși și comentați și în cultura română. Acel aspect al operei lor, la care se face aluzie în acest studiu, este însă mai puțin familiar publicului românesc. De ex. Aldous Huxley (1894-1963), stabilit în California în 1937, publică între altele *Time Must Have a Stop* (Timpul trebuie să aibă un sfârșit, 1944) în care autorul încearcă să evoce starea psihică a unei persoane în momentul morții și imediat după aceea; și *The Doors of Perception* (Ușile percepției, 1954) – în care se avansează ideea că „sublimele stări mistice” nu sunt altceva decât funcții ale glandelor suprarenale excitate prin consumul anumitor droguri. În calitate de agent britanic, Somerset Maugham (1874-1965) a trebuit să părăsească intempestiv Franța numai cu o valiză și să se refugieze în S.U.A. unde rămâne timp de șase ani (1940-1946). America este și pentru acest scriitor țara aventurilor mistice, care își găsesc expresie în cartea *The Razor's Edge* („Pe lamă de cuțit”, sau „La marginea realității”, 1945). Christopher Isherwood (1904-?), scriitor prolific și foarte activ și în lumea filmului și a scenei, emigrează în 1939 în California spre a lucra ca scenarist la Hollywood. Este cel care a tradus, împreună cu Swami Prabhavananda, *Bhagavad-Gita* (1944) în limba engleză. În colaborare cu același a mai scris *Shankara's Crest-Jewel of Discrimination* (1947), și *How to Know God; the Yogi Aphorisms of Patanjali* (Cum să-L cunoaștem pe Dumnezeu; aforismele yoghine ale lui Palanjali, 1953), după CHAMBERS BIOGRAPHICAL DICTIONARY, Chambers, 1990 (n.tr.).

Aldous Huxley, Teilhard de Chardin și chiar Thomas Merton.

Thomas Merton este, fără discuție, cazul cel mai special și în același timp mai periculos, pentru că el avansează ideile lui Vivekananda de pe pozițiile unui monah creștin iar cărțile lui, afectând instituția vitală a creștinismului occidental, au dat o lovitură puternică Romano-Catolicismului în ansamblu. Cu puțin înainte de moartea sa, părintele Merton a scris un studiu foarte apreciativ ca introducere la o nouă traducere a Bhagavad Gitei, care este manualul spiritual sau „biblia” hindusă și piatra de temelie a monismului sau Advaita Vedanta.

Trebuie să nu pierdem nici un moment din vedere că Gita se opune pas cu pas tuturor învățăturilor creștine fundamentale. Cartea sa Maeștrii Zen, publicată postum, este de asemenea, demnă de menționat pentru că se bazează în întregime pe o eroare foarte insidioasă: premisa că toate așa numitele „experiențe mistice” din indiferent ce religie sunt adevărate. Lucrurile însă nu stau deloc așa, și o persoană de talia lui Thomas Merton ar fi trebuit s-o știe. Că ele nu stau așa o afirmă și o dovedește prin fapte Sfânta Scriptură și întreaga tradiție a Sfinților Părinți.

Personal cunosc o mănăstire catolică din California unde călugării experimentează practici religioase hinduse, sub îndrumarea unui indian care a devenit preot catolic. Și cred că dacă terenul nu ar fi fost deja pregătit, asemenea lucruri nu s-ar fi putut întâmpla. Dar prin sosirea sa în Vest, Vivekananda aceasta a și făcut, a pregătit terenul.

Mesajul vedantic al lui Vivekananda este foarte simplu de fapt. El pare mai mult decât este din cauza unui jargon sanscrit care face impresie și datorită

structurii sale filosofice mai complexe. Dar mesajul lui esențial este acesta: Toate religiile sunt adevărate dar Vedanta reprezintă adevărul ultim. Diferențele sunt doar o cheștiune de „niveluri de adevăr”. Avem de-a face, deci, cu mai multe „niveluri ale adevărului”. Sau în cuvintele lui Vivekananda: „Progresia omului nu este de la fals la adevărat, ci de la ceea ce este adevărat, la ceea ce este și mai adevărat, de la adevăruri inferioare la altele superioare. Ceea ce este materie astăzi devine spirit mâine. Viermele de astăzi este și dumnezeul de mâine. „Vedanta se bazează pe convingerea că omul este Dumnezeu. Deci, omul este cel care se mântuiește singur. Vivekananda a formulat astfel: „Cine să aibă puterea de a ajuta Infinitul? Chiar mâna care îți vine în ajutor pe întuneric trebuie să fie propria ta mână”.

Vivekananda era însă destul de orientat, încât să-și dea seama că o Vedanta prezentată în toate implicațiile ei și dintr-o dată ar fi fost prea mult pentru mentalitatea creștină. „Nivelurile de adevăr” însă erau o noțiune cum nu se poate mai potrivită pentru a asigura puntea de legătură către ecumenismul ideal: acela în cadrul căruia nu se ivește nici un conflict pentru că toată lumea are dreptate.

Sau cum afirma swami: „Dacă una singură din religii este adevărată, atunci toate celelalte trebuie și ele să fie adevărate. Astfel credința hindusă este a tuturor – deci și a voastră –, tot atât de mult pe cât este și a mea. Noi hindușii nu numai că tolerăm, dar ne unim chiar cu toate religiile, rugându-ne la moschee cu mahomedanul, închinându-ne focului împreună cu zoroastrul și îngenunchind la piciorul crucii împreună cu creștinul. Noi stim că toate religiile, în mod egal, de la cel mai primitiv fetișism, până la cel mai înalt absolutism, sunt tot atâtea încercări ale sufletului omenesc de a cuprinde

Infinitul. Deci noi suntem cei care strângem toate aceste flori într-un minunat buchet, căruia, legându-l cu panglica iubirii, ne închinăm plini de încântare”.

Cu toate acestea, toate religiile nu sunt considerate în hinduism decât trepte către adevărata și suprema religie, care este Advaita Vedanta. Vivekananda, în realitate, disprețuia Creștinismul pe care îl considera „un adevăr de ordin inferior”, dualist, în conversațiile lui particulare spunea că numai un laș ar fi capabil să întoarcă și celălalt obraz. Și orice ar fi apreciat la celelalte religii, întotdeauna revenea la necesitatea Advaita Vedanta. „Arta, știința și religia – spunea el –, nu sunt decât cele trei căi diferite care exprimă un singur adevăr. Dar ca să înțelegem acest lucru trebuie să fi pătruns mai întâi în teoria Advaita”.

Atracția pe care o exercită aceste idei asupra tineretului de astăzi este incontestabilă. Vedanta declară libertatea absolută a fiecărui suflet de a fi el însuși. Ea neagă orice distincție între sacru și profan, între ceea ce este sfânt și ceea ce înseamnă lumea obișnuită. Aceste dualități nu reprezintă decât căi de exprimare diferită a unui singur adevăr. Și singurul scop al religiei este acela de a satisface nevoile de absolut ale tuturor, indiferent de temperamentul lor: un dumnezeu și o închinare pe placul fiecăruia, într-un cuvânt, religia este „fă ceea ce-ți convine”.

Vă voi arăta cât a fost de eficace în a introduce aceste idei hindu în romano-catolicism, unde succesul său a fost cel mai impresionant.

Swami Vivekananda a sosit pentru prima oară în America ca reprezentant al Hinduismului în „Parlamentul Religiilor” (1893). În 1968 s-au sărbătorit 75 de ani de la acel eveniment, ocazie cu care a avut loc un „Simpozion al Religiilor”, sub auspiciile Societății Viveka-

nanda Vedanta din Chicago. Romano-Catolicismul era reprezentat de un teolog dominican de la Universitatea De Paul, preotul Robert Campbell. Swami Bhashyananda a deschis lucrările cu un mesaj de bune urări din partea a trei mari personalități, între care un cardinal american.

În sesiunea de după amiază, Campbell a vorbit despre conflictul dintre tradiție și modernism în Catolicismul contemporan. El a spus: „La universitatea în care lucrez testele de opinie arată că studenții catolici manifestă de cinci sau șase ani încoace atitudini vădit mai liberale decât s-a putut constata în trecut. Și sunt convins că marele Swami Vivekananda însuși ar fi privit favorabil cele mai multe mișcări în direcția unei liberalizări a Creștinismului”. Confuzia pe care o făcea preotul Campbell însă era că tendințele manifestate de studenți și numite de el „creștine”, nu erau în realitate deloc creștine; ele erau pur și simplu atitudini și practici Vedanta.

Și ca să nu se ivească nici o îndoială în privința acestei interpretări, voi cita cuvintele acestui preot romano catolic referitoare la poziția moderniștilor asupra a cinci aspecte de credință, așa cum au fost ele formulate în trei reviste de specialitate internaționale: Prabuddha Bharala, publicată la Calcuta; Vedanta Kesheri, publicată la Madras, și Vedanta and the West (Vedanta și Occidentul), care apare la Londra.

Despre dogme: „Adevărul este o noțiune relativă, doctrinele și dogmele acestea (adică natura lui Dumnezeu, scopul vieții pe pământ, natura sufletului) nu sunt lucruri imuabile, ci schimbătoare, oamenii aflându-se mereu în situația de a nega astăzi ceea ce ieri afirmau că sunt adevăruri sfinte”.

Despre Dumnezeu: „Este adevărat că Iisus este

divin, dar oricare dintre noi poate fi divin. De fapt cred că atitudinea creștină liberală se mișcă foarte clar în direcția filozofiilor orientale – atât în ceea ce privește concepția despre un Dumnezeu impersonal, cât și în legătură cu conceptul că suntem divini cu toții”.

Despre păcatul originar: „Acest concept degradant și jignitor despre ființa umană este respins de creștinismul liberal, care afirmă că persoana umană este perfectibilă prin instrucție și educație corectă”.

Despre lume: "...liberalii afirmă că lumea în care trăim poate fi îmbunătățită și că ar trebui să ne dedicăm cu toții construirii unei societăți mai umane, în loc să suspinăm să ajungem la Rai”.

Despre alte religii, „grupul liberal” afirmă: Trebuie abandonată calea demodată a misiunii de convertire. Ci, mai bine să dezvoltăm mai bune relații cu alte religii”.

Deci acestea sunt afirmațiile preotului romano-catolic Campbell, purtătorul de cuvânt al „Grupului Catolic Modernist”. Modernistul a fost momit ca un copil de generozitatea unor adevăruri mai înalte, a unei filozofii mai adânci și a unui sublim mai inefabil, care se obține subordonându-L pur și simplu pe Hristos Cel viu, omului modern.

Astfel, iată vedem succesul spectaculos al hinduismului, sau al lui Swami Vivekananda, sau al puterii din spatele lui.

Iată cum s-a făcut curățenie în romano-catolicism. Căinii săi de pază au luat hoțul drept prieten al stăpânului, iar casa este devastată sub ochii lor. Hoțul a spus: „Haideți să fim mai toleranți în dialoguri inter-confesionale”, intrând pe poartă. Mai departe era simplu. Hindușul „creștin” (swamis-ul) nu avea decât să expună filozofia Vedanta, folosind terminologie creștină.

Pe de altă parte, creștinii hinduiști (adică grupul

catolicilor „moderniști” sau „liberali”), au trebuit să-și lărgească cadrul propriei religii, pentru a cuprinde în ea și hinduismul. Astfel, în mod necesar, adevărul a devenit eroare, iar eroarea adevăr. Dar, vai! Unii ar vrea acum să târască în această casă a dezolării și Biserica Ortodoxă. Dar să le amintim moderniștilor cuvintele lui Isaia:

Vai de cei care zic răului bine și binelui rău; care numesc lumina întuneric și întunericul lumină; care socotesc amarul, dulce și dulcele, amar. Vai de cei care sunt înțelepți în ochii lor și pricepuți după gândurile lor! (Isaia 5,20-21)

5. Scopul Hinduismului: „Religia Universală”

Nu mi-a venit să cred când am văzut ce avans colosal căpătase hinduismul pe teritoriul credinței creștine în timpul cât eu o abandonasem. Eu am descoperit toate aceste schimbări fără efort, tocmai pentru faptul că în toți acești douăzeci de ani am fost practic izolată din punct de vedere intelectual de restul lumii, pentru că mă subordonasem întru totul gurului meu. Trebuia să respect cu strictețe toate prescripțiile lui, indiferent cât de severe, fără înțeles sau absurde mi se păreau. Printre ele se afla și interzicerea de a citi cărți cu conținut creștin sau de a sta de vorbă cu creștinii. În pofida vorbăriei lor despre adevărul religiilor, swamii știu că Hristos este dușmanul lor de neînving.

Deci, douăzeci de ani nu am făcut altceva, decât să studiez filozofia orientală și să practic ascetismul hindus. Gurul mi-a trasat să urmez cursuri universitare și să obțin o diplomă în filozofie și antropologie. Dar privind retrospectiv, acele studii nu au constituit altceva

decât o diversiune, care să-mi dea sentimentul că fac ceva foarte important, adevărata activitate fiind de fapt timpul petrecut cu swami și cel în care puneam în practică învățăturile Vedanta.

Misiunea trasată de Swami Vivekananda s-a îndeplinit în mai toate aspectele ei. Un singur punct a rămas încă nerezolvat: instaurarea unei religii universale. Iar instaurarea unei astfel de religii în lume va echivala cu victoria finală a diavolului, pentru că „Religia Universală” nu are voie să conțină „nici o idee individualistă și sectară”, ea nemaiementinând din creștinism decât o terminologie goală.

Instaurarea „Religiei Universale” va trebui să echivaleze cu conflagrația totală a creștinismului. Și aduc aici, spre ilustrare, opera preotului iezuit Theillard de Chardin, care deja fundamentează „Noul Creștinism” tocmai în termenii în care Swami Vivekananda își specifică propria sa „Religie Universală”.

Theillard de Chardin constituie un caz special tocmai pentru faptul că, spre deosebire de teologii catolici tradiționaliști, el este foarte apreciat de clerul catolic academic, care însă, după părerea mea, fie nu au nici o idee despre ceea ce este de fapt opera lui Theillard, fie că se prefac că nu văd. Această operă plagiază în mare parte doctrinele Vedanta și Tantra, pe care le combină în liantul unui jargon de sonoritate creștină și le prezintă apoi sub masca de mare efect a evoluționismului.

Iată un citat: „Lumea în care trăiesc devine dumnezeiască. Și totuși focul ei nu mă arde, iar apele ei nu mă topesc. Căci, spre deosebire de formele false ale unui monism care să mă împingă spre un inconștient al pasivității, eu descopăr un pan-creștinism care mă

conduce printr-un proces intens de disociere, la o unificare finală. Voi ajunge la spirit doar prin cea mai adâncă și totală dezlănțuire a forțelor materiei... Mărturisesc că, urmând exemplul Dumnezeuului întrupat, Care mi S-a revelat în credința catolică, nu pot să mă mântuiesc, decât unindu-mă cu Universul”.

Aceasta ce nu este altceva decât cel mai pur hinduism! Are câte puțin din toate: un vers din una din Upanisade și bucăți din câteva sisteme filozofice împreună cu practicile lor.

Într-o conferință de presă a prelatului Arrupe, generalul „Societății lui Iisus”, care a avut loc în iunie 1965, lui Theillard de Chardin i s-a luat apărarea pe temeiul că „nu este teolog sau filosof de profesie, și, deci, poate să nu fie conștient de toate implicațiile teologice și filozofice pe care le pot căpăta intuițiile sale”. După care, respectivul prelat l-a lăudat pe Theillard de Chardin, astfel:

„Părintele Theillard este una din marile voci ale gândirii filozofice contemporane, iar succesul său nu trebuie să ne mire. Marele lui merit este acela de a fi reușit să reconcilieze știința și credința religioasă”. Iar modul în care a reușit el aceasta, adaug eu, este prin fundamentarea unei noi religii.

Iată ce spune Theillard însuși: „Noua religie nu va fi altceva decât vechiul nostru creștinism, dar îmbogățit cu un suflu nou ce provine din evoluția firească și legitimă a dogmelor sale în contactul lor cu noile idei ce apar în societate”. Să examinăm în această lumină „Religia Universală” a lui Vivekananda, alături de „Noul Creștinism” al lui Theillard. Așa cum este ea propusă de Vivekananda, „Religia Universală” trebuie să aibă cinci caracteristici.

În primul rând trebuie să fie științifică și construită

pe principiul legilor spirituale, adică va fi o religie adevărată și științifică. Căci într-adevăr, atât Vivekananda, cât și Theillard folosesc scientismul teoretic ca articole de credință.

În, al doilea rând, fundamentul său este unul evoluționist. Sau, în cuvintele lui Theillard: „O formă religioasă necunoscută până acum, una pe care nimeni nu a putut până în prezent să o imagineze sau să o descrie, pentru că universul nu era destul de larg și de organic să o încapă. O nouă formă de religie ia ființă acum în inimile oamenilor, dintr-o sămânță semănată de ideea de evoluție”. Și în continuare: „Păcatul originar... este un concept care ne leagă de mâini și de picioare și ne golește sângele din vene” pentru că „așa cum este el formulat acum apare ca un concept static, ce reprezintă un anacronism pentru sistemul nostru evoluționist de gândire”.

Este locul să afirmăm aici că acest concept pseudoreligios de „evoluție” pe care Creștinismul l-a respins întotdeauna, este de milenii un concept constitutiv al gândirii hinduse și el nu lipsește din nici una din aplicările ei practice.

În al treilea rând, „Religia Universală” nu prezintă în centrul ei nici o personalitate unificatoare, ci ea este fondată de niște „principii eterne”. Theillard este în mod cert pe drumul spre un Dumnezeu impersonal, când scrie: „Hristos îmi devine din ce în ce mai indispensabil... dar în același timp, persoana istorică a lui Hristos îmi devine din ce în ce mai lipsită de substanță și mai indistinctă”. „Viziunea mea despre El mă poartă din ce în ce mai sus pe axa ortodoxiei”.

Ne pare rău să spunem, dar acest spirit al unui „Hristos” nonistoric este „ortodoxie” hindusă, nu creștină.

În al patrulea rând, scopul principal al „Religiei Universale” este acela de a satisface nevoile spirituale ale diferitelor tipuri de caractere umane; lucru ce nu poate fi oferit de așa zisele religii individualiste și sectare. În viziunea lui Teilhard de Chardin, Creștinismul însuși este o astfel de religie, pentru că el nu răspunde tuturor tipurilor de aspirații religioase. Iată cum își exprimă el nemulțumirea sa: „Creștinismul rămâne în continuare oarecum un refugiu. El nu mai îmbrățișează sufletul, nu-l mai satisface, sau, într-un anumit fel, nu mai este în stare să călăuzească viața omului modern”.

În al cincilea și ultimul rând, în cadrul „Religiei Universale”, sau al „Noului Creștinism”, noi ne îndreptăm cu toții către aceeași destinație, indiferent de tradiția religioasă din care provenim. Pentru Teilhard de Chardin această destinație este „Punctul Omega” situat dincolo de posibilitatea oricărei reprezentări. Pentru Vivekananda această destinație este întruchipată de „OM”: „Întreaga umanitate se îndreaptă către poalele aceluia loc pe care se află înălțat simbolul care nu este simbol, numele care este mai presus decât toate sunetele”.

Unde se va sfârși această deformare a Creștinismului și triumful hinduismului? Vom avea pe „OM²³” sau vom avea pe Omega (adică pe Hristos)?

²³ În text „OM” nu este luat în înțelesul de om ca persoană, ci ca silaba sacră a hindușilor.

CAPITOLUL III

„MINUNEA” UNUI FACHIR ȘI RUGĂCIUNEA LUI IISUS

De Arhimandritul Nicholas Drobyazgin

Autorul acestei mărturii, ucis prin moarte martirică în timpul regimului comunist, pe atunci proaspăt instaurat în Rusia, s-a bucurat de o carieră plină de succes în calitate de ofițer în flota imperială rusă, fiind în același timp un pasionat al practicilor oculte și editor al jurnalului de ocultism Rebus.

Salvat dintr-un tragic accident naval printr-o minune a Sfântului Serafim de Sarov, el a întreprins un pelerinaj la Sarov, în urma căruia a renunțat la cariera sa militară și la practicile sale oculte și a devenit monah. După ce a fost hirotonit preot, a plecat ca misionar în China, India și Tibet, slujind la capelele diferitelor ambasade, birouri consulare și legații și ca stareț al mai multor mănăstiri.

După 1914 s-a retras la Marea Lavră a Peșterilor Kievene (Pecerska), unde sfătuia îndelung pe mulți tineri care îl căutau, cerându-i lămuriri despre ocultism și practicile oculte, și despre influența lor asupra evenimentelor pe atunci în plină desfășurare în Rusia. În toamna anului 1924, la o lună după ce primise vizita unui anume Tuholx, autor al cărții intitulată *Magia Neagră*, el a fost asasinat în chilia sa de „persoane necunoscute” dar în mod clar nu fără știrea bolșevicilor. Stiletul cu care fusese înjunghiat avea un mâner cu semnificații oculte.

Incidentul descris în povestirea ce urmează și care dezvăluie natura unuia dintre „darurile” mediumistice întâlnite frecvent în religiile orientale, a avut loc cu puțin înainte de anul 1900 și a fost consemnat în scris în jurul anului 1922 de Dr. A. P. Timofievich stabilit ulterior la Mănăstirea Nov – Diveyevo, N.Y.²⁴

*

În acea minunată dimineață tropicală, vasul nostru tăia valurile Oceanului Indian în direcția Insulei Ceylon. Pasagerii, în cea mai mare parte englezi care mergeau la posturile sau afacerile lor din colonia indiană, erau vioi și nerăbdători să vadă pământul de vis pe care îl aveau în față, insula misterioasă ale cărei basme minunate le încântaseră copilăria. Încă nu se vedea insula, când vasul era deja învăluit de mireasma grea și îmbătătoare adusă de briză, a arborilor aromați de la țärm.

La un moment dat un nor albastru cuprinse orizontul, mărimdu-se din ce în ce mai mult pe măsură ce vasul se apropia. Deja începeau să se vadă clădirile de la țärm îngropate în verdeața palmierilor maiestuoși și se vedea și mulțimea multicoloră care aștepta sosirea vasului.

Pasagerii, care deja se împrieteniseră în timpul călătoriei, duceau conversații animate admirând peisajul insulei de poveste care se desfășura în fața ochilor lor. Vaporul se legăna încet, pregătindu-se să ancoreze în portul orașului Colombo.

Aici vasul se oprea să încarce cărbune, așa încât pasagerii aveau timp suficient să iasă la țärm. Ziua era atât de caniculară, încât mulți se hotărâseră să nu iasă

²⁴ Text în lb. rusă în *Ortodox Life* 1956, no. 1.

din cabină până seara, când fierbințeala zilei avea să fie înlocuită cu o răcoare plăcută. Așa încât, spre seară, un grup de opt persoane, căroră m-am alăturat și eu, ghidați de colonelul Elliot, care mai fusese la Colombo și cunoștea bine orașul și împrejurimile, a pornit la explorarea frumuseților insulei.

Colonelul chiar a făcut o propunere foarte ispiti-toare: „Doamnelor și domnilor, ce-ați spune de o vizită la câteva mile în afara orașului spre a-i vedea și noi pe vestiții fachiri magicieni de prin părțile locului? Poate vom avea posibilitatea unor experiențe interesante!” Toți au acceptat cu entuziasm propunerea colonelului.

Pe când străzile zgomotoase ale orașului rămaseră mult în urma noastră, seara se lăsase deja de-a binelea iar drumul nostru șerpuitor prin jungla minunată era luminat de milioane de licurici. La un moment dat drumul s-a lărgit brusc și ne-am aflat deodată în interiorul unui luminiș înconjurat de junglă. La marginea lui se afla un copac înalt sub care se vedea o colibă și un om subțire, bătrân, cu turban pe cap, ce sedea turcește și privea fix la un foc mic ce ardea în fața lui.

În pofida sosirii noastre zgomotoase, bătrânul nu s-a clintit din nemișcarea sa și nu ne-a acordat nici cea mai mică atenție. De undeva a apărut un tânăr care s-a îndreptat către colonel și l-a întrebat încet ceva. Imediat după aceea a adus câteva scaune pe care grupul nostru s-a așezat în semicerc nu prea departe de foc. Am simțit în jurul nostru un miros de fum plăcut parfumat. Bătrânul era în aceeași poziție, neobservând pe nimeni și nimic, din câte puteam să ne dăm noi seama. Pătrarul de lună care răsărise mai împrăștiata întrucâtva întunericul nopții și în lumina aceea fantomatică toate contururile căpătau un aer ireal. Toți au tăcut fără să vrea,

așteptând să vadă ce o să se întâmple.

Miss Mary a șoptit la un moment dat cu însuflețire:

„Priviți acolo sus, pe copac!”. Ne-am uitat cu toții într-acolo. Și într-adevăr, vârful coroanei copacului sub care stătea fachirul parcă se topea în lumina moale a lunii și copacul pur și simplu dispărea treptat de sub ochii noștri, șters parcă de o mână nevăzută, până când nu a mai rămas nici o urmă de copac și în fața noastră a apărut marea. Îi vedeam valurile rostogolindu-se unele după altele și rândurile de spumă albă; pe cerul, devenit deodată albastru, pluteau nori ușori. Eram uluiți.

Apoi la orizont a apărut un vapor alb. Din cele două hornuri ale sale ieșea un fum gros. Se apropia cu repeziciune de noi, tăind valurile. Spre uluirea noastră am văzut că este propriul nostru vas, cel cu care sosiserăm la Colombo! Un murmur a trecut printre noi, când am citit la pupa chiar numele vasului nostru, „Luiza”, cu litere mari, aurii. Dar lucrul cel mai uluitor a fost că pe vapor ne vedeam chiar pe noi înșine! Vă reamintesc că la acea oră nu se pomenea de cinematografie, și asemenea efecte nu erau de conceput.

Deci fiecare dintre noi se vedea pe el însuși pe punte, printre oamenii care râdeau și conversau unul cu celălalt. Dar lucrul cel mai uluitor era că ne vedeam nu numai pe noi, ci până și cele mai mici detalii de pe punte, ca și când ne-am fi aflat într-un elicopter ceea ce hotărât că nu era în realitate. Eu de exemplu m-am văzut pe mine printre pasageri, pe marinari lucrând la capătul celălalt al vasului, pe căpitan în cabina sa și până și pe maimuțica Nelly, favorita tuturor, mâncând banane pe catargul mare. Toată lumea comenta în șoaptă și era emoționată la culme de ceea ce vedea.

Eu aproape că uitasem cu totul de mine, de faptul că eram la urma urmei un preot monah ortodox și că n-

ar prea fi fost locul meu acolo, într-o așa situație. Vraja era atât de puternică, încât inima și mintea mea erau ca paralizate. Pulsul mi s-a accelerat deodată, ca în fața unei primejdii, și m-a cuprins o spaimă de moarte.

Am început să-mi misc buzele și să rostesc: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!”. M-am simțit deodată ușurat. Parcă s-ar fi desfăcut și ar fi căzut de pe mine niște lanțuri grele, invizibile. Rugăciunea mea a devenit mai concentrată și odată cu ea sufletul meu s-a liniștit. Priveam în continuare copacul, când, deodată, tabloul mării dispăru, suflat parcă de vânt. Nu se mai vedea decât copacul scaldat de lumina lunii, fachirul șezând tăcut lângă foc și însoțitorii mei, care continuau să privească marea, ce pentru ei încă nu dispăruse. Dar la un moment dat fachirul însuși păți ceva: se răsturnă într-o parte și tânărul, alarmat, alergă să-l ridice. Spectacolul se întrerupse brusc.

Adânc miscați de ceea ce văzuseră, spectatorii se ridicară, împărtășindu-și cu însuflețire impresiile și neînțelegând de ce totul se terminase atât de brusc și de neașteptat. Tânărul a explicat că din cauza epuizării fizice a fachirului, care acum ședea ca și mai înainte, cu privirea îndreptată în jos și neacordând nici o atenție celor prezenți.

După ce l-am răsplătit cu generozitate prin intermediul tânărului, mulțumindu-i pentru că ne dăduse ocazia acestui uluitor spectacol, și când deja ne porniserăm cu toții să plecăm, mi-am întors fără să vreau capul pentru a-mi imprima mai bine întregul tablou. Atunci am întâlnit privirea plină de ură a fachirului. Nu a durat decât o secundă, pentru că imediat și-a întors capul în poziția obișnuită; dar acea privire de o secundă, mi-a fost de-ajuns pentru a înțelege odată pentru tot-

de-auna a cui fusese puterea care produsese acel „miracol”.

„Spiritualitatea” orientală nu se limitează nicidecum la asemenea „trucuri” mediumistice, de soiul celor pe care le practica fahirul. În capitolul ce urmează vom constata aspecte cu mult mai adânci și mai periculoase. Dar toate aceste fenomene au la bază același mediumism, a cărui caracteristică esențială este o pasivitate totală față de realitatea „spirituală” respectivă, care permite intrarea în contact cu „zeii religiilor necreștine”. Acest fenomen se constată și în „meditația orientală” (chiar dacă uneori ea mai este numită și „creștină”) și în acele ciudate „daruri” sau „puteri”, cărora, în vremurile noastre de declin spiritual, li se zice „harismatice”...

CAPITOLUL IV

MEDITAȚIA ORIENTALĂ INVADEAZĂ CREȘTINISMUL

Ca răspuns la posibilitatea „dialogului” între Creștinismul Ortodox și diferitele religii necreștine, cititorilor li s-au prezentat mărturiile a trei creștini ortodocși, care, pe baza învățăturii ortodoxe de credință și a propriei lor experiențe, confirmă ceea ce Biserica Ortodoxă a mărturisit întotdeauna: că ortodocșii creștini nu au nicidecum „același Dumnezeu”, ca și așa-zisele religii monoteiste, care nu recunosc Sfânta Treime; că dumnezeii păgânilor sunt de fapt idoli; și că experiențele pe care le procură acești „dumnezei”, cu puterile lor, sunt de natură satanică.

Această învățătură nu se contrazice deloc cu cuvântul Sfântului Apostol Petru, care spune că Dumnezeu nu este părtinitor. *Ci, în orice neam, cel ce se teme de El și face dreptate este primit de El* (Fapte 10,34-35). Sau al Sfântului Apostol Pavel, care zice: *Dumnezeu, în veacurile trecute, a lăsat ca toate neamurile să meargă în căile lor. deși El nu S-a lăsat pe Sine nemărturisit, făcându-vă bine, dându-vă din cer ploi și timpuri roditoare, umplând de hrană, și de bucurie inimile voastre* (Fapte 14,16-17).

Dar cei care trăiesc în robia lui Satan, stăpânitorul lumii acesteia, în întunericul lipsit de lumina Evangheliei lui Hristos, vor fi judecați de glasul propriei lor conștiințe, pe care Dumnezeu le-a lăsat-o tuturor, indiferent de robia în care se află.

Dar pentru creștinul, căruia i s-a dăruit dumnezeiasca descoperire de sus și care este vrednic de

numele de creștin, nu este posibil vreun „dialog” în afara credinței sale sfinte.

Să ascultăm deci, cuvântul Apostolului Pavel, care zice: *Nu vă înjugați la jug străin cu cei necredincioși, căci ce însoțire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Și ce învoire este între Hristos și Veliar? Sau ce parte are un credincios cu un necredincios? Sau ce înțelegere este între templul lui Dumnezeu și idoli? Căci noi suntem templu al Dumnezeului Celui viu, precum Dumnezeu a zis: „Voi locui în ei și voi umbla și voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi poporul Meu”. De aceea: „Ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți”, zice Domnul (II Cor. 6,14-17).*

Chemarea creștinilor este mai curând aceea de a aduce ei lumina Creștinismului ortodox la popoarele păgâne, așa cum a făcut odinioară și Sfântul Apostol Petru cu casa temătoare de Dumnezeu a sutașului Corneliu (Fapte 10, 34-48), ca astfel să părăsească și ei întunericul necredinței și să se unească cu turma Bisericii lui Hristos, la care și ei sunt chemați.

Toate acestea le sunt clare și evidente creștinilor ortodocși, care sunt conștienți de adevărul descoperirii dumnezeiești și fii credincioși ai Bisericii lui Hristos. Dar mulți dintre cei care se consideră creștini, nu-și dau seama de diferența radicală și ireductibilă dintre Creștinism și toate celelalte religii păgâne. Și chiar cei care își dau seama de această diferență, nu au discernământul duhovnicesc de a deosebi între diferitele „experiențe spirituale”, discernământ despre care se vorbește în scrierile ortodoxe patristice și în Viețile Sfinților – numit acolo „dreaptă socoteală” –, pe care Sfânta Biserică Ortodoxă l-a avut și îl are de aproape 2000 de ani.

În absența acestei conștiințe și a acestui discernământ, prezența din ce în ce mai intensificată a reli-

giilor orientale în mijlocul maselor occidentale și, de asemenea, est europene (n.tr.), seamănă confuzie și în mințile multora ce își zic creștini. Cazul lui Thomas Merton este izbitor! Convertit sincer la catolicism și devenit apoi călugăr catolic – în urmă cu aproape patruzeci de ani (1940), cu mult înainte de inovațiile radicale ale Conciliului Vatican II –, el și-a sfârșit zilele, proclamând egalitatea dintre experiențele creștine și cele ale budismului Zen și ale altor religii păgâne.

Ceva „a pătruns în atmosferă” cam în ultimii douăzeci de ani, care a erodat și ultimele rămășițe ale unei mentalități creștine sănătoase, rămase în Bisericile Protestantă și Catolică. Acest ceva atacă acum și adevărata Biserică, adică Sfânta Ortodoxie. „Dialogul cu religiile necreștine” este mai curând rezultatul decât cauza apariției acestui nou „duh”.

În capitolul ce urmează vom examina câteva din aceste mișcări religioase orientale care au avut o influență covârșitoare asupra Vestului prin anii 1970, oprindu-ne cu deosebire asupra încercărilor de dezvoltare a unui sincretism între creștinism și religiile orientale care s-a manifestat mai ales în zona „experiențelor spirituale”.

În cadrul acestor încercări s-a mers până la îndrăzneala de a afirma că tradițiile filocalice ale Ortodoxiei își au, de fapt, originea în Extremul Orient și că de acolo ne vine și rugăciunea lui Iisus și contemplația mistică ortodoxă!

După ce vom fi lămurit statutul unor astfel de afirmații, vom putea să arătăm clar ce diferență, ca de la cer la pământ, există între „experiențele spirituale” creștine și cele necreștine, cât și extremul pericol care se ascunde în filosofia religioasă, care stă la baza acestui sincretism mincinos.

1. „Yoga creștină”

Yoga hindusă este cunoscută în Vest de mai multe decenii, ea dând naștere, mai ales în America, nenumăratelor secte și mai ales nenumăratelor forme de fizioterapii, care nu-și afirmă nici un conținut religios.

Acum aproape douăzeci de ani, un călugăr francez benedictin și-a notat experiențele încercate, pe când se străduia să facă din Yoga o practică creștină. Descrierile ce urmează sunt luate din cartea lui.²⁵

Yoga hindusă este o practică ce presupune o viață disciplinată până la asceză, care include controlul respirației și anumite poziții fizice, ce produc o stare de relaxare, stare ce favorizează efortul de meditație. Cu ajutorul „mantrelor” și diferitelor rostiri de formule sacre se obține o concentrare psihică mai bună.

Esențială în yoga nu este atât disciplina în sine, cât meditația la care trebuie să se ajungă. Autorul are dreptate, atunci când scrie: „Scopurile pe care le urmărește yoga hindusă sunt strict spirituale. A uita acest fapt și a reține doar aspectul fizic al acestei discipline străvechi, prin care să se urmărească doar frumusețea și sănătatea fizică, echivalează cu o trădare”. Trebuie însă să se știe că cel care nu urmărește decât aspectul fizic al practicii Yoga, se predispune deja către anumite atitudini spirituale și chiar experiențe, de care nici măcar nu este conștient, după cum se va vedea în continuare.

²⁵ J.M. Dechanet, *Christian Yoga*; Harper & Row, N.Y., 1972, prima trad. engleză a apărut în 1960.

Același autor spune mai departe: „Arta unui yoghin este aceea de a obține tăcerea totală, de a se goli de orice gânduri și iluzii, de a elimina și uita toate ideile pe care le-a nutrit vreodată, cu excepția uneia: că sinele adevărat al omului este de natură divină, că el (omul) însuși este Dumnezeu și că restul este tăcere”.

Bineînțeles că aceasta nu este o idee creștină, ci una păgână. Căci scopul „Yogăi creștine” este de a folosi tehnica yoga sub numele de „meditație creștină”, pentru a obține efecte de relaxare, mulțumire și pasivitate mentală, care să favorizeze receptarea fără impedimente a ideilor și experiențelor cu finalitate demonică. „De îndată ce veți executa respectiva „mudra” sau „asana” (poziții yoga) corpul dumneavoastră se va relaxa și vă va cuprinde o senzație generală de bine”.

Exercițiile produc „un efect de un calm excepțional”. „Relaxarea generală se instalează încă de la început, cu o senzație foarte durabilă de bine și chiar euforică. Dacă nervii ne sunt tensionați și surmenați, ei, prin aceste exerciții, se calmează și oboseala dispare în scurt timp”. „Scopul eforturilor unui yoghin este acela de a-și amuți sinea gânditoare și de a închide ochii în fața tuturor ispitelor”.

Starea euforică pe care o produce yoga „se poate numi foarte bine: o stare de sănătate, care ne îngăduie să facem mai mult și mai bine pe plan fizic mai întâi, apoi pe planul spiritual al religiei creștine. Cuvântul cel mai apt să descrie această stare, este acela de mulțumire; o mulțumire atât trupească, cât și sufletească, care ne predispune... la o viață spirituală”.

Această stare schimbă întreaga personalitate a celui ce o încearcă: „Hatha Yoga influențează caracterul în bine. După câteva săptămâni de exerciții, persoana adultă admite că nu se mai recunoaște pe sine, și

oricine va putea constata schimbări în modul său de a fi și de a reacționa. El este mai blând și mai înțelegător. Primește cu calm orice întâmplare. Este mulțumit... Întreaga sa personalitate este schimbată și el însuși și-o simte din ce în ce mai deschisă; de aici decurge o condiție aproape permanentă de euforie și de „mulțumire”.

Dar acestea nu sunt decât fazele intermediare premergătoare atingerii scopului, la care se ajunge nu după mult timp. „Devenind în doar câteva săptămâni foarte contemplativ, am observat că rugăciunea mea capătă caracteristici cu totul noi”.

Ajungând la o stare extraordinară de calm, autorul remarcă „ușurința cu care se putea concentra asupra unui obiect oarecare”. El devenea „mai receptiv la impulsurile și sugestiile ce-i veneau din cer”. „Prin practica Yoga persoana devine mai receptivă și mai suplă în gândire, și astfel mai deschisă față de schimbările personale dintre suflet și Dumnezeu, care sunt semnele unei vieți cu adevărat mistice”. Chiar și pentru un „yoghin începător” rugăciunea este „dulce” și „îmbrățișează omul în întregime”.

Persoana este relaxată și „gata să vibreze la atingerea Duhului Sfânt, și să primească cu bucurie ceea ce Dumnezeu, în bunătatea Sa, binevoiește să ne lase să simțim”. „Ne vom pregăti ființa, astfel încât ea să fie în permanență pregătită pentru această cuprindere, această apucare, care este, fără îndoială, cea mai înaltă formă a contemplației creștine”. „În fiecare zi exercițiile și întreaga disciplină Yoga facilitează curgerea în mine a harului lui Hristos. Foamea de Dumnezeu crește în permanență, la fel și setea mea de dreptate și dorința arzătoare de a fi creștin în adevăratul sens al cuvântului”.

Oricine înțelege natura înșelăciunii diavolești sau a

falsei experiențe duhovnicești (vezi mai jos capitolul despre „Înșelăciunea diavolească”) și va identifica în descrierea acestei mostre de „Yoga creștină” tocmai trăsăturile persoanei, care, din punct de vedere spiritual, rătăcește, fie în direcția religiilor păgâne, fie în cea a experiențelor „creștine” sectare. În amândouă aceste direcții avem de-a face cu aceeași „deschidere” și cu aceeași dorință de a fi „cuprins” sau „apucat” de un „duh”; aceeași căutare, nu de Dumnezeu, ci de „consolări spirituale”, aceeași auto-intoxicare care este luată drept „stare de grație”; aceeași ușurință de necrezut cu care oricine devine deodată „contemplativ” și „mistic”; aceleași „revelații mistice” și stări pseudo-spirituale.

Acestea sunt trăsăturile distinctive ale tuturor acelor care se află în această stare aparte de înșelăciune diavolească. Însă autorul acestei așa-zise „Yoga creștină”, fiind călugăr benedictin, mai adaugă niște „meditații” speciale, atât de grăitoare pentru duhul „misticii” romano-catolice din ultimele sute de ani, în care este îngăduit jocul pe teme creștine al tuturor fanteziilor.

Astfel, în urma meditației pe o temă din slujba catolică de Crăciun, el începe „să vadă” Pruncul în brațele Mamei Sale: „Privesc; nimic altceva. Idei, imagini, asociații de idei: Mântuitor-Rege-Lumină-Nimb-Păstor-Prunc, – din nou Lumină – se perindă unele după altele și trec pe lângă mine... Toate aceste piese dintr-un joc magic de cuburi puse la un loc îmi naște în minte o idee... o viziune tăcută a întregului mister al Nașterii lui Hristos”.

Orice persoană, cât de puțin avizată asupra trăirii duhovnicești ortodoxe, vede că acest biet „yoghin creștin” este victima unor demoni mai mărunți, care îi

pândesc pe căutătorii de „experiențe spirituale”. El nici măcar n-a văzut un „înger de lumină”, ci a căzut pradă propriilor sale „închipuiri religioase”, produse de o minte bolnavă și de o inimă total nepregătite pentru purtarea unui război nevăzut contra înșelăciunilor diavolești.

Astfel de „meditații” se practică astăzi într-un număr important de mănăstiri romano-catolice.

Faptul că această carte se încheie cu un articol semnat de traducătorul francez al Filocaliei, dându-se chiar și câteva fragmente de texte filocalice, nu demonstrează altceva decât prăpastia care îi desparte pe acești diletanți de adevărata spiritualitate ortodoxă, spiritualitate ce rămâne cu desăvârșire ascunsă de ochii „înțelepților” contemporani, care nu îi pricep nici măcar limbajul.

O indicație suficientă pentru incompetența autorului de a recepta corect mesajul Filocaliei, este că el numește „rugăciune a inimii”, gestul facil de a recita silabe în ritmul bătăilor inimii. Or, în tradiția patristică ortodoxă rugăciunea inimii este una din cele mai înalte forme de rugăciune, dobândită foarte rar de monahi, după mulți ani de nevoițe ascetice și sub îndrumarea unui duhovnic încercat.

Vom comenta pe larg pericolul practicării acestei yoga așa-zise creștine, când vom vedea că are trăsături comune cu alte forme de meditație orientală, care li se oferă credincioșilor creștini din zilele noastre.

2. „Zen-ul creștin”

Cartea preotului catolic irlandez William Johnston Christian Zen (Harper & Row, New York, 1971) descrie

mai pe înțelesul tuturor o altă practică religioasă orientală. Acest autor pornește, ca și autorul cărții „Yoga creștină” din același punct: un sentiment de adâncă nemulțumire față de creștinismul occidental, în general, și dorința de a-l îmbogăți cu dimensiunea unei contemplații pierdute. „Foarte mulți, pierzând legătura cu vechile forme de rugăciune, și care, în același timp, nu mai sunt mulțumiți de pietatea trecutului, caută ceva care să satisfacă aspirațiile sufletului modern”.

„Contactul cu spiritualitatea Zen... a deschis noi căi, descoperindu-mi că există în creștinism posibilități la care nici nu visasem”. O persoană poate „să practice Zen-ul ca pe o modalitate de a-și lărgi și adânci propria credință creștină”.

Tehnica zen-ului japonez este foarte asemănătoare cu yoga indiană – din care de fapt și derivă –, deși este cu mult mai simplă. Este vorba tot de o postură corporală (dar lipsește varietatea posturilor fizice din yoga), de o tehnică a respirației, de repetarea unei formule „sacre” după dorință, precum și alte mici detalii caracteristice zen-ului.

Scopul lor este, însă, identic cu cel din yoga: Părăsirea gândirii raționale și atingerea unei stări de liniște și de meditație calmă. Poziția șezând „împiedică rațiunea discursivă și gândirea” și facilitează „coborârea în centrul propriei ființe, printr-o contemplare tăcută și lipsită de imagini”. Senzația astfel obținută este asemănătoare aceleia de pe urma consumului de droguri, căci „persoanele care au folosit sau folosesc droguri înțeleg întrucâtva natura experiențelor Zen, fiind sensibilizați asupra faptului că în mintea omenească există adâncimi demne de explorat”.

Toate acestea nu împiedică deschiderea „către o nouă abordare a lui Hristos, mai puțin dualistă și mai

apropiată de concepția religioasă orientală”. Chiar și cel mai începător în meditația Zen are posibilitatea să atingă „o senzație de comuniune și să aibă sentimentul unei prezențe supranaturale”, împreună cu savoarea unei „tăceri mistice”; prin Zen, starea de contemplație, care până acum le era rezervată doar câtorva „mistici” inițiați, este „lărgită”, astfel, încât „cu toții au viziuni și ajung la „samadhi” (iluminare).

Autorul cărții „Christian Zen” vorbește de o înnoire a creștinismului afirmând că experiențele care duc la ea pot fi avute de oricine, fie el creștin sau necreștin. „Cred că există un sentiment esențial al iluminării, care nu este nici creștin nici budist, ci pur și simplu omenesc”.

Și cu adevărat, la o Convenție pe teme de meditație Zen, care a avut loc lângă Kyoto, „lucrurile surprinzătoare au fost absența desăvârșită a unei credințe comune, care să-i unească pe cei prezenți. Pe nimeni nu părea să intereseze câtuși de puțin ce credea sau ce nu credea celălalt și nimeni, din câte pot să-mi amintesc, nu a pomenit nici măcar o singură dată numele lui Dumnezeu”.

Acest tip de meditație agnostică prezintă mari avantaje din perspectiva scopurilor „misionare”, pentru că „poate fi acceptabilă și pentru cei care nu (mai) au credință, dar au o conștiință încărcată sau le e teamă că Dumnezeu a murit. Astfel de oameni nu au niciodată nimic împotriva să stea jos și să respire adânc. Pentru ei această „meditație” reprezintă o căutare, și mi-am dat scama că... cei ce caută astfel, găsesc până la urmă pe Dumnezeu. Nu pe Dumnezeul antropomorfic pe care l-au respins, ci ființa infinită în care trăim, ne mișcăm și suntem”.

Experiența de „iluminare” descrisă mai sus este deci esențial aceeași cu experiențele „cosmice” întâlnite în

șamanism și în multe alte religii păgâne. „Eu însumi sunt convins că se află zăgăzuite în noi torente nesfârșite de bucurie, care pot fi eliberate prin meditație, care uneori izbucnesc cu o forță ce ne umple ființa de o bucurie atât de extraordinară, încât nici nu ne dăm prea bine seama de unde ne vine”.

Autorul chiar a fost surprins să constate că experiențele Zen sunt foarte asemănătoare cu cele pentecostale, ceea ce l-a hotărât să primească „Botezul Duhului” la una din „întâlnirile harismatice”. După care a concluzionat: „Revenind la adunarea pentecostală, mi se pare că punerea mâinilor, rugăciunile fraților, ajutoarele lor către ceilalți, toate acestea constituie forțe capabile să elibereze potențialul uman de iluminare psihică, mai ales în cazul persoanei care practică cu perseverență meditația zazen”.

Natura experienței pentecostale sau „harismatice” va fi examinată în capitolul șapte al acestei cărți.

*

Modul și motivele pentru care Ortodoxia respinge aceste practici sunt aceleași ca și în cazul yogăi așa-zis creștine. Deosebirea între „Zenul creștin” și „Yoga creștină” este că, primul este mai popular și nu atât de ezoteric ca cea de-a doua. Iar persoanele capabile să afirme că experiențele agnostic-păgâne, de tip Zen, pot constitui „baza unei reînnoiri mistice creștine”, sunt cu totul străine de adevărata și marea tradiție patristică ortodoxă, care presupune o credință arzătoare, convingeri adevărate și luptă intensă ascetică.

Vedem însă cum acest autor ignorant al tradiției filocalice nu ezită să târască Filocalia și „marile școli ale Ortodoxiei” în paginile cărții sale, zicând că și ele ajută

la obținerea unei stări de „liniște și pace contemplativă” și că sunt tot atâtea exemple de „practici Zen din interiorul tradiției creștine”. El recomandă chiar și rostirea rugăciunii lui Iisus în timpul meditației Zen, pentru cei care doresc.

Dar această ignoranță devine cu deosebire periculoasă atunci când ea se sălășluiește în cineva chemat să instruiască pe alții și care, la cursurile sale, recomandă studenților săi să experimenteze „misticismul șezând în poziție zazen, timp de patruzeci de minute în fiecare seară”.

Toate acestea se întâmplă pentru că trăim vremuri când prorocul mincinos se află și în persoana câte unui ins bine intenționat dar ignorant, care, cu convingerea că luptă pentru fericirea aproapelui, nu face altceva decât să-l împingă la dezastrul psihic și spiritual.

3. Meditația transcendențială

Tehnica de meditație orientală cunoscută sub numele de „Meditație Transcendențială” (sau pe scurt MT), a atins în puțini ani un asemenea grad de popularitate, mai ales în America, și este propovăduită prin mass-media într-un mod atât de zgomotos, încât orice persoană care vrea să studieze serios curentele religioase contemporane, este tentată să o lase la o parte, considerând-o un produs supradimensionat al industriei publicitare americane. Tentație care ar constitui o greșală, pentru că în aspectele sale de bază MT nu diferă semnificativ de Yoga sau de Zen, iar la o privire mai atentă, se dovedește chiar a fi mai autentic „orientală”, decât oricare din formele sincretice și artificiale ale

„yogăi creștine” sau „zenului creștin”.

Potrivit unui manual, devenit deja clasic despre această mișcare²⁶, „meditația transcendențială” (MT) a fost adusă în America (unde a avut un succes spectaculos) de un yoghin indian destul de „neortodox”, pe nume Maharishi Mahesh Yogi, începând să capete un puternic avânt mai ales după 1961. În 1967 publicitatea sa a ajuns la apogeu când binecunoscutul grup de muzică „Beatles” s-a convertit la MT, renunțând astfel la droguri; dar grupul a abandonat în scurtă vreme mișcarea (continuând însă să mediteze) și Maharishi a intrat astfel în declin, cu atât mai tare cu cât turneul său american din anul următor, de data aceasta efectuat împreună cu un alt grup de cântăreți convertiti (pe nume „Beach Boys”) s-a dovedit a fi un dezastru financiar.

Cursurile MT sunt, trebuie s-o spunem, parcă special croite pentru modul de viață american, ele fiind chiar numite cu simpatie „cursuri despre cum să fii fericit fără să încerci cu adevărat”. Maharishi însuși le numește tehnici care sunt la fel de ușoare „precum

²⁶ Toate citatele din acest capitol sunt extrase din cartea lui Jhan Robbins și David Fisher *Tranquility Without Pills – All about Transcendental Meditation* (Calm fără pastile – meditația transcendențială de la A la Z), Peter H. Wyden, Inc; N.Y., 1972.

Totuși mișcarea a continuat să crească: până în 1971 existau cam 100 000 de „meditatori” și 2000 de instructori calificați, ceea ce o făcea de departe cea mai importantă mișcare de „spiritualitate orientală” din America. În 1975 mișcarea a atins apogeul, cu aproape 40 000 de cursanți în fiecare lună și cu peste 600 000 de simpatizanți. În toți acești ani ea s-a folosit intens în cadrul armatei, în învățământul de stat, în închisori, spitale, anumite grupuri religioase, și chiar în interiorul unor parohii ale Arhiepiscopiei grecești din America, fiind considerată o formă neutră de „terapie mentală”, compatibilă cu orice practică sau credință religioasă.

spălatul pe dinți”. Maharishi a fost chiar aspru criticat de alți yoghini hinduși pe motivul că vulgarizează vechea tradiție indiană Yoga și că pune la îndemâna maselor, pentru bani, practici ezoterice milenare (în 1975 taxele pentru un curs erau de 125 \$, 65 \$ pentru studenți, și progresiv mai ieftine pentru elevi de liceu, elevi de gimnaziu și preșcolari).

În scopurile, premisele și rezultatele sale, MT nu diferă semnificativ de „Yoga creștină” sau de „Zen-ul creștin”; sau diferă doar printr-o simplificare extremă a tehnicilor și a întregii sale filosofii, prin ușurința cu care se ajunge la rezultatele dorite.

Ca și ele, MT nu necesită nici un fel de convingeri, capacități de înțelegere sau coduri morale și nici măcar să fii de acord cu filosofia sau ideile sale”. Ea este pur și simplu o tehnică, care „se bazează pe tendința naturală a minții de a căuta fericirea și plăcerea... În timpul meditației transcendente mintea cursantului trebuie să urmărească exact lucrul care i se pare mai firesc și mai plăcut în acel moment”.

„Meditația transcendentală este în primul rând o practică și numai după aceea o teorie. Și este esențial ca la început persoana să nu-și folosească deloc capacitatea de gândire intelectuală”.

Tehnica concepută de Maharishi este aceeași în toate centrele MT din lume: După două cursuri introductive, persoana plătește taxa și apoi merge la „inițiere”, ducând cu sine o colecție aparent bizară de obiecte, dar invariabil aceeași: trei varietăți de fructe dulci, cel puțin șase flori proaspete, și o batistă curată.

Aceste articole sunt puse într-un coș și introduse în „camera de inițiere” care este foarte mică și în care se află o masă cu portretul guru-lui lui Maharishi deasupra; pe această masă, pe care arde tămâie și pe care

se află o lumânare aprinsă în permanență, se plasează și coșul cu ofrande. Discipolul se află singur în acea încăpere împreună cu învățătorul său, care trebuie să fi fost și el obligatoriu inițiat și instruit de Maharishi personal.

Ceremonia din fața portretului durează o jumătate de oră și constă dintr-o intonare ușoară a unei melodii în cuvinte sanscrite (al căror înțeles rămâne necunoscut inițiatului) și, de asemenea, din intonarea numelor „maeștrilor” yoga din trecut. La sfârșitul ceremoniei, inițiatului i se desemnează o „mantra”, adică un cuvânt sanscrit secret, care trebuie repetat fără întrerupere în timpul meditației și pe care nu are voie nimeni să-l cunoască în afară de maestrul celui în cauză.

Traducerea engleză a acestei ceremonii nu este niciodată dezvăluită celor ce se inițiază; ea este cunoscută doar de învățători și de cei care sunt ei înșiși inițiatori. Ea există însă într-un manual nepublicat, intitulat „The Holy Tradition” (Sfânta Tradiție) iar textul său a fost tipărit mai nou ca pamflet separat de „Spiritual Counterfeits Proiect” (Dosarul Falsuri Spirituale) din Berkeley.

Această ceremonie nu este nimic altceva decât tradiționalul ritual hindus de închinare la zeii (puja), în care se includ guru zeificat al lui Maharishi (Shri Guru Dev) și întregul șir de „maeștri”, prin care el însuși și-a primit inițierea.

Ritualul se încheie cu o serie de douăzeci și două de „ofrande” aduse în fața guru-lui lui Maharishi (adică a portretului său), după fiecare ofrandă adusă rostindu-se cuvintele „Mă plec în fața lui Shri Guru Dev”. La încheierea ceremoniei, inițiatorul se pleacă până la pământ în fața portretului lui Shri Guru Dev și îl invită și pe cel ce se inițiază (novice) să facă la fel; numai după acest

moment se câștigă statutul de inițiat. (Plecăciunea nu este obligatorie pentru inițiat, dar ofrandele sunt).

Iată cum este introdus agnosticul modern, de cele mai multe ori pe nesimțite, în sfera practicilor hinduiste; el este condus spre a executa un gest la care strămoșii săi creștini nu ar fi consimțit niciodată, preferând să fie mai curând uciși în cele mai sângeroase torturi. Acest gest se numește închinare la idoli. În plan spiritual, explicația succesului spectaculos al meditației transcendente constă în „simpla” comitere a acestui păcat capital și nu neapărat în respectarea tehnicii psihice în sine.

Odată inițiat, practicantul meditației transcendente meditează câte douăzeci de minute de două ori pe zi (exact timpul recomandat și de „Yoga creștină”), lăsându-și mintea să se desfășoare liber și repetând „mantra” cât mai des consideră el necesar; experiențele care apar sunt supuse frecvent controlului maestrului.

Foarte curând persoana începe deja să pătrundă într-o nouă stare de conștiință, care nu este nici de somn și nici de veghe. Ea este starea de „meditație transcendentă”. Căci „meditația transcendentă produce o stare de conștiință, care nu se poate compara cu nici o experiență trecută a persoanei respective sau care se poate compara doar cu starea de meditație Zen la care se ajunge însă după ani îndelungați de practică intensă”.

„Spre deosebire de tehnicile orientale de tip yoga, care cer eforturi de ani de zile pentru a se ajunge la o performanță, practicând meditația transcendentă, se ajunge practic la aceleași rezultate într-un interval de minute”. Din unele mărturii personale aflăm că este vorba de o „stare de împlinire”, asemănătoare senzației din urma consumului de droguri. Dar Maharishi preferă

să o descrie în termeni hinduși mai tradiționali: „Când individul a atins performanța de a-și conștientiza permanent această stare, se cheamă că a atins nivelul conștiinței cosmice, telul oricărui adevărat meditator”. În stările avansate de MT se trece la executarea de poziții yoga, dar acestea nu sporesc neapărat calitatea tehnicii de bază; și nici nu sunt cerute exercițiile de disciplină fizică obișnuite.

Odată „starea de existență transcendențială” atinsă, nu se mai cer decât cele patruzeci de minute de meditație zilnică, căci MT nu este destinată pentru o viață dusă în reclusiune, ca în India, ci se adresează (în America) celor cu o viață activă în societate. „Meritul” lui Maharishi constă, așadar, în aceea că el a pus la îndemâna tuturor practici care până atunci fuseseră rezervate doar câtorva aleși.

Aceste mase găseau în MT rezolvarea tuturor problemelor lor: Drogații reuseau să se lase de droguri, familiile se refăceau, toată lumea devenea mai fericită și mai sănătoasă; fețele instructorilor MT erau în permanență zâmbitoare și plesnind de bucurie. Căci MT nu înlocuiește alte religii, ci „le întărește” pe cele care există deja, indiferent de credința lor. „Creștinii” protestanți sau catolici găsesc și ei că această practică le adâncește propria religie și le-o îmbogățește cu noi înțelesuri.

Succesul facil și spectaculos al MT, deși simptomatic pentru pierderea progresivă a valorilor și a mentalității autentic creștine în omenirea contemporană, a fost în același timp cauza declinului meditației transcendente însăși. Poate mai mult decât oricare alta din mișcările de „spiritualitate orientală”, MT a avut caracterul unei „mode”, iar ambiția proclamată de Maharishi de a „iniția” întreaga omenire este în mod evident condamnată la eșec.

După anul de vârf 1975, înscrierile la cursuri MT au scăzut stabil și atât de dramatic încât în 1977 Organizația a anunțat deschiderea unei noi serii de cursuri pentru „avansați” cu scopul vădit de a recâștiga popularitatea pierdută. Ele se ambiționau să-i învețe pe inițiați cum să dobândească „siddhis” sau „puteri supra-naturale”, adică cum să treacă prin zid, cum să devină invizibili, cum să leviteze și să zboare în aer, și așa mai departe.

Noul program a fost întâmpinat cu cinism, în pofida faptului că broșura sa publicitară afișa pe copertă un „meditator” în plină „levitație” (vezi revista Time, 8 aug. 1977). Dacă aceste cursuri (care costă până la 3000 de dolari) vor produce sau nu rezultatele pretinse – care țin de recuzita fachirului din Ceylon (vezi mai sus) – nu știm. Dar în orice caz, MT este dovedită a fi o fază a interesului pentru ocultism, manifestată de societatea umană în a doua parte a secolului XX. Iar rezultatele acestui interes sunt și ele grăitoare. S-au dat publicității multe cazuri de instructori și discipoli MT, care au fost loviți de maladiile obișnuite ale celor care se ocupă cu practici oculte: boli mintale și nervoase, sinucideri, tentative de crimă, posedări de natură demonică.

În 1978, Curtea Federală a Statelor Unite a luat până la urmă hotărârea că MT este într-adevăr de natură religioasă și deci predarea ei în școli este interzisă²⁷; textul complet al deciziei federale în cazul Malnak contra Maharishi Mahesh Yogy²⁸. Această decizie va limita fără îndoială și mai mult influența „MT” în care mulți vor continua poate să vadă o formă de meditație compatibilă cu creștinismul; atitudine care,

²⁷ Vezi MT în court „MT în fața instanței”.

²⁸ Spiritual Counterfeit Project (Dosarul Falsuri Spirituale), P.O. Box 4308, Berkeley, Ca., 94704.

din păcate, există și constituie și ea un trist semn al vremilor.

CAPITOLUL V

„NOUA CONȘTIINȚĂ RELIGIOASĂ” CULTELE ORIENTALE DIN AMERICA ANILOR '70

În general se poate afirma că influența ideilor și practicilor religioase orientale asupra unui Occident odinioară creștin a atins în decada anilor '70 proporții nemaîntâlnite. Sub formă de culte și mișcări religioase orientale (și pseudo-orientale), aceste idei au proliferat mai ales în America, țara care cu cel mult două decenii în urmă era considerată încă „provincială” (cu excepția câtorva orașe mari), datorită faptului că orizontul ei spiritual era constituit în cea mai mare parte de religiile protestantă și romano-catolică.

Cauza acestei proliferări se găsește în amara dezi-luzie a generației de după cel de-al II-lea Război Mondial, care s-a manifestat în anii 1950 prin protestele sterile și libertinismul moral al așa numitei generații „beat”²⁹, al cărei interes pentru religiile orientale pornise dintr-o nemulțumire față de „creștinism”, fiind inițial o preocupare a cercurilor universitare și studentești.

A urmat apoi generația „hippie” a anilor 1960 împreună cu muzica „rock”, cu consumul de droguri

²⁹ Beat = (adj.) care se află în stare de epuizare, vlăguit de sentimentul fermității morale; care se referă la bitnici. Bitnic: (engl. americană, *beatnik*: beat + yiddish-nik, sufix ce denotă o persoană care se revoltă împotriva moralei sociale convenționale prin mod de comportare sau și de îmbrăcăminte și care se pasionează după moduri de expresie și filosofii exotice (WEBSTER'S New Collegiate Dictionary, ed. a 8-a (n. tr).

halucinogene și cu dorința de a obține cu orice preț stări de „conștiință lărgită”.

Tineretul american se avânta, fie în mișcările politice protestatare (în special contra războiului din Vietnam), fie într-o practicare ferventă a cultelor religioase orientale. Este perioada când guru indieni, lama tibetani, maeștri de zen japonez și multe alte feluri de „înțelepți”, vin în Occident spre a găsi aici mulțimi de tineri setoși să le soarbă învățătura și să le asigure astfel un succes și o notorietate la care swamii din deceniile anterioare nici nu visaseră să ajungă vreodată.

Acești tineri au început astfel să călătorească până la marginile lumii în căutarea înțelepciunii sau a învățătorului sau a drogului, care să le aducă „pacea” și „libertatea” atât de mult dorită.

În anii '70 generația „hippie” este urmată de o a treia, mai liniștită, mai puțin înclinată spre demonstrații și mișcări de stradă și mai puțin zgomotoasă în comportament; dar în același timp mult mai implicată în religiile orientale, a căror influență pătrunsese deja în mentalitatea generală cu mult mai adânc decât înainte.

Pentru mulți componenți ai acestei generații, „căutările” pe plan spiritual și religios erau încheiate: ei găsiseră în doctrinele orientale o filozofie pe gustul lor, pe care acum o practicau cu seriozitate. Mai ales în America, un număr de mișcări religioase orientale se aclimatizaseră deja, devenind „occidentale”: există în prezent „mănăstiri” budiste compuse în întregime din convertiți americani și europeni și apar, ca noutate absolută, guru și maeștri Zen proveniți din etnici occidentali.

Vom oferi în continuare câteva tablouri ale unor evenimente semnificative de la mijlocul anilor '70 pri-

vitoare la ideile și practicile dominante din mediile tineretului american, care constituie fără îndoială „avangarda” tineretului din întreaga lume. Primele două tablouri prezintă o mai superficială implicare în religiile orientale, de felul celei caracteristice anilor '60; ultimele două în schimb sunt revelatorii pentru o transformare de substanță a mentalității americane în direcția indicată de mișcările religioase orientale.

1. Hare Krishna la San Francisco

„Pe o stradă mărginașă parcului Golden Gate din zona rezidențială Haight-Ashbury a orașului San Francisco se află un templu al Conștiinței Krishna... Deasupra intrării în templu stau scrise cu litere de lemn lungi de două picioare cuvintele „Hare Krishna”. Ferestrele mari ca niște vitrine din față sunt acoperite cu pături în culorile roșu și portocaliu.

Sunetul muzicii dinăuntru și al vocilor care cântă pătrund până afară, în stradă, în interior, pereții sunt plini de tablouri în culorile cele mai vii, pardoseala este acoperită cu covoare roșii groase iar în aer plutește fum de lămâie, semn că ritualul este în plină desfășurare. Cei dinăuntru murmură o melodie în cuvinte sanscrite de abia auzite. Camera este aproape plină, vreo cincizeci de persoane ce șed pe jos, și par cu toții foarte tineri. Grupăți în față se află alți douăzeci, bărbați și femei, îmbrăcați în robe largi, în culorile portocaliu și galben sofran și având nasurile vopsite în alb. Mulți dintre bărbați au capetele rase cu excepția unei șuvițe în formă de coadă de cal, iar femeile au câte un mic semn roșu în mijlocul frunții. Tinerii care stau pe jos sunt îmbrăcați

în mod obișnuit, cu nimic deosebiți de rezidenții din Haight-Ashbury, legați cu benzi late la frunte, purtând plete, bărbi (bărbații) și diverse combinații de inele, brățări, clopoței și mărgele; cu toții participă cu entuziasm la ceremonie. Cei cam zece care stau mai în spate par că se află acolo pentru prima dată.

Vocile care intonau mantralele ceremoniale își intensifică ritmul și volumul. Două din fețele în robe galben-sofran au început să danseze în ritmul cântului. Dirijorul acestui cor a început să strige unele din cuvintele cântecului, pe care apoi întregul grup le repetă, străduindu-se să imite intonația și ritmul liderului-dirijor. Mulți dintre participanți au în mâini instrumente muzicale la care cântă. Liderul are o tobă în care bate în ritmul cântatului. Fetele care dansează cântă în același timp la țimbale. Un tânăr suflă într-o scoică de mare, altul cântă la tamburină. Pe pereți sunt peste o duzină de tablouri cu scene din Bhagavad-Gita.

La un moment dat cu toții au început să cânte foarte tare, atât din gură cât și la instrumente. Tobele bat fără conținere. Mulți dintre discipoli au început să strige unele cuvinte cu voce tare, ridicându-și mâinile în sus în mijlocul cântării generale. Conducătorul ceremoniei a îngenuncheat în fața portretului înfățișându-l pe „maestrul spiritual” al grupului, care se află într-o mică urnă în fața încăperii. Cântarea a culminat cu un crescendo asurzitor după care s-a curmat brusc. Celebrații au îngenuncheat și ei cu capetele la pământ în vreme ce conducătorul a rostit o rugăciune scurtă în sanscrită. După care se strigă de cinci ori „slavă și mărire discipolilor adunați aici”, cuvinte pe care toți ceilalți le repetă

înainte de a se ridica.³⁰

Acesta este un ceremonial tipic al mișcării „Krishna Consciousness” (conștiința Krishna) întemeiate în America în 1966 de un fost om de afaceri american pe nume A. C. Bhaktivedanta. Scopul lui a fost acela de a oferi disciplina bhakti yoga hindusă tineretului dezorientat și căutător de nou din lumea occidentală. Dacă în fazele mai timpurii (anii '50 și începutul anilor '60) interesul pentru religiile orientale se limitase mai mult la o investigare intelectuală fără mari implicări personale, în noua fază se cerea să participi la partea concretă a cultului cu toată inima. Bhakti Yoga înseamnă să te unești total cu „zeul” pe care ți l-ai ales, adică să-l iubești și să i te închini, și să-ți transformi întreaga viață în funcție de această preocupare centrală. Prin intermediul acestor mijloace iraționale de adorare (cântări, muzică, dans, gestică) mintea se „extinde” și intră în starea de „conștiință Krishna” care – dacă participă la ea un număr suficient de persoane – se presupune că reușește să pună capăt zbuciumului și haosului contemporan și să deschidă larg porțile unei epoci noi (new age) a păcii, iubirii și comuniunii.

Togele cele viu colorate ale „Krishni-lor” au devenit în scurt timp un spectacol obișnuit pe străzile din San Francisco, mai ales într-o anumită zi pe an când o imensă statuie reprezentând „zeul” lor a fost transportată prin Golden Gate Park către ocean, ceremonie la care toți au participat conform întregului ritual hindus, un spectacol tipic pentru India păgână, dar o adevărată noutate pentru America „creștină”. De la San Francisco mișcarea s-a răspândit în întreaga Americă și în Europa

³⁰ Charles Glock și Robert Bellah, *The New Religious Consciousness - Noua conștiință religioasă*, University of California Press, Berkeley, 1976, pp. 31-32.

de Vest, până în 1974 aflându-se în întreaga lume 54 de temple Krishna, multe dintre ele pe lângă colegii (licee) și universități, dat fiind că membrii cultului sunt cu toții foarte tineri.

Moartea recentă (raportată la anul 1979, n. tr.) a fondatorului acestei mișcări a ridicat unele probleme privitoare la viitorul acesteia; și într-adevăr, numărul membrilor săi a mai scăzut, deși a rămas în continuare important. Semnificația acestei mișcări este oricum foarte clară: ea constituie încă un „semn al vremilor” de care credincioșii creștini ar face bine să țină seama; căci astăzi mulțimi de tineri își caută un dumnezeu la care să se închine și cad astfel într-o idolatrie care nu pare să-i tulbure deloc.

2. Guru Maharaj-ji pe Astrodomul din Houston

Până în toamna lui 1973 un număr de guru orientali din școala mai nouă condusă de Maharishi Mahesh Yogi cu a sa meditație transcendențială făcuseră deja în Vest un număr imens de prozești, devenind – desigur, pentru un foarte scurt timp – regii efemeri ai spectacolelor publicitare.

Guru Maharaj-ji a fost cazul cel mai extravagant și poate mai revoltător. În vârstă de cincisprezece ani, el fusese deja proclamat „dumnezeu” iar familia lui (compusă din mamă și trei frați) era „sfânta familie”; Organizația lui, „Misiunea Luminii Divine”, avea comunități (ashram-uri) în întreaga Americă. Cei 80 000 de prozești ai lui, ca și cei ai lui Krishna, trebuiau să renunțe la plăcerile lumești și să mediteze în scopul de a obține starea de conștiință „lărgită” (sau „extinsă”) care

să le aducă pacea desăvârșită, fericirea și „extazul” – adică o stare în care totul în jur este minunat și perfect exact așa cum este. Cu ocazia unei inițieri speciale în care ei „primesc știința”, discipolilor li se arată înăuntrul lor o lumină foarte intensă și încă trei semne pe baza cărora mai târziu pot să-și continue meditația singuri (The New Religious Consciousnes). Pe lângă această „știință”, discipolii aceștia mai sunt uniți și în credința că Maharaj-ji este „Stăpânul Universului”, care a venit să instaureze o nouă eră (new age) de pace pentru întreaga omenire.

Timp de trei zile în noiembrie 1973 „Misiunea Luminii Divine” a închiriat Astrodumul din Houston (o bază sportivă imensă în întregime acoperită), cu scopul de a organiza acolo „evenimentul cel mai sfânt și mai semnificativ din istoria omenirii”. Prozeleții din întreaga lume (cu toții foarte tineri și în marea lor majoritate adolescenți) aveau să vină acolo pentru a se închina „zeului” lor și pentru a începe convertirea Americii (prin intermediul mass-mediei pe care organizatorii avuseseră deja grijă s-o invite); toți aveau să fie uniți în această închinare, punând astfel un nou început noii epoci (new age, în engl. în orig.) a omenirii. Evenimentului i s-a ales titlul potrivit de „Mileniul 73”.

Un exemplu tipic de prozelit Maharaj-ji care acționează din convingere a fost Rennie Davis, agitator politic de stânga și unul dintre „Cei 7 din Chicago” acuzat de a fi incitat la revoltă în timpul Convenției Democratice Naționale din 1968. Vara anului 1973 și-a petrecut-o ținând conferințe de presă și discursuri pentru oricine voia să-l asculte, mesajul lui către America fiind următorul: „Guru Maharaj-ji este cel mai mare eveniment din istoria omenirii și noi habar nu avem... îmi vine să urlu pe străzi. Dacă am ști cine este, ne-am târâ în patru labe

din toate colțurile Americii ca să ne odihnim la picioarele lui”.³¹

Căci într-adevăr așa i se și închinau prozeții lui Guru Maharaj-ji: prosternându-se cu fruntea până la pământ și rostind o expresie sanscrită de adorare. Apariția lui la „Mileniul 73” a fost primită cu ovații colosale, în timpul spectacolului el stând pe un tron înalt și având pe cap coroana de aur „a lui Krishna”. Pe tablele de afisaj electronic ale astrodomului apărea în flașuri cuvântul „D-U-M-N-E-Z-E-U”. Masele de tineri ajunse la un paroxism isteric plâneau de bucurie; numeroase grupuri dansau pe scenă iar orchestra cânta „The Lord of the Universe” (Stăpânul Universului) – cu textul și muzica adaptate după un imn protestant.³²

Toate acestea, să reținem, într-o Americă totuși „creștină”. Evenimentul relatat depășește deja sfera închinării la „dumnezei” păgâni. Până acum câțiva ani o asemenea adulare a unei persoane în viață ar fi fost de neînchipuit în orice țară civilizată (i.e. creștină); dar acum el este un fapt obișnuit pentru mulți dintre cei care-și „caută” o religie în lumea occidentală de astăzi. Ceea ce am descris mai sus nu este decât o „vizionare” a închinării la Antihrist ce va fi la sfârșitul timpului, de închinare adică la cel care se va „înălța mai presus de tot ce se numește Dumnezeu, dându-se pe sine drept dumnezeu” (II Tes 2, 4).

„Mileniul 73” pare să fi atins culmea celebrității lui Maharaj-ji, deși la eveniment nu au participat decât 15 000 de persoane, cu mult mai puține decât s-a scontat. În plus, nu s-au produs nici un fel de „minuni” sau semne extraordinare care să demonstreze că „noua

³¹ Robert Greenfield, *The Spiritual Supermarket*, – Piața de idei religioase. Saturday Review Press. New York. 1975. D. 43.

³² *ibid*, pp. 80, 94.

eră” (new age) a început. Un eveniment care a depins atât de mult de eforturile publicitare și de gustul unei anumite generații nu putea să dureze (muzica pentru „Mileniul '73 a constat dintr-un aranjament al melodiilor lansate de așa-numita „contra-cultură” și foarte populare în anii '60); iar recenta căsătorie (raportat la anul 1979, n. tr.) a lui Guru Maharaj-ji cu secretara lui i-a slăbit și mai mult popularitatea de „dumnezeu”.

Alte mișcări „spirituale” nu mai pot fi însă considerate apanajul unor mode pasagere, ele indicând fără greș marea putere de influență a religiilor orientale în lumea occidentală.

3. Tantra Yoga în munții din New Mexico

Pe un platou situat la o altitudine de 2250 m înălțime în Munții Jemez din nordul statului New Mexico s-au strâns o mie de tineri americani (cei mai mulți între 20 și 25 de ani) pentru a petrece zece zile de exerciții spirituale; era perioada solstițiului de vară din iunie 1973. Se sculau la ora 4 dimineața în fiecare zi și se adunau la un loc înainte de răsăritul soarelui (înfășurați în păături căci diminețile erau înghețate) pentru a șede în șiruri, direct pe sol, în fața unei estrade în aer liber. Ei își încep ziua rostind o mantra în limbaj Punjabi (varietate de sanscrită) pentru a „se încălzi” în vederea exercițiilor ce urmează.

Mai întâi era vorba de mai multe ore de yoga kundalini, adică niște exerciții fizice extrem de oboșitoare, de cântări și meditație, cu scopul de a atinge un control conștient al proceselor fizice și mentale din propriul corp, care astfel să devină pregătit pentru „o

revelație interioară a lui Dumnezeu”.

Apoi are loc ceremonia înălțării celor două drapele: al celui american și al celui care reprezintă „națiunea Vărsătorului” – această „națiune” fiind de fapt poporul „Epocii Vărsătorului” sau al „mileniului” pentru care se pregătește acest cult; în timpul înălțării acestor steaguri se cântă „God Bless America” (Doamne, binecuvântează America) și se rostește o rugăciune pentru poporul american. Se servește apoi un mic dejun vegetarian (care este comun aproape tuturor noilor culte) și încep conferințele pe teme spirituale și practice; după care cu toții se pregătesc pentru o lungă ședință de tantra yoga.

Până acum (1979) tantra yoga nu s-a practicat de loc în Vest, iar de auzit s-au auzit foarte puține lucruri despre ea. Specialiștii sunt cu toții de acord că practicarea ei este extrem de periculoasă, ea având întotdeauna loc între bărbați și femei, obținându-se astfel potențiale de energie psihică foarte puternice care necesită control și supraveghere strictă. Se mai afirmă că există un singur maestru de tantra yoga în viață pe pământ la un moment dat; iar exercițiile „Solstițiului” din New Mexico au fost conduse de „Marele Tantric” al zilelor noastre, Yogi Bhajan.

Toși, îmbrăcați cu costume identice albe, stau așezați pe jos, în șiruri drepte, bărbași față în față cu femei, strânși umăr la umăr în lungul șirurilor și aflându-se cu spatele la șirul de alături. Cam zece astfel de șiruri duble se întind pe o lungime de peste 20 m dinspre estrade; iar supraveghetorii au în permanență grijă ca șirurile să fie perfect drepte pentru a se asigura perfectul „flux” al „câmpului magnetic”.

Începe intonarea mantrelor, cu o invocare specială a duhului acelui guru care este „protectorul special” al lui Yogi Bhajan. Yogi Bhajan în persoană, care este el însuși

un bărbat foarte impresionant la vedere (foarte înalt 1, 95m) îmbrăcat complet în alb, cu barbă neagră și purtând turban) apare pe scenă și începe să prezinte „visul” său despre „o națiune nouă, puternică și creatoare” în America, care se poate făuri cu ajutorul exercițiilor spirituale de astăzi; adică cu ajutorul exercițiilor tantra, cheia acestei pregătiri pentru noua națiune, care îi poate ajuta pe oameni să treacă de la nivelul de „conștiință individuală” la cel de „conștiință de grup” și în final la un nivel de „conștiință lărgită universală”.

Și exercitiile încep. Ele sunt extrem de dificile, cerând efort fizic foarte mare care provoacă dureri precum și stări foarte puternice de teamă, furie, iubire etc. Toată lumea trebuie să facă exact același lucru în exact același moment; trebuie rămas un timp îndelungat nemișcat în aceeași postură dificilă; exerciții și mantră complicate trebuie executate în perfectă coordonare cu partenera (partenerul) și cu toți ceilalți de pe același sir; un singur exercițiu poate să dureze între 31 și 61 de minute, în această activitate intensă de grup conștiința individuală într-adevăr dispare și apar efecte deloc surprinzătoare: epuizare fizică și uneori paralizie temporară, sau epuizare emoțională și euforie. Mai mult, dat fiind că în cadrul „Solstițiului” comunicarea cu celălalt este interzisă, cei prezenți nu au nici o posibilitate de a evalua rațional experiența prin care trec împreună; scopul fiind acela de a efectua o schimbare radicală în chiar interiorul ființei.

După orele de după amiază petrecute în studiul artelor marțiale (de autoapărare), al medicinei practice și al modului în care se organizează un ashram, se mai servește o dată masa (tot vegetariană) și se trece la o seară de „cântece spirituale”; este vorba de mantră sanscrite aranjate pe muzica „rock” la modă sau pe muzica

folk; se obține astfel atmosfera unui „festival rock” de „adorare entuziastă” sau „rugăciune veselă” prin care Yogi Bhajan se străduiește să facă din această religie o religie „tipic americană”.³³

Religia descrisă mai sus este o adaptare modernă a religiei Sikh³⁴ din India de nord, combinată cu o serie de practici yoga.

Supranumită „Organizația celor 3H” (Healthy-Happy-Holy Organization – Organizația Sănătate-Fericire-Sfințenie), ea a fost fondată în 1969 la Los Angeles de Yogi Bhajan care venise inițial în America pentru a predă într-o universitate și doar din întâmplare a devenit lider religios; sau mai curând printr-un concurs de împrejurări: a remarcat interesul pe care cursurile sale de yoga îl stârniseră tinerilor „hippie” din California de Sud. Combinând setea de „spiritualitate” a acestora cu propriile sale cunoștințe despre religiile indiene, el a pus bazele unei religii „americane” care diferă de cele mai multe din religiile indiene prin accentul pe care îl pune pe aspectul practic al vieții în această lume. Tuturor membrilor acestei religii li se cere să aibă o viață de familie stabilă, un loc de muncă serios (nu o sinecură) și o implicare în viața socială.

De la înființarea ei în 1969, „3HO” (Org. celor 3 H) s-a extins la peste 100 de ashram-uri (comunități ce servesc ca locuri de întruniri pentru nerezidenți) în orașe americane și de asemenea în Europa și Japonia. deși la suprafață ea este foarte distinctă de noile culte orientale (membrii plini trec ulterior în mod formal la religia Sikh prin aceea că arborează turbanul și îmbrăcămintea albă), „3HO” se identifică totuși cu ele prin aceea că

³³ The New Religious Consciouness, pp 8-18.

³⁴ Populația Sikh din India se caracterizează prin această mentalitate practică, ea constituind mai ales clasa negustorilor.

scopul declarat (prin care îi și câștigă pe tinerii „hippie”) este acela de a atinge starea de conștiință „lărgită” sau „universală”, sau „transcendentală”, văzându-se pe sine ca „avangarda” ce va schimba fața lumii în sensul grăbirii noii epoci (new age) milenariste (al cărei simbol astrologie este considerat de cele mai multe grupuri a fi „Epoca Vărsătorului”).

Pe lângă cultele hinduiste care promovează în mod evident o mentalitate bazată pe autosugestionarea sistematică precum că lumea e minunată așa cum e ea, „Organizația celor 3H” este și ea un „semn al vremilor”, prin faptul că militează pentru o Americă „sănătoasă, fericită și sfântă” din care însă Hristos lipsește cu desăvârșire. Nu mai există nici o îndoială că, atunci când auzim pe câte un american „fericit” vorbind cu convingere și seninătate despre Dumnezeu și îndatoririle lui religioase fără nici cea mai vagă referire la Hristos, epoca „post-creștină” nu mai este o exagerare sau o figură de stil, ci o realitate de netăgăduit.

4. Meditație Zen în nordul Californiei

În munții împăduriți din nordul Californiei, la poalele muntelui Shasta – munte „sfânt” al vechilor triburi de amerindieni, devenit apoi centru al unor activități și așezări oculte ce se află acum din nou în plin avânt – funcționează din 1970 o „mănăstire” Zen budistă. În orașele mai mari de pe Coasta de Vest pe care se află stabilite comunități de japonezi existaseră temple Zen și înainte de 1970, după cum existaseră și încercări de a înființa „mănăstiri” Zen în California; Dar „Mănăstirea Shasta” (căci despre ea este vorba) este primul

succes în materie de mănăstiri în care se practică zen-ul american, (în zen budism „mănăstire” înseamnă școala în care se pregătesc „preoți” zen, atât bărbați, cât și femei).

La „mănăstirea” Shasta domnește o atmosferă de ordine și profesionalism. Vizitatorilor li se permite accesul doar între anumite ore și doar însoțiți de un ghid, nu și stabilirea de contacte personale cu cei dinăuntru. „Călugării” de la Shasta poartă tradiționala îmbrăcăminte neagră și au capetele rase; ei au în permanență lucruri clare de făcut, pe care le execută cu o vizibilă seriozitate și simț al datoriei.

Programul de la Shasta este foarte strict și durează cinci ani sau mai mult. Absolvenții devin „preoți” sau profesori de Zen și obțin certificate pe baza cărora pot organiza și conduce ceremonii budiste. Ca la orice școală și la Shasta se plătesc taxe ce includ cazare și masă (175 de dolari pe lună, care se plătesc în avans – la începutul fiecărei luni – deci o metodă clară de a descuraja candidații neserioși, căci suma nu se mai rambursează celor care se răzgândesc).

Programul în sine este unul de completă asceză și austeritate, nu unul obișnuit studentesc. Există reguli de îmbrăcăminte și comportament, hrana este complet vegetariană și se consumă în tăcere în cadrul meselor comune, nu se admit vizitatori și nici conversații ce ar putea primi calificativul de „deșarte”; centrul de greutate îl constituie sala de meditație unde cursanții dorm și mănâncă, pe lângă faptul că meditează. De asemenea, sunt interzise practicile religioase care nu sunt Zen. Viața la Shasta este foarte intensă și riguroasă și orice eveniment al zilei (inclusiv spălatul și mersul la toaletă) este însoțit de o rugăciune budistă specifică, care este rostită mental.

Deși „mănăstirea” aparține unei secte Soto Zen „reformate”, pentru a sublinia independența ei față de Japonia și adaptarea ei la condițiile de viață americană, ceremoniile și ritualurile ei sunt în tradiția Zen-ului japonez. Există ceremonii legate de convertirea la budism, ritualuri ale echinocțiului ce serbează „transformarea lăuntrică a persoanei”, ceremonialul „hrănirii stafiilor flămânde” (adică comemorarea morților), ceremonia „Zilei Fondatorului” care exprimă recunoștința față de cei care au menținut vie tradiția Zen până la actualul maestru, festivalul iluminării lui Buda, și altele. Semnul de cinstire este acela al plecăciunilor în fața icoanei lui Buda, dar accentul principal cade pe ideea că fiecare om poartă în sine „natura lui Buda”.³⁵

Actualmente maestrul de Zen de la Shasta este o femeie occidentală, practica budistă permițând acest lucru; este vorba de englezoaica Jiyu Kennet, născută în 1924 din Părinți budiști, și care și-a primit educația în Extremul Orient (în mai multe tradiții budiste) și a fost „hirotonită” la o „mănăstire” Soto Zen din Japonia. Ea a sosit în America în 1969 și a organizat în chiar anul următor comunitatea budistă Shasta cu câțiva tineri adepți. De atunci comunitatea s-a dezvoltat rapid, atrăgând mai ales tineri și tinere între 20 și 25 de ani.

Cauza acestui succes – în afara atracției explicabile pe care o exercită Zen-ul asupra unei generații scârbite de raționalism și de o educație care rămâne de ordin exterior, neafectând interiorul persoanei – pare să conste în mistica unei „transmiteri autentice” a experienței și tradiției Zen, pe care o întruchipează „stareța”, prin educația și certificările ei japoneze. De asemenea,

³⁵ Deci nu este vorba de o noțiune personală de „chip”, ci de cea impersonală de substanță, „natura” (n. tr).

calitățile ei personale de străină (de britanică în teritoriu american), de persoană care s-a născut în religia budistă și în același timp de om occidental cunoscător al mentalității contemporane (posedând evident mult admiratul simț practic „american”) par să asigure acestei maestre de zen o influență de nezdruccinat în rândurile tinerei generații de americani care se convertește la budism.

Scopul cursurilor Zen de la Shasta este acela de a umple întreaga viață a acelor care le frecventează de un „Zen pur”. Meditațiile zilnice (care pot să ajungă de la opt până la zece ore pe zi) sunt expresia unei intense vieți religioase care în mod ideal trebuie să conducă la o stare „durabilă de, pace și armonie a trupului și a minții”; publicațiile de la Shasta – un jurnal bilunar și mai multe cărți scrise de „stareță” – avertizează chiar împotriva falsei spiritualități și a șarlatanismului. Comunitatea se opune adoptării obiceiurilor naționale Japoneze (privite în opoziție cu cele budiste); semnalează pericolele trecerii de la un guru la altul, cât și al idolatrizării maestrului de Zen; interzice astrologia, ghicirea viitorului (chiar și cartea IChing), călătoriile astrale și orice alt fel de activități psihice și ocultiste; privește cu dispreț abordările teoretice și intelectualiste ale doctrinei Zen (ca alternativă la cele experimentaliste) și pune accentul pe munca riguroasă și susținută, de luptă contra iluziilor și închipuirilor minții, și pe „viața spirituală”. Stilul dezbaterilor „spirituale” la care participă „preoții” Zen, așa cum se desprind ele din paginile Jurnalului care se publică la Shasta, seamănă izbitor, prin aerul de competență și prin realismul lor cu tonul discuțiilor între tineri convertiți la Ortodoxie sau între monahi ortodocși care dezbat cu convingere diferite aspecte ale vieții duhovnicești.

Tinerii creștini ortodocși ar putea afirma cu îndreptățire astfel: „Dacă nu m-ar fi păzit harul lui Dumnezeu, eu însumi m-aș putea afla acum acolo”; atât de autentică și de convingătoare pare viziunea spirituală a acestei „mănăstiri”, care oferă tânărului însetat de religie de astăzi, tot ceea ce crede că-și poate dori, în afară de un singur lucru: viața veșnică și fericită pe care numai singur Hristos Adevăratul Dumnezeu poate să o dea.

Comunitatea budistă Shasta învață că budismul nu este o „disciplină distantă și rece”, ci una plină de „iubire și compasiune”. Contrar celor cunoscute în general despre budism, „stareța” susține că esența credinței budiste nu este topirea finală în „nimicul nirvanic” ci un „dumnezeu” viu (esență identificată de ea cu credința ezoterică budistă): „Secretul învățaturii Zen... este să cunoști cu certitudine și în mod personal că Buda cel cosmic există. Adevăratul maestru (sau adevărata maestră) este cel (cea) care nu ezită nici o clipă în această convingere că Buda cel cosmic există, și în iubirea totală pentru el. Eu m-am simțit coplesită de bucurie când în sfârșit am fost convinsă că el există; iubirea și recunoștința mea nu au cunoscut margini. De asemenea, iubirea pe care am simțit-o venind dinspre el a fost nemăsurată. Așa doresc s-o simtă fiecare”.³⁶

Există în prezent în jur de 70 de cursanți (ce urmează să devină „preoți”, la Shasta și în „filiale”), mai ales în California. Comunitatea este acum într-o situație de expansiune rapidă, atât ca sediu cât și în ceea ce privește „misiunea” sa în rândurile poporului american; există o mișcare crescândă de budiști laici care fac din Shasta un centru de pelerinaj unde au loc numeroase întâlniri și conferințe la care sunt invitați psihologi

³⁶ The Journal of Shasta Abbey, Jan-Feb., 1978, p. 8.

psihiatri și alte persoane interesate, în tabere de durate diferite. Ținând cont de activitățile publicistice și cele misionare și de „counselling” din orașele californiene, precum mai ales de proiectata școală și cămin de bătrâni, „mănăstirea” Shasta înregistrează într-adevăr progrese remarcabile în atingerea scopului său de a „dezvolta budismul zen în Occident”.

Față de Creștinism, „stareța” și discipolii săi au o atitudine condescendentă; ei susțin că respectă Filocalia și celelalte scrieri spirituale ortodoxe, afirmând că Ortodoxia le este cea mai apropiată dintre doctrinele „creștine”, dar se consideră pe ei înșiși a se situa „dincolo de astfel de teologii, dispute doctrinare și «-isme»” pe care le exclud din preocupările „Adevăratei Religii”³⁷.

Zen-ul nici nu are de altfel vreo fundamentare teologică, el bazându-se în întregime pe „experiență” și căzând astfel în „eroarea pragmatică” care deja s-a discutat în această carte la capitolul despre hinduism: „dacă merge, înseamnă neapărat că este și bun”. Zen-ul, lipsit de teologie cum este, nu e mai capabil decât hinduismul să distingă între experiențele spirituale bune și cele rele; el nu poate afirma decât ceea ce pare bun din perspectiva „simțirii” unei „păci” și „armonii” apreciate pe baza puterilor naturale ale minții și nu pe baza unei revelații; în acest fel, respingând orice altceva ca fiind iluzoriu (în afară de certitudinea propriei minți), atracția Zen-ului constă în aceea că hrănește și stimulează un foarte subtil sentiment de mândrie, atât de răspândit în zilele noastre, și anume mândria că omul se poate mântui prin eforturile personale, fără să aibă nevoie de vreun Mântuitor.

³⁷ Journal, Jan. -Feb, 1978, p. 54.

Dintre toate curentele religioase orientale de astăzi, Zen-ul oferă poate cel mai înalt grad de complexitate intelectuală și sobrietate spirituală. Cu învățătura sa despre „compasiune” și despre un „Buda cosmic” iubitor, el reprezintă probabil idealul cel mai înalt de spiritualitate fără Hristos. Și tocmai în aceasta constă tragedia sa, că Hristos lipsește din el, și deci mântuirea. Gradul înalt de intelectualism și așa-zisa trezvie spirituală sunt tocmai elementele (foarte eficace) care îl împiedică pe acest tip de budist să-și caute scăparea la Hristos.

Cu toată compasiunea și asceza sa tăcută, acest soi de Zen este poate rămășița cea mai tristă a vremurilor „post-creștine” pe care le trăim. Spiritualitatea „necreștină” încetează deci de a mai fi o formă de import în Occident; ea a devenit deja o religie a etniei americane care-i afectează mentalitatea până la rădăcină. Și este cazul să ținem minte că religia viitorului nu va fi o simplă sectă sau un cult printre multe altele, ci o orientare religioasă puternică și profundă, care va fi absolut convingătoare pentru mintea și inima omului modern.

5. „Noua spiritualitate” față în față cu Creștinismul

Prezența cultelor orientale în Vest s-ar putea exemplifica la nesfârșit; în fiecare an apar culte noi, sau variante noi ale altora vechi. Fapt interesant, însă, este că pe lângă cultele specific religioase, se manifestă prezența din ce în ce mai intensă, în ultimele decenii mai ales, a așa numitelor culte de conștiință (cum sunt ele numite de foarte populara revistă de știri U. S. News and World Report, 16 Feb. 1976), culte ce se delimitează

clar de orice preocupare religioasă.

Aceste grupuri de „terapie mintală” includ organizații, precum „Erhard Seminars Training” (fondat în 1971), „Rolfing”, „Silva Mind Control” (Controlul mintal Silva) și încă multe alte forme de „seminarii” (întâlniri) și „bio-răspuns” (biofeedback), care oferă cu toatele o „descătușare a tensiunilor” și o „captare a potențialelor ascunse” ale omului, exprimate într-un jargon „științific” de secol XX, mai mult sau mai puțin plauzibil. De asemenea, se menționează și alte mișcări de „conștiință”, care sunt mai puțin la modă astăzi, de la „Știința creștină” și „Știința mintală”, până la „Sciențologie”.

Toate aceste mișcări sunt incompatibile cu Creștinismul. Creștinii ortodocși nu trebuie să aibă absolut nimic de-a face cu ele.

Și iată de ce suntem atât de categorici:

1. Aceste mișcări nu au nici o fundamentare în tradiția și practica creștină, ci sunt pur și simplu fructul religiilor păgâne orientale sau al practicilor spiritiste moderne, mai mult sau mai puțin diluate, și prezentate adesea ca fiind „lipsite de conținut religios”.

Nu numai că învățătura lor este greșită și în totală discordanță cu doctrina creștină despre viața duhovnicească; dar prin experiențele lor religioase – păgâne și prin experimentele lor psihiste ele pun în pericol sănătatea mintală a celor care le devin victime, ducând la dezastru psihic și la pierderea sufletului pentru totdeauna, știind că fără Hristos și fără Biserică, nu este mântuire.

2. Mai precis, experiențele de „tăcere spirituală” pe care le oferă diferitele tipuri de meditație, fie cele așa-zis lipsite de conținut religios (precum meditația transcen-

dentală, unele forme de Yoga și Zen și cultele seculariste), fie cele cu conținut religios păgân (precum Hare Krishna, „Divine Light Mission”, „Organizația celor 3H” etc.), conduc în întregime într-o zonă spirituală „cosmică” unde partea cea mai profundă a personalității umane intră în contact cu ființe spirituale reale.

Aceste ființe, pentru omul aflat în starea de după căderea din Rai, nu sunt altceva decât demonii sau spiritele căzute, care se află în cea mai mare apropiere față de om³⁸. Chiar cei care practică meditația zen-budistă, în pofida eforturilor lor de a trata cu precauție „experiențele spirituale”, vorbesc și ei despre întâlniri cu aceste spirite (în care se amestecă bineînțeles și o anumită doză de imaginație), pretinzând că nu se lasă în nici un fel „contaminați” de ele³⁹.

3. Partea cea mai periculoasă a acestor „inițieri” constă în aceea că ele scapă controlului conștient al voinței omului; astfel, odată „inițiat” în aceste „culte de conștiință”, este adesea cu neputință să te mai opui participării la experiențe psihice nedorite.

Rezultă că „noua conștiință religioasă” este un dușman al Creștinismului cu mult mai puternic și mai periculos decât au fost vechile erezii din trecut. Deoarece atunci când se pune accentul pe experiență în detrimentul doctrinei, atunci însăși învățătura după care putem distinge și identifica binele de rău cade sau devine inoperantă, iar duhurile necurate au cale liberă

³⁸ Vezi episcopul Ignatie Briancianinov cu expunerea lui despre învățătura ortodoxă asupra percepției senzoriale și mintale a spiritelor și asupra deschiderii porții simțurilor omului în *The Orthodox Word*, no. 82, 1978.

³⁹ Vezi Jiyu Kennet, *How to Grow a Lotus Blossom*, Shasla Abbey, 1977 – relatarea viziunilor din pragul morții ale unei maestre de Zen.

de atac, datorită pasivității și „deschiderii” pe care le exaltă toate aceste noi culte; ele nu fac altceva decât să transforme persoana umană în unealtă pasivă a manifestărilor demonice.

Faptul acesta este demonstrat de numeroasele studii care s-au făcut asupra acestor „culte de conștiință”. Ele dau în vileag evoluția progresivă a acestor experiențe, care la început sunt „bune” sau „neutre”, pentru a deveni în final ciudate, terifiante și în ultimă instanță indubitabil demonice. Chiar latura strict fizică a unor discipline psihice, precum Yoga este periculoasă, pentru că aceasta derivă din ea și predispune la atitudini și experimente psihice care sunt de fapt scopul inițial și permanent al practicii Yoga.

Puterea de seducție a „noii conștiințe religioase” este atât de mare încât ea se poate înstăpâni chiar și asupra aceluia care afirmă cu tărie că sunt creștini. Nu este vorba aici doar despre cei care se complac în sincretismele sau combinațiile artificiale dintre creștinism și cultele orientale la care ne-am referit mai sus, ci, mai grav, este vorba și despre cei care se consideră pe ei înșiși niște creștini înflăcărați. Profunda ignorare a autenticei trăiri creștine din zilele noastre creează condițiile proliferării unei false „spiritualități” creștine, a cărei natură este strâns înrudită cu „noua conștiință religioasă”.

În capitolul VII vom studia îndeaproape cel mai răspândit curent de „spiritualitate creștină” de astăzi. Din el se desprinde clar spectrul terifiant și amenințător al „noii conștiințe religioase” care își recrutează victimele mai ales dintre rândurile creștinilor bine intenționați, chiar ortodocși, la o scară atât de întinsă, încât este cu neputință să nu vedem în acest fenomen un alt semn

apocaliptic al vremilor, în care înșelăciunea va fi atât de mare, încât ea va cuprinde aproape întreaga omenire. Asupra acestui subiect vom reveni la sfârșitul cărții de față.

CAPITOLUL VI

„SEMNE DIN CER”. PERSPECTIVA CREȘTIN-ORTODOXĂ ASUPRA OBIECTELOR ZBURĂTOARE NEIDENTIFICATE (OZN-urilor)

Deceniile care au urmat celui de al II-lea Război Mondial au fost marcate nu numai de proliferarea uluitoare a cultelor orientale (mai ales în Occident) ci și de un fenomen paralel care, deși în aparență neavând nici o legătură cu religia, se dovedește a fi la o privire mai atentă un semn tot atât de clar al erei „post-creștine” ca și „noua conștiință religioasă” sau cultele orientale. Acesta este fenomenul obiectelor zburătoare neidentificate”, care virtual au fost văzute în toate părțile lumii, începând cu prima „farfurie zburătoare” reperată în 1947.

Credulitatea și superstiția omenească, ce sunt la fel de mult răspândite astăzi ca oricând în istoria omenirii, au făcut ca acest fenomen să fie întrucâtva asociat cu „manifestările bizare” ale diferitelor pseudo-religii contemporane. Într-o măsură nu mai mică însă, el a suscit și interesul responsabil al unor renumiți oameni de știință și chiar al unor echipe guvernamentale, interes ce s-a concretizat în publicarea unor studii și cărți.

Aceste investigații nu au ajuns de fapt la niște rezultate pozitive în identificarea fizică a acestor obiecte zburătoare. Dar ipotezele cele mai noi, pe care le-au avansat cercetătorii pentru a explica fenomenele, sunt

cu mult mai plauzibile decât vechile teorii de până acum.

În același timp însă, aceste ipoteze de ultimă oră ne aduc în prezența unei „granițe a realului” (chiar așa se și intitulează una din lucrările științifice menționate), adică la limita unei realități psihice și spirituale pe care, oamenii de știință respectivi nu sunt pregătiți să o investigheze. În schimb, bogăția de informații referitoare tocmai la această realitate, așa cum o aflăm din textele patristice și din Sfânta Scriptură, îl plasează pe observatorul creștin ortodox în poziția privilegiată din care el are toate datele care să-i permită să evalueze aceste noi ipoteze și fenomene „OZN” în general.

Dar observatorul creștin ortodox este interesat nu atât de fenomenele ca atare, cât de mentalitatea asociată cu ele: cum interpretează oamenii în general OZN-urile și de ce? Printre primii care au abordat problema OZN-urilor în acest mod se numără și celebrul psiholog elvețian C.G. Jung, în foarte seriosul său studiu din 1959, *Flying Saucers: A Modern Myth of Things Seen in the Skies*. (Farfuriile zburătoare: un mit modern al obiectelor văzute pe cer).

În această carte Jung abordează fenomenul în primul rând din perspectiva semnificației lui psihologice și religioase. Și, deși nu l-a clasat ca aparținând „realități obiective”, el a identificat cu toate acestea în mod just zona cunoașterii umane, căreia îi aparține. Oamenii de știință contemporani, chiar dacă pornesc de la latura „obiectivă” iar nu cea psihologică a problemei, sunt și ei nevoiți să apeleze la ipotezele „psihice” pentru a putea explica aceste fenomene.

În abordarea laturii religioase și psihice a fenomenelor OZN, este mai înainte de toate important pentru noi să înțelegem cadrul general în limitele căruia s-au

interpretat în general fenomenele OZN (de către cei care au crezut în existența lor, desigur), încă de pe vremea primelor lor manifestări la sfârșitul anilor '40. Ce anume erau oamenii pregătiți să vadă pe cer? Răspunsul la această întrebare se poate afla aruncând o privire rapidă asupra literaturii „științifico-fantastice” de mare popularitate.

1. Atmosfera science-fiction

Originile acestui gen de literatură sunt îndeobște plasate la începuturile secolului XIX. Unii preferă să-l considere precursor pe Edgar Allan Poe, care combină un stil de un realism foarte persuasiv cu o substanță narativă atinsă întotdeauna de „misterios” și de „ocult”. Alții o consideră precursoră a literaturii științifico-fantastice pe contemporana lui Poe, scriitoarea Mary Wollstonecraft Shelley (soția celebrului poet), care, în cartea sa „Frankenstein, or the Modern Prometheus” (Frankenstein sau Prometeul modern, tradusă recent și în românește, n. tr.) combină știință fantezistă și ocultism într-un mod ce caracterizează multe scrieri științifico-fantastice de atunci încolo.

Povestirea științifico-fantastică tipică avea să apară însă la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, odată cu Jules Verne și H. G. Wells. Apoi, trecând prin faza manifestărilor literare de mână a doua, așa cum apăreau ele în periodicele ieftine din America anilor 1939 și 1940, genul science-fiction a ajuns la maturitate și a devenit o formă literară de prestigiu internațional în deceniile din urmă. Mai mult, un număr de filme de maximă audiență atestă cât de mult atmosfera SF

captivează imaginația maselor.

Filmele SF ieftine și mai curând de senzație ale anilor '50 au făcut loc în ultimii aproximativ zece ani altora mai moderne, care își spun „de idei”, cum ar fi Odiseea spațială 2001, Războiul stelelor, sau Întâlnirea de gradul III, fără a mai menționa unul din cele mai lungi și mai gustate seriale de televiziune americane, Star Trek (distribuit și pe postul nostru național de televiziune, n. tr.).

Filozofia sau mai curând ideologia care stă la baza spiritului SF și care îl generează, este împărtășită, chiar dacă numai implicit, de toți creatorii de SF. Această filozofie ar putea fi rezumată astfel:

1. Religia în sens tradițional este fie cu totul absentă, fie prezentă în mod accidental sau artificial. Chiar ca formă literară, SF-ul este în mod vizibil produsul unei perioade deja „post-creștine” (asa cum este cazul povestirilor lui Poe și Shelley). Universul SF este cu totul secularist, deși în el se amestecă adesea nuanțe oculte sau orientale. „Dumnezeu”, atunci când este menționat, este prezentat ca o putere vagă și lipsită de contur, iar nu ca o ființă personală (de ex. „Forța” din Războiul Stelelor, o energie cosmică care are atât un aspect pozitiv cât și unul negativ). Fascinația crescândă a omului contemporan față de teme SF este o reflectare directă a pierderii valorilor religioase tradiționale.

2. În centrul universului SF nu se mai situează Dumnezeu, ci omul, dar nu omul așa cum îl cunoaștem noi astăzi, ci așa cum va „deveni” el în viitor, conform mitologiei evoluționiste moderne. Deși eroii povestirilor SF sunt în general oameni obișnuiți, nu ei sunt cei care ies în prim plan, ci întâlnirile lor cu diferite tipuri de

„supraoameni” ce reprezintă rase „supraevolute” ale viitorului (sau uneori ale trecutului) care de cele mai multe ori provin „din alte galaxii”.

Ideea că există forme de viață inteligentă „mult evoluată” pe alte planete a devenit atât de înrădăcinată în mentalitatea contemporană, încât până și în cele mai respectabile speculații științifice (sau semiștiințifice) ea este socotită ca ceva de la sine înțeles.

Astfel, într-o foarte populară serie de cărți (Erich von Daniken, *Chariots of the Gods* – Carele zeilor –, *Gods from OuterSpace* – Zeii din spațiul cosmic) se aduc așa zise dovezi ale prezenței ființelor „extraterestre” sau ale unor „zei” în preistorie, cărora li s-ar datora apariția subită a inteligenței la om, inteligență care este anevoie de explicat prin teoria evoluționistă obișnuită.

Cercetători de prestigiu din Rusia speculează că distrugerea Sodomei și Gomorei s-ar datora unei explozii nucleare, că în urmă cu secole pământul a fost vizitat de ființe „extraterestre”, că Iisus Hristos se poate să fi fost un astfel de „cosmonaut” și că astăzi „este posibil să ne aflăm în pragul unei „a doua veniri” a acestor ființe inteligente din spațiul extraterestru⁴⁰.

Cercetători la fel de renumiți din lumea occidentală cred destul de serios în existența „inteligențelor extraterestre”, din moment ce de aproape 18 ani încoace ei încearcă, prin intermediul telescoapelor radio, să intre în legătură cu ele. Există în întreaga lume cel puțin șase programe de cercetare conduse de astronomi, care în-

⁴⁰ Sheila Catrander și Lynn Schroeder, *Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain* – Descoperiri din sfera psihicului din spatele Cortinei de Fier), Bantam Books, 1977, pp. 98-99. Vezi articolele în lb. rusă ale Dr. Viaceslav Zaitaev, „Visitors from Outer Space”, în Sputnik, Jan. 1967, și „Templest and Spaceships” – Temple și nave spațiale în Sputnik Jan. 1968.

cearcă să recepționeze semnale radio de la ființe inteligente din spațiul extraterestru.

De asemenea, „teologi” protestanți și romano-catolici contemporani, care s-au obișnuit să urmeze orice idee nouă pe care o lansează „știința”, fac la rândul lor speculații în cadrul noului domeniu al „exoteologiei” (adică „teologia spațiului cosmic”), cu privire la natura raselor „extraterestre” (v. rev. Times, 24 aprilie 1978). Este de netăgăduit că mitul SF îi fascinează cu putere până și pe cei mai luminați intelectuali și oameni de știință ai zilelor noastre.

Ființele „evolute” ale viitorului, așa cum apar ele în literatura SF, sunt prezentate invariabil ca unele ce au „depășit” limitele umanității obișnuite, mai ales cele ale „personalității”. Asemenea lui „Dumnezeul” din povestirile SF, „omul” a devenit și el o impersonalitate bizară. În cartea *Childhood's End* (Sfârșitul copilăriei) a lui Arthur C. Clarke, noua rasă de oameni are fizionomia caracteristică vârstei copilăriei, însă chipurile sunt total lipsite de personalitate; aceste ființe sunt pe cale de a suferi transformări „evolutive” încă și mai înalte, până la absorbirea într-o „Supraminte” impersonală.

În general literatura SF – ale cărei idei se află în opoziție diametrală față de învățătura creștină, dar în concordanță perfectă cu unele școli filozofice orientale – vede „progresul evoluționist” și „spiritualitatea” în termenii unei depersonalizări crescânde.

3. Umanitatea și lumea viitorului sunt văzute, în termenii SF, ca „proiecții” ale descoperirilor științifice celor mai noi; „proiecții” care nu sunt câtuși de puțin lipsite de substanță, pentru că ele corespund remarcabil cu realitatea cotidiană a experiențelor ocultiste și demonice, așa cum s-au desfășurat ele de-a lungul tuturor

veacurilor.

Iată câteva dintre caracteristicile acestor ființe „supraevolute” ale viitorului: comunicarea prin telepatie, capacitatea de a zbura, de a apărea și a dispărea, transformarea aspectului unor obiecte sau crearea de scene și creaturi iluzorii prin „gândirea pură”, mișcarea la viteze ce depășesc cu mult mijloacele tehnologiei moderne, capacitatea de a supune alte persoane propriei voințe, precum și propovăduirea unei filozofii „spirituale” care se plasează „dincolo de orice religie” și care promite sosirea unui timp în care „inteligențele avansate” nu vor mai depinde de materie.

Într-adevăr, toate aceste lucruri se obțin prin nimic altceva decât prin practici sataniste și vrăjitorești tipice. Într-o istorie a literaturii SF se notează că, „un aspect persistent al creațiilor SF este dorința de a transcende experiența normală prin intermediul unor personaje și evenimente care depășesc condițiile de spațiu și de timp normale”⁴¹.

Scenariile unor filme ca „Star Trek”, precum și multe alte povestiri SF, seamănă foarte bine prin unele locuri (mai ales în amănunțele lor „științific” – viitorologice) cu unele descrieri din „Viețile Sfinților Părinți”, pe vremea cărora activitățile vrăjitorești erau ceva obișnuit la popoarele păgâne, printre care sfinții erau de multe ori nevoiți să-și ducă viața.

Literatura științifico-fantastică nu are mai nimic științific, și nici prea „viitorologică” nu este. Ea se prezintă mai degrabă ca o întoarcere la originile „mistice” ale științei moderne – știința dinaintea „iluminismului” secolelor XVII și XVIII, care era foarte apropiată de

⁴¹ Robert Scholes și Eric S. Rabkin, *Science Fiction: History, Science, Vision*, – *Literatura SF: Istorie, Știință, Premonție* -, Oxford University Press, 1977, p. 175.

ocultism.

În aceeași istorie a literaturii SF se notează că „rădăcinile literaturii SF, ca și rădăcinile științei, se situează în zonele magicului și miticului” (Scholes și Rabkin). Cercetările și experimentele contemporane din așa-zisul domeniu al parapsihologiei indică și ele o viitoare joncțiune între „știință” și ocultism, dezvoltare care se află în deplină armonie cu literatura SF.

Literatura SF din Uniunea Sovietică (care se bucură acolo de aceeași popularitate ca și în Vest, deși cunoaște dezvoltări ușor diferite), cunoaște exact aceleași teme ca și literatura SF din aria occidentală. În general, temele „metafizice” ale literaturii SF sovietice (care se scrie sub ochiul atent al cenzorului „materialist”), sunt de influență occidentală sau sunt inspirate direct de spiritualitatea hinduistă, așa cum se remarcă în cazul scriitorului Ivan Efremov. Cititorul sovietic de literatură SF rămâne, potrivit unui critic, „cu o capacitate vagă de a distinge demarcațiile critice dintre știință și magie, dintre omul de știință și vrăjitor, dintre viitor și fantezie”.

Literatura SF, atât din Vest cât și din Est, ca și celelalte aspecte ale culturii contemporane, „confirmă în întregime – spune același autor –, faptul că faza superioară a umanității o constituie ocultismul”⁴².

4. Prin însăși natura sa „viitorologică”, literatura SF tinde să devină utopică. Câteva romane sau povestiri chiar descriu o societate perfectă a viitorului, dar cele mai multe dintre ele se ocupă de „evoluția” societății moderne la o stare mai avansată, sau cu întâlnirea cu

⁴² G. V. Grebens, Ivan Efreniov – *Theory of Soviet Science Fiction* – Teoria literaturii SF sovietice, Vantage Press, New York, 1978, pp.108, 110.

civilizații superioare de pe altă planetă, cu speranța (care uneori este prezentată ca realitate) că problemele cotidiene ca și limitările condiției umane pot fi depășite. În creațiile lui Efremov (și nu numai), comunismul devine „cosmic” și „începe să dobândească calități nemateriale”, iar „civilizația post-industrială va fi ca aceea de tip hinduist”.

„Ființele avansate” din spațiul cosmic sunt adesea înzestrate cu calități „mântuitoare”, iar aterizările navelor spațiale sunt semnul unor evenimente „apocaliptice” – de obicei sosirea unor ființe binevoitoare care să conducă oamenii în „progresul lor evolutiv”.

Într-un cuvânt, literatura SF a secolului XX este în ea însăși un semn grăitor al pierderii valorilor și mentalității creștine în interpretarea lumii. Ea a devenit un puternic vehicul de diseminare a unei filozofii necreștine asupra vieții și istoriei, manifestând mai curând, pe față sau în ascuns, influențe ocultiste și orientale. Și tot această literatură, într-o perioadă crucială de criză și tranziție a civilizației umane, a constituit o forță de prim ordin în crearea speranței și a stării de așteptare actuale a „ființelor extraterestre”, care vor veni și vor rezolva problemele omenirii, călăuzind-o către o nouă eră „cosmică” a istoriei sale.

Pretinzând că este „științifică și nereligioasă”, literatura SF în realitate este un mijloc propagandistic de vârf (de formă secularistă) în mediatizarea „noii conștiințe religioase” ce invadează omenirea, pe măsură ce creștinismul autentic supraviețuiește în arii etnice și geografice tot mai restrâns.

Toată această prezentare a constituit cadrul necesar pentru introducerea cazurilor concrete de apariții OZN, care corespund în mod ciudat cu așteptările pseudo-religioase spre care este stimulat omul „civilizației post-

creștine”!

2. Apariții ale OZN-urilor și investigarea lor științifică

Deși ficțiune, ar putea spune cineva, literatura SF a pregătit întrucâtva omenirea pentru apariția OZN-urilor, noi în mod evident, neputând înțelege realitatea lor „obiectivă” pe baza literaturii sau așteptărilor și fanteziilor omenești.

Înainte de a încerca să aflăm ce sunt OZN-urile, trebuie mai întâi să cunoaștem natura și gradul de încredere pe care îl putem acorda observațiilor care s-au făcut asupra lor. Există cu adevărat OZN-uri? Sau este vorba doar de percepțiile false, pe de o parte și dorința de împlinire psihologică și pseudo-religioasă pe de altă parte?

Un rezumat foarte solid documentat al fenomenului OZN a fost dat de către Dr. Jaques Vallee, un cercetător francez care în prezent locuiește în California, expert în astrofizică și în știința computerelor, și care a făcut parte, mai mulți ani, din comisiile de investigare științifică a rapoartelor referitoare la OZN-uri. Mărturia lui este cu atât mai pretioasă, cu cât el a studiat cazurile de apariții OZN și din afara Statelor Unite, mai ales din Franța, ceea ce întregeste considerabil tabloul general al fenomenului.

Dr. Vallee afirmă⁴³ că, deși obiecte zburătoare ciudate au mai fost observate în secolele trecute, „istoria lor

⁴³ *UFO's in Space: Anatomy of a Phenomenon* – OZN-urile din spațiu: Anatomia unui fenomen –, Ballantine Books, N. Y., (publicat inițial de Henry Regnery Company, 1965).

modernă” începe odată cu transformarea lor într-un fenomen de masă, adică odată cu anii celui de-al doilea Război Mondial și de atunci înainte. Pe continentul american fenomenul a fost receptat prima oară în 1947, dar el se repetase de mai multe ori până atunci în țări ale Europei.

În timpul celui de-al II-lea Război Mondial, mulți piloți raportau luminițe ciudate ce păreau că se află sub un control inteligent, iar în 1946, mai ales în luna iulie, a fost un adevărat val de astfel de apariții, în Suedia și în alte țări nord-europene. Inițial s-a presupus că obiectele percepute în acest val scandinav sunt „meteori”, apoi că ar fi „rachete” (sau „rachete fantomă”) sau chiar „bombe”, și uneori că sunt „un nou tip de navă spațială”, capabilă de mișcări cu totul neobișnuite în spațiu și care nu lasă nici o urmă pe sol, nici măcar atunci când par că aterizează.

Presa europeană era plină de știri referitoare la valul acestor apariții și toată lumea în Suedia vorbea despre ele; ele se comunicau de ordinul miilor, dar în nici măcar unul dintre cazuri nu s-a emis ipoteza originii lor „extraterestre” sau „interplanetare”. Dr. Vallee conchide că „valul” a constat din apariția unor obiecte reale, dar rămase neidentificate și că el nu se poate pune pe seama „rumorilor” pre-existente despre OZN-urile sau despre „vizitatorii din spațiul extraterestru”.

Conform cercetărilor sale, din acest „val de farfurii zburătoare” și din altele ce i-au urmat, lipsește orice asociere între interesul crescând al maselor pentru literatura SF și curbele maxime ale apariției bizarelor obiecte după cum nici cu ani înainte, când Orson Wells panicase întreaga opinie publică americană în 1938, cu a sa adaptare radiofonică după Războiul lumilor (H. G. Wells), nu existase nici o idee despre vreun „val de

farfurii zburătoare”.

El concluziona că „nașterea, creșterea și extinderea unui val OZN este un fenomen obiectiv, independent de influența conștientă sau inconștientă a martorilor oculari sau a reacțiilor lor față de el”.

Prima reperare, care s-a înregistrat în Statele Unite și care a fost preluată și difuzată în masă de mass-media americană, a avut loc în iunie 1947, când Kenneth Arnold, un comis voiajor care își pilota la acea oră propriul avion, a văzut nouă obiecte în formă de disc, asemenea unor „farfurii” ce zburau în apropiere de Muntele Rainier din Statul Washington. Ziarele au preluat imediat vestea și astfel a început era „farfuriilor zburătoare”.

Ceea ce este totuși interesant, este că aceasta nu a fost prima apariție OZN americană; s-au făcut alte observări nepopularizate, în lunile de dinaintea acesteia. Mai devreme, în aceeași lună, avusese loc un val OZN în Ungaria, atestat de cincizeci de martori oculari.

Deci, se vede clar că aparițiile OZN din 1947 nu se datorează nicidecum peste tot isteriei colective generate de incidentul Arnold. S-au mai semnalat și alte apariții în cadrul valului american din 1947, mai cu seamă în lunile iunie, iulie și august. Deși unele ziare făceau speculații despre „vizitatorii interplanetari”, aparițiile erau totuși luate în serios de oamenii de știință, care presupuneau că se află în fața unei tehnologii foarte avansate, după toate probabilitățile americane, sau poate chiar rusești.

Un al doilea val s-a manifestat în iulie 1948, cu apariții în America și în Franța. În Statele Unite niște piloți aflați în zbor de noapte la bordul unui DC-3 al companiei Eastern Airline au văzut o navă de zbor în formă de torpilă cu două rânduri de „hublouri”,

înconjurată de un soi de aură albăstruie și emițând o coadă de flăcări portocalii. În august al aceluiași an s-au înregistrat numeroase apariții la Saigon și în alte părți ale Asiei de sud-est, ale unui „obiect prelung în formă de pește”.

1949 a fost anul în care s-au semnalat discuri și sfere ciudate în Suedia și noi OZN-uri în America, două dintre ele observate de specialiști și experți în astronomie. Valuri OZN mai mici, precum și apariții izolate, au continuat în 1950 și 1951, în Statele Unite mai ales, dar și în Europa.

În 1952 a apărut primul val OZN cu adevărat internațional, care s-a manifestat în apariții repetate în S.U.A., Franța și Africa de Nord. Apogeul acestui val l-au constituit două apariții senzaționale ce s-au manifestat deasupra Casei Albe din Washington, D. C. și deasupra Capitoliului, adică deasupra unor clădiri care se află sub permanentă supraveghere radar. În septembrie, un alt val a cuprins Danemarca, Suedia, Germania și Polonia de nord. În același interval s-a comunicat în Franța prima „aterizare” OZN, care include și prezența unor „omuleți”.

În 1953 nu s-au mai înregistrat valuri OZN, ci doar apariții izolate. Una dintre ele a avut loc la Bismarck, Dakota de Nord, când, într-o noapte, patru obiecte au plutit și au făcut manevre de zbor deasupra unei stații de filtrare a aerului timp de trei ore. Raportul oficial al acestui eveniment se întinde pe mai multe sute de pagini, cu declarații din partea unui foarte mare număr de martori oculari, cei mai mulți dintre ei fiind piloți și personal militar.

Anul 1954 a fost anul celui mai mare val OZN internațional de până atunci. Franța a fost practic copleșită de apariții comunicate zilnic pe parcursul

lunilor septembrie, octombrie și noiembrie. Valul francez este caracteristic pentru dificultățile cu care se confruntă o investigație științifică solidă a fenomenului OZN: „Fenomenul a fost atât de intens, impactul asupra opiniei publice atât de profund, reacția ziarelor atât de emoțională, încât reflexia științifică ajunsese la saturație cu mult înainte de a fi posibilă o investigare serioasă. Drept urmare, nici un cercetător nu-și putea risca reputația științifică studiind pe față un fenomen prezentat cu atâta patimă și care inevitabil putea duce la distorsiuni; oamenii de știință francezi au păstrat tăcerea până când valul a trecut și s-a mai estompat în conștiința oamenilor”.

În timpul valului francez au apărut caracteristicile tipice ale întâlnirilor extraterestre de mai târziu: „aterizări” OZN (în împrejurări bine descrise de cele mai multe ori), fascicule luminoase dinspre OZN înspre privitor, oprirea motorului mașinii (martorului ocular) în vecinătatea locului apariției (OZN-ului), mici ființe ciudate îmbrăcate în „costume de scafandri”, tulburări fizice și psihice grave la martorii oculari.

Din 1954 încoace s-au semnalat în fiecare an astfel de apariții în diferite țări, cu valuri internaționale majore în anii 1965-67 și 1972-73. Aceste apariții sunt îndeosebi numeroase și cu efecte foarte adânci în țările Americii de Sud.

Cea mai cunoscută investigație guvernamentală a fenomenului OZN este cea întreprinsă de Flota Americană a SUA, la scurt timp după primele apariții OZN americane din 1947. Această investigație, cunoscută din 1951 sub numele de „Project Blue Book” („Cartea Albastră”) a durat până în anul 1969, când a fost abandonat la recomandarea „Raportului Condon” din 1968 – raport ce constituie opera unei comisii științifice

condusă de un fizician renumit de la Universitatea Colorado.

Cei care s-au ocupat îndeaproape cu studiul ambelor rapoarte, au observat însă imediat că în nici unul dintre ele nu se ia în serios existența fenomenelor OZN și că preocuparea lor este mai curând aceea de a calma opinia publică prin explicarea „oficială” a unor fenomene spațiale considerate a fi derutante pentru populație.

Unele grupuri de persoane interesate de înțelegerea fenomenului „Farfuriilor Zburătoare”, au mers chiar până la a afirma că Statele Unite se folosesc de aceste investigații ca de un paravan în spatele căruia țin ascunsă cunoașterea „adevăratei naturi” a fenomenului OZN.

După toate indiciile nu se poate afirma clar despre aceste cercetări decât că au fost făcute cu neglijență, pentru simplul motiv că obiectul lor central, fenomenul OZN, era privit ca neavând nici o legătură cu realitatea. Mai mult, ca urmare a unor întâmplări cu OZN-uri, care mai de care mai ciudate, chiar oamenilor de știință începu să nu le mai placă această temă de cercetare, din aceleași motive, am putea spune, care au determinat-o pe vulpe să nu-i mai placă strugurii.

Primul director al „Cărții Albastre”, căpitanul Edward Ruppelt, a mers până la a mărturisi că „dacă scopul Forțelor Aeriene a fost acela de a crea și mai multă confuzie în jurul acestui fenomen, atunci ei nu ar fi putut face o treabă mai bună... Se poate vorbi despre o confuzie organizată în abordarea acestei probleme... Totul în acest raport se bazează pe premisa că de fapt

nu există OZN-uri”⁴⁴.

Raportul Condon conține câteva explicații „clasice” ale Fenomenului OZN; în una din ele, de exemplu, se afirmă că „această apariție neobișnuită trebuie considerată așadar ca făcând parte dintr-o categorie de fenomene aproape cu siguranță naturale, dar care sunt atât de rare, încât nu au putut fi descrise sau evaluate până la momentul apariției lor, sau de la acel moment înainte”.

Consultantul științific principal al „Cărții Albastre” pentru mai bine de jumătate din cei 22 de ani, cât au durat investigațiile, a fost astronomul J. Allen Hynek de la Northwestern University; el a numit pe față toată această activitate drept un „proiect pseudo-științific”⁴⁵.

În cei 22 de ani de investigații, așa cum au fost ele, „Cartea Albastră” a reunit totuși peste 12 000 de cazuri de fenomene aeriene uimitoare, dintre care 25% au rămas „neidentificate” în pofida chiar a „explicațiilor” adeseori forțate. Mii de alte cazuri s-au colectat și se mai colectează încă de către organizații particulare din S.U.A. și din alte țări, în condițiile în care aproape toate organele guvernamentale se feresc să facă comentarii asupra lor.

În Uniunea Sovietică subiectul a apărut menționat public pentru prima oară în 1967 (ceea ce înseamnă implicit aprobarea oficială), când Dr. Felix U. Ziegel de la Institutul de Aviație din Moscova afirma, într-un articol din revista sovietică *Smena*, că „radarul sovietic recepționează obiecte zburătoare neidentificate încă de acum

⁴⁴ Ruppelt, Report on Unidentified Flying Objects, – Raport asupra Obiectelor Zburătoare Neidentificate – Ace Books, New York, 1956, pp. 80 -83.

⁴⁵ Hynek, *The UFO Experience : A Scientific Inquiry experience* – OZN: O investigare științifică, Ballantine Books, New York, 1977, pg. 215, 219.

douăzeci de ani”⁴⁶.

În aceeași perioadă a avut loc o conferință științifică (sovietică) pe tema „Civilizații Spațiale”, condusă de astronomul armean Victor Ambartsumyam, care sublinia urgența unor studii preliminare privind problemele științifice și tehnice ridicate de comunicarea cu astfel de „civilizații” a căror existență el o considera de la sine înțeleasă⁴⁷. În anul următor însă, tema OZN-urilor a fost din nou interzisă în Uniunea Sovietică, iar de atunci cercetătorii sovietici își comunică rezultatele colegilor lor din vest doar pe căi neoficiale.

În Statele Unite subiectul se situează „în afara ariei” de cercetare, atât pentru cercurile de resort militare, cât și pentru oamenii de știință propriu-ziși, dar este demn de notat faptul că în anii din urmă un număr din ce în ce mai mare de specialiști (mai ales tineri) iau foarte în serios fenomenul OZN și se întrunesc pentru a studia cele mai adecvate metode de cercetare; Cercetătorii Hynek și Vallee vorbesc despre un „colegiu invizibil” al unor oameni de știință foarte activi în cercetarea problemei, dintre care cei mai mulți refuză să-și vadă menționat numele (în massmedia) în contextul cercetărilor fenomenului OZN.

Există desigur și alții care neagă existența OZN-urilor, punându-le pe acestea pe seama unor percepții deformate, după ei OZN-urile nefiind altceva decât obiecte naturale, baloane, avioane etc., sau simple

⁴⁶ *UFOs, What are they?* – Ce sunt OZN-urile? – în *Smena*, Aprilie 7, 1967. Vezi și articolul „Unidentified Flying Objects” – „Obiecte Zburătoare Neidentificate” – în *Soviet Life*, Feb. 1968; Ostrander și Schroeder, *Psychical Discoveries Behind the Iron Curtain*, pp. 94-103.

⁴⁷ Felix Ziegel, „On Possible Exchange of Information with Extra-Terrestrial Civilizations” – Despre posibilele schimburi de informație cu civilizațiile extraterestre, studiu prezentat la Institutul de Inginerie al Sindicatelor din Moscova la 13 martie 1967 *Psychic Discoveries*, p. 96.

trucuri sau „proiecții” psihologice. Unul dintre acești autori este Philip Klass; el „demască” cu delectare fenomenul OZN, și trage concluzia, în urma câtorva investigații, că OZN-urile sunt fie fenomene naturale, fie falsuri grosolane. Investigațiile sale l-au convins că „ideea unor nave spațiale miraculoase aparținând altor civilizații este un basm confecționat pe măsura mentalității adulte”⁴⁸.

Asemenea cercetători de neclintit se bazează mai ales pe faptul că practic nu există dovezi concrete (fizice) ale existenței OZN-urilor, chiar partizanii cei mai vajnici ai existenței lor, fiind nevoiți să recunoască puținătatea dovezilor de ordin fizic din chiar cele mai bine documentate rapoarte.

Dar, ceea ce a convins un număr de savanți, în anii din urmă, să ia în serios fenomenul, nu este dovada fizică a existenței lor, ci faptul că o multitudine de persoane, a căror probitate și seriozitate nu poate fi pusă la îndoială, au văzut lucruri ce se situează dincolo de orice explicație și care au avut asupra lor un efect puternic.

Iată cum descrie Dr. Hynek aceste mărturii: „Aveam invariabil sentimentul că mă aflu în fața unor oameni care îmi descriu desfășurarea unui eveniment foarte real. Acest eveniment se constituia pentru acea persoană într-o experiență capitală, pe care și-o aminteau în cele mai mici detalii și care nu avea nici o legătură cu imaginația; un eveniment pentru care de obicei respectiva persoană nu era câtuși de puțin pregătită – și a cărui înțelegere o depășea cu desăvârșire” (The UFO Experience).

⁴⁸ Philip J. Klass, UFOs Explained Explicarea OZN-urilor, Random House, New York, 1974, p. 360.

Această experiență a intensei realități a fenomenului OZN, conjugată cu lipsa totală a dovezilor fizice care să ateste existența lor, plasează fenomenul mai curând în sfera studiilor de psihologie, decât în cea a investigărilor unor fenomene fizice; mai precis, în sfera cercetărilor prin care se studiază mai curând rapoartele decât întâlnirile extraterestre în sine, și gradul de credibilitate și consistență a acestor rapoarte.

Activitate care ține deja de domeniul psihologiei, din care în mod firesc abordările care urmăresc exclusiv dovezile palpabile ale existenței OZN-urilor se exclud ca neadecvate. Dar din această perspectivă poate că nici părerea d-lui Klass cum că aceste „nave spațiale miraculoase” nu sunt decât niște „basmе pentru oameni mari” – nu este cu totul neîndreptățită. Pentru că a vedea cu proprii ochi un OZN este una, iar a interpreta ceea ce ai văzut (sau ceea ce altcineva a văzut) este cu totul altceva: experiența în sine poate să fie reală, în timp ce relatarea sau interpretarea ei poate să țină de domeniul „basmului” sau a miturilor contemporane.

Prin activitatea sa, Dr. Hynek a contribuit mult la înlăturarea prejudecăților despre întâlnirile sau observările obiectelor extraterestre. El a arătat clar că de cele mai multe ori persoanele care declară asemenea întâlniri sau observări nu sunt nici sectanți superstițiosi și nici oameni needucați sau labili psihic. Declarațiile unor astfel de indivizi (care nu prezintă credibilitate) sunt ușor de identificat și orice cercetare asupra lor este automat sistată.

Dimpotrivă, relatările cele mai coerente și mai precise vin din partea unor oameni normali și responsabili (adesea de formație științifică), pe care respectiva experiență i-a surprins sau chiar șocat și căreia ei nu îi găsesc nici o explicație (The UFO Experience); și cu cât

experiența este mai puternică iar OZN-ul văzut mai de aproape, cu atât mai puțin dispusă este respectiva persoană să o relateze.

Dosarele OZN sunt o colecție de „evenimente incredibile povestite de către persoane perfect credibile”, după cum declară un general din cadrul Forțelor Aeriene. Faptul că există ceva în spatele atâtor mii de declarații credibile nu poate fi pus la îndoială.

3. Cele șase tipuri de întâlniri extraterestre

Dr. Hynek, care a studiat mai în amănunțime problema decât cei mai prestigioși dintre experți, distinge șase categorii generale de fenomene OZN sau extraterestre⁴⁹.

Prima dintre ele, a „lumiștelor nocturne”, este și cea mai frecvent menționată și cea mai puțin stranie dintre toate. Acestea pot fi ușor asimilate cu corpuri cerești, meteori etc. și nu sunt considerate propriu-zis OZN-uri. „Lumiștele nocturne” cu adevărat ciudate (acelea care rămân „neidentificate”), cele care par manevrate în mod inteligent și nu pot fi considerate nave spațiale, sunt de cele mai multe ori reperate de mai mulți martori, printre care ofițeri de poliție, piloți, sau operatori ai turnurilor de control.

A doua categorie de OZN-uri o constituie „discurile diurne”, al căror comportament este similar cu al lumiștelor de noapte. Aceste discuri sunt așa numitele „farfurii zburătoare” și ele apar în toate relatările incluse

⁴⁹ The Hynek UFO Report – Raportul Hynek asupra OZN-urilor –, Dell Publishing Co., New York, 1977, cap. 4-9; The UFO Experience, cap. 5-10.

în această categorie; ceea ce diferă este forma OZN-ului, care variază de la cilindrică până la circulară. Au un aspect metalic și depășesc capacitatea celor mai sofisticate nave spațiale cunoscute până în prezent. Se afirmă că OZN-urile de gradul doi sunt, ca și „luminițele nocturne”, silențioase, și că pot apărea în grupuri de două sau mai multe.

În a treia categorie intră descrierile „radar-vizuale”, adică reperări de OZN-uri care se fac cu ajutorul radarului (reperările radar fiind și ele susceptibile de diferite erori). Cele mai multe din aceste cazuri au loc noaptea, când sunt reperate simultan de mai multe avioane (uneori trimise special să urmărească OZN-urile deja semnalate), de la distanțe relativ mici.

În astfel de cazuri, avioanele sunt întotdeauna depășite de OZN-uri, care uneori se plasează ele în urmărirea avionului și apoi dispar la viteze uluitoare de mari (până la 6640 km pe oră și chiar mai mult). Uneori, ca și în întâlnirile de gradul 1 și 2, obiectul pare că se divide (în două sau chiar mai multe părți distincte), iar alteori radarul nici măcar nu înregistrează obiective reperate clar de piloți în timpul zborului. Aceste întâlniri, ca și cele din primele două categorii, durează de la câteva minute până la câteva ore.

Există un număr de cazuri documentate din primele trei categorii, fiecare dintre ele fiind observate de numeroși martori oculari, izolați, credibili și cu experiență. Dr. Hynek notează însă că oricare din aceste cazuri ar putea fi produs de un set de împrejurări sau condiții extrem de neobișnuite și nu neapărat de un fenomen total necunoscut.

Dar când se acumulează cazuri bine documentate și toate asemănătoare între ele, posibilitatea ca ele să fie puse pe seama unor condiții naturale excepționale

devine foarte mică (The UFO Experience). Din acest motiv cercetătorii fenomenului se concentrează acum asupra studiului celor mai bine documentate cazuri, comparând dosarele cel mai bine articulate și mai credibile pentru fiecare din ele, și reușind să discearnă astfel caracteristici și structuri comune clare ale manifestărilor OZN.

Reacția emoțională a celor care au văzut astfel de obiecte în cadrul întâlnirilor aparținând primelor trei categorii, este una de perplexitate și uimire; ei nu își pot explica câtuși de puțin comportamentul lor și rămân cu dorința manifestă de a mai vedea odată obiectul „măcar un pic mai de aproape”. Cazurile în care martorii au încercat un sentiment acut de teamă sunt puține la număr și de cele mai multe ori se referă la piloți care, încercând să urmărească obiectele necunoscute, își dădeau seama că au de-a face cu o tehnologie ce depășește cel mai înalt nivel cunoscut și că respectivele obiecte sunt pilotate clar de cineva. Pe de altă parte, în cazul „întâlnirilor la mică distanță”, reacția „psihică” a persoanelor în cauză este foarte puternică și cu consecințe durabile.

„Întâlnirile de gradul I” sunt cele în care un obiect luminos este văzut de la 150 m sau chiar mai puțin, luminozitatea lui fiind atât de puternică, încât luminează și solul de pe raza lui. Ele adesea plutesc la o distanță foarte mică deasupra solului, parcurgând în acest mod distanțe considerabile, pentru a decola apoi brusc la viteze incredibile, silențios, și mai întotdeauna pe verticală.

Cazurile de „Întâlniri de gradul I”, atât de numeroase și documentate întotdeauna de mai mulți martori, sunt atât de asemănătoare între ele, încât cel care le studiază are impresia că este vorba invariabil de același

obiect zburător. Trăsătura specifică a „Întâlnirilor de gradul I” este însă aceea că ele au loc mai ales noaptea în zone mai puțin locuite și că numărul martorilor oculari nu depășește în general trei sau patru (în cazurile examinate de Dr. Hynek).

„Întâlnirile de gradul I” întotdeauna intimidează și sunt adesea terifiante, dar ele nu lasă urme vizibile asupra martorilor oculari; aceștia sunt de obicei atât de copleșiți de ceea ce văd, încât pierd cu totul din vedere să fotografieze obiectul, în ciuda faptului că uneori au aparat de fotografiat asupra lor. Efectul tipic al acestor întâlniri asupra martorilor oculari este redat de unul dintre ei astfel:

„Vă asigur că oricine a văzut un astfel de obiect de atât de aproape, fie chiar și pentru un singur minut, nu îl mai uită toată viața” (The Hynek Report). Experiența este atât de neobișnuită, încât cei care o povestesc nu sunt crezuți, ceea ce îi face pe aceștia să nu o mai povestească deloc sau să o povestească doar unui cerc restrâns de prieteni, sau de abia peste ani de zile. Este un tip de experiență care este foarte reală pentru cei care au trăit-o, dar incredibilă pentru cei care ascultă relatări despre ea.

O „Întâlnire de gradul I” tipică a avut loc în 1966 și i-a avut drept protagoniști pe doi șerifi din Portage County, Ohio. Pe la ora 5 dimineața ei au văzut un obiect „mare cât o casă” ridicându-se cam la 30 m înălțime. Pe măsură ce obiectul se apropia de ei, luminozitatea lui creștea, luminând tot locul dimprejur, oprindu-se deasupra lor. Când a început iar să se miște, polițiștii l-au urmărit. Aproape de zori, obiectul a mai fost reperat de alți doi polițiști, la o înălțime mai mare, după care a dispărut în spațiu printr-o mișcare bruscă pe verticală.

Presiunea exercitată din partea Congresului american a obligat comisia însărcinată cu dosarul „Cărții Albastre” să investigheze în amănunțime acest caz, concluzia trasă fiind aceea că politistii avuseseră de-a face cu o „observare a planetei Venus”. Politistii au fost supuși unei masive campanii de ridiculizare în presă, care a dus la distrugerea familiei unuia dintre ei și la ruinarea sănătății și carierei sale.

Astfel de tragedii personale în rândurile celor care au experiența „Întâlnirilor de gradul I” sunt atât de obișnuite, încât ele trebuie, sau ar trebui neapărat considerate caracteristice tipic fenomenului OZN.

„Întâlnirile de gradul II” sunt similare celor de gradul I, cu diferența că obiectele zburătoare lasă urmă pe sol iar efectul psihic asupra privitorului este violent și durabil. Urmele constau în pârjolirea sau uscarea vegetației pe suprafața pe care a aterizat obiectul.

Acest tip de întâlnire este deci cu mult mai potrivit pentru investigația științifică, căci în afară de relatările verbale ale fenomenului, mai există și dovezi materiale ale manifestării lui. Cu toate acestea, investigațiile științifice sunt aproape inexistente, pe de o parte pentru faptul că celor mai mulți cercetători le este teamă să abordeze problema OZN-urilor în general, iar pe de alta pentru că dovezile materiale însăși ale existenței lor sunt de obicei neconcludente din punct de vedere științific sau sunt subiective.

Există un catalog care conține peste 800 de cazuri de acest tip din 24 de țări (The Hynek Report). Dovezile materiale sunt neconcludente pentru că nici o porțiune sau bucată de OZN nu a fost autenticată până acum și pentru că urmele lăsate pe sol sunt uneori la fel de greu de explicat ca și întâlnirile însăși. Aceste urme sunt de cele mai multe ori de formă circulară cu un diametru de

6 până la 9 m și cu o adâncime de 30 cm până la 1 metru; pământul în interior este ars sau deshidratat și se afirmă că porțiunea rămâne sterilă timp de unul sau doi ani. Analizele chimice ale solului din aceste suprafețe nu au permis nici o concluzie clară cu privire la posibilele cauze ale acestei sterilități.

„Întâlnirile de gradul II” au loc cel mai frecvent, noaptea, în secțiuni mai puțin circulante ale șoselelor. Este vorba aproape invariabil de un obiect luminos care aterizează pe câmpul de lângă șosea sau chiar în mijlocul ei, în fața unor mașini ale căror motoare sau faruri se opresc sau se sting brusc; pe cei dinăuntru îi cuprinde spaima, ei nerevenindu-și decât odată cu decolarea OZN-ului; după decolare motorul sau farurile mașinii (martorului ocular) pot fi din nou acționate, sau își revin de la sine.

Cele mai bizare dintre toate rapoartele OZN sunt cele care relatează așa numitele „Întâlniri de gradul III”, pentru că în ele apar și „ființe vii” așa numiți „ocupanți”, „omuleți”, „humanoizi” sau „creaturi”. Prima reacție la citirea acestor rapoarte este aceea de a imagina „omuleți verzi” și de a considera ca incredibil întregul fenomen, categorisindu-l drept fals sau halucinație.

Totuși, succesul recentului film american SF, numit chiar cu numele acestei categorii de fenomene OZN, „Întâlnire de gradul III” (pentru care Dr. Hynek a fost consultant tehnic), împreună cu rezultatele sondajelor de opinie din 1974, care demonstrează că 54% din cei care știu ceva despre OZN-uri cred că ele sunt reale, iar 46% din cei chestionați cred în existența vieții inteligente

pe alte planete⁵⁰, indică gradul din ce în ce mai sporit al acceptării din partea contemporanilor noștri a posibilității existenței reale a inteligenței „non umane”.

Cu alte cuvinte, putem sintetiza situația astfel: literatura științifico-fantastică a oferit imaginile, „evoluționismul” a oferit filozofia, iar tehnologia erei spațiale a asigurat plauzibilitatea acestor întâlniri extraterestre.

Ceea ce este surprinzător și uluitor în același timp este că asemenea întâlniri au loc încă astăzi, conform mărturiilor multor martori oculari credibili. Deci de importanță capitală este interpretarea care trebuie dată acestor fenomene: să fie vorba într-adevăr de contacte cu „vizitatorii din spațiul cosmic”, sau avem de-a face cu întâlniri de o cu totul altă natură, explicate însă conform cu „spiritul veacului”? Acestea sunt întrebările care îi preocupă pe cercetătorii fenomenului OZN.

Dr. Hynek recunoaște că îi vine greu să admită existența „Întâlnirilor de gradul III”: „Dacă nu mi-ar fi teamă că ultragiez integritatea științifică, mărturisesc că as fi gata să omit din toată inima acest capitol al cercetărilor referitoare la OZN-uri” (The UFO Experience).

Dar cum scopul Dr. Hynek este acela al obiectivității științifice, lui îi este imposibil să ignore multitudinea cazurilor atât de bine documentate ale acestui ciudat fenomen. Dintre cele aproape 1250 de cazuri de întâlniri extraterestre la mică distanță descrise de Dr. Jacques Vallee, 750 menționează aterizarea unei nave spațiale, și mai mult de 300 dintre acestea specifică prezența „humanoizilor” în interiorul sau în jurul navei; o treime din aceste cazuri sunt documentate de mai mulți

⁵⁰ J. Allen Hynek și Jacques Vallee; *The Edge of Reality: A Progress Report on Unidentified Flying Objects La granița realului*. Starea cercetărilor asupra obiectelor zburătoare neidentificate Henry Regnery Co, Chicago; 1975; pp. 289-290.

martori pentru fiecare caz în parte.

Într-unul din cazurile cu „humanoizi” ce a avut loc în noiembrie 1961 în nordul SUA, patru bărbați care se întorceau de la vânătoare au observat prăbușirea unui obiect în flăcări, ce parcă era un avion. Când au ajuns la locul „prăbușirii” toți au văzut un obiect alungit de formă cilindrică înfipt oblic în pământ și cu patru figuri, după toate aparențele omenești în jurul lui.

Bărbații s-au deplasat în orașul din apropiere pentru a anunța poliția, iar când s-au întors la locul respectiv n-au mai văzut decât niște luminițe roșii, obiectul dispărând fără a lăsa nici un fel de urmă, deși terenul era noroios. După ce ofițerul de poliție a plecat cuprins de uimire, cei patru au văzut din nou obiectul venind spre sol ca o lumină roșiatică. S-au întors la casele lor cu sentimentul ciudat că a existat o porțiune de timp „pierdută” în timpul nopții.

În ziua următoare, unul din cei patru a fost vizitat la lucru de către mai mulți indivizi „cu înfățișare oficială”, care i-au pus întrebări despre incident și apoi l-au condus acasă în mașina lor, cerându-i să nu dezvăluie nimănui cele întâmplate. Vânătorul a presupus că respectivii erau anchetatori ai Forțelor Aeriene ale SUA care încearcă să escamoteze existența vreunei „mașini secrete”.

Toți cei patru protagoniști ai întâmplării au rămas extrem de marcați de pe urma ei și după șase ani unul dintre ei s-a simțit obligat să povestească totul unui agent al Trezoreriei Statelor Unite (Edge of Reality).

Momentele principale ale acestei relatări sunt tipice pentru multe din seria „Întâlnirilor de gradul III”. Un caz ușor diferit îl constituie faimoasa „aterizare” OZN de la Kelly, care a fost investigat în amănunțime, atât de

poliție și de Forțele Aeriene, cât și de cercetători independenți⁵¹.

În seara și noaptea de 21 august, 1955, locuitorii unei ferme patru adulți și șapte copii – au avut o întâlnire prelungită cu „umanoizii”.

Fiul cel mare al acestei familii (adolescent) a văzut un obiect zburător „aterizând” în spatele casei. Nu l-a crezut nimeni, însă o oră mai târziu „un omuleț” ce emitea o „lumină ciudată” se apropia de casă. Au mai fost văzuți și alți „omuleți” (sau poate aceiași omuleți care reapăreau). Se apropiau invariabil de casă din direcția cea mai întunecoasă, și niciodată când luminile erau aprinse.

Doctorul Hynek face distincție clară între „Întâlnirile de gradul III” și cazurile „indivizilor de legătură” (persoanelor care declară că au avut contact cu extraterestri (n. tr)). Aceste persoane „de legătură” au deseori întâlniri cu ființe extraterestre, primesc adesea de la ele „mesaje” pseudo-religioase privind existența unor ființe „superior dezvoltate” de pe alte planete care vor veni curând să „aducă pace pe pământ”.

Astfel de indivizi sunt mai întotdeauna membri ai unor culte religioase iscate de pe urma fenomenelor extraterestre. Pe de altă parte, „Întâlnirile de gradul III” obișnuite sunt foarte asemănătoare celorlalte tipuri de „întâlniri extraterestre”; ele li se întâmplă unor oameni cu ocupații similare și prezentând un înalt grad de credibilitate, au loc întotdeauna pe neașteptate și produc întotdeauna un șoc, fiind atât de incredibile. „Ocupanții” observați în astfel de situații, sunt văzuți mai întotdeauna (de obicei de la distanțe foarte mici)

⁵¹ Vallee, UFOs în Space – OZN-urile din spațiul cosmic 187-191; Hynek, The UFO Experience – Dosarul OZN – pp. 172-177.

culegând mostre de rocă și de sol, cercetând cu interes instalațiile și vehiculele omenești sau „reparându-și” propriul vehicul de zbor.

Acești „umanoizi” prezintă caracteristici cu totul neumane: capete foarte mari (care fie nu au ochi deloc fie îi au așezați la mare distanță unul de altul, cu nas foarte mic sau deloc și cu o fantă în loc de gură), picioare foarte subțiri și lipsa gâtului; unii au înălțimea normală a omului, dar alții nu sunt mai înalți de 1m, ca în cazul Kelly din Hopkinsville. Recent s-a compilat un catalog ce însumează peste 1000 de „Întâlniri de gradul III”⁵².

S-au raportat și cazuri în care ocupanții obiectelor zburătoare au „răpit” persoane de la sol, cel mai adesea în scop de „testare”. Credibilitatea celor care au făcut astfel de relatări poate fi cu greu pusă la îndoială. Aproape toate dovezile privitoare la aceste cazuri, (excluzându-i pe indivizii „de legătură”) s-au obținut cu ajutorul hipnozei regresive; experiența este atât de traumatică pentru martori, încât ei nu și-o mai amintesc decât mai târziu, când ei înșiși acceptă să fie hipnotizați și să înțeleagă astfel misteriosul „salt peste timp” din urma întâlnirii extraterestre – întâlnire care până la un anumit punct și-o amintesc perfect.

Unul dintre cazurile cele mai cunoscute de „abducție” a avut loc pe 19 Septembrie, 1961, la miezul nopții, lângă localitatea Whitfield din New Hampshire. El a devenit și subiectul cărții lui John Fuller (The Interrupted Journey – Călătorie întreruptă), publicată într-o formă rezumată în revista Look. În seara în care Barney și Betty Hill se întorceau din vacanță, un OZN ateriza pe șosea exact, în fața mașinii lor. De ei s-au

⁵² Hynek, The UFO Experience – Dosarul OZN –, p. 31.

apropiat niște „umanoizi” și, ultimul lucru pe care și-l mai amintesc este că, două ore mai târziu s-au trezit la o distanță de 35 de mile de locul respectiv, tot pe șosea.

Această amnezie le procură ambilor soți stări de mare tensiune psihică și disconfort fizic, ceea ce-i făcu în final să recurgă la un psihiatru. În stare de hipnoză ambii au relatat, independent unul de celălalt, că au fost transportați la bordul unei „nave”, unde „umanoizii” i-au supus la diferite analize, luându-le probe de țesut cornos (unghii, piele). Au fost eliberați după două ore, după ce li s-a dat în prealabil sugestia hipnotică de a nu-și aminti nimic din ceea ce li se întâmplase. Ei au relatat această experiență (tot în condiții de hipnoză) într-o stare psihică deosebit de zbuciumată (The UFO Experience).

Un caz similar a avut loc pe 3 Decembrie, 1967 la ora 2:30 dimineața, când un politist din Ashland, statul Nebraska a văzut pe sosea un obiect ce emitea puncte luminoase și care la apropierea lui a decolat. Raportând apoi superiorilor săi prezența unei „farfurii zburătoare” în zonă, s-a îndreptat spre casă cu o durere de cap îngrozitoare, cu un zgomot asurzitor în urechi și cu urma unei lovituri roșii sub urechea stângă.

Mai târziu s-a descoperit că a existat o perioadă de 20 de minute de care el nu-și mai amintește nimic; sub stare de hipnoză însă a mărturisit că a pornit în urmărirea OZN-ului, care a aterizat din nou. Ocupanții au îndreptat un fascicul luminos asupra lui și l-au luat la bord, într-un loc plin de pupitre de control și de aparate asemănătoare computerelor⁵³.

La prima vedere aceste incidente par pur și simplu

⁵³ Aceleași imagini au fost relatate și de un inginer din Franța, în timpul „abducției” sale care a durat 18 zile.

de necrezut, produse ale halucinației sau ale unei imaginații bolnave. Dar ele sunt prea numeroase pentru a ne putea îngădui să le tratăm cu ușurință. În măsura în care relatează întâlniri cu aparate de zbor concrete, reale, aceste rapoarte nu sunt desigur foarte convingătoare.

Mai mult, psihanaliztii înșiși atrag atenția asupra faptului că rezultatele „hipnozei regresive” nu sunt foarte sigure; adesea persoana aflată sub hipnoză nu este capabilă să distingă între experiențele reale și „sugestionările” inoculate în subconștientul său, fie de hipnotizor, fie de altcineva, în momentul presupusei „Întâlniri de gradul III”.

Dar chiar dacă aceste experiențe nu sunt cu totul „reale” (ca fenomene obiective în spațiu și în timp), faptul însuși că ele au fost „implantate” în mințile oamenilor în proporții atât de masive în anii din urmă este deja semnificativ. Fără îndoială că „ceva” există și în spatele acestor cazuri de „abducție”, iar recent cei care investighează fenomenele OZN au început să caute explicațiile lor în alte direcții.

Asemenea experiențe, și mai ales „Întâlnirile de gradul III” ale anilor '70, sunt în mod vizibil legate de fenomenele paranormale sau oculte. Uneori, cu puțin înainte de a întâlni OZN-uri, cei care urmează a fi protagoniștii lor visează lucruri ciudate, sau aud bătăi în ușă în condițiile în care nu se află nimeni în apropiere, sau primesc vizite ciudate după aceea; unii primesc mesaje telepatice de la cei din interiorul OZN-ului.

OZN-urile chiar ajung să dispară și să apară în loc să decoleze și să aterizeze cu viteze mari; alteori au loc „vindecări miraculoase” în prezenta lor sau când cineva

este expus la lumina emisă de ei⁵⁴.

Alteori însă „Întâlnirile de gradul III” au dus și la leucemie, precum și la boli produse de radiații; adesea efectele produse asupra psihicului sunt tragice: deteriorarea personalității, demență, sinucidere⁵⁵.

Sporirea și intensificarea „componentei psihice” a întâlnirilor extraterestre i-a determinat pe cercetători să le asemene pe acestea cu fenomenele oculte, care produc efecte psihice asemănătoare cu cele declanșate de apariția OZN-urilor (The Invisible College).

Mulți cercetători au remarcat asemănarea dintre fenomenele OZN și spiritismul secolului al XIX-lea, în care fenomenele psihice se combină cu efecte fizice stranii, „tehnologia” acelor fiind desigur mai primitivă. În general, în anii '70 a început să dispară distincția între fenomenele OZN „propriu-zise”, sau „normale”, și diferitele culte OZN, și aceasta datorită faptului că în această decadă omenirea a devenit din ce în ce mai receptivă la practicile oculte.

4. Explicarea fenomenelor OZN

Cea mai recentă carte a Dr. Jacques Vallee despre OZN-uri, *The Invisible College* dezvăluie care sunt opiniile unora dintre cei mai prestigioși cercetători asupra acestei probleme. Dr. Vallee consideră că ne aflăm astfel „foarte aproape” de o înțelegere clară a naturii acestui fenomen.

⁵⁴ Jacques Vallee, *The Invisible College*, E. P. Dutton, Inc., New York, 1975, pp. 17, 21.

⁵⁵ John A. Keel, *UFOs: Operation Trojan Horse – OZN-urile: Operațiunea Calul Troian*, G. P. Putnam's Sons, New York, 1970, p. 303.

El observă că ideea existenței unei forme de inteligență „extraterestră” a devenit la modă, atât printre oamenii de știință, cât și în cercurile celor care ghicesc norocul (astrologii zilelor noastre), mai ales ca rezultat „al setei neostoite de a contacta inteligențe superioare care să aducă rezolvarea miraculoasă a tuturor problemelor ce sfâșie și agită biata noastră planetă”.

În mod semnificativ el mai notează că ideea unor vizitatori din spațiul extraterestru a devenit marele mit, sau „superbul neadevăr” al vremurilor noastre.

Totuși credința în acest mit i se pare o naivitate: „Explicația aceasta este prea rudimentară; ea nu acoperă diversitatea interacțiunilor dintre ocupanții obiectelor zburătoare și pământeni, și nici marea varietate comportamentală a celor dintâi”. Dr. Hynek notează că, pentru a explica diversitatea efectelor produse de OZN-uri, trebuie să plecăm de la ideea că ele sunt „un fenomen cu efecte fizice fără îndoială, dar care prezintă și atribute ce țin de sfera psihicului” (The Edge of Reality, p. 259). Dr. Vallee crede că ele sunt „atât obiecte fizice, cât și instrumente psihice, ale căror proprietăți specifice rămân să fie definite de acum înainte” (The Invisible College, p. 200).

Teoria că OZN-urile nu există de fapt ca obiecte concrete și că ele țin doar de fenomenele psihice sau parafizice a fost înaintată de un număr de cercetători încă de la începutul anilor 1950. Pe parcurs însă ea s-a erodat, pe de o parte datorită proliferării grupurilor de tip sectar ce exaltau ideea originii „extraterestre” a OZN-urilor, și pe de alta datorită chiar explicațiilor oficiale, ce corespundeau perfect mării majorități a opiniei publice, conform căreia întregul fenomen este pură imaginație⁵⁶.

⁵⁶ Keel, UFOs: Operation Trojan Horse, pp.38,41.

Dar, în prezent, cercetători de mare prestigiu sunt de acord în a considera că, deși OZN-urile prezintă indubitabil caracteristici „fizice”, ele nu pot fi nicidecum socotite „nave spațiale” aflate în posesia cuiva, ci ele țin în mod clar de domeniul parafizic sau ocult.

Într-adevăr, de ce atât de multe OZN-uri aterizează atât de des exact pe mijlocul șoselelor? De ce aceste aparate atât de sofisticate și demonstrând o tehnologie atât de „avansată” au nevoie atât de des să fie „reparate”? De ce este nevoie ca ocupanții lor să ia atât de des probe de la sol (pe parcursul unei perioade care însumează deja 25 de ani!) și să „testeze” un număr atât de mare de oameni dacă ele sunt într-adevăr misiuni de recunoaștere așa cum pretind „umanoizii” de la bordul lor?

Dr. Vallee se întreabă pe bună dreptate dacă nu cumva ideea cu „vizitatorii din spațiul cosmic” este o pură diversiune, având „scopul precis de a disimula natura infinit mai complexă a tehnologiei, care mai ales dă amploare acestor fenomene” (The Invisible College, p. 28). El crede că „de fapt noi nu avem de-a face cu valuri succesive de vizitatori extraterestri; noi ne confruntăm de fapt cu un sistem de control”. „De fapt prin „Întâlnirile de gradul III” se realizează un foarte eficace sistem de control al convingerilor și credințelor individului”. „Fiecare val de OZN-uri are un impact social din ce în ce mai mare. Mase din ce în ce mai largi de tineri sunt atrași până la fascinație de problemele cosmosului, de fenomenele psihice și para-psihice, de noi frontiere ale conștiinței. Apar mereu pe această temă sumedenii de cărți și articole care modifică în profunzime mentalitățile și întreg spațiul cultural în care trăim”.

Într-o altă carte a sa, Dr. Vallee notează: „A devenit

deja posibilă determinarea a marii segmente ale populației să creadă în existența unor rase supranaturale, în posibilitatea mașinilor zburătoare, în pluralitatea lumilor locuibile, și aceasta doar cu ajutorul câtorva scene și imagini atent regizate, ale căror detalii sunt adaptate desigur culturii și superstițiilor existente într-un anumit spațiu geografic la un moment dat⁵⁷.

Există însă unele mici detalii care pot arunca lumină asupra înțeleșului acestor „scene regizate” și care nu au scăpat cercetătorilor atenției ai fenomenului, mai ales atunci când s-au avut în vedere „Întâlnirile de gradul III” și cele de „contact direct” cu umanoizii; și anume, acestea sunt detalii de o factură profund „absurdă” sau care sunt de un raționament a căror raționalitate nu poate în nici un fel anula latura lor absurdă (Valle, *The Invisible College*).

În mod și mai semnificativ, întâlnirile sunt în întregime gratuite, fără vreun scop sau înțeleș clar. Un psihiatru din statul Pennsylvania a avansat chiar ideea că absurditatea ce caracterizează aproape toate „Întâlnirile de gradul III”, nu este altceva decât o foarte clară tehnică hipnotică. „Când persoana este tulburată de elemente absurde sau contradictorii, pe care se luptă să le înțeleagă, atunci psihicul său este foarte deschis și receptiv la transferul de idei, la vindecări miraculoase, și așa mai departe”.

Dr. Vallee compară această tehnică cu iraționalitatea koan-urilor⁵⁸ din budismul zen și remarcă simila-

⁵⁷ Vallee, *Passport to Magonia* – Pasaport pentru Magonia, Henry Regnery Co., Chicago, 1969, pp. 150-1.

⁵⁸ koan = paradox folosit ca temă de meditație în zenbudism, cu scopul de a anihila orice recurs al minții la rațiune și raționalitate și de a forța individul să dobândească instantaneu o iluminare de tip intuitiv – WEBSTER's New Collegiate Dictionary (n. tr.).

ritatea dintre întâlnirile extraterestre și diferitele ritua-
luri oculte de inițiere care „predispun mintea” la „nou
set de structuri simbolice”. Toate acestea indică în
opinia lui trecerea „la o nouă formă de religie”.

Înțelegem așadar că întâlnirile extraterestre nu sunt
altceva decât formele moderne ale unui ocultism vechi
de când lumea. Abandonând credința în Iisus Hristos,
omenirea își caută acum „mântuitori” în spațiul extra-
terestru, iar fenomenele în discuție nu fac altceva decât
să furnizeze, prin materialitatea lor – OZN-uri, extrate-
reștri –, recuzita externă necesară credibilității. Dar în ce
constă totuși acest fenomen? Cine să fie cei care „îl
regizează” și, mai ales, în ce scop ar face-o?

Răspunsul la cel puțin primele două întrebări îl dau
oamenii de știință înșiși, deși, neavând competență în
domeniul religios, ei nu sesizează semnificațiile mai pro-
funde ale descoperirilor lor. Unul dintre ei, profesorul
Brad Steiger de la Universitatea statului Iowa, care a și
scris mai multe cărți în domeniul ce ne interesează, a
făcut, după o cercetare amănunțită a documentelor sus-
ținute în „Cartea Albastră” redactată de Forțele Aeriene,
următoarea declarație: „Avem de-a face aici cu un fenom-
en parafizic multidimensional, ale cărui rădăcini țin de
sfera planetei Pământ” (Canadian UFO Report, Summer,
1977).

John Keel, care a pornit în cercetările sale asupra
OZN-urilor cu mult scepticism și care în materie de
religie este un agnostic, scrie: „În esența lor, OZN-urile,
... sunt manifestarea unei lumi pline de duhuri și de
fantome, al cărei univers mintal este straniu și aberant;
este realitatea unei lumi dominate de iluzie... în care
realitatea însăși este distorsionată de forțe stranii, care

în mod vădit pot manipula spațiul, timpul și materia fizică – forțe care se situează aproape în totalitate dincolo de puterea noastră de înțelegere... Aparițiile OZN par a fi pe de-a întregul variații minore ale fenomenelor demonice vechi de când lumea” (UFOs: Operation Trojan Horse).

Într-o bibliografie recentă a fenomenelor OZN pregătită de Biblioteca Congresului, se notează la prima pagină următoarele: „Multe dintre rapoartele asupra OZN-urilor, care se publică în prezent în presa de mare audiență la public, relatează incidente care sunt izbitor de asemănătoare fenomenelor de posedare demonică, psihice sau de alt fel, pe care teologii și parapsihologii le cunosc de multă vreme”⁵⁹. Cei mai mulți cercetători ai fenomenului OZN caută de acum explicația lui în sfera demonologicului și a ocultului.

În câteva studii recente efectuate de cercetători protestanți (evangelici) toate aceste dovezi sunt unite și sistematizate, iar concluzia care se impune este că fenomenele OZN sunt de origine demonică⁶⁰. Este adevărat că unele dintre ele s-au dovedit a fi rezultate ale șarlataniei sau halucinației, dar acesta nu este nici pe departe cazul tuturor miilor de dosare care s-au acumulat până în prezent asupra fenomenului. Că fraudă este de asemenea întâlnită în cadrul ședințelor de spiritism – este foarte adevărat. Dar spiritismul însuși, atunci când

⁵⁹ Lynn G. Catoe, *UFOs and Related Subjects: An Annotated Bibliography – OZN-urile și alte subiecte înrudite: O bibliografie adnotată –*; US Government Printing Office, Washington, D. C., 1969.

⁶⁰ Clifordd Wilson și John Weldon, *Close Encounters: A Better Explanation*, O mai bună explicare a Întâlnirilor Extraterestre, Master Books, San Diego, 1978; Spiritual Counterfeits Project – Revista Dosarului „Falsuri Spirituale”, Berkeley, Calif., Aug. 1977; „UFOs: Is Science-Fiction Coming True?” – Se adeverește literatura științifico-fantastică despre OZN-uri?”

este autentic, produce negreșit stări „paranormale”, care nu sunt altceva decât rezultate ale acțiunilor demonice. La fel stau lucrurile cu fenomenele OZN.

Istoriile de caz din grupa contactului direct cu OZN-urile dezvăluie caracteristici tipice, identice cu cele care se regăsesc în practicile oculte sau demonice. De exemplu, un ofițer de poliție din California a văzut primul OZN în iunie, 1966, și de atunci înainte a avut foarte des astfel de întâlniri.

„Devenisem complet obsedat de OZN-uri. Eram convins că ceva absolut măreț mi se va întâmpla în curând. Am renunțat la lecturile zilnice din Biblie, nu m-am mai gândit la Dumnezeu, dar în schimb am început să citesc cu înverșunare toate cărțile despre OZN-uri care-mi cădeau în mână... Vegheam nopțile, așteptând în zadar să mai primesc vreun semn, încercam să comunic mental cu ceea ce eu credeam că sunt ființe extraterestre, aproape că mă rugam la ei să-mi apară în față sau să intre într-un fel în legătură cu mine”.

În cele din urmă a cunoscut ce înseamnă o „Întâlnire de gradul III”; o „navă” cam de 24 m în diametru i-a apărut în față, dar a decolat imediat, lăsându-l perplex și cu expectativa unui moment „măreț” dar nimic n-a mai urmat după toate acestea. OZN-urile au încetat să mai apară, iar omul, frustrat în așteptările sale, a început să bea până la atingerea unei stări depresive în care îl încerca din ce în ce mai des gândul sinuciderii. Nu a reușit să iasă din acest iad decât prin convertirea la Hristos.

Cei care însă au intrat în contact nemijlocit cu înșiși extraterestrii, au lucruri cu mult mai înfricoșătoare de povestit. Ei devin literalmente „posedați” de aceste ființe care încearcă mai întâi să-i ucidă pe cei care le opun

rezistență. (UFOs: A Better Explanation).

În afară de semnificația generală a fenomenului OZN, „Întâlnirile de gradul III” mai ales ne obligă să înțelegem că scopul lor precis este acela de a înșela individul care participă la ele și de a-l împinge, fie spre a căuta noi „contacte” al căror „mesaj” mai apoi să-l popularizeze, fie – și aceasta întotdeauna – spre stări de acută confuzie și dezorientare personală.

Dacă amestecul ciudat de elemente fizice și psihice ce caracterizează fenomenele OZN este și aspectul ce intrigă cel mai mult pe cercetători, rămânând din punctul lor de vedere fără soluție, el este însă cu totul explicabil celor care cunosc textele de spiritualitate ortodoxă și mai cu seamă Viețile Sfinților.

În interiorul acestei spiritualități se știe că și demonii dispun de „trupuri fizice”, numai că „materia” din care sunt făcute ele este atât de subtilă, încât nu poate fi sesizată decât de oameni cu „ușile spirituale ale percepției” deschise, fie prin voința lui Dumnezeu, ca în cazul Sfinților, fie împotriva ei – în cazul vrăjitorilor sau celor care acceptă să fie mediumi în ședințele de spiritism⁶¹.

Literatura ortodoxă oferă numeroase exemple de manifestări demonice, care se potrivesc perfect cu scenariul întâlnirilor extraterestre: ființe și obiecte concrete (adică prezențe și contrafaceri demonice) care „apar” și „dispar” brusc, care au întotdeauna menirea de a

⁶¹ Doctrina Ortodoxă despre demoni și îngeri și modul în care este simțită acțiunea lor de către oameni a fost sintetizată (printre alții – n. tr.) de marele episcop și părinte al Bisericii din secolul al XIX-lea Ignatie Breancianinov; ea este expusă pe larg în cartea *The Soul After Death – Sufletul după Moarte* –, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, 1979. Din Ignatie Breancianinov stau trad. în lb. rom. extrase în vol. *Cuvânt despre moarte*, Ed. „Pelerinul Român”, Oradea 1993.

înspăimânta și semăna confuzie între oameni, ducându-i în final la distrugere. Viața Sfântului Antonie cel Mare și a Sfântului Ciprian al Cartaginei, care mai înainte fusese vrăjitor, sunt pline de astfel de incidente⁶².

Viața Sfântului Martin Milostivul (d. 397, episcop de Tours, menționat în Proloage vol. I, 13 feb.) conține un exemplu interesant de acțiune demonică care prin puterea ei de a manipula obiecte „fizice” se potrivește perfect cu momente similare din cadrul „Întâlnirilor de gradul III”.

Un anume tânăr Anatolie se face monah lângă Mănăstirea Sfântul Martin, dar din falsă smerenie devine victima înșelăciunii diavolești. I se pare că stă de vorbă cu „îngerii”, iar ca să-l încredințeze de „sfințenia” sa, acești „îngeri” au promis să-i dăruiască „o mantie strălucitoare din cer” ca semn al „puterii dumnezeiești” ce se sălășluia deja în el.

„Deci, într-una din nopți, pe la miezul nopții, se făcu zgomot mare de pași ce parcă jucau, și de murmure ca de multe voci în schit, iar chilia lui Anatolie se umplu de lumină. Apoi se așternu liniștea, iar cel înșelat ieși din chilia sa, purtând „straiul cel dumnezeiesc”. Cineva a adus o lumânare și toți frații au cercetat cu atenție haina. Era peste măsură de moale și de lucioasă, iar culoarea era rosie ca para. Nimeni nu putea spune din ce anume era făcută, însă la vedere și la pipăit părea o haină și nimic mai mult”.

În zori, duhovnicul tânărului Anatolie vrea să-și ia ucenicul pentru a-l duce la Sfântul Martin, ca să se descopere dacă întâmplarea nu era cumva o înșelăciune diavolească. De frică, ucenicul refuză, „și când frații îl

⁶² Vezi *Viețile Sfinților* (pe larg) editate cu începere din 1991 la Episcopia Romanului și Proloagele, vol. I-II (Viețile Sfinților pe scurt), Craiova 1991 (n. tr.).

traseră cu de-a sila, haina cu pricina se făcu nevăzută din mâinile lor”.

Autorul acestei mărturisiri (care fie a asistat personal la întâmplare, fie a aflat-o de la participanții direcți la ea) încheie istoria astfel: „diavolul nu a putut să-și țină până la capăt înșelăciunea, sau să și-o ascundă, când a auzit că va ajunge înaintea feței Sfântului Martin”.

„Era în puterea Sfântului Martin să recunoască pe diavol în orice chip s-ar fi arătat, fie cu firea sa proprie, fie preschimbat în vreo altă formă a răutății cu care să-i înșele pe oameni” – inclusiv în forma idolilor și chiar în chipul lui Hristos Însuși, îmbrăcat ca Împărat, lumina din jurul trupului său fiind însă roșie (semn că este de la diavolul, după Sfinții Părinți, vezi Filocalia vol. 1-12, trad. Pr. D. Stăniloae – n. tr.)

Deci nu încapă nici o îndoială că „farfuriile zburătoare” ale zilelor noastre se încadrează perfect în „tehnologia” diavolească; cu adevărat, nimic altceva nu le-ar putea explica la fel de bine. Astfel, feluritele înșelăciuni diavolești despre care ne avertizează scrierile patristice, s-au adaptat la mitologia contemporană a spațiului cosmic – nimic mai mult.

De exemplu, Anatolie cel din povestirea de mai sus s-ar fi numit „individ de legătură”. Iar scopul „obiectului neidentificat” nu este greu de lămurit. El este acela de a-i impresiona și de a-i umple pe spectatori de un sentiment de teamă în fața „misterului”. În același timp, de a produce „dovada” existenței unor „inteligențe superioare” (care se numesc „îngeri”, pentru cei care le cad victime dintre rândurile credincioșilor, sau „extraterestri”, pentru omul ateu contemporan), ale căror mesaje transmise oamenilor să aibă astfel o autoritate care să nu poată fi pusă la îndoială. Vom analiza aceste mesaje în cele ce

urmează.

În viața Sfântului Nil de Sorska (cel care în secolul XIV a întemeiat schiturile ca centre de viață monahală în Rusia), se descrie o „răpire” demonică care este aproape identică cu „abducția” extraterestră.

La câțeva vreme după moartea Sfântului Nil locuiau în mănăstirea lui un preot și fiul său. „Odată, pe când băiatul fusese trimis cu o treabă la cineva, îi apărură deodată în față un om ciudat care îl apucă de mână și îl duse, ca și când ar fi fost purtat de vânt, în mijlocul unei păduri foarte sălbatică”. Și pe când preotul și monahii se rugau la Sfântul Nil să-i ajute să descopere copilul pierdut, Sfântul veni în ajutorul băiatului și stătu afară, în fața ferestrei la care era așezat copilul; iar când lovi tocul ușii cu toiagul ce-l ținea în mână, clădirea se zgudui din temelii și toate duhurile necurate căzură la pământ. Sfântul porunci diavolului să ducă băiatul înapoi de unde îl luase și se făcu nevăzut.

Apoi, după oarece strigăte și ceartă între diavoli, „același străin apucă băiatul și-l duse la Schit ca vântul așezându-l pe o căpiță de fân, după care dispăru”. Când l-au găsit călugării, băiatul le povești tot ce i se întâmplase, ce văzuse și ce auzise. De atunci încolo umbla foarte smerit, purtând în el parcă o anumită teamă”⁶³.

Într-o „răpire” demonică similară din Rusia secolului XIX, un tânăr, blestemat fiind de mama sa, deveni timp de 12 ani sluga unui diavol întruchipat într-un „bunic”, având puterea de a sta nevăzut în mijlocul oamenilor, ajutându-l astfel pe diavol să semene

⁶³ St. Nilus, *The Power of God and Man's Weakness* (în Russian) – Puterea lui Dumnezeu și slăbiciunea omenească (în lb. rusă), St. Sergius' Lavra, 1908; St. Herman Brotherhood, 1976, pp. 79-98.

confuzie printre ei⁶⁴.

În secolele trecute astfel de întâmplări adevărate despre acțiunile drăcești nu uimeau pe nimeni (pentru că omenirea acelor vremuri era conștientă de realitatea puterii diavolului – n. tr.). Astăzi însă, unul din semnele crizei spirituale la care asistăm, constă din aceea că omul modern, în pofida „iluminismului” și a „înțelepciunii” sale, fiind confruntat din nou cu astfel de experiențe nu mai este capabil să și le explice, pentru că a pierdut trăirea vieții duhovnicești care să-l ajute la aceasta.

Cercetătorii actuali ai fenomenelor extraterestre, în încercarea lor de a explica fenomene care au devenit prea evidente pentru a mai fi ignorate, s-au alăturat cercetătorilor din domeniul psihiatriei și psihologiei, pentru a formula o „teorie unificată”, care să permită analiza globală a acestor fenomene atât psihice, cât și fizice. Dar acești cercetători nu fac altceva decât să perpetueze metoda modernă „rațională” a gândirii de sorginte luministă pentru a cerceta un domeniu spiritual, nedându-și seama însă că acesta nu poate fi investigat cu mijloacele științifice „obiective”, ci exclusiv cu instrumentul credinței.

Lumea fizică este neutră din punct de vedere moral, ea putând fi cunoscută relativ ușor în urma observației științifice; dar lumea nevăzută a spiritului comportă entități (ființe) atât ale binelui cât și ale răului, pentru care cercetătorul științific nu poate avea instrumente „obiective” de discriminare, decât în condițiile în care el acceptă revelațiile referitoare la ele pe care Adevărul întrupat, adică Iisus Hristos, le-a adus oamenilor.

⁶⁴ *The Northern Thebaid*, – Tebaida nordului – St.Herman – Alaska Brotherhood, 1975, pp. 91-92.

Astfel, cercetătorii contemporani ai fenomenului extraterestru plasează cărțile Sfintei Scripturi, scrise sub insuflarea Duhului Sfânt, pe același plan cu textele spiritiste de inspirație demonică, neputând din această cauză distinge între activitățile demonice și cele efectuate de îngeri.

Dar ei acum știu (după o lungă perioadă în care știința a fost dominată de prejudecăți materialiste) că există un domeniu al realului de esență nefizică ale cărui efecte sunt observabile în fenomenele extraterestre. Dar câtă vreme ei vor persista să abordeze acest domeniu în mod „științific”, ei vor continua să fie duși în eroare, cu aceeași ușurință cu care este înșelat cel mai naiv „individ de legătură”.

Când încearcă să determine cine sau ce se află în spatele fenomenelor extraterestre și care ar putea fi semnificația lor, acești cercetători cad pradă, inevitabil, celor mai fanteziste speculații. Vallee însuși se mărturisește dezarmat în fața manifestărilor extraterestre, neputând spune dacă ele sunt „un mecanism scăpat de sub control”, o „reuniune solemnă de înțelepți” plină de bunăvoință (așa cum ar vrea să ne facă să credem mitul „extraterestru”), sau o „teribilă monstruozitate superumană a cărei simplă contemplare duce orice ființă omenească în pragul demenței”, adică o monstruozitate care este, prin natura ei, demonică⁶⁵.

O evaluare justă a fenomenelor extraterestre nu poate fi atinsă decât din interiorul revelației și al experienței hristice, fiind accesibilă doar creștinului credincios care trăiește real și cu smerenie pe aceste coordonate. Nimeni nu poate afirma că omului îi este dat să „explice” în amănunt și pe de-a întregul lumea

⁶⁵ The Invisible College , p. 206.

nevăzută a îngerilor și a demonilor; dar cunoaștem destul prin descoperirile Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții, pentru a fi încredințați de realitatea acestor ființe spirituale (îngeri și diavoli) și de modul în care trebuie să reacționăm noi la influențele lor, mai ales atunci când trebuie să dejucăm și să învingem înșelăciunile diavolești.

Cercetătorii fenomenelor extraterestre au ajuns la concluzia că ele sunt identice cu fenomenele numite „demonice”; dar numai creștinul – și anume cel ortodox, care este instruit și luminat de 2000 de ani de experiență patristică a luptei cu demonii – este capabil să înțeleagă semnificația adâncă a acestei concluzii.

5. Semnificația fenomenelor OZN

Care este deci semnificația fenomenelor extraterestre contemporane? De ce au apărut ele, din punctul de vedere al timpului istoric, tocmai acum? Care este mesajul lor? Ce viitor anunță ele omenirii?

În primul rând, fenomenele extraterestre nu constituie decât unul din multitudinea de evenimente „paranormale” care uluiesc omenirea la ora de față. Cu doar câțiva ani în urmă, cei mai mulți le-ar fi considerat „minuni” de domeniul fanteziei. Dr. Vallee, în cartea sa *Colegiul invizibil* se exprimă astfel: „Observăm în mediul nostru înconjurător evenimente neobișnuite și neașteptate ce se numără cu miile”. Ele produc „o mutație generală în structurile de credință religioasă ale oamenilor, în întreaga lor mentalitate privitoare la conceptul de invizibil”. „Se întâmplă ceva ciudat cu conștiința oamenilor zilelor noastre”; „aceiași putere sau forță care a marcat rasa umană în trecut se manifestă din nou

asupra ei în prezent”.

În limbaj creștin, aceasta înseamnă că avem de-a face cu o nouă dezlănțuire demonică asupra omenirii. În viziunea apocaliptică creștină (a se vedea sfârșitul cărții), se știe de existența unui timp (pe care tocmai îl trăim) în care puterea ce ține în frâu cele mai de pe urmă și cele mai sălbaticе manifestări demonice pe pământ nu se va mai manifesta la un moment dat (II Tes. 2,7).

Dispariția modurilor de guvernare și a ordinii publice bazate pe concepția creștin-ortodoxă asupra lumii, întruchipată de persoana regelui, domnului creștin-ortodox sau împăratului, este deja de multă vreme un fapt istoric.

Viziunea creștin-ortodoxă asupra lumii nu mai există ca un tot organic nealterat, căci Satan a fost „dezlegat din închisoarea lui” în care a fost ținut închis prin harul Bisericii lui Hristos. El a ieșit acum, „să amăgească neamurile” (Apoc. 20, 7-8), spre a le pregăti pentru închinarea la Antihrist spre sfârșitul vremurilor.

Poate că niciodată de la începuturile Creștinismului încoace puterile demonice nu s-au manifestat într-un număr atât de mare și atât de pe față ca în zilele noastre. Teoria „vizitatorilor din spațiul extraterestru” nu este decât unul din multele pretexte pe care le folosesc aceste puteri pentru a disemina și a acredita ideea existenței unor „ființe superioare” care își vor asuma responsabilitatea destinului omenirii.

În al doilea rând, OZN-urile nu sunt altceva decât tehnici mediumistice de ultimă oră, prin care diavolul își câștigă aderenți pentru sfera lui ocultă. Ele sunt un semn teribil al mării susceptibilități a omului contemporan la influențele demonice, așa cum nu s-a mai întâmplat niciodată în era creștină. În secolul trecut de

exemplu, era de obicei necesară participarea la ședințe de spiritism pentru a intra în contact cu demonii, pe când astăzi privirea cerului este suficientă în acest scop (este adevărat, de preferință noaptea).

Omenirea a pierdut în prezent și ultima rămășiță a unei viziuni creștine asupra existenței, plasându-se acum în mod pasiv la dispoziția multiplelor „puteri” coborâtoare din văzduh. Recentul film *Întâlnire de gradul III* este o dezvăluire șocantă despre cât de superstițios a putut deveni omul contemporan, omul așa-zis „eliberat” de sub imperiul credinței creștine „obscurantiste”; acest om este gata într-o clipă să creadă, fără să pună nimic la îndoială, orice „experiență” neobișnuită, indiferent unde l-ar duce ea, fără să-i treacă prin cap măcar că are de-a face cu grosolane contrafaceri diavolești⁶⁶.

În al treilea rând, „mesajul” adus de OZN-uri este de

⁶⁶ Două alte recent descoperite fenomene „paranormale” demonstrează cu câtă îndrăzneală demonii se folosesc de mijloace fizice (în particular, aparate tehnice moderne) pentru a intra în contact cu oamenii.

(1) Un cercetător leton (acum urmat de alții) a descoperit fenomenul vocilor misterioase care apar inexplicabil pe benzilor aparatelor de înregistrare, chiar și atunci când înregistrările se realizează în condiții de laborator într-o atmosferă epurată de orice zgomot, efectul lor fiind foarte apropiat cu cel al ședințelor de spiritism. Prezența unui medium sau a unui „psihic” în cameră favorizează acest fenomen (Konstantin Raudive, *Breakthrough: An Amazing Experiment in Electronic Communication with the Dead* – Breșă către lumea nevăzută: O experiență uluitoare de comunicare electronică cu morții, Taplinger Publishing Co., New York, 1971).

(2) Se presupune că deseori, liniile telefonice au fost folosite de „extraterestri” cu voci metalice pentru a intra în contact cu „indivizii de legătură”, cât și cu cercetători ai fenomenelor extraterestre. În ultimii ani însă s-au raportat și cazuri în care la telefon au fost auzite și voci ale persoanelor decedate. Nu se poate nega, după cum declară însuși reporterul acestui fenomen, că „diavolii cei de demult se află acum din nou printre noi”, într-o măsură nemaîntâlnită în trecut (Keel, *OZN-urile: Operațiunea Calul Troian*, p. 308).

natură să pregătească lumea pentru apariția lui Anti-hrist; „mântuitorul” omenirii apostaziate sosește pentru a stăpâni lumea. Poate că vor sosi chiar din văzduh, pentru a imita mai bine venirea Mântuitorului (Matei 24,30; Fapte 1,11). Sau poate că „vizitatorii extraterestri” vor ateriza în locuri publice pentru a declanșa o închinare „cosmică” în fața stăpânului lor. Sau poate că „focul pogorât din cer” (Apoc. 13,13) nu va fi decât o parte a marelui spectacol demonic rezervat vremilor din urmă. Oricum, mesajul adresat omenirii zilelor noastre acesta este: „mântuirea așteptați-o nu de la Adevărul creștin aflat prin descoperire dumnezeiască și nu de la credința în Dumnezeu Cel nevăzut, ci de la vehiculele din spațiu”.

Este unul din marile semne al vremilor de pe urmă acesta: ...și *spaiame și semne mari din cer vor fi* (Luca 21,11). Nu mai departe decât acum o sută de ani, Episcopul Ignatie Briancianinov nota în cartea sa *Despre semne și minuni*:⁶⁷ „...cu câtă aviditate caută creștinii noștri să vadă minuni, sau chiar să facă ei înșiși minuni! Această căutare nu dă altceva la iveală decât înșelăciunea de sine, care se naște din buna părere de sine și din slava deșartă, și care se sălășluiește în suflet punând stăpânire pe ei”.

„Adevărații făcători de minuni aproape că au dispărut, dar oamenii sunt mai setoși de minuni ca niciodată. Ne apropiem de timpurile când calea va fi larg deschisă pentru o mulțime de false minuni mari și grozave, care să ducă la pierzare nenorocita înțelepciune cea după trup, care se va lăsa atrasă și înșelată de ele”.

Iată în această carte și câteva rânduri pentru

⁶⁷ *On miracles and Signes*, Yaroslavl, 1870, retipărită de Holy Trinity Monastery, Jordanville, N.Y. 1960.

cercetătorii fenomenului extraterestru: „Antihrist va face mai cu seamă minuni în văzduh, adică acolo unde își are satan împărăția. Minunile vor izbi cel mai tare simțul văzului, pe care îl vor fermeca și înșela. Sfântul Ioan Teologul, văzând în duh semnele ce au să fie înaintea sfârșitului lumii, afirma că Antihrist va face semne mari încât și foc să pogoare din cer, pe pământ, înaintea oamenilor (Apoc. 13,13). Sfânta Scriptură indică această minune ca fiind cea mai mare dintre minunile lui Antihrist, iar locul apariției ei este văzduhul. Va fi un spectacol splendid și înfricoșător”.

Sfântul Simeon Noul Teolog spune și el: „cel care se nevoiește cu rugăciunea, să nu privească des în văzduh, căci într-acolo se află sălașul duhurilor rele, care lucrează mari și felurite înșelăciuni” (Philokalia, „The Three Forms of Heedfulness” – „Cele trei feluri de pază”).

„Oamenii nu vor înțelege că minunile lui Antihrist nu au în ele nici un fel de noțiune de bine sau scop rațional, nici un înțeles clar, că sunt străine de adevăr și pline de minciună, de toată sălbăticia și răutatea, că sunt scamatorie goală menită să uluiască și să lase cu gura căscată, mai ales pentru a-i da pradă uitării ca să-i poată înșela, seduce și fascina cu efecte spectaculoase, găunoase și prostești”.

„Toate înșelăciunile diavolești au în comun aceea că, dacă li se dă cea mai mică atenție, ele devin periculoase; această mică atenție, chiar dacă este lipsită de simpatie pentru ceea ce se vede, poate să ducă pe omul respectiv în ispită și poate să lase asupra lui o influență rea”.

Mii de indivizi care au intrat „în legătură” cu OZN-uri sau care au fost pur și simplu martori oculari, au simțit pe pielea lor efectul acestui înfricoșător adevăr; iar dintre acei care s-au lăsat copleșiți de acest fenomen,

puțini au scăpat. Chiar cercetătorii care nu-și afirmă nici o apartenență religioasă avertizează în termenii cei mai categorici opinia publică împotriva acestui pericol.

John Keel, de exemplu, spune: „Să nu tratăm cu ușurință fenomenul extraterestru; a te juca cu el este ca și cum te-ai juca cu magia neagră. Acest fenomen îi seduce mai ales pe cei neurotici, pe creduli și pe imaturi. El poate duce la schizofrenie paranoică, la demonomanie și chiar la sinucidere – după cum s-a și întâmplat într-un număr de cazuri. Cea mai ușoară curiozitate la adresa fenomenelor extraterestre se poate transforma într-o obsesie distructivă. Din această cauză recomand energic părinților să le interzică aceste preocupări copiilor lor. Educatorii și alte categorii de adulți să nu încurajeze astfel de interese la adolescenți” (OZN – Operațiunea Calul Troian).

Într-un alt loc, Episcopul Ignatie Briancianinov însemna groaznică viziune a unui modest fierar rus dintr-un sat de lângă Petersburg, care a avut loc în zorii epocii noastre marcate de necredință și de revoluții (1817): „el văzu odată, în plină amiază, mulțime de diavoli în chip omenesc șezând pe crengile copacilor din pădure, îmbrăcați în haine ciudate, cu tichii ascuțite, care cântau acompaniați de instrumente parcă vrăjito-rești, un cântec plin de groază: „Vremea noastră a sosit, facă-se voia noastră!”⁶⁸

Noi trăim la capătul acestei perioade înspăimântătoare de triumf demonic în care „umanoizi” siniștri (noile întruchipări diavolești) se arată la mii de oameni și pun stăpânire, prin aparițiile lor absurde, pe sufletele aceluia de care harul lui Dumnezeu s-a îndepărtat. Fenomenele extraterestre sunt pentru creștinii ortodocși

⁶⁸ Sfântul Nil, Svytynya pod Spudom, Sergiev Posad, 1911.

un semn că trebuie să calce cu mult mai multă hotărâre, trezvie și băgare de seamă pe calea mântuirii, cunoscând că putem fi ispitiți și înșelați nu doar de religiile mincinoase, ci și de fenomene fizice care uluiesc privirea.

În secolele de demult, creștinii erau mai circumspecți cu privire la fenomenele noi și străine, cunoscând dinainte înșelăciunile diavolilor; dar în epoca noastră, a „luminilor”, curiozitatea celor mai mulți este ațâțată de ele, oamenii urmărindu-le chiar cu pasiune, pentru că ei cred că diavolul este un personaj imaginar, de basm.

Cunoașterea exactă a naturii fenomenului extra-terestru poate să-i impulsioneze pe creștinii ortodocși să trăiască o viață duhovnicească mai conștientă și mai conștientizată, care să le permită o viziune ortodoxă mai generalizată asupra lumii, astfel încât ei să nu cadă pradă cu atâta ușurință ideilor și modelor la ordinea zilei.

Creștinul ortodox conștient trăiește fără puțință de tăgadă într-o lume căzută. Toată natura înconjurătoare este străină și înstrăinată de paradisul pe care el îl caută și pe care se luptă să-l obțină. El este parte a unei umanități în suferință, urmașă a întâiului om, Adam, care, întregă, are nevoie să fie mântuită prin răscumpărarea dăruită liber tuturor de Fiul lui Dumnezeu, prin Jertfa Sa mântuitoare de pe Cruce.

Creștinul Ortodox știe că pentru persoana umană nu există nici un fel de „evoluție” spre forme „superioare”, și el nici nu are motive să creadă că există „ființe evolute” pe alte planete; el în schimb știe că există într-adevăr în univers și alte „inteligente avansate” în afară de el. Acestea sunt de două feluri: îngeri și diavoli. Efortul său este acela de a fi în comuniune cu „îngerii”, care îi slujesc lui Dumnezeu și de a refuza orice contact

cu „duhurile rele” care L-au respins pe Dumnezeu (adică diavolii), iar acum se luptă, din invidie și răutate, să-l ducă și pe om la pierzare.

El știe că omul, din cauza iubirii de sine și a slăbiciunii sale, înclină cu ușurință spre greșeală, crezând în „basmе”, care promet contacte cu „stări de existență superioare” și cu „ființe evolute”, fără efortul unei viețuiri creștine – de fapt care promet tocmai această scutire sau eliberare de orice efort ascetic. Mai departe, el nu se va baza doar pe capacitatea sa de a dejuca înșelăciunile demonilor, ci se va ține strâns și cu hotărâre de rânduielile Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți, pe care i le pune la îndemână Biserica lui Hristos spre a-și salva viața.

Un astfel de creștin ortodox are, așadar, posibilitatea să reziste înșelăciunilor religiei viitorului, care nu este altceva decât religia lui Antihrist, în orice formă i s-ar prezenta ea. Restul omenirii, cu excepția unei minuni dumnezeiești, nu poate decât să fie pierdută.

CAPITOLUL VII

„RENAȘTEREA HARISMATICĂ” UN SEMN AL VREMILOR

„Costa Deir luă microfonul și ne povești cum i se frânge inima când se gândește la Biserica Ortodoxă Greacă. El îi ceru părintelui episcopalian Driscoll să se roage ca să coboare Duhul Sfânt și în Biserica lor, așa cum coborâse în Biserica Catolică. În timp ce părintele Driscoll se ruga, Costa Deir plângea în microfon. După rugăciune urmă un lung mesaj în limbi și o interpretare la fel de lungă prin care eram înștiințați că rugăciunile fuseseră auzite și că Duhul Sfânt va sufla cu putere și va trezi Biserica Ortodoxă Greacă... În acest răstimp era atâta plânset și strigare în jurul meu, încât am început să mă retrag, nemalezistând din punct de vedere nervos... Și totuși m-am auzit spunând un lucru surprinzător: „Într-o bună zi, când toată lumea va ști că Duhul mișcă Biserica Ortodoxă Greacă, să ținem minte că ne-am aflat aici în momentul în care a început”⁶⁹.

Șase luni după evenimentul descris mai sus (care a avut loc la o întâlnire „harismatică” interconfesională la Seattle), comunitatea creștinilor ortodocși începu într-adevăr să afle că „duhul harismatic” se mișcă în Biserica Ortodoxă Greacă. Părintele Stephanou în revista Logos consemnează acest eveniment, care începuse să se

⁶⁹ Pat-King, în Logos Journal. sept. – oct., 1971, p. 50. Acest „jurnal harismatic international” nu trebuie confundat cu revista Logos a părintelui E. Stephanou (N. ed.).

manifeste deja într-un număr de parohii grecești și siriene din America și acum se împânzea peste tot, fiind activ promovată de Părintele Eusebius.

După ce cititorul va parcurge descrierea acestui „duh” în paginile care urmează, descrierile aparținând reprezentanților de frunte ai acestei mișcări, el va vedea cum a pătruns acesta în lumea ortodoxă tocmai prin propaganda acerbă a unor astfel de „creștini interconfesionaliști”.

O concluzie se desprinde cu siguranță din relatarea de mai sus: spectaculoasa „renaștere harismatică” la care suntem în prezent martori nu este atât un fenomen incontestabil de hiper-emoționalism și revivalism protestant, cât, mai ales rezultatul lucrării unui „duh” care poate fi invocat și, care poate face „minuni”. Întrebarea la care ne vom strădui să răspundem în paginile ce urmează este următoarea: ce sau cine este acest duh?

Noi suntem avertizați, în calitatea noastră de creștini ortodocși, că nu numai Dumnezeu are puterea de a face minuni, ci și diavolul. Și el e capabil de „minuni” prin care de fapt imită virtual oricare dintre minunile autentice ale lui Dumnezeu. Ne vom strădui deci în paginile ce urmează să *cercăm duhurile dacă sunt de la Dumnezeu* (1 Ioan 4, 1).

Vom începe cu o scurtă incursiune istorică, dat fiind că „renașterea harismatică” a pătruns în lumea ortodoxă prin confesiunile protestantă și catolică, care la rândul lor au primit-o de la sectele penticostale.

1. Mișcarea penticostală în secolul XX

Deși are rădăcini încă în secolul trecut, Mișcarea

Penticostală modernă datează exact din ajunul Anului Nou 1900, la ora 7 seara. De câțeva vreme, preotul metodist Charles Parham din Topeka, statul Kansas, necăjit de ineficiența vădită a misiunii sale, începuse să studieze intensiv Noul Testament împreună cu un grup de studenți, cu scopul de a afla secretul puterii Apostolice. În final, studenții au dedus că acest secret constă în „vorbirea în limbi”, care, credeau ei, însoțește întotdeauna în Faptele Apostolilor primirea Duhului Sfânt.

Plini de tensiune și entuziasm, Parham și discipolii săi au hotărât să se roage până când vor primi și ei „Botezul Duhului Sfânt”, împreună cu vorbirea în limbi. Pe 31 decembrie 1900 ei s-au rugat de dimineata până seara fără nici un rezultat, până în momentul în care unei tinere i-a venit ideea că din tot efortul lor lipsește un element: „punerea mâinilor”. Parham puse mâinile pe capul fetei și îndată ea începu să vorbească „într-o limbă necunoscută”.

În următoarele trei zile avură loc multe asemenea „botezuri”, inclusiv al lui Parham însuși și al altor doisprezece pastori de diverse confesiuni, care toate au fost însoțite de vorbirea în limbi. În curând mișcarea ajunsese până la Texas, iar apoi avu un succes deosebit într-o bisericuță frecventată de negri, în Los Angeles. De atunci înapoi ea s-a răspândit în întreaga lume și se mândrește cu un număr de zece milioane de membri.

Timp de o jumătate de secol, „Mișcarea Penticostală” a rămas sectară, fiind primită pretutindeni cu ostilitate de către confesiunile tradiționale. Totuși vorbirea în limbi a început să se manifeste treptat în chiar sânul acestor confesiuni, la început discret, până când în 1960, un preot episcopalian de lângă Los Angeles, făcu o mare publicitate acestui fapt, declarând public că a primit „Botezul Duhului Sfânt” și că vorbește în limbi.

După oarecare ostilități inițiale, „renașterea harismatică” câștigă aprobarea oficială sau neoficială a majorității confesiunilor și se împrăștie rapid atât în America, cât și în afara ei. Chiar odinioară rigida și exclusivista Biserică Catolică luă în serios mișcarea spre sfârșitul anilor 1960, purtându-i de atunci stindardul cu mult entuziasm. În America, episcopii romano-catolici aprobă această mișcare în 1969, iar cele câteva mii de catolici implicați atunci în ea, au sporit în doar o decadă la nenumărate sute de mii; ei se reunesc periodic în conferințe „harismatice” locale și naționale pe care le frecventează zeci de mii de oameni.

Țările romano-catolice europene au devenit și ele entuziast „harismatice”, după cum o atestă conferința „harismatică” din vara anului 1978 din Irlanda, la care au participat mii de preoți irlandezi. Nu mult înainte de moartea sa, Papa Paul al VI-lea a declarat, la întâlnirea cu o delegație „harismatică”, că și el este penticostal.

Care să fie explicația unui succes atât de spectaculos al revirimentului „creștin” într-o lume occidentală care este vădit „post-creștină”? Fără îndoială că răspunsul poate fi dat dintr-o dublă perspectivă. Pe de o parte, este vorba de un teren psihic foarte receptiv a milioane de „creștini” care constată că propria lor religie este lipsită de viață, suprarationalizată și de ordin aproape exclusiv exterior, lipsindu-i seva și puterea de convingere.

Pe de altă parte, avem fără îndoială de-a face cu un „duh” deosebit de puternic ce se ascunde în spatele acestei mișcări și care este capabil, dacă găsește condiții prielnice, să producă o multitudine foarte variată de fenomene „harismatice”, inclusiv vindecări, vorbiri în limbi, tălmăciri, profetii, la baza tuturor acestora aflându-se „botezul” cu, sau în, sau al, „Duhului Sfânt”.

Totuși ce este acest „duh”?

Este semnificativ faptul că cei care urmează „renașterii harismatice” cu miile nici măcar nu-și pun această întrebare. Propria lor experiență „baptismală” este atât de puternică pentru ei, precedată fiind de o atât de eficace pregătire psihologică sub forma unei rugăciuni și așteptări concentrate, încât ei nu se mai îndoiesc nici o clipă că ceea ce coboară în final peste ei și în ei nu poate fi decât Duhul Sfânt și că fenomenele pe care le experimentează nu pot fi decât acelea descrise în Faptele Apostolilor.

De asemenea, întreaga atmosferă psihologică a mișcării este deseori atât de unilaterală și de încărcată cu o stare apropiată de fanatism, încât a exprima orice îndoială la adresa ei este considerat ca o blasfemie la adresa Duhului Sfânt. Din sutele de cărți apărute deja pe această temă, doar câteva manifestă îndoieli ușoare cu privire la validitatea ei spirituală.

Pentru a obține o idee mai clară asupra caracteristicilor distinctive ale „renașterii harismatice”, vom examina câteva din mărturiile și practicile participanților la ea, punându-le întotdeauna față în față cu învățătura Sfintei Ortodoxii. Cu puține excepții, aceste mărturii vor fi culese din cărțile și revistele care fac apologia mișcării, deci scrise de oameni favorabili ei, și care, evident, nu publică decât acele materiale care, cred ei, slujesc cauzei lor.

În continuare, nu ne vom referi doar la puține surse strict pentecostale, preferând să ne ocupăm în special de mediile protestant, catolic și ortodox, și de marele succes pe care îl are „renașterea harismatică” în aceste medii.

2. Spiritul „ecumenist” al „Renașterii Harismatice”

Înainte de a începe să cităm din declarațiile „harismatice”, să atragem atenția pentru început asupra unui aspect de bază al Mișcării Penticostale propriu-zise, care aproape întotdeauna este trecut sub tăcere de către autorii „harismatici”. Și anume, că există un număr uluitor de secte penticostale, de o mare varietate, fiecare avându-și propriile accente doctrinare, și multe dintre ele nefiind în comuniune unele cu celelalte. Există „Adunările lui Dumnezeu”, „Bisericiile lui Dumnezeu”, reuniuni „penticostale” și „ale sfințeniei”, grupuri „După Evanghelie” etc., multe dintre ele împărțite în subsecte mai mici.

Deci este vădit lucru, că „duhul” care inspiră o asemenea anarhie nu poate fi în nici un caz unul al comuniunii și unității. El este în contrast diametral cu spiritul Bisericii Creștine Apostolice a primului veac, la care mișcarea susține că vrea să se întoarcă. Totul, în cadrul noii „mișcări harismatice” ce a cuprins acum mai toate confesiunile, se discută mult despre „unitatea” pe care această nouă mișcare o inspiră.

Dar despre ce fel de unitate este vorba? Cumva de adevărata unitate a Bisericii pe care Creștinismul Ortodox a păstrat-o neștirbită din secolul I și până în secolul al XX-lea? Sau de pseudo-unitatea Mișcării Ecumenice care neagă până și existența Bisericii lui Hristos?

Răspunsul la această întrebare îl anunță clar cel care poate fi considerat „profetul” de frunte al penticostalismului secolului XX, anume David Du Plessis, care, în ultimii douăzeci de ani, a promovat activ veștile despre „Botezul Duhului Sfânt” printre confesiunile participante la Consiliul Mondial al Bisericilor. Și aceasta în urma îndemnului imperativ primit prin

intermediul unei „voci”, ce i-a fost adresat în anul 1951. Mișcarea Penticostală din cadrul diferitelor biserici devine din ce în ce mai puternică și mai dinamică. Dar cel mai remarcabil este faptul că această renaștere se regăsește mai ales în cadrul așa-ziselor societăți liberale, mult mai puțin în sentimentul evanghelic și chiar deloc în cel fundamentalist al Bisericii Protestante.

Ultimele menționate se constituie acum în opoziția cea mai vehementă față de această glorioasă „renaștere”, căci trebuie să știm că Mișcarea Penticostală și mișcările moderniste ale Consiliului Mondial (al Bisericilor, n. tr.) sunt acelea în care se manifestă cel mai cu putere duhul” (Du Plessis, p. 28).

Aceeași este situația și în cazul Bisericii Romano Catolice: „reînnoirea harismatică” apare tocmai în cercurile „liberale”, cu rezultate imediate în avântul ecumenismului pe care îl îmbrățișează această Biserică și cu tot soiul de experimente în cadrul serviciului liturgic (cum ar fi acompaniamentele la chitară etc.) Catolicii mai tradiționaliști sunt tot atât de ostili acestui curent ca și Protestanții radicali.

Că orientarea „renașterii harismatice” este puternic ecumenistă e dincolo de orice îndoială. Iată ce scrie Clarence Finsaas, pastor luteran „harismatic”: „Pe mulți îi surprinde faptul că Duhul Sfânt se poate manifesta în cadrul oricărei confesiuni creștine istorice... fie ea calvină sau arminiană⁷⁰ puțin importă; esențial este că Dumnezeu este mai presus decât credințele noastre și că nici una dintre confesiuni nu deține monopolul asupra Lui” (Christenson, p. 99). Iată ce declară și un pastor episcopalian despre „renașterea harismatică”: „...din

⁷⁰ Se referă la doctrina lui Arminius, care susține posibilitatea mântuirii tuturor, opusă celei calviniste a predestinării (n. tr.).

punct de vedere ecumenic ea este un mare succes, deoarece se realizează o remarcabilă unire a creștinilor de diferite confesiuni, și aceasta mai ales la nivelul parohiilor” (Harper, p. 17).

Periodicul „harismatic” californian Inter-Church Renewal (Reînnoirea interconfesională) este plin de astfel de declarații de „unire”: „Întinericul vremilor apuse s-a risipit, iar astăzi călugărița romano-catolică și un protestant se pot iubi reciproc cu o iubire nouă și ciudată”, care dovedește că „vechile bariere confesionale se prăbușesc. Superficialele diferențe doctrinare sunt date la o parte, astfel încât toți credincioșii să se poată uni în Duhul Sfânt”.

Preotul ortodox Eusebius Stephanou crede că „această revărsare a Duhului Sfânt trece dincolo de granițele confesionale... Duhul lui Dumnezeu lucrează... atât în interiorul cât și, în exteriorul Bisericii Ortodoxe” (Logos, ian. 1972, p. 12).

În acest punct, creștinul ortodox vigilant, care nu uită nici o clipă că trebuie să „cerce duhurile”, se va găsi pe un teren familiar, presărat cu clișeele ecumeniste obișnuite. Mai ales să remarcăm această „revărsare a Duhului Sfânt”, care apare în exteriorul Bisericii Ortodoxe, exact ca Mișcarea Ecumenică însăși; cei care o adoptă nu fac altceva decât să urmeze unei mode care a ajuns la maturitate în exteriorul Bisericii lui Hristos.

Deci ce pot să-i învețe cei care se află în afara Bisericii lui Hristos pe creștinii ortodocși? Nu putem să negăm că, uneori, spre rușinea noastră, catolicii și protestanții sunt mai zeloși în participarea la biserică, la activitățile misionare, la rugăciunea împreună, la citirea din Sfânta Scriptură etc. Chiar din interiorul credinței lor greșite, catolicii, protestanții și sectanții îi fac de rușine pe ortodocși prin aceea că se străduiesc mai mult

să se facă plăcuți lui Dumnezeu decât mulți dintre ortodocși, în condițiile în care cei din urmă sunt singurii care au păstrat plinătatea creștinismului apostolic.

Deci, ortodocșii ar face bine să ia exemplu de la celelalte denominațiuni și să reînvieze bogățiile spirituale ale propriei lor Biserici, pe care încă nu reușesc să o scoată din lenea duhovnicească și din obiceiurile cele rele. Cele spuse acum se referă la partea omenească a credinței, la eforturile umane care se cheltuiesc în activitățile religioase, fie ea credința cuiva justă sau nu.

„Mișcarea harismatică” însă pretinde că se află în contact cu Dumnezeu și că a găsit mijloacele primirii Duhului Sfânt, adică ale revărsării harului lui Dumnezeu. Și totuși Biserica, și nimic altceva (sau altcineva), este aceea pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos, a hotărât-o ca mijloc de dăruire a harului către oameni. Să credem prin urmare că Biserica este actualmente înlocuită de vreo „nouă revelație” capabilă să transmită harul din afara Bisericii, prin vreun grup de oameni, care, probabil, cred în Hristos, dar care nu au nici o idee sau experiență personală a Sfintelor Taine instituite de El și nici o legătură de continuitate cu Sfinții Apostoli și urmașii lor, pe care El i-a ales pentru a săvârși aceste Taine? Hotărât că nu. Este la fel de sigur astăzi, ca și în primul secol creștin, că darurile Duhului Sfânt nu se descoperă în cei ce se află în afara Bisericii.

Marele Părinte bisericesc din secolul XIX, Episcopul Teofan Zăvorâtul și toți Sfinții Părinți, spun clar că darurile Duhului Sfânt sunt transmise „tocmai prin Taina Mirungerii, care a fost introdusă de Sfinții Apostoli în locul punerii mâinilor”. Din Faptele Apostolilor învățăm că la început Taina Mirungerii se săvârșea prin punerea mâinilor. „Noi toți cei care am fost botezați și mirunși avem darul Sfântului Duh... chiar dacă El nu

este activ în toți. Biserica Ortodoxă are însă la îndemână mijloacele de activare a acestui dar, și în afara lor nu mai există nici o altă cale... Fără Taina Mirungerii, așa cum a fost înainte de ea punerea mâinilor de către Sfinții Apostoli, Sfântul Duh nu se pogoară și nu se va pogori niciodată, peste nimeni!”⁷¹.

Părintele Eusebius Stephanou (Logos, ian., 1972, p. 13) încearcă să justifice „receptarea Duhului Sfânt” și în afara Bisericii citând exemplul casei lui Cornelie Sutașul (Fapte, 10) care a primit Duhul Sfânt înainte de a se boteza. Dar diferența dintre cele două cazuri este crucială: primirea Duhului Sfânt de către Cornelie și casa sa a fost un semn că ei trebuie să se unească cu Biserica prin Sfântul Botez, în timp ce contemporanii noștri penticostali se întăresc, prin propria lor experiență, în înșelăciunea că nu există o unică și mântuitoare Biserică a lui Hristos.

Într-un cuvânt, când vorbim de „renașterea harismatică”, vorbim de fapt de un nivel nou și mai adâncit, „spiritual”, al ecumenismului. Adică fiecare creștin „se reînnoiește” în propria sa tradiție, dar în același timp se unește în mod obscur (doar este „aceeași experiență”, nu-i așa?) cu alți „creștini” la fel de „reînnoiți” în propriile lor tradiții, care toate conțin diferite grade de erezie și abateri!

Acest relativism mai conduce și la o deschidere completă față de practici religioase fără precedent.

Toate acestea ajung la punctul culminant în viziunea supraecumenistă a unui „profet” penticostal de frunte, care declară că mulți penticostali „au început să aibă vie în fața ochilor posibilitatea ca această mișcare

⁷¹ Episcopul Teofan Zăvorățul, *Ce este viața duhovnicească*, N. Y., Jordanville, 1962, pp. 247-8, în rusește (n. ed.).

să devină însăși Biserica lui Hristos la sfârșitul veacurilor...”

Să ne îndreptăm acum privirea dincolo de teoriile ecumeniste și de practicile pentecostalismului pentru a vedea ce anume inspiră cu adevărat și dă putere „renașterii harismatice”. Este vorba de experiența reală a puterii „duhului”.

3. „Vorbirea în limbi”

Dacă studiem cu atenție toate afirmațiile „mișcării harismatice”, descoperim că această mișcare seamănă foarte bine cu multe mișcări sectare din trecut, prin aceea că se bazează, mai ales, sau chiar exclusiv pe exagerarea oarecum bizară a unei singure laturi doctrinare sau a unei singure practici religioase. De data aceasta se exagerează un aspect specific, aspect pe care sectanții timpurilor trecute nu l-au considerat așa de esențial. Este vorba de vorbirea în limbi.

Potrivit constituției diferitelor secte pentecostale, „botezul cu Duhul Sfânt al credincioșilor este dovedit cu semnul imediat, concret și vizibil al vorbirii în alte limbi” (Sherill, p. 79). Și nu numai că acesta este primul semn al convertirii la o sectă sau orientare pentecostală: potrivit celor mai autorizate surse pentecostale, această practică trebuie neapărat menținută, altfel „duhul” se poate pierde. Căci spune David Du Plessis: „Practica rugăciunii în limbi trebuie continuată și sporită în viața particulară a celor care sunt botezați în Duhul; fără ea celelalte manifestări ale Duhului, fie nu mai apar, fie încetează cu desăvârșire” (Du Plessis, p. 89).

Ca și un oarecare protestant, mulți mărturisesc că

limbile „au devenit acum un ingredient esențial al vieții mele de rugăciune” (Lillie, p. 50). O carte pe această temă de provenință romano-catolică afirmă mai cu precauție că, dintre „darurile Sfântului Duh”, limbile „sunt adesea dar nu întotdeauna primele care se dobândesc. Pentru mulți ele devin astfel un prag dincolo de care se obțin darurile și roadele Duhului Sfânt” (Ranaghan, p. 19).

Iată exagerarea despre care vorbeam la început, exagerare care lipsește din Noul Testament, unde importanța vorbirii în limbi este minoră, ea fiind un semn al pogorării Sfântului Duh la ziua Cincizecimii (Fapte, 2) și încă cu alte două ocazii (Fapte 10 și 19). După primul sau cel mult al doilea secol de la Hristos, nici un text ortodox nu mai înregistrează vorbirea în limbi, ea nemaifiind pomenită nici de marii Părinți din pustia egipteană, care erau atât de covârșiți de darurile Duhului Sfânt, încât deveniseră făcători de minuni până la a învia și morții.

Atitudinea ortodoxă cu privire la adevărata vorbire în limbi poate fi rezumată prin cuvintele Fericitului Augustin (Omilii la Ioan 6,10): „În timpurile de la început, Duhul Sfânt se revărsa peste cei ce credeau, iar ei vorbeau în limbi pe care, nu le învățaseră, căci Duhul le dădea lor să grăiască. Acestea erau semne adaptate la acele vremi. Căci cu dreptate trebuia să fie acest semn al Duhului Sfânt pentru toate limbile, pentru a se arăta Evanghelia lui Hristos la toate neamurile și în toate limbile de pe fața pământului. Acea vorbire în limbi a fost un semn al lui Dumnezeu, care mai apoi însă a trecut”.

Și parcă adresându-se pentecostalilor din ziua de astăzi, care adaugă acestui semn suprema importanță, Fericitul Augustin zice: „Să ne așteptăm atunci ca cei

peste care își pun mâinile preoții Bisericii să înceapă a vorbi în limbi? Sau vă așteptați cumva ca acești copii peste care tocmai ne-am pus mâinile să înceapă a vorbi în limbi? Iar dacă ei nu au vorbit în limbi, veți avea oare inimi atât de învârtoșate și perverse încât să credeți că nu ați primit Duhul Sfânt?”

Penticostalii zilelor noastre își justifică vorbirea în limbi, bazându-se mai ales pe întâia Epistolă a Sfântul Apostol Pavel către Corinteni, cap. 12-14. Dar Sfântul Pavel a scris acel pasaj tocmai pentru că „limbile” deveniseră pricină de dezordine în Biserica din Corint. Și chiar dacă nu interzice practica lor, el cu siguranță le micșorează importanța. Deci acest pasaj ar trebui să descurajeze, nicicum să încurajeze revigorarea contemporană a „limbilor”, mai ales atunci când se descoperă (după cum recunosc înșiși penticostalii) că mai există și alte căi de dobândire a vorbirii în limbi în afară de Duhul Sfânt!

În calitatea noastră de creștini ortodocși, noi știm cu siguranță că vorbirea în limbi, ca dar autentic al Duhului Sfânt, nu poate să se manifeste la cei care sunt în afara Bisericii lui Hristos. Și cum „alte surse” ale acestei „vorbiri în limbi” există, să încercăm să vedem care sunt ele, luându-ne după caracteristicile pe care le îmbracă acest fenomen contemporan.

Căci dacă am devenit mai vigilenți constatând importanța exagerată pe care penticostalii contemporani o acordă „limbilor”, trebuie neapărat să ne intereseze examinarea circumstanțelor prin care apar ele.

Departate de a fi dăruite liber și spontan, fără amestecul omului – așa cum s-ar cuveni unor adevărate daruri ale lui Dumnezeu –, vorbirea în limbi poate fi provocată, având prin urmare un caracter previzibil, de o anumită tehnică a „rugăciunii” concentrate în grup,

însoțită de cântări protestante, care creează o atmosferă psihică foarte sugestivă („Vine! El vine!”), care culminează cu o „punere a mâinilor”, și care alteori nu constă decât din purul efort fizic de a repeta la nesfârșit anumite cuvinte (Koch, p. 24), sau chiar sunete dezarticulate.

O persoană a recunoscut că, asemenea multor altora, după ce a vorbit în limbi, „rosteam adesea silabe fără sens în efortul de a-mi provoca fluxul rugăciunii în limbi” (Sherill, p. 127); eforturi care, departe de a fi descurajate, sunt recomandate cu zel de către penti-costali. „A scoate sunete pe gură nu înseamnă, desigur, „a vorbi în limbi”, dar acest gest poate constitui un act onest de credință, pe care Duhul Sfânt îl va onora dăruindu-i acelei persoane puterea de a vorbi într-o altă limbă” (Harper, p. 11).

Un alt pastor protestant spune: „Se pare că greutatea inițială de a vorbi în limbi nu este altceva decât conștiința că tu ești acela care trebuie „să vorbească” în continuare, cu orice preț... Primele silabe și cuvinte pot să-ți sune ciudat la ureche. Ele pot fi rostite cu greutate sau pot fi chiar nearticulate. E posibil să crezi chiar că le inventezi. Dar în măsura în care vorbești fără oprire și cu credință... Duhul va alcătui pentru tine o limbă de rugăciune și de laudă (Christenson, p. 130).

Un „teolog” iezuit ne povestește cum a pus el în practică aceste sfaturi: „După micul dejun am simțit că ceva mă trage aproape irezistibil către capela unde m-am așezat să mă rog. Luându-mă după descrierea lui Jim, despre cum a primit el darul limbilor, am început să rostesc încet, numai pentru mine: „La, la, la, la”. Spre marea mea uluire a urmat o mișcare rapidă a limbii și buzelor însoțită de un sentiment extraordinar de

devoțiune interioară” (Gelpi, p. 1).

Care creștin ortodox cu mintea trează ar putea să confunde aceste periculoase jocuri psihice cu darurile Sfântului Duh?! Căci lipsește cu desăvârșire din această practică orice urmă de creștinism, orice urmă de duhovnicie. Ne aflăm mai curând în zona mecanismelor psihice care pot fi declanșate cu ajutorul unor tehnici psihofizice foarte precise, între care „vorbirea în limbi” pare să țină poziția cheie de „buton”, oarecum, care deschide ușa spre această zonă.

Oricum ar fi, sfera experiențelor cu pricina nu are nici un fel de asemănare cu darul duhovnicesc al vorbirii în limbi, așa cum este el descris în Noul Testament, el apropiindu-se mult mai mult de „vorbirea în limbi” de tip șamanist, practică în religiile primitive, în care șamanul sau vrăciful-vrăjitor dispune de o anumită tehnică pentru a intra în transă și de a transmite astfel mesajul unui oarecare „dumnezeu” către om (sau invers), într-o limbă pe care nu a învățat-o. (Vezi Burdick, pp. 66-67).

În paginile care urmează vom întâlni experiențe „harismatice” atât de sinistre, încât comparația cu șamanismul nu va mai părea poate atât de exagerată, mai ales dacă ținem cont de faptul că șamanismul primitiv nu este decât expresia particulară a unui fenomen „religios” care, departe de a fi străin Occidentului contemporan, joacă, dimpotrivă, un rol major în viețile multora dintre „creștinii” zilelor noastre: este vorba despre mediumism.

4. Mediumismul „creștin”

Un studiu foarte atent și obiectiv asupra fenomenului

lui „vorbirii în limbi” l-a realizat pastorul luteran german Dr. Kurt Koch (The Strife of Tongues – Gâlceava Limbilor). După ce a examinat sute de cazuri de manifestare a acestui „dar”, el a ajuns la concluzia, bazată pe argumente scripturistice, că doar patru din aceste cazuri ar putea fi cele descrise în Faptele Apostolilor, dar că nici măcar de acestea patru nu putea fi sigur.

Desigur, în lumina tradiției patristice a Bisericii lui Hristos dintotdeauna, creștinul ortodox nu ar avea astfel de dubii. Cu posibila excepție a celor patru cazuri, însă, Dr. Koch a identificat un număr de cazuri neîndoielnice de posesiune demonică, „vorbirea în limbi” fiind de fapt „un dar” întâlnit în mod obișnuit la demonizați. Dar cheia întregii mișcări o găsim în concluziile finale ale Dr. Koch.

El arată că mișcarea „limbilor” nu e nicidecum o „renaștere”, căci lipsește cu desăvârșire din ea orice conștiință a păcătoșeniei personale și orice urmă de pocăință. Ceea ce constatăm, în schimb, este o subliniată preocupare de a câștiga puteri și experiențe noi. Deci fenomenul limbilor nu este cel descris în Fapte și nici nu poate fi asimilat (în cele mai multe din cazuri) cu o posedare demonică propriu-zisă; el este mai curând „... și probabil în 95% din cazuri, un fenomen mediumistic, de natură spiritistă” (Koch, p. 35).

Dar ce este un „medium”? Medium-ul este persoana dotată cu o anumită sensibilitate psihică ce îi permite să se transforme într-un fel de vehicul sau mijloc de manifestare a unor forțe sau ființe invizibile, caz în care, după mărturia Starețului Ambrozie de la Optina⁷² avem de-a face cu duhuri rele și nicidecum cu „sufletele morților”, așa cum cred spiritiștii. Darurile mediumistice

⁷² V. P. Bykov, Tikhie Priyuty, Moscova, 1913, pp. 168-170 N. ed.

apar aproape în toate religiile necreștine: clarviziunea, hipnoza, vindecările „miraculoase”, apariția și dispariția obiectelor sau deplasarea lor dintr-un loc în altul etc.

Se știe că asemenea daruri au și Sfinții Bisericii Ortodoxe, dar diferența între ei și spirițiști este imensă. În timp ce darul creștin al vindecărilor, de exemplu, este oferit de Dumnezeu ca răspuns direct la rugăciunea fierbinte, mai ales a unui om plăcut lui Dumnezeu, a unui drept sau a unui sfânt (Iacob 5,16), și, de asemenea la contactul cu obiecte sfințite, prin darul lui Dumnezeu (aghiazma, icoane, sfinte moaște etc., vezi Fapte 19, 12; II Regi 13, 21), vindecările mediumistice, ca toate fenomenele ce țin de ocult, sunt obținute cu ajutorul unor tehnici foarte precise și în anumite condiții psihice, care se pot cultiva și folosi prin exercițiu, neavând nici o legătură cu sfințenia sau intervenția lui Dumnezeu.

Capacitatea mediumistică este, fie o moștenire genetică, fie se obține prin transfer, la contactul cu persoana care o posedă, fie pur și simplu prin lectura cărților oculte.⁷³

Foarte mulți sunt mediumii care declară că puterile lor nu sunt câtuși de puțin supranaturale, ci că ele izvorăsc din niște potențe naturale ale omului, despre care însă se cunoaște foarte puțin. Într-o oarecare măsură lucrul este fără îndoială adevărat. Dar tot atât de adevărat este faptul că zona din care provin aceste puteri este tocmai zona spiritelor căzute, care folosesc prilejul oferit de oamenii ce intră singuri și de bunăvoie în ea, pentru a-i atrage mai strâns în plasele lor, nezgârcindu-se în acest scop cu dăruirea de puteri mira-

⁷³ Vezi Kurt Koch, *Occult Bondage and Deliverance*, – Relația de legătură și de transfer în ocultism – Kregel Publications, Grand Rapids, Mich. , 1970, pp. 168- 170.

culoase și vedenii, ținta finală fiind distrugerea irevocabilă a acestor nefericite suflete. Dar oricare ar fi explicațiile diferitelor fenomene mediumistice, Dumnezeu a interzis răspicat omenirii, cum citim în Sfânta Scriptură, orice contact cu zona ocultă: *Să nu se găsească la tine de aceia care trec pe fiul sau fiica lor prin foc, nici prezicător, sau ghicitor, sau vrăjitor, sau fermecător. Nici descântător, nici chemător de duhuri, nici mag, nici de cei ce grăiesc cu morții. Căci urâciune este înaintea Domnului tot cel ce face acestea, și pentru această urâciune îi izgonește Domnul Dumnezeu de la fața Sa.* (Deut. 18,10-12; vezi și Lev. 20,6).

În practică, dorința de a dobândi puteri sau experiențe mediumistice este incompatibilă cu orientarea creștină fundamentală în direcția mântuirii sufletului. Aceasta nu înseamnă că nu există „creștini” implicați în fenomene mediumistice, deseori în mod inconștient, după cum vom vedea în cele ce urmează. Dar acești creștini nu sunt creștini adevărați, creștinismul lor este unul „de tip nou”, adică un „nou creștinism” de felul celui propovăduit de Nicolae Berdiaev, care va fi discutat și el în cele ce urmează.

Dr. Koch, chiar de pe pozițiile sale protestante, are dreptate când spune: „Viața religioasă a persoanei nu este nicidecum afectată de ocultism sau de spiritism. Căci spiritismul este, într-o măsură foarte largă, o mișcare „religioasă”. Diavolul nu ne ia religiozitatea... Este însă o mare diferență între a fi religios și a te naște din nou din Duhul lui Dumnezeu. Și este trist să constatăm că cei mai mulți dintre creștinii de astăzi, indiferent de denotațiune, sunt mai curând oameni

„religioși”, decât creștini adevărați”.⁷⁴

Împreună cu *Occult Bondage*, această carte a Dr. Koch confirmă în mod remarcabil, pe baza unui material factual înregistrat în acest secol, aproape toate manifestările mediumistice, magice, vrăjitoarești etc., pe care le găsim și în Sfânta Scriptură și în Viețile Sfinților Bisericii Ortodoxe; sursa tuturor acestor manifestări este desigur diavolul. Cititorul ortodox ar avea de corectat doar puține dintre interpretările Dr. Koch (N. ed.)

Forma cea mai cunoscută de mediumism printre contemporanii noștri din Vest este ședința de spiritism. În cadrul ei se stabilesc contacte cu anumite forțe care produc efecte observabile, cum ar fi ciocănituri, voci, forme diverse de comunicare, precum scrierea automată, vorbirea în limbi necunoscute, mișcarea obiectelor, apariții de mâini și chipuri „umane” care pot fi uneori fotografiate. Aceste efecte se obțin cu ajutorul unor tehnici și atitudini prestabilite ale celor prezenți, referitor la care vom cita mai jos dintr-un manual de referință în domeniu.⁷⁵

1. Pasivitatea: „Activitatea unui spirit este direct proporțională cu gradul de pasivitate sau „sumisiune” pe care le găsește la persoana sensibilă, sau medium”. „Calitatea de medium... se poate obține, prin exercițiu susținut, de către oricine se abandonează conștient și deliberat, cu trupul și vointa, cu facultățile psihice și intelectuale controlului unui duh satanic, care îl invadează”.

⁷⁴ Kurt Koch, *Between Christ and Satan* – Între Hristos și Satan – Kregefi Publications, 1962, p. 124.

⁷⁵ Simon A. Blackmore, S. J., *Spiritism: Facts and Frauds* – Spiritismul: Fals și Realitate –, Benziger Bros., New York, 1924, Cap. IV, „Mediumii” pp. 89-105 passim (N. ed.).

2. Solidaritatea de credință: toți cei de față trebuie să aibă „o atitudine mintală de simpatie față de medium”; fenomenul spiritist este „facilitat de o anumită simpatie ce rezultă din armonia de idei, de vederi și sentimente ce există între experientatori și medium. Când această atitudine de simpatie și armonie lipsește, sau când mediumul nu-i abandonează total voința, atunci ședința de spiritism a „cercului” respectiv eşuează”. De asemenea, „numărul experientatorilor care participă la o astfel de ședință este de mare importanță. Dacă el este prea mare, el poate dăuna armoniei atât de necesare succesului”.

3. Toți cei prezenți „se prind cu mâinile pentru a forma așa numitul cerc magnetic. Prin intermediul acestui circuit închis, fiecare membru contribuie cu o anumită cantitate de energie, care se comunică colectiv mediumului”. Totuși „cercul magnetic” nu este necesar decât pentru mediumii mai slab dotați. Madame Blavatsky, fondatoarea „teozofiei” moderne, ea însăși un medium, disprețui mai târziu această tehnică rudimentară de spiritism, când avu ocazia să întâlnească mediumii cu mult mai puternici din Orient, categorie căreia îi aparține și fachirul descris în cap. III.

4. „Atât de necesara atmosferă spiritistă se creează prin mijloace artificiale, cum ar fi: cântări, muzică în surdina, și chiar rugăciuni”. Evident, toată această tehnică nu face decât să sublinieze caracterul destul de rudimentar al unei astfel de ședințe, care de altfel rareori dă rezultate spectaculoase.

Există forme mult mai subtile, dintre care unele își

spun chiar „creștine”. Este suficient să luăm exemplul tehnicilor de „vindecare prin credință” ale lui Oral Roberts (care înainte de a fi intrat în Biserica Metodistă a fost pastor al sectei „Sfințeniei Penticostale”), care vindecă în mod „miraculos” prin intermediul unui „cerc magnetic” compus din persoane ce se află în comuniune de sentimente, pasivitate și armonie de „credință” și care împreună își pun mâinile pe televizor în timp ce Oral Roberts levitează; te poți vindeca chiar bând pur și simplu un pahar cu apă care a stat pe televizor și deci a absorbit fluxul energiilor satanice mediumistice astfel create. Dar asemenea vindecări, ca și cele produse în spiritism și magie au în timp consecințe dure: boli psihice, demență.⁷⁶

Una din caracteristicile fundamentale ale acțiunilor demonice este aceea că ele imită constant lucrarea lui Dumnezeu. Așa se face că cei cu daruri mediumistice sunt convinși că rămân buni creștini și că darurile lor provin de la Duhul Sfânt. Iată punctul în care asemănarea dintre aceste practici mediumistice și cele ce se manifestă în „renașterea harismatică” devine izbitoare. Iată ce ne permite să tragem concluzia că aceasta din urmă este, în esența ei, o formă de mediumism.

Într-adevăr, ceea ce frappează în compararea celor două fenomene, este că cerințele de bază ale unei ședințe de spiritism se regăsesc toate în cadrul adunărilor de rugăciune „harismatică”, câtă vreme nici una dintre ele nu se află în aceeași formă sau în același grad de intensitate în cultul public al Bisericii Ortodoxe.

1. „Pasivitatea” ședințelor de spiritism corespunde stării care, în limbaj „harismatic”, se numește un fel de

⁷⁶ Despre Oral Roberts vezi Kurt Koch, *Occult Bondage* pp. 52- 5 (N. ed.).

abandon, care înseamnă în mare măsură disponibilizarea întregului nostru subconștient... Tot ceea ce putem face este să ne abandonăm în întregime: cu trup, minte, și chiar cu limba, astfel încât Duhul lui Dumnezeu să aibă posesiune deplină asupra noastră... De abia atunci suntem cu adevărat pregătiți: când barierele voinței și conștientului au fost îndepărtate și Dumnezeu se mișcă cu putere prin întreaga noastră ființă” (Williams, pp. 62-63).

Această atitudine „spirituală” este o lucrare cu totul satanică și nu are nimic de-a face cu Creștinismul. Ea este mai curând caracteristică Zen-Budismului, „misticismului” extrem-oriental, hipnozei, și spiritismului. Această pasivitate exagerată este cu totul străină de spiritualitatea ortodoxă, fiind în schimb extrem de propice și constituind chiar o invitație pentru acțiunile demonice. Un observator devotat al întrunirilor pentecostale notează că, în timpul desfășurării lor, cei care interpretează sau vorbesc în limbi „par că intră literalmente în transă” (Sherill, p. 87). În unele comunități „harismatice” această pasivitate este atât de pronunțată, încât elementele de organizare, cum ar fi ordinea de desfășurare a slujbelor, sunt complet abolite, fiecare făcând absolut ceea ce îi dictează „spiritul”.

2. Hotărât că este vorba de o „solidaritate de credință” – nu doar simpla comuniune a credinței creștine și nădejdea mântuirii, ci mai ales o unanimitate în dorința de a vedea că se produce fenomenul harismatic. Aceasta este esența tuturor adunărilor de rugăciune „harismatică”. Această solidaritate este încă și mai intensă atunci când are loc un „botez în Duhul Sfânt”, ce se încheie de obicei într-o cameră separată și în prezența unui număr restrâns de persoane, inițiate deja

în această „taină”. Este suficient ca o singură persoană să aibă gânduri negative cu privire la ceea ce se întâmplă, pentru ca „botezul” să nu mai aibă loc – în exact același mod în care rugăciunile preotului ortodox descrise mai sus au fost suficiente pentru a risipi vrăjitoria fachirului din Ceylon.

3. „Circuitul magnetic” spiritist este echivalentul „punerii mâinilor” de la întrunirile penticostale, care este întotdeauna executată de cei care la rândul lor au trecut ei înșiși prin experiența „botezului” vorbirii în limbi și care servesc, după mărturia chiar a penticostalilor, drept „canale ale Duhului Sfânt” (Williams, p. 64); „canale” sunt numiți și mediumii din ședințele de spiritism.

4. Atmosfera „harismatică”, ca și cea spiritistă, se induce cu ajutorul intonării anumitor imnuri și rugăciuni cu rol de sugestionare, de asemenea prin bătăi din palme; toate acestea duc la „un efect de intensă excitare psihică” (Sherill, p. 23).

S-ar putea obiecta că toate aceste asemănări dintre fenomenele mediumistice și cele penticostale nu sunt decât simple coincidențe; dar, pentru a ne lămuri, nu ne rămâne decât să vedem care este natura „spiritului” ce se comunică prin „canalele” penticostale. Natura lui reiese clar din mărturiile celor care au simțit această experiență pe propria lor piele: „Cei din grup au format un cerc mai strâns în jurul meu. Parcă formau cu corpurile, lor o pâlnie prin care se concentra tot fluxul „spiritului” care pulsa în cameră. Așa cum se așezau acolo, îl simțeam cum se scurge prin mine” (Sherill, p. 122).

La o întâlnire penticostalo-catolică: „cine intra acolo

era practic doborât la pământ de formidabila și vizibila prezență a lui Dumnezeu!” (Ranaghan, p. 79). (A se compara cu atmosfera „vibrantă” din cadrul unor anumite ritualuri păgâne sau hinduiste; vezi mai sus, cap. Locuri și practici hinduiste).

Iată relatarea unei alte experiențe „baptismale”: „Îmi dădeam seama că Domnul se afla în cameră și că se apropie de mine. Eu nu-L vedeam, dar m-am simțit împins de la spate. Și am căzut la podea, dar parcă as fi plutit...” (Logos Journal, nov-dec, 1971, p. 47). Există multe alte exemple similare, pe care le vom discuta mai jos, în cadrul manifestărilor fizice ale experiențelor „harismatice”. Ceea ce este cert, este că numai de manifestări ale Duhului Sfânt nu poate fi vorba!

În acest moment, însă, să nu pierdem din vedere caracteristica esențială a vorbirii în limbi „harismatice”: aceea că ea nu este doar un fenomen inițial care mai apoi dispare, după ce „botezul” s-a încheiat; ci, că trebuie să continue (atât în public cât și în particular) și să devină „un ingredient de bază” al vieții religioase, căci în caz contrar „darul Duhului” poate să înceteze.

Un autor „harismatic” presbiterian vorbește despre funcția specifică a acestei practici ca „pregătire” a întâlnirii „harismatice” propriu-zise: „deseori grupul se întâlnește cu puțină vreme mai înainte de ora fixată pentru a se ruga în Duhul (adică în limbi). În felul acesta se intensifica senzația prezenței și lucrării lui Dumnezeu în adunare”. Și iar: „Am descoperit că rugăciunea mentală în Duhul pe parcursul întâlnirii ne ajută să ne menținem într-o deschidere față de prezența lui Dumnezeu...”, căci, „după ce te obișnuiești cu rugăciunea cu voce tare în Duhul... devine posibil ca respirația ta, mișcându-se prin coardele vocale, să pună în evidență chiar suflarea Duhului, și astfel rugăciunea

poate continua la fel de puternic în interior, mental” (Williams, p. 31).

Să ne amintim, de asemenea, că vorbirea în limbi poate fi declanșată și prin „sunete tăcute cu gura” – ceea ce ne conduce inevitabil la concluzia că vorbirea „harismatică” în limbi nu este deloc un „dar”, ci o tehnică care se dobândește la rândul ei prin alte tehnici și prin care se declanșează încă alte „daruri ale Duhului”, cu condiția ca cei interesați să continue s-o practice și să o cultive.

De fapt realizarea esențială și de bază a Mișcării Penticostale contemporane aceasta este: descoperirea unei noi tehnici mediumistice de dobândire și menținere a unei stări psihice în care obținerea „darurilor” miraculoase devine un lucru obișnuit. Și dacă acest lucru este adevărat, atunci definiția „harismatică” a „punerii mâinilor” – ca fiind „simpla slujire din partea uneia sau mai multor persoane care constituie canale ale Duhului Sfânt pentru cei care nu au fost încă binecuvântați cu acest dar”, ceremonie „la care este important ca cei care slujesc să fi fost ei înșiși mișcați de Duhul Sfânt” (Williams, p. 64), descrie tocmai transferul calităților (darurilor) mediumistice de la cei care le-au dobândit deja și sunt ei înșiși mediumi, la ceilalți care încă nu le posedă. „Botezul cu Duhul Sfânt” devine astfel inițiere mediumistă.

Deci, „renașterea harismatică” nu este altceva decât o mișcare mediumistă, ceea ce clarifică toate punctele care rămân obscure, dacă o privim ca pe o mișcare creștină. Ea apare în America, țară în care spiritismul se născuse cu cincizeci de ani mai înainte, într-un climat psihologic foarte asemănător celui de acum: o pietate protestantă ucisă de raționalism și copleșită brusc de experiența reală a unor „puteri” invizibile care nu pot fi

explicate pe cale rațională sau științifică.

Mișcarea are succes răsunător tocmai în țările cu puternice tradiții în activitățile mediumistice și de spiritism: în primul rând America și Marea Britanie; apoi Brazilia, Japonia, Filipine și Africa. Timp de peste 1900 de ani, după vremea în care a trăit Sfântul Apostol Pavel, nu aflăm nici urmă de „vorbire în limbi” în țările fie numai și nominal creștine. Iar dacă totuși aceasta se manifestă, atunci nu este decât un fenomen pasager cu coloratură de isterie; aceasta tocmai până în secolul al XX-lea, când apare Mișcarea Penticostală, după cum subliniază un cunoscut istoric al fenomenelor de „entuziasm” religios.⁷⁷

Deci, dacă aceste fenomene lipsesc aproape cu desăvârșire din lumea și epoca creștină, ele constituie în schimb regulă în religiile primitive și reapar în forță în secolul XX, printre spiritiștii, mediumii și demonizații zilelor noastre. Formulele în care se „interpretează” și se „profetizează” în cadrul serviciilor „harismatice” sunt vagi și stereotipe, lipsind orice conținut specific profetic sau creștin. Doctrina este în întregime subordonată practicii. Sloganul repetat la nesfârșit de „harismatici”, în a cărei capcană, după cum ne amintim, cad și victimele hinduismului, este magica formulă „Merge!”.

Nu mai poate rămâne nici o îndoială că „renașterea harismatică”, sub aspectul manifestărilor ei, este mult mai apropiată de spiritism și de religiile necreștine, decât de Creștinismul Ortodox. Dar exemplele nu se opresc aici.

În afară de cărțile Dr. Koch nu am citat până acum

⁷⁷ Ronald A. Knox, *Enthusiasm, A Chapter in the History of Religion – Entuziasmul, capitol al Istoriei Religiilor*, Oxford, Galaxy Book, 1961, pp. 550-551.

decât mărturiile celor favorabili „renașterii harismatice”, care au vorbit convinși fiind că se referă la lucrările Duhului Sfânt.

Dar să-i ascultăm acum și pe cei care au părăsit mișcarea „harismatică”, sau au refuzat să i se alăture, pentru că au simțit că „duhul care o animă nu este Duhul Sfânt”.

1. „Un tânăr din Leicester (Anglia) povestește următoarele: Prietenul lui și cu el se convertiseră de câțiva ani, când într-o zi au fost invitați la întâlnirea unui grup de vorbitori în limbi. Atmosfera întrunirii i-a prins și ulterior s-au rugat ca să primească noua binecuvântare și botezul în Duhul Sfânt.

După o rugăciune intensă au simțit cum ceva fierbinte se înstăpânește peste ei. Simțeau o exaltare interioară. Timp de câteva săptămâni și-au trăit cu entuziasm senzațiile, ale căror valuri însă cu timpul au început să scadă. Tânărul a remarcat în schimb că îi pierduse orice dorință de a mai citi Biblia și de a se mai ruga.

Analizându-și experiența în lumina Scripturii, și-a dat seama că nu este de la Dumnezeu. Întorcându-se, s-a pocăit și a dat toată întâmplarea pe față... Prietenul lui însă a continuat să frecventeze cercul „limbilor”, ceea ce practic l-a distrus. La ora actuală nici nu-l mai preocupă ideea de a viețui ca un creștin” (Koch, p. 28).

2. Doi pastori protestanți s-au dus la o adunare de rugăciune „harismatică” ce avea loc într-o biserică presbiteriană din Hollywood. „Mai înainte am căzut amândoi de acord ca, de îndată ce vom auzi pe primul ins vorbind în limbi, să ne rugăm amândoi cam așa: „Doamne, dacă acest dar este de la Tine, binecuvântează pe fratele, iar

dacă nu este, fă-l să înceteze și să nu mai poată vorbi în limbi în prezența noastră”.

Întrunirea s-a deschis cu rugăciunea unui tânăr, după care toți au putut începe să se roage. O femeie a început să se roage într-o limbă străină, fluent și fără nici o ezitare. Nimeni nu a tradus. Părintele B. și cu mine am început să ne rugăm în taină așa cum conveniserăm. Și ce s-a întâmplat? Nu a mai vorbit nimeni în limbi, deși în grupul acela toți, cu excepția unui arhitect, vorbeau curent în limbi necunoscute”. (Koch, p. 15). Să nu pierdem din vedere că, în lipsa solidarității de credință de tip mediumistic, fenomenul nu se manifestă.

3. „O femeie din San Diego, California, a venit la mine să-mi ceară sfatul. Mi-a povestit ce lucru îngrozitor i s-a întâmplat cu ocazia unei activități misionare purtate de un membru al mișcării „limbilor”. S-a dus și ea la întrunirile lui în care acesta vorbea de necesitatea vorbirii în limbi și odată după cuvântare a rămas mai la urmă, îngăduind ca respectivul să-și pună mâinile pe creștetul ei spre a o boteza în Duhul și întru vorbirea în limbi. În clipa aceea a căzut la pământ inconștientă.

Când și-a revenit, era pe jos și gura și se mișca automat, deschizându-i-se și închizându-i-se, fără să poată scoate însă nici un sunet. Era înspăimântată. În jurul ei stăteau în picioare un grup de adepți ai evanghelistului aceluia care exclamau: „O, soră, ce minunat ai vorbit în limbi! Acum ai cu adevărat în tine pe Duhul Sfânt”. Victima acestui așa-zis botez s-a vindecat până la urmă și nu s-a mai dus niciodată la astfel de întruniri. Când a venit la mine pentru sfat, încă mai suferea de pe urma efectelor acestui „botez spiritual” (Koch, p. 26).

4. Un creștin ortodox din California povestește despre întâlnirea pe care a avut-o cu un pastor „plin de duh”, aderent împreună cu reprezentanți de frunte catolici, protestanți și penticostali, la platforma comună a „renașterii harismatice”. A vorbit în limbi timp de cinci ore și a folosit toate artificiile (psihologice, hipnotice, de „punerea mâinilor”) pentru a induce în cei prezenți dorința de a primi „botezul Duhului”. A fost o scenă penibilă și îngrozitoare.

Când și-a pus mâinile peste prietena noastră, ea a început să scoată niște sunete guturale, să geamă, să plângă și să țipe. Misionarul era foarte încântat de toate acestea. Zicea că fata suferă pentru ceilalți și că se roagă pentru ei. Când și-a „pus mâinile” pe capul meu, am avut presentimentul unui rău real, palpabil. În „limbile” lui se amestecau totuși și cuvinte în engleză: „Ai darul profeției, o simt. Deschide-ți doar gura și se va rosti de la sine. De ce blochezi Duhul și nu-l lași să vorbească?” Cu mila și ajutorul lui Dumnezeu mi-am ținut gura închisă, căci sunt sigur că dacă aș fi vorbit, altcineva s-ar fi auzit prin mine” (comunicare personală).

5. Cititorii revistei „The Orthodox Word” (Cuvântul ortodox) își amintesc de „privegherea” organizată de Arhidioceza siriană antiohiană a New York-ului, la convenția sa de la Chicago, din august 1970, la care, după ce s-a creat o atmosferă paroxistică de sentimentalism și emoție, unii tineri au început să „depună mărturie” despre cum îi mișcă pe ei „duhul”. Dar multe alte persoane care s-au aflat acolo au relatat după aceea că atmosfera era „apăsătoare și plină de presimțiri rele”, „paralizantă și malefică” și că numai cu rugăciunile Sf. Herman al Alaskăi, a cărui icoană se afla în acea

încăpere, s-a putut risipi acea atmosferă și o dată cu ea întreaga adunare (O.W., 1970, nr. 4-5, pp.196-199).

Există numeroase alte cazuri de oameni care și-au pierdut astfel orice interes pentru rugăciune, lecturi din Sfânta Scriptură și pentru creștinism în general și care au ajuns chiar să creadă, după cum nu s-a sfiit să mărturisească un tânăr student, că „nici măcar nu va mai avea nevoie să citească Biblia. Dumnezeu Tatăl Însuși va veni și va vorbi cu el în persoană” (Koch, p. 29).

Vom avea ocazia să cităm încă mărturiile multora care continuă să creadă că nu e nimic negativ sau rău în experiențele „harismatice”, al căror sens nu vom întârzia să-l analizăm. Oricum, fără să tragem concluzii definitive cu privire la natura exactă a „duhului” care provoacă fenomenele „harismatice” și, pe baza probelor evidențiate până acum, putem să fim de acord cu Dr. Koch, fără teamă că greșim, asupra următorului aspect:

„Mișcarea vorbirii în limbi este expresia unei condiții psihice delirante în cadrul căreia apar manifestări demonice” (Koch, p. 47). Ceea ce vrea să spună că această mișcare este cu siguranță „delirantă”, prin aceea că se lasă dominată de un „spirit” care nu este Duhul Sfânt. Nu este demonică în sine sau în intențiile sale (asa cum neîndoielnic sunt satanismul și ocultismul contemporan), ci prin natura ei ea disponibilizează și deschide pe oameni spre a accepta manifestarea unor forțe în mod evident demonice, a căror prezentă s-a simțit deslușit în numeroase astfel de ocazii.

Referitor la natura exactă a „limbilor” care se vorbesc astăzi, nu se poate da un răspuns simplu. Ceea ce știm sigur, este că în mișcările pentecostale, ca și în spiritism, atât elementele de fraudă, cât și cele de sugestie joacă un rol nu puțin important; ele sunt

folosite în cercurile „harismatice” pentru a crea o presiune psihică de natură să forțeze fenomenele să apară.

Iată ce spune membrul „Mișcării lui Iisus”, o sectă predominant pentecostală: „vorbirea mea în limbi era pur și simplu o cheștie emoțională în care nu făceam altceva decât să balmăjesc niște cuvinte”.

Iar altul recunoaște cinstit: „Când am intrat prima dată în secta aceea, cei de acolo mi-au spus că (vorbirea în limbi) era o cheștie care pur și simplu trebuia făcută. Așa că m-am rugat s-o pot face, și n-am reușit decât să mă iau după ei și să-i imit, așa încât să creadă că am primit și eu darul” (Ortega, p. 49). Deci nu puține dintre presupusele „limbi” sunt fără îndoială neautentice, sau în cel mai bun caz produsul autosugestiei sau al unei stări emoționale de cvasiisterie.

Pe de altă parte, cazuri de vorbiri pentecostale în limbi neînvățate anterior există, și sunt bine documentate (Sherill, pp. 90-95); este atestat de asemenea că mulți vorbitori „în limbi” nu au aspect isteric deloc, ci dimpotrivă, o fac cu calm, siguranță și naturalețe. S-a mai constatat de asemenea faptul neobișnuit al fenomenului corelativ de „cântare în limbi”, în care „spiritul” inspira și linia melodică pe care mulți o armonizează cu vocile lor, producându-se un efect „având în el ceva vrăjitoresc dar în același timp extraordinar de frumos” (Sherill, p. 118), „de neimaginat și neverosimil sub aspect uman” (Williams, p. 33).

Iată că explicațiile „vorbirii în limbi” contemporane nu par a fi doar de natură emoțional – psihologică. Dacă acest fenomen nu este produs prin lucrarea Duhului Sfânt – și faptul este demonstrat din abundență – atunci el, ca manifestare „supranaturală”, nu poate fi decât produsul unui dar provenind de la un alt fel de duh.

Pentru a-l identifica mai cu precizie și pentru a înțelege mai deplin mișcarea „harismatică”, nu doar ca fenomen, ci și ca „spiritualitate”, va trebui să studiem mai cu atenție sursele tradiției patristice ortodoxe. Va trebui în primul rând să ne raportăm la tradiția ortodoxă ascetică, la care ne-am mai referit deja în capitolele anterioare, când încercam să înțelegem atracția exercitată de hinduism. Era vorba acolo de conceptul de înșelăciune diavolească.

5. Înșelăciunea diavolească

Este o problemă cheie a învățaturii ascetice a Bisericii Ortodoxe, complet absentă din lumea romano-catolico-protestantă, pe terenul căreia s-a produs mișcarea „harismatică”. Astfel ne și explicăm cum o înșelăciune de asemenea dimensiuni a putut să antreneze mase întregi de „creștini”, chiar dacă doar cu numele, și cum un „profet” de felul lui Nicolae Berdiaev, care vine dintr-o spiritualitate ortodoxă, poate să considere că este absolut esențial ca „noua eră a Duhului Sfânt să se lipsească cu desăvârșire de viziunea ascetică asupra lumii”.

Iată cum. Viziunea ascetică ortodoxă asupra lumii este singura de natură să ofere oamenilor mijloacele de a continua să lucreze toată viața lor pentru dobândirea Duhului Sfânt, odată ce L-au primit prin Taina Sfântului Botez și a ungerii cu Sfântul și Marele Mir. Ea este singura în măsură să ne permită deosebirea duhurilor (discernământul spiritual, duhovnicesc) prin care să ne putem păzi de înșelăciunea diavolească.

„Noua spiritualitate”, la care visa Berdiaev și pe care

o practică de fapt „mișcarea harismatică”, are o bază cu totul diferită, în lumina învățaturii ascetice ortodoxe, ea dovedindu-se a fi o fraudă. Ca atare cele două concepții sunt radical incompatibile: ca să accepti „noua spiritualitate” a „renașterii harismatice”, trebuie să respingi mai întâi Ortodoxia. Și invers, ca să rămâi în continuare cu adevărat creștin ortodox, trebuie neapărat să respingi hotărât „renașterea harismatică”, care nu este altceva decât o ortodoxie falsificată.

Pentru a face acest lucru mai clar, vom oferi în continuare în rezumat învățătura Bisericii Ortodoxe despre înșelăciunea diavolească, așa cum a formulat-o Episcopul Ignatie Briancianinov, el însuși un Părinte al Bisericii Ortodoxe din timpurile mai apropiate de noi (secolul XIX).

Există două forme principale de înșelăciune diavolească. Prima și cea mai spectaculoasă dintre ele apare atunci când cineva se luptă să dobândească un înalt nivel spiritual și să se învrednicească chiar de viziuni, fără să se fi curățit în prealabil de patimi, bazându-se exclusiv pe înțelepciunea sa. Unei asemenea persoane diavolul îi dăruiește „viziuni” pe măsură. Exemplele abundă în Viețile Sfinților, carte de căpătâi a învățaturii ascetice ortodoxe.

Astfel, Sfântul Nichita, episcopul Novgorodului (31 ianuarie), s-a retras în pustie nepregătit fiind și contra sfatului starețului său. Făcând astfel, nu mult după aceea a început să audă o voce rugându-se împreună cu el. Mai apoi i-a vorbit „Domnul” însuși, trimițându-i un „înger” care se ruga în locul lui și îl îndemna să citească cărți, în loc să se roage și să-i povățuiască pe cei care veneau la el pentru sfat.

Și așa a trăit o vreme, văzându-l mereu pe „înger”

rugându-se lângă el, iar oamenii care îl cercetau erau copleșiți de înțelepciunea lui și de „darurile Duhului Sfânt” de care părea că este plin, inclusiv de darul „profețiilor” care întotdeauna se împlineau.

Înșelăciunea s-a dat pe față doar în momentul în care Părinții din mănăstire au aflat de împotrivirea lui față de Noul Testament, căci din Vechiul Testament, pe care nu-l citise niciodată, putea cita pe de rost. Numai prin rugăciunile Părinților s-a întors monahul Nichita la pocăință. „Minunile” au încetat, iar cel pocăit a ajuns mai târziu la măsura sfințeniei.

Tot astfel, Sfântul Isaac din Peșterile Kievului (14 februarie), care a văzut o lumină mare și în mijlocul ei pe „Hristos înconjurat de îngeri”. Fără să se însemne cu semnul Sfintei Cruci, Isaac i s-a închinat și îndată diavolul a luat putere asupra lui, încingându-l într-un joc drăcesc și lăsându-l după aceea abia viu. Și acesta a ajuns mai târziu, prin pocăință, la măsura adevăratei sfințenii.

Sunt multe cazuri în care „Hristos”, înconjurat de „îngeri”, apare unor nevoitori în vedenie, dăruindu-le puteri mari și „daruri ale Duhului Sfânt”, pentru ca apoi acești monahi asceti înșelați de diavol să cadă în nebunie sau în sinucidere.

Există însă și o formă de înșelăciune diavolească mai obișnuită și mai puțin spectaculoasă, care nu oferă victimelor ei viziuni extraordinare, ci doar exaltate „sentimente religioase”. Aceasta se întâmplă, după cum scrie Episcopul Ignatie, „atunci când inima dorește și se străduiește să obțină bucuria cugetărilor sfinte și dumnezeiești, nefiind încă pregătită pentru ele. Cel care nu are o inimă înfrântă, cel care se bazează pe faptele sale și pe vrednicia sa, cel care nu se ține strâns de învățătura Bisericii Ortodoxe, ci urmează unei alte

„tradiții”, pe baza căreia își formează propria concepție de viață, acela este stăpânit de înșelăciune diavolească”.

Aceasta este starea și condiția spirituală reală a adeptilor „renașterii harismatice”, în care ei se află chiar fără știrea lor. Vom vedea clar acest lucru examinându-le practicile și concepția și comparându-le cu învățătura Sfinților Părinți, punct cu punct.

A. Atitudinea față de experiențele „spirituale”

Cunoscând foarte puțin sau nimic din adevărata credință și spiritualitate creștină bazată pe Sfintele Taine ale Bisericii întemeiate de Hristos, pe Sfinții Săi Apostoli, a căror învățatură rămâne mereu vie prin Sfinții Părinți, cei care se raliază mișcării „harismatice” nu au nici un criteriu de deosebire între harul lui Dumnezeu și falsificările lui. Toți autorii „harismatici” demonstrează, într-o măsură mai mare sau mai mică, o lipsă totală de precauție în atitudinile pe care le au față de propriile lor experiențe. Unii dintre catolici aderenți la mișcarea „harismatică”, „scot diavoli” chiar înainte de a cere „Botezul Duhului”. Dar eficacitatea acestui act, cum vom vedea îndată, ne amintește de iudeii din Faptele Apostolilor (19,15), cărora diavolul pe care voiau ei să-l scoată le răspundea: Pe Iisus îl cunosc și îl știu și pe Pavel; dar voi cine sunteți?

Sfântul Ioan Casian, unul din marii Sfinți Părinți din Apusul Ortodox din secolul V, în „Convorbirea despre daruri dumnezeiești” spune: „Cel care crede că are darul vindecărilor, umflându-se de trufie, cade și mai rău. Demonii se prefac că sunt arși și alungați din trupurile celor stăpâniți de ei prin sfințenia oamenilor

despre care, cu adevărat știu că nu sunt sfinți.

Despre aceștia în Scriptură se spune: *Se vor ridica hristoși mincinoși, și prooroci mincinoși și vor face semne mari și minuni, ca să amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși.*⁷⁸

„Vizionarul” suedez Emanuel Swedenborg (secolul XVIII), straniul precursor al revivalismului „spiritual” și ocult din zilele noastre, avea o temeinică și îndelungată experiență de (între) vedere și comunicare cu spiritele. El distingea între două feluri de spirite, cele „bune” și cele „rele”. Aceste experiențe au fost recent confirmate de descoperirile unui psihiatru, care lucrează cu pacienți ce suferă de halucinații, în cadrul clinicii de boli mintale din Ukiah, statul California. Acest psihiatru a luat în serios vocile pe care le auzeau pacienții săi și a întreprins o serie de „dialoguri” cu ele (prin intermediul chiar al pacienților).

A tras concluzia, ca și Swedenborg, că există două categorii foarte diferite de „ființe” care intră în contact cu pacienții: una mai „înaltă” sau „superioară” și alta mai „joasă” sau „inferioară”. Iată relatarea sa: „Vocile inferioare seamănă cu cele ale bețivilor dintr-un bar, care sâcâie pe cei pe care li se cășună, până la exasperare. Ele sugerează pacienților acte scabroase și apoi îi ceartă când aceștia le dau atenție. Ele depistează punctul slab al conștiinței și acționează, interminabil asupra lui... Vocabularul lor este limitat, ca și varietatea termenilor, în schimb prezintă voința persistentă de a distruge... se opresc asupra fiecărei slăbiciuni și fiecărei idei în care crede pacientul, pretind că au puteri nemăsurate, mint, fac promisiuni, toate în scopul de a submina voința

⁷⁸ Trad. rom. Prof. David Popescu, în Sfântul Ioan Casian, Scrieri alese, Părinți și Scriitori Bisericești vol 57, Ed. Inst. Biblic al B.O.R, Bucuresti, 1990, p. 569. (n. tr.).

pacientului... Spiritele inferioare sunt în totalitate nere-
ligioase sau antireligioase. Unuia dintre pacienți i-au
apărut sub chipul diavolilor convenționali și chiar i s-au
prezentat ca atare.

În contrast direct cu aceste voci stau halucinațiile
de ordin superior... Vom ilustra acest contrast prin
experiența unuia dintre pacienți. La un moment dat a
auzit niște voci (aparținând ordinului inferior) certându-
se multă vreme între ele despre modul în care vor să-l
omoare. Dar în același timp, în timpul nopții văzu o
lumină ca soarele apropiindu-se de el. Și-a dat seama că
era de un ordin diferit, pentru că lumina aceea îi res-
pecta libertatea și se retrăgea când vedea că-l sperie.
Când omul a fost încurajat să se apropie de acest soare
prietenos el se trezi deodată într-o lume a supra-
naturalului...

Odată⁷⁹ i-a apărut un chip extraordinar de puternic
și de impresionant, care, parcă era al lui Hristos... Unii
pacienți fac simultan experiența halucinațiilor de ambele
ordine și se simt prinși la mijloc între un iad și un rai
personal. Mulți nu cunosc decât atacurile ordinului
inferior. Ordinul superior se prevalează de putere asupra
celui inferior, putere pe care o și demonstrează din timp
în timp, dar nu suficient, încât să liniștească mințile
chinuite ale bolnavilor... Ordinul superior pare să fie
deosebit de înzestrat, de sensibil, de înțelept și religios”.

Creștinul ortodox, care citește cu pătrundere Viețile
Sfinților și alte scrieri patristice, știe că toate aceste
spirite, fie ele „inferioare” sau „superioare”, sunt demoni,
și că deosebirea între adevăratele duhuri bune (îngeri) și

⁷⁹ Wilson van Dusen, *The Presence of the Other Worlds*, (Prezente din alte
lumi), Harper & Row, New York, 1974, pp. 120-125.

demoni nu se poate face pe baza sentimentelor și ideilor personale. Răspândita practică a „exorcismelor” din cercurile „harismatice” nu oferă nici o garanție a izgonirii reale a duhurilor; astfel de exorcisme întâlnim și la șamanii primitivi, care le practică cu succes,⁸⁰ și care știu și ei că există mai multe feluri de „duhuri”, care în proporție de sută la sută, nu sunt altceva decât demoni, fie că par să fugă atunci când sunt izgoșiți, fie că vin atunci când șamanii îi invocă pentru a obține de la ei diferite puteri.

Desigur, nimeni nu ignoră că „mișcarea harismatică”, în general, este ferm orientată contra curentelor șamaniste și ocultiste contemporane. Dar să nu uităm că, în subtilitatea lor, diavolii au capacitatea de a se transforma în „îngeri de lumină” (II Cor. 11, 14) și că ne trebuie o mare capacitate de discernământ și o mare smerenie și neîncredere în experiențele noastre „spirituale”, oricât de extraordinare ar putea părea ele, pentru a nu fi înșelați. În fața dușmanului subtil și invizibil, care duce contra omenirii un război pe viață și pe moarte, credulitatea și ignoranța celor ce urmează mai mult sau mai puțin orbește „harismaticilor” nu este altceva decât o invitație deschisă.

De exemplu, un pastor recomanda meditația asupra unor pasaje scripturistice și apoi notarea pe hârtie a oricărui gând „declanșat” de lectură, „căci acela este mesajul personal al Duhului Sfânt către voi” (Cristenson, p.139).

Dar oricine studiază serios spiritualitatea creștină, știe că „la începutul vieții monastice unii dintre necurații

⁸⁰ Vezi I. H. Lewis, *Extatic Religion, An Anthropological Study of Spirit Possession and Shamanism* – Religia extatică, Studiu antropologic despre fenomenele de posedare și despre șamanism, – Penguin Books, Baltimore, 1971, pp. 45, 88, 156 etc. și ilustrația 9.

draci trimit gânduri, mai ales începătorilor, cum că ei s-ar bizui să tâlmăcească locuri din Sfânta Scriptură... și așa îi înșeală, împingându-i la erezie și hulă”.⁸¹

Din păcate atitudinea creștinilor ortodocși, care se alătură „revivalismului harismatic”, nu se deosebește prin nimic de cea a protestanților și a catolicilor. Sunt creștini ortodocși care, în mod evident, nu cunosc deloc sau cunosc slab textele patristice și Viețile Sfinților, iar atunci când citează din aceste scrieri, o fac nesocotind complet contextul (vezi mai jos din Sfântul Serafim).

Atracția „harismatică” se exercită mai ales prin experiența pe care o promite. Creștinii ortodocși capabili să distingă formele adesea foarte subtile de înșelăciune diavolească (în care mândria capătă chipul smereniei), doar pe baza simțirii lor, fără să fie înarmați cu cunoașterea textelor patristice sunt foarte rari. Aceste deosebiri nu le pot face decât cei care duc o viață duhovnicească înaltă în rugăciune, post și smerenie, și care au asimilat tradiția vie a Sfinților Părinți în propria lor concepție de viață și în viețuirea lor intimă.

Cum este pregătit deci creștinul ortodox împotriva înșelăciunii diavolești?

El are la îndemână întregile scrieri de învățătură ale Sfinților Părinți inspirate de Dumnezeu, care, împreună cu Sfânta Scriptură, prezintă concepția pe care, Biserica lui Hristos o are de 1900 de ani încoace cu privire la toate posibilele chipuri de experiențe duhovnicești, și pseudo duhovnicești.

Vom vedea, în cele ce urmează, că această tradiție oferă o judecată foarte sigură și lipsită de orice fel de echivoc la adresa problemei cheie pe care o ridică

⁸¹ The Ladder of St. John, Step 26:152 – Vezi Filocalia Rom., vol 9; Sfântul Ioan Scărarul, *Scara dumnezeiescului urcuș*, pp 317-377, trad. Pr. Dumitru Stăniloae.

mișcarea „harismatică”: posibilitatea unei „revărsări” generalizate a Duhului Sfânt în vremurile din urmă. Dar chiar înainte de a trece la studierea atitudinii Sfinților Părinți asupra acestei controversă, creștinul ortodox se poate păzi fără greș contra oricărei înșelăciuni tocmai prin aceea că el știe nu numai că înșelăciunea există, ci știe că există pretutindeni, chiar și în interiorul lui.

Episcopul Ignatie scrie: „Cu toții ne aflăm în înșelăciune. Conștiința acestui fapt ne păzește ea însăși de înșelăciune. Este o mare înșelăciune să crezi că nu poți să fii înșelat”. El îl citează pe Sfântul Grigorie Sinaitul, care ne avertizează: „Nu este puțin lucru să dobândești înțelegerea exactă a lucrurilor și să te eliberezi de toate cele ce se opun harului; căci înșelăciunea diavolească se arată de obicei, mai ales începătorilor, sub forma adevărului și a virtuții”. Apoi zice: „Dumnezeu nu se supără pe acela care, temându-se de înșelăciune, se păzește pe sine cu mare frică, neîncrezându-se, în semne, chiar când sunt de la Dumnezeu. Dimpotrivă, pe unul ca acesta Dumnezeu îl cinstește pentru dreapta lui socoteală”.

Deci, necunoscând nimic despre acest război nevăzut și fiind total nepregătiți pentru el, necunoscând măcar că există un nivel de activitate în realitatea spirituală care se numește înșelăciune diavolească, catolici, protestanți și creștini ortodocși ignoranți ai propriei lor tradiții ortodoxe se duc la adunările „harismatice” ca să se „boteze” sau să se umple cu „Duhul Sfânt”. Atmosfera însăși a acestor adunări este foarte ambiguă, ea fiind declarată intenționat „deschisă” activității oricăror posibile „spirite”.

Iată cum descriau niște catolici – care susțin că sunt mai cu băgare de seamă decât protestanții –, unele dintre întâlnirile lor pentecostale din America: „Totul se

petrecea fără bariere, fără inhibiții... Sedeau picior peste picior direct pe podea. Doamne în pantaloni lejeri. Un „călugăr” îmbrăcat în alb. Unii fumau, se serveau și cafele. Rugăciunea se făcea foarte liber, dar într-un mod care aducea mai mult a distracție. La asta se refereau ei când afirmau că Duhul Sfânt se sălășluiește între ei?”

Iar la o altă întrunire pentecostală catolică: „Semăna foarte bine cu un cocteil, cu excepția faptului că nu se consumau băuturi alcoolice” (Ranaghan. pp. 209, 157).

Și la alte întâlniri „harismatice” interconfesionale, atmosfera este suficient de intimă, ca nimeni să nu fie surprins dacă „duhul” o inspire pe o doamnă mai în vârstă să se ridice în picioare în toiul unui acces de plâns general și să „danseze...” (Sherill, p.118).

Sobrietatea unui creștin ortodox este în primul rând izbită de această atmosferă, din care lipsește orice element de taină sau de cutremur, care lui îi este atât de familiar, și care decurge firesc din frica de Dumnezeu. Iar primele lui impresii sunt confirmate cu putere, când observă straniile efecte pe care le produce „duhul” pentecostal, când se coboară peste această adunare „lipsită de constrângeri”. La aceste efecte ne vom opri în continuare, aducându-le în fața judecății sigure a învățaturii Sfinților Părinți ai Bisericii Ortodoxe.

B. Reacții fizice care însoțesc experiența harismatică

Reacția cea mai frecventă a celor care se „botează în Duhul Sfânt” este râsul. Un credincios catolic spune: „Totul era așa de vesel încât, de acolo de unde ședeam pe podea, nu mă puteam abține să nu râd” (Ranaghan, p. 28). Un altul: „Sentimentul prezenței și iubirii lui

Dumnezeu era atât de puternic, încât în toată acea jumătate de oră petrecută (șezând pe podea) în capelă nu am făcut altceva decât să râd de bucurie că Dumnezeu ne iubește” (p. 64).

Un protestant își amintește de „botezul” său: „Am început să râd foarte tare... la fel de tare ca atunci când nu mai ești în stare nici să vorbești despre lucrul care provoacă bucuria. Mă țineam cu mâinile de burtă de atâta râs, până când am căzut pe spate” (Sherill, p. 113).

Alt protestant: „Noua limbă pe care o promisem era împletită cu accese de veselie din care orice inhibiție sau teamă care mă stăpâneau în trecut dispăruseră. Era o limbă a râsului” (Sherill, p. 115).

Se pot aduce nenumărate exemple care să ilustreze această bizară reacție la niște experiențe „spirituale”, căci unii apologeți „harismatici” au elaborat chiar o întreagă filozofie a „bucuriei duhovnicești” și a „nebuniei pentru Dumnezeu”, care să o susțină. Această „filozofie” însă nu are nimic de-a face cu Creștinismul. În întreaga istorie a gândirii și trăirii creștine nu se cunoaște nimic și nici nu s-a pomenit vreodată de „râsul Duhului Sfânt”.

Dar tocmai acest „râs” este elementul care ne indică precis că „mișcarea harismatică” pentecostală este o orientare religioasă total străină de creștinism. El este pur lumesc și chiar păgân, și dacă el nu se datorează unor reacții de tip isteric, atunci el nu se poate datora decât diferitelor grade de „posedare” din partea unuia sau mai multor zei păgâni, care, în limbaj creștin ortodox, se numesc diavoli.

Dăm aici ca termen de comparație experiența de „inițiere” a unui eskimos păgân la șamanism: „Întârziind prilejul acestei inițieri, mă trezeam deseori plângând de

nefericire fără să-mi dau seama din ce cauză. Apoi, tot din senin, mă cuprindea o bucurie atât de mare și inexplicabilă și atât de puternică, încât nu mă puteam abține să nu izbucnesc în cântece în care nu era loc decât pentru un singur cuvânt: „Bucurie! Bucurie!”

Cu ocazia unui astfel de acces extraordinar de bucurie misterioasă am devenit eu țaman (vrăjitor). Simțeam și auzeam totul în jurul meu într-un mod cu totul diferit. Îmi dobândisem iluminarea... și nu numai că puteam vedea prin întunericul vieții din jurul meu, dar aceeași lumină strălucitoare străbătea și din mine... și toate spiritele pământului, ale văzduhului și apelor mării veneau acum la mine, făcându-se ajutoarele mele” (Lewis, Extatic Religion, p. 37).

Deci să nu ne surprindă faptul că un număr atât de mare de „creștini” creduli, lăsându-se de bună voie pradă unor astfel de experiențe păgâne, le interpretează pe acestea ca fiind de esență „creștină”. Psihologic și la suprafață, ei rămân în continuare creștini, dar de fapt, din punct de vedere adânc spiritual, ei se angajează în atitudini și practici distinct necreștine.

Care este acum atitudinea tradiției ascetice ortodoxe față de așa-zisul „râs al Duhului Sfânt”?

Sfinții Varsanufie și Ioan,⁸² trăitori în secolul VI, dau un răspuns clar și lipsit de orice echivoc unui frate monah pe care îl chinuia această problemă: Nu există râs la cel care trăiește în frica de Dumnezeu. Sfânta Scriptură spune despre nebun că atunci când râde, își înalță glasul (Isus Sirah 21, 22; 27, 13), iar cuvântul lui este plin de tulburare și lipsit de harul lui Dumnezeu”.

Sfântul Efrem Sirul învață și el limpede: Râsul și îndrăzneala sunt începutul stricării sufletului. Dacă le

⁸² Filocalia rom. vol. XI, trad. Pr.D. Stăniloae (n. tr.).

vezi pe acestea în tine, să cunoști că ai ajuns în adâncul păcatului și fără încetare să te rogi lui Dumnezeu să te izbăvească din această moarte... Râsul alungă de la noi binecuvântarea ce s-a făgăduit celor ce plâng (Matei 5,4) și surpă ceea ce s-a clădit. Râsul alungă pe Duhul Sfânt, nu zidește sufletul, necinstește trupul. Râsul alungă virtuțile, nu-și aduce aminte de moarte și nu gândește la chinuri”⁸³. Nu este oare evident cât de departe rătăcim prin ignorarea învățăturilor de bază ale Ortodoxiei?

În timpul unui „botez” harismatic, lacrimile sunt o reacție tot atât de obișnuită ca și râsul, la nivelul reacțiilor psihice cele două fiind de altfel înrudite. Ele caracterizează indivizii, dar și grupuri întregi de persoane (caz în care nu mai sunt legate de experiența strictă a „botezului”), și se împrăștie molipsitor fără vreun motiv vizibil (Sherill, pp. 109, 117).

Autorii „harismatici” nu pun aceste lacrimi pe socoteala conștiinței, a stării de păcătoșenie în care s-ar afla cei ce plâng; ei nu explică în nici un fel aceste lacrimi, lăsând să se înțeleagă că le consideră o reacție normală la atmosfera „harismatică” din jur.

Dar Părinții ortodocși, după cum notează – Episcopul Ignatie Briancianinov, ne învață că lacrimile sunt adesea un semn al celei de a doua forme de înșelăciune diavolească. Sfântul Ioan Scărarul, enumerând diferitele stări care pricinuesc lacrimile, dintre care unele sunt rele, iar altele bune, ne îndeamnă: „Să nu crezi lacrimilor tale, până ce nu-ți vei fi curățit desăvârșit sufletul de patimi”. Iar despre un anumit fel de lacrimi el spune răspicat: „Lacrimile lipsite de rațiune nu sunt proprii naturii raționale, ci numai celei iraționale” (treapta a 7-a).

⁸³ Vezi Proloagele pe scurt și Vietile Sfinților.

Pe lângă răs sau plâns sau amândouă la un loc, „botezul cu Duhul Sfânt” mai dă naștere la reacții cum ar fi: căldura răspândită în tot trupul, multe feluri de tremurături și contorsionări, căderi pe jos. Atragem atenția că oferim aici doar exemple de reacții obișnuite în rândurile protestanților și catolicilor (care practică cultul „harismatic”, n.tr.) nu și cele care se întâlnesc la sectele pentecostale extremiste și care sunt cu mult mai spectaculoase și mai dezlănțuite.

„Când (pastorul respectiv) și-a pus mâinile pe creștetul meu, am simțit ca și cum pieptul mi s-ar fi ridicat înăuntrul capului. Au început să-mi tremure buzele, iar mintea mea să-și piardă pentru fracțiuni de secundă controlul. Apoi am început să rânjesc”. (Ranaghan, p. 67). Un altul „nu a avut nici un fel de emoție după eveniment, dar a simțit o mare căldură în corp și o senzație de bine” (Ranaghan, p. 91).

Altă mărturie: „De îndată ce am îngenunchiat, am început să tremur... Și deodată m-am umplut de „Duhul Sfânt” și mi-am dat seama că „Dumnezeu este adevărat”. Apoi am început să râd și să plâng în același timp. Următorul moment pe care mi-l amintesc este că zăceam întins în fața altarului și că eram plin de pacea lui Hristos”. (Ranaghan, p. 34).

Altul: „Mâinile mele care de obicei sunt reci din cauza unei circulații proaste, mi-au devenit calde și umede. Am simțit că mă învăluie o căldură”. (Ranaghan, p. 30). Un membru al „Mișcării lui Isus” spune: „Am simțit că ceva începe să izvorască din mine și deodată am început să vorbesc în limbi” (Ortega, p. 49).

Un apologet „harismatic” subliniază că asemenea experiențe sunt tipice la cei care se „botează cu Duhul”, „botez” care creează adesea „reacții subiective la respectivele persoane, prin care acestea simt în chip

minunat apropierea de Domnul. Acest sentiment de închinare și de adorație este atât de puternic, încât el nu se poate menține în limitele unor restricții de expresie impuse de eticheta societății noastre occidentale! De aceea în astfel de momente, unii tremură violent, alții își ridică mâinile spre Domnul, alții își ridică vocea dincolo de înălțimea normală, iar alții cad pe jos” (Lillie, p. 17).

Nu știm ce să ne mire mai tare: totala discrepanță dintre asemenea manifestări isterice și adevărata expresie a cinstirii și închinării la Dumnezeu în duh și în adevăr, sau incredibila nebunie, care îi face pe acești oameni să pună contorsiunile lor pe seama acțiunii „Duhului Sfânt”, a „inspirației divine” și a „păcii lui Hristos”.

Cert este că acești oameni, din punct de vedere spiritual și religios, nu sunt numai total lipsiți de călăuzire și de experiență, dar ei suferă din capul locului, din acest punct de vedere, de un „analfabetism” absolut. Nu se cunoaște în întreaga istorie a Creștinismului Ortodox nici o asemenea experiență „extatică” produsă de Duhul Sfânt.

Este nebunie din partea unor apologeți „harismatici” să îndrăznească să compare aceste reacții infantile și isterice, care sunt la îndemâna absolut a oricui, cu descoperirile dumnezeiești de care s-au învrednicit marii sfinți, precum Sfântul Apostol Pavel pe drumul Damascului sau Sfântul Ioan Evanghelistul în insula Patmos.

Acești sfinți au căzut într-adevăr cu fața la pământ, dar înaintea adevăratului Dumnezeu (fără să se contorsioneze și cu siguranță fără să-i apuce râsul), în timp ce pseudocreștinii nu fac altceva decât să se lase miscați de un duh invadator și să se închine doar la ei înșiși.

Cuviosul Macarie de la Optina îi scria unei persoane

care se afla într-o asemenea stare: „Gândind că vei afla iubirea lui Dumnezeu în sentimente consolatoare, tu nu-L cauți pe Dumnezeu, ci pe tine însuși, adică propria ta consolare, și ocolești adevărata cale a suferinței care duce la El, pentru că te socotești pierdut fără această consolare”.⁸⁴

Dacă aceste experiențe zise „harismatice” sunt într-adevăr religioase, atunci ele sunt de natură păgână; căci ele par să corespundă exact tipului de inițiere mediu-mistică, care se numește „experiența de posedare spirituală” și care este produsă de „o forță ce apare dinăuntru și care încearcă să pună stăpânire pe persoana respectivă” (Koch, *Occult Bondage*, p. 44).

Desigur, nu toate „botezurile cu Duhul” sunt atât de extatice ca unele din cele amintite până în prezent (deși există altele cu mult mai extatice). Dar chiar și acestea concordă cu practicile spiritiste: „Când spiritele întâmpină un medium prietenos, cu o minte pasivă și supusă, ele intră liniștite în acea persoană ca la ele acasă. Când, dimpotrivă, psihicul persoanei respective nu este perfect supus, sau pasivitatea minții nu este totală, atunci ele intră mai mult sau mai puțin forțat, ceea ce se reflectă în contorsionări ale feței și în tremurul membrelor respectivului medium” (Blackmore, *Spiritism*, p. 97).

Totuși cazurile acestea voluntare de „posedare” nu trebuie confundate cu adevăratele demonizări, prin care duhuri necurate intră și rămân permanent în persoane, producând reacții fizice și psihice pe care sursele „harismatice” nu par să le indice. „Posedarea” mediu-mistică este temporară și parțială, mediumul consimțind să fie „folosit” într-un anumit mod de către spiritul la dispoziția căruia se pune. Însă, ceea ce textele „haris-

⁸⁴ Starețul Macarie de la Optina, Harbin 1940, p. 100, rus.

matice” lasă să se înțeleagă clar, este că asemenea experiențe – atunci când sunt reale și nu simple produse ale autosugestiei – nu presupun doar exersarea sau antrenarea în vederea dezvoltării unei anumite aptitudini mediumistice, ci ele înseamnă într-adevăr posedare reală din partea unui duh. Deci au dreptate cei care susțin că se simt „plini de duh” – cu singura diferență că nu Duhul Sfânt este acela care îi umple!

Episcopul Ignatie Briancianinov dă mai multe exemple de reacții fizice ce apar de obicei la cei care cad pradă înșelăciunii demonice. Un anume monah care tremura și scotea sunete ciudate socotea că acestea sunt „roadele rugăciunii”. Altul, care prin rugăciunea extatică pe care o practica simțea o căldură atât de mare în corp, încât nu avea nevoie de haine călduroase în timpul iernii, căldura corpului lui putea fi simțită chiar și de cei din jur.

Ca principiu general, Episcopul Ignatie spune că cel de-al doilea mod de înșelăciune diavolească se arată printr-o „căldură pătimasă și materială a sângelui”. „Comportamentul misticilor latini a fost întotdeauna de tip extatic, din cauza acestei călduri pătimase, cu deosebire trupească”.

Căldura „materială” a sângelui, ca semn al celor care s-au lăsat înșelați de diavol, trebuie deosebită de căldura duhovnicească a acelor care au dobândit cu adevărat Duhul Sfânt, așa cum a fost de exemplu Sfântul Serafim de Sarov. Dar Duhul Sfânt nu se dobândește prin experiențe „extatico-harismatice”. El se dobândește pe calea lungă și anevoioasă a luptei ascetice, prin rugăciune, post, și smerenie, pe „calea suferințelor” Crucii în Biserica lui Hristos, așa cum ne învată toți Sfinții Părinți.

C. „Darurile spirituale” care însoțesc experiența „harismatică”

Avantajul de bază pe care îl invocă adepții „renașterii harismatice” este acela al dobândirii unor daruri „spirituale”, între care se numără în primul rând o nouă putere și o nouă îndrăzneală „spirituală”. Îndrăzneala este dată chiar de „experiența harismatică” în sine, de a cărei realitate nici nu ne îndoim. Ne îndoim doar de interpretarea pe care „harismaticii” o dau acestei experiențe.

Iată câteva ilustrări: „Nu am nevoie să cred în Cincizecime deoarece am văzut-o” (Ranaghan, p. 40). „Am început să am sentimentul că știu exact ce trebuie să spun celorlalți și ce anume au ei nevoie să audă... Am înțeles că Duhul Sfânt îmi dă cu adevărat îndrăzneală să o spun, iar efectul spuselor mele era foarte puternic” (ibid., p. 64). „Eram atât de ferm convins că Duhul se va ține de cuvânt, încât mă rugam fără să țin cont de vreun „dacă”. Mă rugam fiind sigur că voința mea va fi îndeplinită” (ibid., p. 67).

Să ascultăm acum și mărturia unui „ortodox”: „Ne rugăm să primim înțelepciune și devenim înțelepți în Domnul. Ne rugăm pentru iubire, și simțim imediat iubire pentru toți oamenii. Ne rugăm pentru vindecări, și ne facem sănătoși. Ne rugăm pentru minuni și, prin credință, am văzut minuni întâmplându-se în mijlocul nostru. Ne rugăm pentru semne și le primim. Ne rugăm în limbi cunoscute și în limbi necunoscute” (Logos, aprilie, 1972, p.13).

Iată cum, ceea ce se obține în tradiția ascetică ortodoxă prin ani lungi de nevoință, prin credință fierbinte și trează și din mila lui Dumnezeu, pretind unii

că se câștigă cît ai clipi din ochi prin experiența „harismatică”. Că Sfinților Apostoli și Mucenici li se dăruia, printr-un har special al lui Dumnezeu, o mare îndrăzneală în veștirea cuvântului Lui, este foarte adevărat. Însă este de răs dorința unora, care nu au nici o idee despre ceea ce înseamnă harul dumnezeiesc, de a se pretinde comparabili cu acești mari sfinți.

Bazându-se pe o experiență care este de fapt o înșelăciune, îndrăzneala „harismaticilor” nu este decât o imitație înfierbântată de tip „revivalist” a adevăratei îndrăzneli creștine și care constituie un semn sigur și distinctiv că cel care o are se află pradă înșelăciunii „harismatice”.

Episcopul Ignatie atrage atenția că „încrederea în sine și îndrăzneala sunt vizibile la cei care au căzut pradă înșelăciunii diavolului, și care au impresia că sunt sfinți sau că se află pe calea înaintării duhovnicești”. „Cei care suferă de această înșelăciune, au un stil extraordinar de pompos: ei sunt parcă îmbătați de propriul lor sine, văzând în aceasta, tocmai din cauză că se înșeală pe ei înșiși, un semn de mare har. Ei nu mai pot ieși din marea lor mândrie și buna lor părere față de ei înșiși. Unii ca aceștia sunt socotiți smeriți doar de cei care judecă după aparențe, iar nu după roade”.

În afară de „vorbirea în limbi” propriu-zisă, cel mai frecvent dar „supranatural” pe care îl capătă cei „botezați în Duhul” este receptarea directă a „mesajelor de la Dumnezeu”, care se face în forma „profețiilor” și a „tălmăcirilor” sau (a „interpretărilor”).

Iată ce spune o tânără catolică despre prietenii ei „harismatici”: „Pe câțiva dintre ei i-am văzut vorbind în limbi, și, uneori înțelegeam ce spun. Erau întotdeauna mesaje de alinare și bucurie în Domnul”. Iată ideea unei alte „tălmăciri”: „Era transmise însăși cuvintele lui

Dumnezeu, într-un mesaj de mângâiere” (Ranaghan, p.32).

Îndrăzneala acestor mesaje nu cunoaște limite. În cadrul altei adunări, „o femeie a anunțat că va transmite un „mesaj de la Dumnezeu”, pe care l-a redat vorbind la persoana întâi” (ibid., p.2). Un protestant „harismatic” notează că în astfel de mesaje „cuvântul lui Dumnezeu se transmite fără nici un fel de intermediere... Cuvântul se poate transmite brusc prin oricine dintre cei de față, astfel încât mereu se aude câte un „așa grăiește Domnul”, din mijlocul adunării. De cele mai multe ori aceste mesaje sunt rostite la persoana întâi; un altul foarte des auzit este: „Am venit să vă binecuvânteț” (Williams, p.27).

Sistematizăm acum câteva dintre „profețiile” și „tălmăcirile” cele mai caracteristice exemplificate de propaganda „harismatică”:

1. Fiți asemenea copacului ce se apleacă după voința lui, care își înfinge rădăcinile în puterea lui, și care atinge cu ramurile sale iubirea și lumina lui” (Ford, p.35).

2. „Așa cum Duhul Sfânt a umbrat pe Maria, care a luat în pânțece pe Iisus, tot așa Duhul Sfânt suflă peste voi și Iisus apare în mijlocul vostru” – mesaj transmis în limbi de către un romano-catolic și „tălmăcit” de un protestant.

3. „Pașii celui care a străbătut ulițele Ierusalimului sunt în urma noastră. Privirea sa îi vindecă pe cei care vin către el și îi ucide pe cei care fug de el” – mesaj special la adresa unui membru al respectivului grup de rugăciune.

4. „Vă întind mâna. Nu trebuie decât să mi-o dați pe a voastră și eu vă voi conduce”. Același mesaj se dăduse cu câteva minute mai devreme unui preot romano-catolic, care se afla într-o cameră alăturată. El și l-a notat și, intrând în camera de rugăciune, l-a auzit repetându-se identic, cu exact aceleași cuvinte pe care le notase pe carnețel (Ranaghan, p.54).

5. „Nu te tulbura, sunt mulțumit de calea pe care ai luat-o. Țți este greu, dar prin aceasta aduci multă mângâiere altuia”. Acest mesaj a liniștit una din persoanele prezente care era îngrijorată din pricina unei hotărâri dificile pe care tocmai o luase (Sherill, p.88).

6. „Soția mea a intrat și a început să cânte la orgă. Deodată Duhul lui Dumnezeu a coborât asupra ei, făcând-o să vorbească în limbi și să profetească: „Fiul meu, sunt cu tine. Pentru că mi-ai fost credincios în lucrurile mici, te voi răsplăti folosindu-te la lucruri mai mari. Te călăuzesc, ținându-te de mână. Eu te călăuzesc, nu te teme. Ești ținta voinței Mele. Nu privi nici la stânga, nici la dreapta, ci continuă cum ai început”. Această „profeție” a fost însoțită de o „vedenie” care a determinat crearea unei foarte mari și influente fundații pentecostale, sub numele de „Full Gospel Business Men's Fellowship Internațional” (Frăția internațională evanghelică a oamenilor de afaceri).⁸⁵

Bazându-ne pe declarațiile martorilor oculari, am putea crede că într-adevăr aceste profeții țin de paranormal și că nu pot fi pe de-a întregul inventate. Dar oare Duhul Sfânt se folosește de asemenea căi artificiale pentru a comunica cu oamenii? (Răspunsul

⁸⁵ Logos Journal, Sept. – Oct., 1971, p.14.

este afirmativ în cazul „duhurilor” invocate la ședințele de spiritism!).

Cum se face că limbajul în care se comunică aceste mesaje este atât de monoton și stereotip și nu mai nuanțat decât cel în care li se ghicește viitorul la automatele cu fisă de prin cafenelele americane? De ce sunt aceste mesaje atât de vagi și de lipsite de substanță?

Ele reflectă într-adevăr că sunt rostite în stare de inconștiență. De ce sunt ele întotdeauna mesaje „de mângâiere, de bucurie și alinare, de liniștire” și în mod evident lipsite de orice conținut dogmatic sau profetic – ca și când „duhul” ar fi foarte mulțumit de faptul că aceste adunări sunt non-confesionale? Și la urma urmei cine este această ciudată și abstractă persoană, acest „eu” care vorbește? Oare greșim dacă aplicăm acestui fenomen cuvintele unui adevărat prooroc al lui Dumnezeu?: *Să nu vă lăsați amăgiți de proorocii voștri și de ghicitorii voștri care sunt în mijlocul vostru, ...pentru că vă proorocesc minciună și Eu nu i-am trimis*, zice Domnul (Ieremia 29,8-9).

Așa cum cel „botezat în Duhul” poate vorbi în limbi, nu doar în timpul adunărilor de rugăciune, ci și acasă în rugăciunile lui particulare, tot așa, chiar după ce părăsește atmosfera casei de rugăciune, el are adesea „revelații” personale, aude voci și este însoțit de „prezențe” tangibile.

Iată cum își descrie un „profet” al „mișcării harismatice” o astfel de experiență: „Mă treziseam dintr-un somn adânc și odihnitor la auzul unei voci clare și destul de ridicate... care a rostit clar: „Dumnezeu nu are nepoți”... Apoi am avut sentimentul că mai este cineva în camera mea, a cărui prezență îmi făcea bine. Deodată mi-am dat seama: Trebuie să fi fost Duhul Sfânt, cel

care-mi vorbise” (Du Plessis, p. 61).

Ce explicație am putea găsi pentru astfel de experiențe? Sfântul Ignatie Briancianinov scrie: „Cel care este victima unei astfel de înșelăciuni își închipuie (închipuirea sau imaginația fiind și ea o formă de înșelăciune diavolească) că este plin de darurile Sfântului Duh. Această închipuire este alcătuită din concepții și sentimente false, ceea ce înseamnă că aparține cu desăvârșire tatălui și căpeteniei falsului și a minciunii, adică diavolului.

Cel care, rugându-se, se străduiește să descopere în inima sa sentimentul omului nou, neavând încă nici o posibilitate de a reuși, va substitui acestui sentiment simțiri false scornite de inima lui, cărora diavolul nu întârzie să li se alătore. El îi va insufla respectivei persoane încredere în scornelile sale pe care le va întări cu ale lui proprii, diavolești, făcându-l să creadă că sunt trimise de sus – credință (sau concept) ce corespunde perfect sentimentelor închipuite ce i-au premers”.

Este exact fenomenul pe care l-au observat cei care au studiat spiritismul. Pentru cel care practică cu seriozitate spiritismul (și nu este vorba doar de mediu-muri ca atare), sosește un moment când întreagă această „spiritualitate”, care cultivă pasivitatea minții și deschiderea față de acțiunea „duhurilor”, chiar atunci când este vorba de moduri aparent nevinovate de recreere, cum ar fi practicarea jocurilor de ghicire a viitorului, duce inevitabil la transformarea respectivei persoane într-un om demonizat. Este momentul în care acestui om încep să i se întâmple lucruri „supra-naturale”.⁸⁶

⁸⁶ Vezi Blackmore, Spiritism, pp. 144-175, în care se vorbește despre un preot romano-catolic care era urmărit fizic de o tăblită de ghicit – acțio-

În cadrul „renașterii harismatice”, acestui moment de tranziție îi corespunde „botezul cu Duhul Sfânt” care, atunci când își face efectul, marchează momentul în care autoînșelarea devine înșelăciune diavolească, victima „harismatică” fiind de atunci încolo virtual asigurată că închipuirile sale „sentimente religioase” vor fi întâmpinate de însuși „Duhul” și că va începe de acum înainte o viață plină de „minuni”.

D. Noua „revărsare” a Duhului Sfânt

În general, adepții „mișcării harismatice”, așa cum o afirmă neîncetat ei înșiși, au senzația că sunt „plini de Duhul”. „Mă simțeam un om nou, curat și liber și cu desăvârșire plin de Duhul Sfânt” (Ranaghan, p.98). „Totul a început cu botezul Duhului, când am început să-mi dau și eu seama ce înseamnă să ai cu adevărat vedenii despre viața în Duhul. Este într-adevăr o viață plină de minuni... în care te umpli mereu de iubirea de viață-dătătoare a Domnului” (Ranaghan, p.65).

Toți își caracterizează stările spirituale invariabil cu aceleași cuvinte, aceleași propoziții stereotipe. După un preot catolic, „toată lumea părea să fie cuprinsă, fără excepție, de o mare bucurie și pace – era efectul atingerii Duhului” (Ranaghan, p. 185).

Un grup harismatic interconfesional afirma că scopul membrilor săi este „să arate și să ducă pretutindeni iubirea lui Hristos, pacea și bucuria, oriunde s-ar afla ei” (Inter Church Renewal).

nată, bineînțeles, de un diavol – tocmai în perioada în care încerca să renunțe la acest mod de recreere.

Odată intrați în această stare „spirituală” (în care, în mod semnificativ, termenii pocăință sau mântuire sunt rareori pomeniți), mulți reușesc să ajungă la mari „înălțimi”. Zice un catolic: „Duhul creștea în mine uneori pe durate foarte lungi (de mai multe ore) în care mă aflam propriu-zis în extaz; jur că am simțit cu anticipație gustul Împărăției Cerurilor” (Ranaghan, p.103).

Biserica Ortodoxă respinge total aceste practici și „mișcări harismatice” sectare, care sunt amăgiri diabolice din veacurile de pe urmă, ce înșeală, în diferite chipuri și forme pe cei ce s-au rupt de Biserica lui Hristos întemeiată de Duhul Sfânt. Că cei ce nu ascultă de Biserică și de Sfinții Apostoli și nu au cele șapte Taine, Sfânta Liturghie, Preoția și Sfânta Cruce, nu pot avea Duhul Sfânt, ci numai duhul diavolului.

După cuvântul Episcopului Ignatie Briancianinov, înșelăciunea, cunoscută sub numele de închipuire, se hrănește din inventarea unor simțiri false sau stări de har, care dau naștere la o concepție complet eronată asupra vieții duhovnicești. În acest mod se inventează mereu stări pseudo-spirituale, cel înșelat are mereu senzația că se află în intimitatea lui Iisus și că discută cu El, are mereu „revelații mistice”, aude voci, simte bucurii...

Din această activitate sângele primește o mișcare înșelătoare și păcătoasă, care este luată drept bucurie plină de har, care îmbracă haina umilinței, a pietății și înțelepciunii”.

Spre deosebire de formele mai spectaculoase de înșelăciune diavolească, închipuirea, „deși face mintea să cadă în cele mai teribile greșeli, nu o împinge însă până la nebunie desăvârșită”, astfel încât această stare poate să dureze ani îndelungați sau chiar o viață

întreagă fără ca cel în cauză să-și dea seama.

Această stare plăcută plină de căldură și chiar de fervoare, echivalează însă cu o sinucidere spirituală, căci cel care suferă de ea este de fapt cu desăvârșire orb și nu vede starea reală a vieții lui sufletești.

Spune iarăși Episcopul Ignatie: „Închipuindu-și că este plin de har, el nu mai poate primi niciodată harul... Cel care își atribuie daruri duhovnicești este împiedicat de chiar închipuirea lui de la primirea harului dumnezeiesc, deschizându-și în schimb larg inima patimilor și diavolilor”. Fiindcă tu zici: Sunt bogat, și m-am îmbogățit și de nimic nu am nevoie! Și nu știi că tu ești cel ticălos și vrednic de plâns, și sărac și orb, și goll (Apoc. 3,17).

Cei atinși de boala înșelăciunii „harismatice” nu se simt doar „covârșiți de duh”; ei „văd” chiar și în jurul lor începutul unei „noi ere” (new age) a „revărsării Duhului Sfânt”, – crezând că „lumea se află în pragul unei mari deșteptări spirituale” (Logos, Feb. 1972, p.18) și având în permanență pe buze cuvintele profetului Ioil: Vărsa-voi Duhul Meu peste tot trupul (3,1).

Creștinul ortodox însă știe că această profeție se referă în general la vremurile din urmă, care au început chiar cu venirea Mântuitorului, cu deosebire la Cincizecime (Fapte, 2) și la sfinții Bisericii Ortodoxe care au cu adevărat harul Duhului Sfânt, din belșug, așa cum sunt și sfinții Ioan de Kronstadt și Nectarie de Eghina, care au făcut multe minuni, chiar în acest corupt secol XX.

În concepția „harismaticilor” din zilele noastre, însă, minunile sunt ceva la îndemâna oricui. Oricine poate să vorbească în limbi, numai să vrea; există și manuale care stau la dispoziția doritorului, explicându-i cum să facă.

Ce spun însă Sfinții Părinți ai Bisericii Ortodoxe, cu privire la dobândirea harului? Potrivit Episcopului Ignatie, darurile Duhului Sfânt „se sălășluiesc doar în creștinii ortodocși care au ajuns la desăvârșirea creștină, care s-au curățit și care s-au pregătit mai dinainte prin pocăință”.

Ele sunt „dăruite Sfinților lui Dumnezeu numai după bunăvoința Sa și prin lucrarea Sa, și nu prin dorința sau puțința oamenilor. Ele sunt dăruite extrem de rar și pe neașteptate, în cazuri de extremă nevoie, și prin purtarea de grijă minunată a lui Dumnezeu – și niciodată la întâmplare” (Sfântul Isaac Sirul). „Trebuie să mai știm că în vremurile noastre aceste daruri sunt acordate cu mare moderație, din cauză că a slăbit credința lumii creștine în general, ele slujind în întregime trebuinței mântuirii. Dimpotrivă, „închipuirea” (imaginația) își revarsă „darurile” fără multă zăbavă și în cantități nelimitate”.

Într-un cuvânt, „duhul” care-și revarsă darurile asupra acestui neam desfrânat, corupt și înșelat de secole de erezie și pseudo-pietate, asupra acestui neam care caută „semne” și minuni, nu este Duhul lui Dumnezeu. Acești oameni ruși de Biserica vie a lui Hristos nu au cunoscut niciodată ce este Duhul lui Dumnezeu și niciodată nu I s-au închinat Lui. Ei sunt atât de departe de adevărata duhovnicie încât, priviți cu ochii sobri ai Ortodoxiei, ei nu sunt în stare decât să îngâne în mod hulitor adevărata credință prin psihismul, emoționalismul și uneori chiar demonismul lor.

„Adevărata trăire duhovnicească – scrie Episcopul Ignatie – omul trupesc nu o poate exprima în cuvinte. Prin cuvinte nu se pot exprima decât simțirile deja cunoscute de inimă, în timp ce trăirea duhovnicească este cu totul străină de inimă, care nu cunoaște decât

sentimentele emoționale și trupești. O astfel de inimă nici nu știe măcar ce este existența unei trăiri duhovnicești”.

CAPITOLUL VIII

CONCLUZIE – DUHUL VREMILOR DE PE URMĂ

1. „RENAȘTEREA HARISMATICA” CA SEMN AL VREMILOR

„Până la sfârșitul acestui veac nu vor lipsi de pe pământ aleșii lui Dumnezeu, dar nu vor lipsi nici slugile satanei. Dar în vremurile din urmă, cei care într-adevăr Îl vor sluji pe Dumnezeu cu credință, o vor face reușind să se ascundă de oameni, în mijlocul cărora nu se vor mai lucra semne și minuni dumnezeiești ca în ziua de azi. Acei aleși ai vremurilor din urmă își vor lucra mântuirea din mijlocul lumii și ascunși de ea, în smerenie, iar în Împărăția Cerurilor ei vor fi mai mari decât Părinții făcători de minuni din vechime. Căci în acele timpuri nimeni nu va mai lucra semne minunate în fața ochilor oamenilor, care să încâlzească inimile lor de focul dumnezeiesc și să-i îndemne pe calea anevoioasă a mântuirii. Mulți dintre oameni, stăpâniți fiind de duhul necurat al neștiinței vor cădea în prăpastie, rătăcind pe calea cea largă pe care mulți merg”.

Profeția Sf. Nifon de Constantiana, din insula Cipru

A. O „Cincizecime fără Hristos”

Pentru creștinii ortodocși fenomenul contemporan

al „vorbirii în limbi” este și el un „semn”; dar nu este semnul începutului Evangheliei mântuirii pentru toate popoarele, ci semn al sfârșitului ei. Creștinului ortodox cu mintea trează nu-i va veni greu să le dea dreptate apologetilor „mișcării harismatice”, care vestesc că „noua revărsare a duhului aduce cu sine sfârșitul acestui veac”.⁸⁷ Dar Duhul grăiește lămurit că, în vremurile cele de apoi, unii se vor depărta de credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor (I Tim. 4,1).

De asemenea, mai știm că sunt duhuri diavolești, făcătoare de semne și care se duc la împărații lumii întregi, să-i adune la războiul zilei celei mari a lui Dumnezeu, Atotțiitorul (Apoc. 16,14).

Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți ne spun limpede că duhul vremurilor de pe urmă nu va fi unul de „renaștere spirituală” și de „revărsare a Sfântului Duh”, ci dimpotrivă. Că vom avea de-a face cu o apostazie aproape generalizată, având forme atât de subtile, încât până și cei aleși vor fi în pericol să fie înșelați. Că dreapta credință creștină aproape va dispărea de pe fața pământului, cum citim în Sfânta Evanghelie: Dar Fiul Omului când va veni, va găsi oare credință pe pământ? (Luca 18,8). Satan este cel care va fi dezlegat în vremurile din urmă (Apoc. 20,3), în scopul celei mai mari și mai de pe urmă revărsări a răului pe pământ.

„Mișcarea harismatică”, produs al unei lumi lipsite de Taine și de har, al unei lumi ce însetează după „semn”, fără să fie în stare „să deosebească duhurile” prin care se fac aceste semne, este ea însăși un „semn” al lumii apostaziate în care trăim. Cât despre mișcarea

⁸⁷ Pr. Eusebius Stephanou în Logos, April, 1972, p.3.

ecumenică, ea rămâne în continuare o mișcare a „intențiilor” și a „faptelor bune”, ce emană dintr-un umanitarism anemic și lipsit de substanță. Ce se va întâmpla, însă, atunci când lui i se va alătura o mișcare care să aibă cu adevărat „putere”?

Când mișcarea ecumenică va fi cu adevărat însoțită de tot felul de puteri și de semne și de minuni mincinoase (II Tes. 2,9), atunci va mai fi cineva capabil să i se opună? Căci „mișcarea harismatică”, la ora actuală, devine salvarea unui ecumenism împotmolit, în scopul de a-l împinge spre țelul final. Iar acest țel, adică „refundamentarea Bisericii lui Hristos”, după cum am văzut, nu este unul de natură „creștină”. Aceasta este doar o fază în atingerea adevăratului scop, care este cu mult mai larg: instaurarea unei „unități spirituale” a tuturor religiilor pe pământ, care să înglobeze întreaga omenire.

Cu toate acestea, următorii „renașterii harismatice” sunt convinși că experiența lor este „creștină”; cel mai adesea sunt oameni pe care nu-i interesează ocultismul sau religiile orientale. Oameni care, fără îndoială, privesc cu indignare faptul că am comparat, pe parcursul acestei cărți, „renașterea harismatică” cu spiritismul. Este adevărat că, din punct de vedere religios, „renașterea harismatică” se află oarecum pe o treaptă superioară spiritismului, care este produsul celui mai grosolan tip de superstiție și credulitate.

Este, de asemenea, adevărat că tehnicile ei sunt întrucâtva mai rafinate iar senzațiile finale sunt mai bogate și mai ușor de obținut. Și că întreaga ideologie a „mișcării harismatice” îi conferă aparența de a fi creștină – nu ortodoxă, e drept, ci una care nu este prea departe de fundamentalismul protestant, cu un adaus de culoare „ecumenică”.

Dar noi am văzut până acum că experiența „harismatică” și, mai ales, punctul ei central constituit de „botezul Duhului Sfânt” este, în cea mai mare parte, dacă nu chiar în întregime, o experiență de tip păgân, mai înrudită cu fenomenele de posedare diavolească, decât cu orice trăire care s-ar putea numi „creștină”.

Ne este, de asemenea, cunoscut că pentecostalismul s-a ivit la periferia unui creștinism sectar, care nu mai păstrează aproape nimic din atitudinile și credința specific și autentic creștine și că el a fost de fapt „descoperit” ca rezultat al unui experiment, la care creștinii înșiși nu au avut nici o contribuție. Până de curând însă nu a fost posibilă găsirea unei dovezi clare care să ateste caracterul eminent necreștin al „trăirilor harrismatice”.

Această dovadă însă acum s-a găsit chiar în scrierile unui apologet „harismatic”. El ne informează că „botezul Duhului Sfânt” poate într-adevăr să aibă loc și fără participarea lui Hristos.

Acest scriitor ne relatează cazul unei persoane care primise „botezul”, care vorbea deja în limbi și care încuraja pe oricine să dorească și să caute acest botez. El afirmă în același timp că nu avusese nevoie de pocăință în timpul experienței sale, și că nu numai că nu a fost despătimit de obiceiurile păcătoase, dar că nici nu simțea nevoia sau dorința să renunțe la ele.

Iar scriitorul concluzionează: „O cincizecime fără pocăință – o cincizecime fără Hristos – iată ce nivel de trăire ating unii dintre noi astăzi... Aceștia sunt oameni care au auzit că vorbirea în limbi există și, dorind să se identifice cu această experiență de înaltă ținută, ei caută persoana care să-și pună mâinile pe capetele lor și astfel să obțină conectarea la adevărata cunoaștere ușor, repede și bine, fără a mai fi nevoie de Hristos și de

Crucea Lui”.

Totuși autorul afirmă că vorbirea în limbi este, fără îndoială, „consecința inițială sau confirmarea botezului cu Duhul Sfânt”.⁸⁸

Cei convinși că „mișcarea harismatică” este de fapt de natură creștină, nu fac altceva decât să se bazeze pe o prejudecată. Ei pornesc de la început de la ideea că vor avea de-a face cu „ceva” creștin. Dar dacă o astfel de experiență este și la îndemâna celor care caută senzații înăltătoare, ieftine și ușoare, atunci înseamnă că nu există nici o legătură între astfel de experimente și Hristos.

Însăși posibilitatea unei „Cincizecimi fără Hristos” arată clar că experiența „harismatică” în sine nu are nici o legătură cu noțiunea de creștin. Acești „creștini”, adesea sinceri și plini de intenții bune, nu fac altceva decât să proiecteze asupra acestei experiențe un conținut și o semnificație creștină pe care de fapt ea nu o are.

Nu este acesta deja numitorul comun al unei „experiențe spirituale” care este atât de necesar pentru noua religie a lumii? Nu este acest numitor comun poate chiar cheia „unității spirituale” a omenirii pe care mișcarea ecumenică a căutat-o până acum fără succes?

B. „Noul Creștinism”

Fără îndoială că există persoane care se îndoiesc de faptul că „renașterea harismatică” este o formă de mediumism, însă este doar un aspect secundar modul sau mijloacele prin care se propagă „duhul” acestei „mișcări harismatice”. Dar că acest „duh” nu are nimic

⁸⁸ Harry Lunn, Logos Journal, Nov, Dec, 1971, pp. 44, 47.

de-a face cu Creștinismul ortodox este mai mult decât evident. Și de fapt acest „duh” se înscrie literal în „profețiile” lui Nicolae Berdiaev privitoare la „Noul Creștinism”.

Acest „nou creștinism” ignoră complet, ne spune chiar Berdiaev, „spiritul monahal și ascetic al Ortodoxiei istorice”, ignorare care îi demască în mod efectiv falșitatea. Acest duh nu este mulțumit de „creștinismul conservator ce călăuzește forțele sufletești ale omului către pocăință și mântuire”, ci crede în mod evident, împreună cu Berdiaev, că un astfel de creștinism este încă „incomplet” și, ca atare, îi mai adaugă un al doilea nivel al fenomenelor „spirituale”, dintre care nici unul specific creștin (desigur că fiecare este liber să le interpreteze ca fiind „creștine”, dacă dorește), care sunt accesibile tuturor, indiferent de credință și dacă le pare sau nu rău de păcatele lor, și care nu au nici un fel de legătură cu mântuirea. Acest duh vizează „o nouă eră a Creștinătății, o spiritualitate nouă și adâncă, ceea ce înseamnă o nouă revărsare a Duhului Sfânt”.

Iată o declarație ce se află în totală contradicție cu profețiile neotestamentare și cu Sfânta Tradiție a Bisericii Ortodoxe. Acesta este cu adevărat un „nou creștinism”, dar ingredientul specific „nou” al acestui „creștinism” nu constituie nimic original sau „avansat”, ci este doar o formă modernă a unei religii diavolești vechi de când lumea și anume a unui păgânism de tip șamanist. Periodicul ortodox „harismatic” *The Logos* îl recomandă pe Nicolae Berdiaev ca pe un „profet”, tocmai pentru că el a fost „cel mai mare teolog al creativității spirituale” (Logos, martie, 1972, p.8).

Într-adevăr, șamanii celor mai primitive triburi sunt cei care știu cum să intre în contact cu „puterile creative” ale cosmosului și să le utilizeze, puteri care nu

sunt altceva decât „duhuri ce umblă pe pământ, în văzduh și pe ape și pe care Biserica lui Hristos le denumește diavoli, cărora, dacă le slujești, poți într-adevăr să ajungi la bucurii și extazuri foarte „creative” („entuziasmul și extazul nietzschean” de care Berdiaev se simte atât de aproape), necunoscute „creștinilor” oboșiți și căldicei, care cad victima înșelăciunii „harismatice”. Dar acest extaz este fără Hristos. Dumnezeu nu îngăduie contactul cu această zonă „creativă” și ocultă, căreia „creștinii” îi cad victime din ignoranță și auto-înșelare.

„Renașterea harismatică” nici nu are nevoie să pornească la „dialoguri cu religiile necreștine” deoarece, în limbajul și mai ales în practica ei, denumirea de „creștinism” include deja și conținuturile religiilor necreștine, devenind deja prin această includere o religie nouă pe care o vestise Berdiaev, adică o combinație bizară de creștinism și păgânism.

Ciudatul spirit „creștin” al „renașterii harismatice” este cunoscut și definit cu precizie de Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție a Părinților. Potrivit acestor surse, istoria lumii va culmina cu o figură „hristică” aproape supraumană, adică falsul Mesia sau Antihristul. El va fi „creștin” în sensul că întreaga funcție și chiar ființa lui va fi axată pe Hristos, pentru a-L imita în toate privințele posibile. Căci el nu numai ca va fi dușmanul suprem al lui Hristos, ci, în scopul de a-i înșela pe creștini, va lua aparențele lui Hristos, venit a doua oară pe pământ ca să conducă lumea din templul reconstruit din Ierusalim.

Să nu vă amăgească nimeni, cu nici un chip; căci ziua Domnului nu va sosi, până ce mai întâi nu va veni lepădarea de credință și nu se va da pe față omul nelegiurii, fiul pierzării, potrivnicul, care se înalță mai

presus de tot ce se numește Dumnezeu, sau se cinstește cu închinare, așa încât să se așeze el în templul lui Dumnezeu, dându-se pe sine drept dumnezeu... (II Tes. 2, 3-4).

Iar venirea aceluia va fi prin lucrarea lui satan, însoțită de tot felul de puteri și de semne și de minuni mincinoase, și de amăgiri nelegiuite, pentru fiii pierzării, fiindcă n-au primit iubirea adevărului, ca ei să se mântuiască. Și de aceea Dumnezeu le trimite o lucrare de amăgire, ca ei să creadă minciuni, ca să fie osândiți toți cei ce n-au crezut adevărul, ci le-a plăcut nedreptatea (II Tes. 2, 9-12).

Învățătura creștină privitoare la Antihrist este în sine o temă amplă, care nu se poate prezenta aici. Dar dacă, așa cum cred adepții „renașterii harismatice”, zilele cele mai de pe urmă s-au apropiat într-adevăr, este de importanță crucială pentru creștinul ortodox să fie informat despre această învățătură ce privește pe cel care, după cum ne-a spus Însuși Hristos, ne va arăta, la fel cu ceilalți „falși prooroci” ai acelor timpuri, semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu putință, și pe cei aleși (Matei, 24,24).

Iar cuvântul „aleși” nu se referă cu siguranță la mulțimile de „creștini” care ajung să ia drept adevăr cele mai grosolane și mai nescripturistice înșelăciuni, potrivit cărora „lumea este în pragul unei mari deșteptări spirituale”, ci la „turma mică”, căreia Mântuitorul i-a Făcut în exclusivitate următoarea promisiune: *Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă Împărăția* (Luca 12,32).

Deci, iată că până și elita constituită din acești adevărați aleși, această „turmă mică”, vor fi atacați și ispitiți de „marile semne și minuni” ale lui Antihrist. Marea masă a „creștinilor” în schimb, îl vor accepta pe

falsul Mesia – adică pe Antihrist –, fără întrebări și fără probleme, pentru că „noul” său „creștinism” este exact ceea ce caută mulțimea.

C. „Isus⁸⁹ vine curând”

Este semnificativ faptul că în ultimii ani figura lui „Isus” a căpătat o proeminență ciudată în America. A fost abrogată binecunoscuta interdicție de a se prezenta în filmele de lung metraj și în spectacolele teatrale figura lui Hristos. Musical-uri senzaționale și de largă audiență în mase, cu caracter satanic și masonic, prezintă parodii blasfemiatorii ale vieții Sale. „Mișcarea lui Isus”, care este de orientare predominant „harismatică”, se întinde cu repeziciune mai ales în rândurile adolescenților și tinerilor.

În cadrul festivalurilor de masă „Jesus Rock” – care este o adevărată hulire a numelui lui Dumnezeu –, asistăm la „creștinarea” celor mai joase forme de muzică pop americană și pentru întâia oară în acest secol melodiile „creștine” au cea mai mare audiență la public. Iar refrenul permanent al acestui conglomerat straniu de sacrilegiu și grosieră mentalitate lumească este cuprins în propoziția ce pare să exprime așteptările și speranțele tuturor: „Isus vine curând”.

Într-o Americă pustiită din punct de vedere psihic și religios, același incident „mistic” se repetă în mod simptomatic în viețile mai multor americani, trăind în cele

⁸⁹ În locurile în care am ortografiat, Iisus cu un singur „i”, am subliniat că El este abordat din perspectiva sectară, care merge chiar până la a goli acest Nume de adevărata lui semnificație și de a sugera prin el („Isus”) chiar noțiunea de Antihrist (n.tr.).

mai diverse colțuri ale țării și fără legătură între ei. Editorul unei publicații „harismatice” dă tiparului relatarea unei persoane, așa cum a fost el povestit în cadrul unei adunări:

„Prietenul meu împreună cu soția lui rulau spre Boston pe autostradă când au oprit să ia un autostopist. Era tânăr și avea barbă, dar nu era totuși îmbrăcat ca un hippie. S-a urcat în spate fără să spună prea multe cuvinte, și mașina a pornit. După un răstimp, a spus cu voce liniștită: „Domnul vine curând”.

Prietenul meu și soția lui au fost atât de uluiți, încât amândoi și-au întors capetele să-l privească. Pe banca din spate nu se mai afla nimeni. Zguduiți, au oprit la prima benzinărie hotărâți să povestească ce li se întâmplase, indiferent de reacția pe care ar fi stârnit-o. După ce i-a ascultat, lucrătorul de la stația de benzină nu numai că nu a râs, ci le-a comunicat la rândul lui: „Sunteți a cincea mașină care îmi povestește istoria asta”.

Deși afară era o amiază toridă, pe mine m-au luat sudori reci. Acela însă nu era decât începutul. În aceeași adunare povestindu-se alte șase cazuri similare, care avuseseră loc pe tot cuprinsul țării, în ultimii doi ani – în Los Angeles, Philadelphia, Duluth și New Orleans. Uneori autostopistul era un bărbat, alteori era o femeie.

Mai târziu un preot episcopalian a relatat editorului o întâmplare similară survenită în statul New York, al cărei protagonist fusese chiar el. Pentru editor, toate acestea sunt semne că de fapt „Isus vine curând” (David Manuel, Jr, în Logos Journal, Jan., Feb., 1972, p.3).

Observatorul atent al scenei religioase contemporane – mai ales în America, locul de origine al celor mai multe curente religioase de masă în ultima sută de ani –, nu poate să nu remarce o atmosferă foarte clară de

așteptare hiliastă. Acest adevăr nu se aplică doar cercurilor „harismatice”, ci chiar și celor tradiționaliste sau fundamentaliste, care resping „renașterea harismatică”.

Astfel, mulți romano-catolici tradiționaliști cred în venirea unei „Ere mariologice” hiliaste mai înainte de sfârșitul lumii, ceea ce constituie doar o variantă a foarte răspânditei erori catolice de a încerca „sanctificarea lumii”. Sau, așa cum s-a exprimat Arhiepiscopul Thomas Connolly de Seattle acum cincisprezece ani (1964, n. tr.), „de a transforma lumea modernă în Împărăția lui Dumnezeu, ca pregătire pentru întoarcerea Sa”.

Evangheliștii protestanți, ca de exemplu Billy Graham, în modul lor greșit și personal de a interpreta Apocalipsa, așteaptă „mileniul” în care „Hristos” va domni pe pământ. Alți evangheliști din Israel găsesc că interpretarea lor milenaristă despre „Mesia” este tocmai ceea ce trebuie pentru a-i pregăti pe evrei de venirea Lui.⁹⁰ Iar arhifundamentalistul Carl McIntire se pregătește să ridice o replică, în mărime naturală, a Templului din Ierusalim în Florida, având convingerea că sosește clipa în care evreii vor construi chiar „Templul în care Domnul Însuși se va întoarce așa cum a promis” (Christian Beacon, Nov. 11, 1971; Jan. 6, 1972).

Astfel, iată că până și antiecumeniștii se pregătesc să se alătore evreilor lipsiți de pocăință în a întâmpina un fals Mesia, pe Antihrist, spre deosebire de rămășița fidelă a evreilor care Îl va primi pe Hristos atunci când se va reîntoarce pe pământ prorocul Ilie, așa cum ne învată Biserica Ortodoxă.

Deci, pe creștinul ortodox adevărat, care cunoaște

⁹⁰ De ex. Gordon Lindsay, *Israel's Destiny and the Coming Deliverer* – Destinul Israelului și apropiata venire a Eliberatorului, Christ for the Nations Publ. Co., Dallas, Texas, pp. 28-30.

profețiile referitoare la vremurile din urmă, nu-l vor impresiona relatările cutăruui pastor protestant zis „harismatic”, care îi spune: „ce extraordinar se manifestă Isus când ne deschidem inimile către EL. Nu e de mirare că acum oameni de toate credințele se pot ruga împreună”.⁹¹

Pe el nu-l va impresiona catolicul pentecostal, care spune că în prezent membrii tuturor confesiunilor „încep să privească peste gardurile care îi despart pe unii de ceilalți pentru a recunoaște pe fiecare față chipul lui Iisus Hristos”.⁹²

Dar care este „Hristosul”, pentru care se alcătuesc în întreaga lume aceste programe intensive de pregătire psihologică și chiar fizică? Este Acesta oare adevăratul nostru Dumnezeu și Mântuitor, Iisus Hristos, care a întemeiat Biserica pentru mântuirea oamenilor? Nu cumva este el mai curând falsul Hristos care va veni în numele său (Ioan 5,43) și-i va reuni sub mâna sa pe toți acei care resping sau pervertesc învățătura Bisericii Celei Una, adică Biserica Ortodoxă?

Mântuitorul Însuși ne-a avertizat: *Atunci, de vă va zice cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo! Să nu-l credeți. Căci se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu putință, și pe cei aleși. Iată, v-am spus de mai înainte. Deci, de vă vor zice vouă: iată este în pustie, să nu ieșiți; iată este în cămări, să nu credeți. Căci precum fulgerul iese de la răsărit și se arată până la apus, așa va fi și venirea Fiului Omului (Matei 24, 23-27).*

Cea de-a doua venire a lui Hristos va fi cu neputință de confundat. Ea se va întâmpla deodată. Va veni din

⁹¹ Harold Bredesen, în Logos Journal, Jan, 1972, p.24.

⁹² Kevin Ranaghan în Logos Journal, Nov, 1971, p.21.

cer – *Bărbați galileieni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus Care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la cer* (Fapte 1, 11) – și va hotărî sfârșitul acestei lumi. Nu poate exista nici un fel de „pregătire” pentru Hristos, în afară de aceea pe care și-o lucrează fiecare creștin ortodox prin căință pentru păcatele lui, curățire, priveghere, și rugăciune. Cei care se „pregătesc” altfel pentru acest sfârșit, care spun că el este undeva „aici” – mai ales „aici” în Templul din Ierusalim – sau care predică pe „Isus vine curând”, fără să menționeze marile înșelăciuni care preced venirea Sa, sunt vădit profeții ale lui Antihrist, falsul Hristos, care trebuie să vină mai întâi spre a ispiti lumea, inclusiv pe toți „creștinii” care nu sunt sau care nu devin cu adevărat ortodocși.

Nu există nici un fel de „mileniu” viitor. Pentru cei vrednici să-l primească, „mileniul” apocaliptic (Apoc. 20,6) este chiar acum; este viața plină de har din Biserica Ortodoxă, de-a lungul acestei „mii de ani”, ce desparte prima venire a lui Hristos, adică de la întrupare până la venirea lui Antihrist. Aceasta este învățătura ortodoxă a Sfinților Vasile cel Mare, Grigore Teologul, Andrei al Cezareii, și a altor Sfinți Părinți.⁹³

Faptul că protestanții așteaptă venirea „mileniului” cândva în viitor, nu face alceva decât să întărească mărturisirea lor că în prezent ei nu îl trăiesc, ci anume că ei se află în afara lui, adică în afara Bisericii lui Hristos, al Cărui har dumnezeiesc nu l-au gustat.

⁹³ Vezi Arhiepiscopul Averky, *Guide to the Study of the New Testament – Îndreptar pentru studiul Noului Testament – Partea a II-a* (rusește), Jordanville, NY., 1956, pp.434-438.

D. Trebuie ca Ortodoxia să se alăture apostaziei?

Nici unul dintre cei care au studiat serios „mișcarea harismatică” prin lucrările reprezentanților ei de frunte, din majoritatea cărora am citat în cuprinsul acestei cărți, nu se mai poate îndoii de faptul că această „renaștere” – în măsura în care poate fi numită „creștină” –, este în întregime protestantă prin originea, inspirația, intenția, practica, „teologia” și scopul său. Nu avem de-a face decât cu o formă de „revivalism” protestant, fenomen ce reține doar câte o bucățică din ceea ce este în mod autentic creștin, dar substituie esența Creștinismului cu o isterie emoțională „religioasă”, ale cărei victime cad în iluzia fatală că „s-au mântuit”.

Dacă „renașterea harismatică” diferă de revivalismul protestant, atunci diferența constă din aceea că prima își adaugă dimensiunea fenomenului cripto-spiritist, care îi conferă o notă obiectivă de spectaculos, pe care practica subiectivă revivalistă protestantă nu o posedă.

Nu negăm că o deșteptare ortodoxă este foarte de dorit în zilele noastre, când mulți creștini ortodocși au pierdut duhul adevăratului creștinism, iar trăirea arzătoare și autentic creștină se vede într-adevăr mult prea rar. Viața în societatea contemporană a devenit prea confortabilă; viața lumească, mult prea atractivă. Pentru prea mulți, Ortodoxia a devenit o chestiune de afiliere la o parohie sau organizație bisericească și de îndeplinire „corectă” a unui ritualism exterior.

Este într-adevăr nevoie de o deșteptare spirituală a Ortodoxiei. Dar ea nu poate apărea din rândurile „ortodocșilor harismatici”. Aceștia, în acord cu activiștii „harismatici” din rândurile protestanților sau romano-catolicilor, se găsesc în armonie deplină cu spiritul vremii. Ei nu se adapă de la izvoarele vii ale spiri-

tualității patristice ortodoxe, ci preferă tehnicile revivaliste protestante la modă și se identifică cu cel mai important curent al „creștinismului” apostat și sincretist de astăzi de factură ecumenică.

„Desteptări” ortodoxe autentice au existat și în trecut. Ne gândim la Sfântul Cosma din Aitolia, care, în Grecia secolului XVIII, mergea din sat în sat, îndemnându-i pe oameni să se întoarcă la adevărata trăire creștină a Părinților lor; sau la Sfântul Ioan de Kronstadt din propriul nostru secol, care ducea lumina lui Hristos în mijlocul orășenilor din St. Petersburg.

Avem apoi mulțimea duhovnicilor monahi ortodocși, care, prin viața lor autentic „plină de duh”, au lăsat generațiilor de monahi și de mireni din urma lor adevărata învățătură creștină a vieții. Ne gândim la Sfântul Simeon Noul Teolog din secolul X sau la Sfântul Serafim de Sarov din secolul XIX, din Rusia. Sfântul Simeon este răstălmăcit de „harismaticii” ortodocși, care nu par să-și dea seama că Duhul de care vorbea Sfântul este cu totul diferit de al lor. Sfântul Serafim este fără excepție citat prin pasaje rupte din context, cu scopul de a minimaliza accentul pe care el îl pune pe necesitatea apartinerii de Biserica Ortodoxă, pentru a putea avea cu adevărat o viață dubovnicească.

În „convorbirea” Sfântului Serafim de Sarov cu mireanul Motovilov despre „dobândirea Duhului Sfânt”, acest Sfânt ne spune: „Harul Duhului Sfânt, care ne este dăruit tuturor celor credincioși prin taina Sfântului Botez, este pecetluit cu taina Mirungerii pe părțile principale ale trupului omenesc, așa cum a rânduit Sfânta Biserică păstrătoarea din veac a acestui har”. Și iarăși: „Domnul îi ascultă la fel și pe monah și pe mirean, cu condiția ca amândoi să fie ortodocși”.

Ca mișcare opusă adevăratei spiritualități creștin-

ortodoxe, „renașterea harismatică” nu este decât partea experiențială a modei „ecumenice” dominante – a acestui ecumenism care schimonosește Creștinismul și îl trădează pe Hristos și Biserica Lui. Niciodată un „ortodox harismatic” nu va obiecta la apropiata „unire” dintre chiar acei protestanți și romano-catolici cu care, așa cum intonează și cântecul „harismatic” interconfesional, ei se află deja „uniți în spirit, uniți în Domnul” și care le conduc și le inspiră experiența „harismatică”.

Trebuie atunci să se știe că „duhul” care inspiră „renașterea harismatică” este duhul lui Antihrist, sau mai precis, al acelor „dهوري demonice” ale vremurilor din urmă, și că „minunile” lor pregătesc lumea pentru falsul Mesia.

E. „Copii, este ceasul de pe urmă” (I Ioan 2,18)

Dumnezeu a păstrat în lume, ca și în zilele proorocului Ilie, șapte mii de bărbați care nu și-au plecat genunchiul înaintea lui Baal (Rom. 11,4), adică un număr necunoscut de adevărați creștini ortodocși, care nu sunt morți din punct de vedere duhovnicesc. Ei nu se lasă purtați de curentul general de apostazie și nici de falsele „deșteptări”, ci își continuă drumul ancorați în credința sfântă și mântuitoare a Bisericii Ortodoxe, transmise lor de Sfinții Apostoli printr-un șir neîntrerupt de Sfinți Părinți, observând cu atenție semnele timpului și călătorind pe poteca strâmtă a mântuirii.

Dar în afara Ortodoxiei celei adevărate, întunericul crește cu repeziciune. Judecând după ultimele știri „religioase”, este posibil ca „renașterea harismatică” să nu fie decât începutul timid al unei adevărate „ere a

minunilor”. Mulți protestanți care și-au dat seama de fraudă „renașterii harismatice” acceptă acum ca „adevărată” spectaculoasa „renaștere” din Indonezia unde, ni se spune, au loc în realitate „chiar minunile care se relatează în faptele Apostolilor”.

Acolo, în doar trei ani, 200 000 de păgâni s-au convertit la protestantism în condiții constant miraculoase: Nimeni nu întreprinde nimic fără o obediență absolută față de „vocile” și „îngerii” care apar în mod constant și citează din Scriptură, menționând și numărul versetului; apa se transformă în vin de fiecare dată când slujba protestantă prevede împărtășire; forme de mâini apar din senin pentru a distribui hrana miraculoasă celor flămânzi; o întreagă ceată de draci este văzută părăsind un sat păgănesc pentru că „unul mai puternic”; („Isus”) a venit să le ia locul. „Creștinii” practică o „numărătoare inversă” pentru păcătosul care nu vrea să se pocăiască, iar când ajung la „zero” respectivul moare; copiii sunt învățați cântece și imne protestante de către voci care se aud din senin (și care repetă cântecele de câte douăzeci de ori, așa încât copiii să le țină minte); „banda magnetică a lui Dumnezeu” înregistrează cântecul unui cor de copii și îl redă apoi din aer în urechile acelorași copii uluiți ; foc se coboară din cer și arde icoane catolice („Domnul” indonezian este foarte anti-catolic); au fost vindecați 30 000 de oameni; „Hristos” apare din cer și „cade” peste grupuri de persoane pentru a le vindeca; indivizii sunt transportați miraculos din loc în loc și merg pe apă; evangheliștii sunt călăuziți de lumini noaptea și umbriți de nori ce călătoresc în urma lor ziua, iar morții învie.⁹⁴

⁹⁴ Vezi Kurt Koch, *The Revival in Indonesia*, Kregel Publications, 1970, și Mel Tari, *Like a Mighty Wind*. Creation House, Carol Stream, III, 1971.

Este interesant să aflăm că în anumite părți ale „revivalismului” indonezian, „vorbirea în limbi” lipsește aproape total și este chiar interzisă (deși este prezentă în multe locuri), mediumismul părănd a fi înlocuit de intervenția directă a spiritelor căzute. Se prea poate ca acest nou „revivalism”, mai puternic decât pentecostalismul, să fie o formă mai avansată a aceluiași fenomen „spiritual” (asa cum pentecostalismul însuși este o formă superioară de spiritism) și să vestească iminența zilei de spaimă în care, așa cum proclamă și „vocile” și „îngerii” din Indonezia, „Domnul” vine curând – căci noi știm că Antihrist va dovedi lumii că este „Hristos” prin aceea că va face „minuni” ca cele povestite mai sus.

Într-o epocă de întuneric și înșelăciune aproape universale, când pentru cei mai mulți „creștini” Hristos a devenit tocmai ceea ce învățătura ortodoxă denumește Antihrist, Biserica Ortodoxă a lui Hristos este singura care păstrează și comunică harul lui Dumnezeu. Aceasta este comoara fără de preț a cărei existență chiar lumea așa-zisă creștină nici măcar nu o bănuiește. Căci lumea „creștină” dă mâna cu forțele întunericului pentru a-i înșela pe credincioșii Bisericii lui Hristos, care sunt destul de orbi încât să creadă că „numele lui Iisus” îi va salva chiar din mijlocul apostaziei și blasfemiilor în care trăiesc și pe care le acceptă, nepăsători la înfricoșatul avertisment al Domnului: *mulți Îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu în numele Tău am proorocit și nu în numele Tău am scos demoni și nu în numele Tău minuni multe am făcut? Și atunci voi mărturisi lor: Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea* (Matei 7,22-23).

Sfântul Apostol Pavel continuă și el același avertisment despre venirea lui Antihrist cu această poruncă: Deci dar, fraților, stați neclintiți și țineți predaniile pe

care le-ați învățat fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră (II Tes. 2,15). Sunt unii care vă tulbură și voiesc să schimbe Evanghelia lui Hristos. Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o, să fie anatema! Precum v-am spus mai înainte, și acum vă spun iarăși: Dacă vă propovăduiește cineva altceva decât ați primit să fie anatema! (Gal.1,7-9)

Răspunsul ortodox la fiecare nou „revivalism” și chiar la „revivalismul” final și teribil al lui Antihrist este această Evanghelie a lui Hristos, pe care singură Biserica Ortodoxă a păstrat-o neschimbată, prin Sfânta Tradiție a Sfinților Părinți în linie neîntreruptă de la Hristos și Apostolii Săi și prin darul Duhului Sfânt. Pe acesta singură Biserica Ortodoxă îl împărtășește și numai celor credincioși, care sunt pecetluiți cu Sfânta Taină a Mirungerii și care au păstrat neîntinată această adevărată pecete a darului Duhului Sfânt. Amin.

2. RELIGIA VIITORULUI

Pentru starea spirituală a umanității contemporane este profund semnificativ faptul că experiențele „harismatice” și de „meditație” prind din ce în ce mai mult teren printre „creștini”. Acești așa-zisi creștini sunt indubitabil sub influențe religioase extrem orientale. Dar aceasta ca rezultat a ceva cu mult mai fundamental: pierderea gustului și trăirii duhovnicești a adevăratului Creștinism, singura cauză a fenomenului prin care un lucru atât de străin Creștinismului ca meditația extrem orientală poate să pună stăpânire pe sufletele creștinilor.

Existența centrată pe sine și care nu urmărește altceva decât autosatisfacția, este atât de generalizată în viața „creștinilor” zilelor noastre, încât aceștia practic nu mai au acces la înțelegerea unei spiritualități autentice. Iar când astfel de oameni întreprind totuși acțiuni în vederea unei „vieți spirituale”, o fac ca pe o altă formă de autosatisfacție. Aceasta se vede clar din idealul religios total fals, atât al mișcării „harismatice”, cât și al diferitelor forme de „meditație creștină”: toate promet (și acordă imediat) experiențe și „simțiri de multumire” și „pace”.

Dar acesta nu este câtuși de puțin idealul creștin, a cărui definiție esențială este tocmai războiul neîncetat împotriva diavolului și a patimilor. „Mulțumirea” și „pacea” propovăduite de mișcările „spirituale” contemporane sunt în modul cel mai evident produsul înșelăciunii diavolești, al mulțumirii de sine, ceea ce înseamnă moarte pentru o viață duhovnicească orientată spre Dumnezeu.

Toate aceste forme de „meditație creștină”, majoritatea de proveniență păgână orientală, operează exclusiv la nivelul psihic și nu au absolut nimic în comun cu trăirea creștină. Trăirea creștină constă din a lupta până la sânge împotriva patimilor, pentru dobândirea veșnicei Împărăției cerești, care nu se poate instaura desăvârșit decât la sfârșitul acestei lumi temporale. Iar adevăratul luptător creștin nu-și slăbește vigilența și nu-și află liniștea, nici măcar atunci când pregustă din binecuvântările veșnice, ce i-ar putea fi dăruite încă din această viață. Pe când religiile orientale, cărora Împărăția cerurilor nu le-a fost descoperită, luptă pentru a obține simple stări psihice, care încep și sfârșesc în viața de aici.

În era noastră de apostazie care precede venirea lui

Antihrist, satana a fost dezlegat pentru o vreme (Apoc. 20,7) pentru a lucra minuni mincinoase, care nu i-au fost îngăduite în timpul „celor o mie de ani” de har în Biserica lui Hristos (Apoc. 20,3) și pentru a câștiga pentru sine, în recolta lui drăcească, acele suflete care „n-au primit iubirea adevărului” (II Tes. 2,10). Putem spune că vremea lui Antihrist este cu adevărat aproape, prin chiar faptul că această „recoltă” satanică se strânge acum nu atât, din rândurile popoarelor păgâne, cât dintre rândurile creștinilor care au pierdut dulceața Creștinismului.

Ține chiar de natura lui Antihrist să prezinte împărăția satanei, ca și când ar fi a lui Hristos. Mișcarea „harismatică” contemporană și „meditația creștină”, ca și „noua conștiință religioasă”, cu care formează corp comun, sunt înainte-mergătoare religiei viitorului, religia umanității de pe urmă, religia lui Antihrist. Iar scopul lor „spiritual” de căpetenie este să facă accesibile tuturor creștinilor inițieri satanice, care până acum erau restrânse doar în lumea păgână.

Să zicem că aceste „experiențe religioase” sunt încă cel mai adesea căutări de natură experimentală și făcute orbește, ce conțin tot atâta autoînșelare de ordin psihic, pe cât sunt de autentice în riturile lor de inițiere demonică; fără îndoială, nu toți cei care au „meditat” cu succes sau care cred că au primit „botezul duhului” au fost și inițiați în împărăția lui Satan. Dar, în pofida acestor aspecte aparent liniștitoare, acesta este scopul acestor experiențe și nu există nici cea mai mică îndoială că tehnicile de inițiere vor deveni din ce în ce mai eficace pe măsură ce, omenirea devine mai pregătită pentru ele prin atitudinea de pasivitate și deschidere la noile „experiențe religioase” care îi sunt inoculate prin aceste mișcări.

Dar cum a ajuns umanitatea – și firește creștinăta-tea – la o asemenea stare disperată?

Desigur, nu din cauza închinării pe față la satana, care este întotdeauna limitată la un număr destul de mic de oameni. Este vorba mai curând de ceva cu mult mai subtil, dar cu atât mai înspăimântător pentru creștinul ortodox conștient: s-a pierdut din parte harul lui Dumnezeu, ca o consecință imediată a slăbirii cre-dinței și a pierderii gustului creștinismului autentic.

În Occident este un fapt incontestabil că harul lui Dumnezeu s-a pierdut cu multe secole în urmă. Romano-catolicii și protestanții de astăzi nu cunosc puterea harului dumnezeiesc. De aceea nu ne mirăm că ei nu sunt capabili să-l deosebească de înșelătoriile drăcești. Dar vai! Succesul falsului spiritual, chiar printre creștinii ortodocși de astăzi, dă la iveală cât de mult, chiar și aceștia, au pierdut mireasma adevăratului creștinism. Deci nici ei nu mai sunt capabili să distingă între adevăratul creștinism și pseudo-creștinism. De prea multă vreme creștinii ortodocși iau de-a gata comoara neprețuită a credinței lor și neglijează să pună în practică o învățatură alcătuită din aurul cel mai curat.

Câți dintre creștinii ortodocși au măcar cunostintă de existența textelor de bază ale spiritualității ortodoxe, care ne învață tocmai cum să distingem spiritualitatea autentică de cea falsă, texte care arată viața și învățăturile Sfinților îmbunătățiți care au obținut într-o măsură bogată harul lui Dumnezeu încă din această viață ? Câți dintre ei și-au însușit învățătura cuprinsă în Lavsaicon, în Scara Sfântului Ioan Scărarul, în Omiliile Sfântului Macarie, în Viețile purtătorilor de Dumnezeu Părinți ai pustiei, în Războiul nevăzut, în cartea Viața mea în Hristos, a Sfântului Ioan de Kronstadt și în

multe alte cărți ortodoxe?

În Viața marelui Părinte al pustiei egiptene, Sfântul Paisie cel Mare (19 iunie) găsim un exemplu viu – cât de ușor se poate pierde harul lui Dumnezeu.

Un ucenic al său mergea odată către oraș să-și vândă acolo rucodelia sa (obiecte lucrate cu mâinile sale). Pe cale a întâlnit un evreu, care, văzându-i simplitatea, a început să-l ispitească, zicându-i: „Iubitule, cum crezi tu într-un simplu om răstignit, care nu este nicidecum Mesia cel așteptat? Nu este El acela, ci altul va veni”. Ucenicul, având o minte mai slabă și o inimă simplă, începu să asculte aceste cuvinte și ajunse până la a rosti: „Poate că ceea ce spui tu este adevărat”.

Când s-a întors în pustie, Sfântul Paisie și-a întors fața de la el și nu a voit să-i adreseze nici un cuvânt. La urmă, după multe rugăminți ale ucenicului, Sfântul îl întrebă: „Tu cine ești? Nu te cunosc pe tine! Acel ucenic al meu era creștin și avea asupra lui harul Sfântului Botez, dar la tine nu văd aceasta. Dacă tu vei fi fiind cu adevărat ucenicul meu, atunci harul Sfântului Botez te-a părăsit și chipul de creștin nu mai este în tine”.

Ucenicul îi povesti cu lacrimi convorbirea cu evreul, iar Sfântul răspunse: „Sărace! Ce poate fi mai rău și mai necurat decât asemenea cuvinte prin care tu te-ai lepădat de Hristos și de Sfântul Botez? Acum mergi și plânge-ți păcatul, căci cu mine nu mai poți fi; numele tău s-a scris împreună cu cei care s-au lepădat de Hristos, cu care împreună vei fi judecat și chinuit”.

Auzind această judecată, ucenicul se cutremură și se aruncă la picioarele bătrânului său, rugându-l să nu-l lepede de la rugăciunile sale. Sfântul, cuprins de milă, se închise în chilia lui și rugă cu lacrimi pe Dumnezeu să ierte păcatul ucenicului său. Dumnezeu ascultă ruga Sfântului și îl învrednici de semnul iertării și milostivirii

Sale asupra ucenicului.

Atunci Sfântul îl chemă pe ucenic la sine și-i spuse: „Copile, vino și dă slavă lui Hristos Dumnezeu împreună cu mine, căci duhul cel necurat al hulei s-a dus de la tine, iar Duhul Sfânt de la Sfântul Botez strălucește iar peste capul tău. De acum păzește-te, ca nu cumva din lene și nepăsare dușmanul să te atace iar și, biruindu-te, să te arunce în focul gheenei”.

Este semnificativ că mișcările „harismatice” și „meditație” au prins rădăcină tocmai printre „creștinii ecumeniști”. Trăsătura de bază a protestanților ecumeniști este următoarea: că Biserica Ortodoxă nu este singura Biserică a lui Hristos, una și adevărată; că harul lui Dumnezeu este prezent și în alte confesiuni „creștine”, și chiar în interiorul religiilor necreștine; că ceea ce Sfinții Părinți ai Bisericii Ortodoxe numesc calea cea strâmtă a mântuirii nu este decât „una dintre multele căi”, care toate duc la mântuire, și că practicile credinței cuiva în Hristos sunt de mică importanță, precum și apartenența la o anumită confesiune.

Este adevărat, nu toți ortodocșii care iau parte la întrunirile interconfesionale ecumenice cred întru totul așa (deși lucrul este cu siguranță adevărat despre protestanți și romano-catolici), dar prin simpla lor participare la astfel de întruniri, care, desigur, prevăd rugăciuni comune cu cei care cred greșit în Hristos și Biserica Sa, adresează implicit ereticilor cu care se află împreună aceleași cuvinte ca și ucenicul din pildă: „Poate că ceea ce spuneți voi este adevărat”. Nici nu este nevoie de mai mult pentru ca un creștin ortodox să piardă harul lui Dumnezeu. Și câtă nevoie îi trebuie pentru a-L câștiga înapoi!

Deci, cu atât mai mult creștinul ortodox trebuie să umble în fața lui Dumnezeu cu frică și cutremur, din

grija de a nu pierde harul Său, care nu este nicidecum dăruit tuturor, ci numai celor care țin dreapta credință, care duc o viață de luptă duhovnicească cu păcatul și care păzesc cu tărie comoara harului dumnezeiesc ce-i duc la cer.

Cu atât mai mult trebuie să lupte astfel creștinii din ziua de azi, care sunt înconjurați din toate părțile de un creștinism fals, care are propriul său arsenal de experiențe ale „harului” și „Duhului Sfânt”, putând cita pe de rost din Sfânta Scriptură și din Sfinții Părinții, pentru a-și „întări” propriile erezii! Cu siguranță trăim vremurile de pe urmă, când înșelăciunea este atât de subtilă încât amăgește, de este cu puțință, și pe cei aleși (Matei 24,24).

Falșii prooroci ai timpurilor noastre anunță cu glas din ce în ce mai puternic apropierea „noii ere a Duhului Sfânt”, a „noii Cincizecimi”, a „punctului Omega”. Este exact ceea ce se numește, în adevăratele profeții ale Bisericii Ortodoxe, domnia lui Antihrist. Această profeție, tocmai acum în zilele noastre, începe să se împlinească, cu forța unei puteri demonice.

Întreaga atmosferă spirituală contemporană se încarcă cu puterea experimentelor de inițiere demonică și aceasta, pe măsură ce „taina nelegiurii” intră în faza penultimă, în care începe să posede sufletele oamenilor și, într-adevăr, nu numai pe ale lor, ci chiar pe ale celor aleși ai Bisericii lui Hristos, de-i va fi cu puțință.

Împotriva acestei „experiențe religioase” de mare forță, creștinii ortodocși trebuie să se trezească și să se înarmeze cu adevărat, să devină pe deplin conștienți de ceea ce înseamnă Ortodoxia creștină și în ce chip scopurile sale sunt total diferite de ale tuturor celorlalte religii, fie ele „creștine” sau necreștine.

Creștini ortodocși, păstrați cu sfințenie harul ce vi

s-a dat! Nu îngăduiți ca el să devină o chestiune de obișnuință. Nu-l măsurați după măsura omenească și nu vă așteptați ca el să pară logic sau pe înțelesul celor care nu sunt capabili să pătrundă nimic din ceea ce depășește omenescul sau celor care cred că îl pot obține altfel decât arată predania Sfintei Biserici a lui Hristos dintotdeauna. Căci adevărata Ortodoxie, în mod necesar, apare cu adevărat „nelalocul ei” în aceste vremuri satanice; o minoritate din ce în ce mai accentuată a celor disprețuiți și cam „nebuni”, siliți să trăiască în mijlocul unei mase al cărei „revivalism” religios este inspirat de un cu totul alt fel de duh.

Noi însă să ne mângâiem cu cuvintele cele tari și sigure ale Domnului nostru Iisus Hristos: *Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă Împărăția* (Luca 12,32).

Fie ca toți creștinii ortodocși să se întărească pentru marea bătălie care îi așteaptă, și să nu uite niciodată că, în Hristos, victoria este deja a noastră. Căci El ne-a promis că porțile iadului nu vor birui Biserica Sa (Matei 16,18) și că pentru cei aleși El va scurta zilele urgiei și strâmtorii celei de pe urmă (Matei 24,22). Și apoi, cu adevărat, dacă Dumnezeu este cu noi, cine este împotriva noastră? (Rom. 8,31).

Chiar în mijlocul celor mai sălbatice ispite, nouă ni s-a poruncit: *Îndrăzniți! Eu am biruit lumea* (Ioan, 16:33).

Să trăim deci și noi, așa cum au făcut-o toți adevărații creștini înaintea noastră, cu certitudinea că toate cele ce se văd au un sfârșit și că Mântuitorul nostru va veni curând; căci Cel Ce mărturisește acestea, zice: Da, vin curând! Amin! Vino, Doamne Iisuse! (Apoc. 22,20).

CUPRINS

Cuvânt înainte	3
Prefața editorului la ediția a patra	7
Prefața autorului	14
Introducere	20
1. „Dialogul cu religiile necreștine”	20
2. Ecumenismul „creștin” și cel necreștin.....	28
3. „Noua eră a Duhului Sfânt”	32
4. Cartea de față	35
CAPITOLUL I	37
RELIGIILE „MONOTEISTE”	37
AVEM ACELAȘI DUMNEZEU CA ȘI NECREȘTINII?	37
CAPITOLUL II	44
PUTEREA ZEILOR PĂGĂNI	44
ASALTUL HINDUISMULUI ASUPRA CREȘTINISMULUI ..	44
1. Atracția Hinduismului.....	44
2. Războiul dogmelor.....	50
3. Locuri și practici hinduiste.....	54
4. „Evanghelizarea” Vestului	60
5. Scopul Hinduismului: „Religia Universală”	67

CAPITOLUL III	72
„MINUNEA” UNUI FACHIR ȘI RUGĂCIUNEA LUI IISUS.....	72
CAPITOLUL IV	78
MEDITAȚIA ORIENTALĂ INVADEAZĂ CREȘTINISMUL.....	78
1. „Yoga creștină”	81
2. „Zen-ul creștin”	85
3. Meditația transcendențială	89
CAPITOLUL V	97
„NOUA CONȘTIINȚĂ RELIGIOASĂ” CULTELE ORIENTALE DIN AMERICA ANILOR '70.....	97
1. Hare Krishna la San Francisco.....	99
2. Guru Maharaj-ji pe Astrodumul din Houston	102
3. Tantra Yoga în munții din New Mexico	105
4. Meditație Zen în nordul Californiei.....	109
5. „Noua spiritualitate” față în față cu Creștinismul	115
CAPITOLUL VI	120
„SEMNE DIN CER”. PERSPECTIVA CREȘTIN-ORTODOXĂ ASUPRA OBIECTELOR ZBURĂTOARE NEIDENTIFICATE (OZN-urilor).....	120
1. Atmosfera science-fiction	122
2. Apariții ale OZN-urilor și investigarea lor științifică ..	129
3. Cele șase tipuri de întâlniri extraterestre.....	139
4. Explicarea fenomenelor OZN	151
5. Semnificația fenomenelor OZN	164
CAPITOLUL VII	172
„RENAȘTEREA HARISMATICĂ” UN SEMN AL VREMILOR	172

1. Mișcarea pentecostală în secolul XX	173
2. Spiritul „ecumenist” al „Renașterii Harismatice”	177
3. „Vorbirea în limbi”	182
4. Mediumismul „creștin”	186
5. Înșelăciunea diavolească.....	203
A. Atitudinea față de experiențele „spirituale”	206
B. Reacții fizice care însoțesc experiența harismatică	212
C. „Darurile spirituale” care însoțesc experiența „harismatică”	220
D. Noua „revărsare” a Duhului Sfânt.....	226
CAPITOLUL VIII	231
CONCLUZIE – DUHUL VREMILOR DE PE URMĂ	231
1. „RENAȘTEREA HARISMATICA” CA SEMN AL VREMILOR	231
A. O „Cincizecime fără Hristos”.....	231
B. „Noul Creștinism”	235
C. „Isus vine curând”	239
D. Trebuie ca Ortodoxia să se alătore apostaziei?	244
E. „Copii, este ceasul de pe urmă” (I Ioan 2,18).....	246
2. RELIGIA VIITORULUI.....	249